METSÄHALLITUS

C

METSÄHALLITUKSEN LUONNONSUOJELUJULKAISUJA. SARJA C 179

Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Översättning: Lingsoft Language Services Oy.

Kansikuva: Vätsärin metsää. Kuva: Kirsi Ukkonen / Metsähallitus.

© Metsähallitus, Vantaa 2021

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-377-027-0 (pdf)

Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁĐĐEHUS

Kuvailulehti

Julkaisija	Metsähallitus	Julkaisuaika	20.12.2021
Toimeksiantaja	Metsähallitus	Hyväksymispäivämäärä	3.4.2020
Luottamuksellisuus	Julkinen	Diaarinumero	MH 5887/2018 ja MH 3597/2020
Suojelualuetyyppi/Suojeluohjelma	Erämaa-alue, Natura 2000 -alue		
Alueen nimi	Vätsäri		
Natura 2000 -alueen nimi ja koodi	Vätsärin erämaa (FI1300204)		

Tekijä(t)	Metsähallitus
Julkaisun nimi	Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Tiivistelmä

Erämaalaki velvoittaa Metsähallitusta laatimaan erämaa-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka ympäristöministeriö vahvistaa. Suunnitelma tehdään 10–20 vuodeksi kerrallaan ja siinä määritellään toimenpiteet perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Kyseessä on hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen, edellinen suunnitelman vahvistettiin vuonna 2007.

Suunnittelualue käsittää Vätsärin erämaa-alueen ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen. Vätsärin erämaa-alue on Suomen viidenneksi suurin erämaa. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on lähes 160 000 hehtaaria, josta noin kolmasosa on vesialuetta. Vätsärin erityispiirre on, että erämaa-alueen keskellä on runsaasti yksityismaita, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen, ja näillä kausiluonteisessa käytössä olevia rakennuksia. Myös valtion mailla on runsaasti tukikohtia, joista pääosa on myönnetty kolttalain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain perusteella.

Suunnittelualue kuuluu kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten perinteisiin asuin- ja nautinta-alueisiin. Erämaa-alue sijaitsee neljän paliskunnan alueella.

Suunnitelman päämääriksi asetettiin alueen erämaisuuden säilyminen, luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilan säilyminen tai paraneminen, saamelaiskulttuurin sekä saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaaminen. Asetettuihin päämääriin pyritään suunnitelmaan kirjatuilla toimenpiteillä.

Yksi päivitettävän suunnitelman keskeisistä muutoksista on erämaa-alueen osoittaminen lähes kokonaan syrjävyöhykkeeksi, jonne ei ohjata aktiivisesti kävijöitä eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Syrjävyöhykkeeksi osoittaminen edistää myös alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilymistä, ja mahdollistaa luonnon omien prosessien mukaisen kehityksen. Noin 12 hehtaaria erämaa-alueesta sijaitsee rajavyöhykkeellä. Tämä alue osoitetaan rajoitusvyöhykkeeksi, jolla ovat voimassa rajavartiolain mukaiset säännökset.

Erämaa-alueella olevat neljä autiotupaa ja yksi varaustupa sekä olemassa olevat moottorikelkkaurat ja Piilolan kesäreitti säilytetään. Moottorikelkkaurat voidaan kuitenkin tarvittaessa sulkea resurssi- tai turvallisuusperusteella. Matkailuyritysten reiteistä sovitaan neuvotellen paliskuntien ja matkailuyritysten kanssa. Suunnitelmassa ohjataan entistä tarkemmin käyttöoikeuksien luovuttamista tukikohtia varten mm. osoittamalla Vätsärin ylängölle alue, jonne ei myönnetä uusia tukikohtia. Myös tiettyjä alueen käyttömuotoja (mm. koiravaljakkotoiminta) rajoitetaan siltä osin, kun on kyse Metsähallituksen luvittamasta toiminnasta.

Suunnitelman linjaukset perustuvat erämaa- ja luonnonsuojelulakiin sekä muuhun lainsäädäntöön, alueen käyttäjien ja sidosryhmien esittämiin näkemyksiin sekä neuvotteluihin alueen paliskuntien ja Saamelaiskäräjien kanssa. Suunnittelua varten perustettiin yhteistyöryhmä, johon kutsuttiin edustajat eri sidosryhmistä. Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous nimesivät suunnittelun tueksi erillisen Akwé: Kon -työryhmän. Akwé: Kon ohjeita soveltamalla pyrittiin varmistamaan saamelaisten osallistuminen suunnitelman valmisteluun ja saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin.

Avainsanat	hoito- ja käyttösuunnitelmat
Muut tiedot	Suunnitelman laatimisesta on vastannut projektiryhmä, jossa ovat olleet edustettuina Luontopalvelujen prosessit ja Eräpalvelut: Liinu Törvi (projektin vetäjä, alueiden hallinta), Saara Tynys (luonnon ja kulttuuriperinnön suojelu), Aimo Leppäkangas (Pohjois-Lapin puistoalue) ja Nilla Aikio (Eräpalvelut). Merkittävässä roolissa on ollut myös Saamelaiskäräjien ja Kolltien kyläkokouksen nimeämä Akwé: Kon -työryhmä. Suunnittelun tukena on toiminut paikallisia sidosryhmiä edustava yhteistyöryhmä. Suunnitelmasta on käyty saamelaiskäräjälain 9 §:n ja poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut.

Sarjan nimi ja numero	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 179		
ISSN-L	1796-2943	ISSN (verkkojulkaisu)	1796-2943
ISBN (pdf)	978-952-377-027-0		
Sivumäärä	151 s.	Kieli	Suomi
Kustantaja	Metsähallitus, Luontopalvelut		

Presentationsblad

Utgivare	Forststyrelsen	Utgivningsdatum	20.12.2021
Uppdragsgivare	Forststyrelsen	Datum för godkännande	3.4.2020
Sekretessgrad	Offentlig	Diarienummer	MH 5887/2018 och MH 3597/2020
Typ av skyddsområde/ skyddsprogram	Natura 2000-område		
Områdets namn	Vätsäri		
Natura 2000-områdets namn och kod	Vätsärin erämaa (FI 1300204)		

Författare	Forststyrelsen
Publikation	Skötsel- och användningsplan för Vätsäri ödemarksområde

Sammandrag

Ödemarkslagen förpliktar Forststyrelsen att för ödemarksområdet utarbeta en skötsel- och användningsplan som fastställs av miljöministeriet. Planen görs upp för 10–20 år åt gången och i den fastställs åtgärderna för att uppnå målen för inrättandet. Det är fråga om en uppdatering av underhålls- och dispositionsplanen, den föregående planen fastställdes 2007.

Planområdet omfattar Vätsäri ödemarksområde och ett område som hör till nätverket Natura 2000. Vätsäri ödemarksområde är Finlands femte största ödemark. Planområdets totala areal är nästan 160 000 hektar, varav cirka en tredjedel är vattenområden. Vätsäris särdrag är att det i mitten av ödemarksområdet finns rikligt med privata marker som inte hör till planområdet och i dessa områden finns byggnader som är i säsongsmässig användning. Även på statens marker finns det många baser, av vilka största delen har beviljats med stöd av skoltlagen eller lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar.

Planområdet hör till skoltsamernas och enaresamernas traditionella bostads- och nyttjanderättsområden. Ödemarksområdet ligger i området av fyra renbeteslag.

Målet med planen var att bevara områdets ödemarkskaraktär, bevara eller förbättra tillståndet för naturtyperna och arternas livsmiljöer, trygga samekulturen, renskötseln och betesfreden. De uppställda målen eftersträvas med åtgärderna som skrivits in i planen.

En av de centrala ändringarna i den plan som uppdateras är att ödemarksområdet nästan helt och hållet anvisas som vildmarkszon, dit man inte aktivt styr besökare och inte bygger ny serviceutrustning. Genom att anvisa området som vildmarkszon främjar man också bevarandet av de naturtyper och arter samt deras livsmiljöer som ligger till grund för skyddet av området och möjliggör en utveckling enligt naturens egna processer. Cirka tolv hektar av ödemarksområdet ligger i gränszonen. Detta område anvisas som begränsningszon där bestämmelserna i gränsbevakningslagen gäller.

Fyra ödestugor och en hyresstuga som ligger i ödemarksområdet samt de befintliga snöskoterspåren och Piilola sommarled bevaras. Snöskoterspåren kan dock vid behov stängas på resurs- eller säkerhetsgrunder. Man kommer överens om turistföretagens rutter genom förhandlingar med renbeteslagen och turistföretagen. I planen styrs överlåtelsen av nyttjanderätter för baser noggrannare än tidigare bl.a. genom att anvisa ett område i Vätsäris högland dit inga nya baser beviljas. Även vissa användningsformer av området (bl.a. hundspannsverksamhet) begränsas till den del det är fråga om verksamhet som beviljats tillstånd av Forststyrelsen.

Riktlinjerna i planen grundar sig på ödemarkslagen och naturvårdslagen samt övrig lagstiftning, de synpunkter som områdets användare och intressentgrupper framfört samt på förhandlingar med renbeteslagen i området och Sametinget. För planeringen tillsattes en samarbetsgrupp till vilken representanter från olika intressentgrupper kallades. Sametinget och skolternas byastämma utsåg som stöd för planeringen en separat Akwé: Kon-arbetsgrupp. Genom att tillämpa Akwé: Kon-anvisningarna strävade man efter att säkerställa samernas deltagande i beredningen av planen och i bedömningen av konsekvenserna för samekulturen.

Nyckelord	skötsel- och användningsplan
Övriga uppgifter	En projektgrupp med representanter för Naturtjänsters processer och Jakt- och fisketjänster har ansvarat för utarbetandet av planen: Liinu Törvi (projektledare, områdesförvaltning), Saara Tynys (skydd av naturen och kulturarvet), Aimo Leppäkangas (Norra Lapplands parkområde) och Nilla Aikio (Jakt- och fisketjänster). Akwé: Kon-arbetsgruppen, som utsågs av Sametinget och Skolternas byastämma har haft en viktig roll. En samarbetsgrupp som representerar lokala intressentgrupper har fungerat som stöd för planeringen. Förhandlingar om planen har förts i enlighet med 9 § i sametingslagen och 53 § i renskötsellagen.

Seriens namn och nummer	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie C 179		
ISSN-L	1796-2943	ISSN (online)	1796-2943
ISBN (pdf)	978-952-377-027-0		
Sidantal	151 s.	Språk	Finska
Förlag	Forststyrelsen, Naturtjänster		

Sisällys

YHTEENVETO ... 7

NYKYTILAN KUVAUS ... 17
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne ... 17
2 Perustamistarkoitukset ... 21
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia ... 22
4 Luontodirektiivin luontotyypit ... 24
5 Yhteenveto lajistosta ... 27
6 Kulttuuriperintö ... 28
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu ... 30
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä ... 33
8 Erätalous ... 34
9 Tutkimus ... 38
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset ... 39
10B Poronhoito ... 41

KESKEISET ARVOT JA UHKAT ... 43
11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat ... 43

TAVOITTEEN ASETTELU ... 46
12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta ... 46

VAIKUTUKSET SAAMELAISKULTTUURIIN JA LUONTAISELINKEINOIHIN ... 48

VAIKUTUKSET LUONNON MONIPUOLISEEN KÄYTTÖÖN ... 49
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke ... 57
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke ... 58
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet ... 59

TOTEUTUS ... 60
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet ... 60
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet ... 61
16 Erätalouden toimenpiteet ... 62
17 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet ... 65
17B Poronhoidon toimenpiteet ... 68
18 Hallinto ... 69
19 Resurssit ... 72
20 Osallistaminen ... 73

LÄHTEET ... 75

LIITTEET
Liite 1 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja luonto- ja lintudirektiivien lajit ... 77
Liite 2 Kartat ... 81
Liite 3 Maakuntakaavakartat ... 89
Liite 4 Lausuntokooste ... 95
Liite 5 Ympäristöministeriön vahvistuskirje ... 147

YHTEENVETO

Erämaalaki velvoittaa Metsähallitusta laatimaan erämaa-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka ympäristöministeriö vahvistaa. Suunnitelma tehdään 10–20 vuodeksi kerrallaan ja siinä määritellään toimenpiteet perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Vätsärin edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma vahvistettiin vuonna 2007.

Hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys sisältää nykytilan kuvauksen, jossa tunnistetaan alueen suojelu- ja kulttuuriarvot. Nykytilan kuvauksen perusteella on arvioitu alueeseen kohdistuvia keskeisiä uhkia ja esitetty toimenpiteitä niiden torjumiseksi. Tavoitteen asettelussa esitetään, kuinka toimenpiteiden toteutumista seurataan ja niiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta arvioidaan. Toteutukseen on koottu Metsähallituksen vastuulla olevia toimenpiteitä ja niiden resurssitarpeita.

Yksi päivitettävän suunnitelman keskeisistä muutoksista on erämaa-alueen osoittaminen lähes kokonaan syrjävyöhykkeeksi, jonne ei ohjata aktiivisesti kävijöitä eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Noin 12 hehtaaria erämaa-alueesta sijaitsee rajavyöhykkeellä. Tämä alue osoitetaan rajoitusvyöhykkeeksi, jolla ovat voimassa rajavartiolain mukaiset säännökset. Suunnitelmassa ohjataan entistä tarkemmin käyttöoikeuksien luovuttamista tukikohtia varten mm. osoittamalla Vätsärin ylängölle alue, jonne ei myönnetä uusia tukikohtia. Suunnitelmassa myös linjataan tiettyjen käyttömuotojen (mm. koiravaljakkotoiminta, maastoliikenne) lupaharkintaa.

NYKYTILAN KUVAUS

Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Suunnittelualue muodostuu erämaalailla suojelusta erämaa-alueesta ja Vätsärin erämaa -nimisestä (FI1300204) Natura-verkostoon kuuluvasta erityisten suojelutoimien alueesta (SAC). Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 159 986 hehtaaria ja se sijoittuu Inarin kunnan alueelle. Suunnittelualue kuuluu kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaan kolttalain mukaiseen koltta-alueeseen.

Vätsärin erämaa-alue on Suomen viidenneksi suurin erämaa. Vätsäri on suhteellisen vaikeasti tavoitettava alue. Syynä alueen syrjäisyyteen ovat ennen kaikkea Inarijärvi pitkine vuonoineen, Norjan ja Venäjän rajat, vaikeahko maasto sekä tiettömyys. Vätsäri ei kuitenkaan ole asumaton kaira. Erämaa-alueen sisällä, pääosin siellä olevilla yksityismailla, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen, on pitkälti toista sataa asuinrakennusta. Lisäksi alueella on runsaasti valtion mailla olevia tukikohtia, joista pääosa on myönnetty kolttalain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain perusteella. Suurin osa rakennuksista on kausiluonteisessa käytössä.

Vätsärin erämaa-alue on osa Pasvik–Inari Trilateral Parkia eli Euroopan kansallispuistoliiton Europarcin sertifioitua rajapuistoyhteistyötä Suomen, Norjan ja Venäjän välillä.

Alueella on voimassa Pohjois-Lapin maakuntakaava, jonka päivittäminen on aloitettu v. 2018. Metsähallituksen suunnitelmista Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma kattaa koko alueen. Vätsärin alue sisältyy yhteistyössä norjalaisten ja venäläisten kanssa laadittuun Pasvik–Inari Trilateral Park -toimintasuunnitelmaan (2019–2028).

Perustamistarkoitus

Erämaa-alueet on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Lisäksi aluetta koskevat luonnonsuojelulain Natura 2000 -alueita koskevat säännökset, joiden mukaan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty.

Vesistöt ja geologia

Suunnittelualue sisältyy Tenon–Näätämöjoen–Paatsjoen kansainväliseen vesienhoitoalueeseen. Vesistöt kuuluvat pääosin Paatsjoen päävesistöalueeseen; pieni osa alueen pohjoisosasta sisältyy Uutuanjoen vesistöalueeseen. Vedet laskevat Jäämereen. Suunnittelualueen vedet ovat karuja, kirkkaita ja vähähumuksisia. Vesistöjen osuus suunnittelualueesta on 33 %. Suurin järvi on Inarijärvi. Inarijärven pintaveden ekologinen tila on arvioitu hyväksi. Muiden suunnittelualueella olevien pintavesien ekologinen tila on erinomainen. Vätsärin erämaa on yksi Tenon–Näätämön–Paatsjoen vesienhoitoalueen kymmenestä Natura-alueesta, jotka ovat merkittäviä vesiluontotyyppien ja lajien suojelun kannalta.

Viimeisimmän jääkauden aikana jään virtaussuunta oli erämaan kohdalla koilliseen, mikä näkyy kartoilla vuonojen, harjujen, selkämaiden sekä soiden ja järvien suuntautumisena kohti koillista. Mannerjäätikön sulamisvedet muovasivat maastoa, mistä ovat jäljellä mm. moreeniselänteet ja -kummut sekä drumliinit, jotka hallitsevat Vätsärin erämaan pohjoisosan maisemaa. Alueella on kolme valtakunnallisesti arvokasta moreenimuodostumaa: Nammijärven, Aittojärvien ja Suolisvuonon kumpumoreenialueet.

Natura 2000 -luontotyypit

Suunnittelualueella esiintyy 17 luontodirektiivin luontotyyppiä, jotka on inventoitu pääosin ilmakuvatulkinnalla vuosina 1996–1998 Ylä-Lapin luontokartoituksessa. Maastotyön osuus inventoidun alueen pinta-alasta on vain 8 %. Alueen laaja-alaisimmat luontotyypit ovat luonnonmetsät (45 %) ja karut kirkasvetiset järvet (32 %). Tunturiluontotyyppien osuus erämaasta on 6 %. Vesien säännöstely on vaikuttanut Inarijärven tilaan mm. kaventamalla vesikasvillisuusvyöhykkeitä. 1960-luvun tunturimittarituho aiheutti laajalti tuhoa Vätsärin ylängön tunturikoivikoissa, jotka nykyään ovat ns. sekundääristä tunturikangasta.

Lajisto

Natura-alueen suojelun perusteena on kolme luontodirektiivin lajia: lapinleinikki, ahma ja saukko. Uhanalaisia putkilokasvilajeja tunnetaan vain kolme: isokynsimö, lapinkämmekkä ja himmeävilla. Kääväkkäissä ja jäkälissä on useita uhanalaisia lajeja, mm. vaarantuneisiin lajeihin kuuluvat erakko- ja välkkyludekääpä sekä kalliokeuhkojäkälä. Kiireellisesti suojeltaviin lajeihin kuuluvaa erittäin uhanalaista jäätikköjäkälää ei tunneta muualta kuin Vätsärin erämaasta. Vätsäri on tärkeä vanhojen mäntymetsien lajistolle sekä tärkeä ekologinen väylä idästä leviävälle eliölajistolle.

Kulttuuriperintö ja saamelaiskulttuuri

Vätsärin alue on vanhaa Inarin, Näätämön, Paatsjoen ja Suonikylän lapinkylien raja-aluetta. Pääasiassa alue on kuulunut Inarin lapinkylään. Asukkaat elivät kalastuksesta, metsästyksestä ja luonnontuotteiden keräilystä. Myöhemmin näiden rinnalle nousi pienimuotoinen karjatalous ja poronhoito. Vätsärin erämaan kautta kulki yksi Jäämerelle johtaneista Ruijan reiteistä, Suolisvuonon reitti. Reittiä pitkin kuljettiin Jäämerelle kalastamaan ja käymään kauppaa. Toisen maailmansodan jälkeen Vätsärin läheisyyteen asutettiin evakkoon joutuneita kolttasaamelaisia.

Vätsärin erämaassa on neljä kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusperintökohdetta. Suolistaipaleen ja Pisterin autiotuvat rakennettiin 1910–1920-luvuilla Ruijan reitin kulkijoiden majapaikoiksi. Kirakkavuonolla on yksityisomistuksessa oleva vanha inarinsaamelainen asuinkenttä. Alueella on myös Vätsärin paliskunnan poroerotusaita vanhoine kämppäalueineen.

Alueelta on dokumentoitu tähän mennessä 22 arkeologista kohdetta, joista kuusi on merkitty Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin. Kohteissa on kivikauden ja historiallisen ajan asuinpaikkoja ja peuranpyyntikuoppia. Alueelta on kartoitettu myös Ruijan reitti satoine reittimerkkeineen sekä nuorempia 1900-luvun asuin- ja leiripaikkoja. 1900-luvun alun metsähakkuista kertovat savottakämppien jäännökset ja Piilolan polun varressa oleva vanha leimikko. Lisäksi alueelta tunnetaan Sieidisuáluin seitapaikka.

Vätsärin alue on kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten perinteistä asuin- ja nautinta-aluetta, jolla harjoitetaan yhä perinteisiä saamelaiselinkeinoja poronhoitoa, kalastusta, metsästystä ja keräilyä. Valtaosa alueen kulttuuriperintökohteista liittyy saamelaiskulttuuriin. Alueen paikannimistöstä on tehty selvitys.

Luonnon virkistyskäyttö: retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä

Vätsärin erämaa-alue ei kuulu Metsähallituksen virkistyskäytön painopistealueisiin eikä alueella ole juurikaan retkeilyn palveluvarustusta. Alueella on neljä autiotupaa, yksi vuokratupa sekä merkittyjä moottorikelkkauria ja Piilolan kesäreitti. Erityisesti erämaa-alueen pohjoisosa on vaikeakulkuista pienten lampareiden ja kivikoiden pilkoittamaa maastoa.

Alueen pohjoisosan ja Inarijärven merkittäviä vetovoimatekijöitä ovat kesä- ja talviaikaiset kalastusmahdollisuudet. Erämaan eteläosa taas on tärkeää eränkäyntialuetta. Alueelle suuntautuu matkailukäyttöä erityisesti talvella ohjattujen pilkkiretkien muodossa. Kesällä kalastajia viedään lentokoneella erämaa-alueen järville ja Inarijärvelle tehdään kalastusmatkailuyritysten uisteluretkiä.

Vätsärin erämaa-alueelle arvioidaan tehtävän yhteensä 5 000 käyntiä vuosittain. Retkeilijät ja matkailijat tekevät noin 3 000 ja paikalliset poromiehet, kalastajat ja metsästäjät n. 2 000 käyntiä vuosittain. Piilolan polulla on vuosittain 200–300 käyntikertaa. Ylä-Lapin luontokeskus Siida toimii alueelle opastavana luontokeskuksena.

Erätalous

Metsästys on osa paikallista elämäntapaa ja kulttuuria. Vätsärissä metsästetään pienriistaa, hirviä ja karhua. Hirvenmetsästys alueella on vähäistä, mikä johtuu syrjäisestä sijainnista ja heikoista kulkuyhteyksistä. Vuosittain alueelta ammutaan vain muutamia hirviä. Karhun metsästys tapahtuu kiintiömetsästyksenä ja Vätsäri kuuluu poronhoitoalueen Itäiseen karhukiintiöalueeseen. Kuntalaisilla on metsästyslain 8 §:n mukainen oikeus metsästää alueella. Alueelle suuntautuu noin 15 prosenttia paikallisten pienriistan metsästyksestä. Metsähallitus myy pienriistalupia rajoitetusti niin, että metsästys on sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää.

Inarijärvi on merkittävä elinkeino-, kotitarve- ja vapaa-ajan kalastajille. Elinkeinokalastusta harjoittaa noin 20 henkilöä. Pääosa elinkeinokalastuksen kalasaaliista pyydetään verkoilla ja rysillä. Pääosin verkoilla tapahtuvaa kotitarvekalastusta harjoittaa yli 2 000 ruokakuntaa. Inarijärven pohjoisosat ovat monen vapaa-ajan kalastajan unelmakohde, jossa voi harjoittaa monipuolisesti kalastusta ja eräretkeilyä. Kokonaisuutena verkkokalastus, etenkin talvikalastus, on vähentynyt. Pilkkimistä ja viehekalastusta harjoittavat sekä paikallisväestö että muualla asuvat mökkiläiset, kalastusmatkailijat ja eräretkeilijät. Vapaa-ajan kalastuksen määrä on kasvamassa etenkin Vätsärin ylängöllä ja Surnujärven alueella. Kasvua on tapahtunut eteenkin kevättalvella, jolloin syrjäiset vedet ovat saavutettavissa moottorikelkalla. Vedet houkuttelevat sekä paikallisväestöä että kalastusmatkailijoita.

Tutkimus

Paatsjokilaakson ja sen lähialueiden luontoa ja lajistoa on jo pitkään tutkittu suomalais-norjalais-venäläisenä yhteistyönä. Maiden ympäristön tilan yhtenäistetty seurantaohjelma otettiin käyttöön vuonna 2007. Ohjelma sisältää maaekosysteemien, ilmanlaadun ja kuormittavan laskeuman sekä vedenlaadun ja vesiekosysteemien seurantaa. Myös luonnonsuojeluviranomaisilla on tiivistä yhteistyötä. Pasvik–Inari Trilateral Park -yhteistyön tavoitteena on mm. kehittää luonnon pitkäaikaisseurantaa ja tukea suojelualueiden kestävää hoitoa ja käyttöä.

Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Luontaiselinkeinot, erityisesti metsästys, kalastus ja keräily, ovat merkittävä osa paikallista elämäntapaa ja kulttuuria. Luontaiselinkeinoja harjoitetaan pääasiassa kotitalouksien omaan tarpeeseen. Vaikka valtaosalle luontaiselinkeinot eivät ole enää pääasiallinen toimeentulon lähde, on erityisesti kalastuksella ja marjastuksella myös taloudellista merkitystä. Riekon ansapyynti on sallittua.

Vätsärin erämaa-alueella on runsaasti tukikohtia (37), jotka on myönnetty kolttalain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain perusteella. Näiden lisäksi alueella on sopimuksia kalastustukikohdista (7), viranomaisten tukikohdista (4) sekä ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä loma-asuntosopimuksia (2). Paliskunnilla on kolme porotilalain mukaista paimentopaikkaa sekä yhdessä Paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteensä 17 sopimusta poronhoitoon liittyvistä alueista. Lisäksi suunnittelualueen sisällä on noin 140 yksityistä kiinteistöä, joilla on yksilöimättömiä kulkuoikeuksia valtion maalle.

Poronhoito

Vätsärin paliskunta: Paliskunnan poronhoidon vuotuinen peruskierto on pääpiirteissään pysynyt samanlaisena kuin se on kuvattu edellisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Suolisjärveltä Surnupäille kulkeva laidunkiertoaita jakaa paliskunnan kahteen osaan: perinteiseen pohjoispuolen kesäalueeseen ja eteläpuolen talvialueeseen. Nykyään myös laidunkiertoaidan pohjoispuolella erämaa-alueen ulkopuolella paimennetaan talvitokkaa. Paliskunnan pääerotusaita Semenkurtta sijaitsee erämaa-alueen ulkopuolella, jossa syystalvella pidetään myyntierotukset. Aidasta elotokka ohjataan talveksi laidunkiertoaidan eteläpuolelle Vironiemeen ja Kyynelniemeen. Kevättalvella paimennustokkaa käytetään Vätsärin aidassa, jossa peurat merkataan ja tokka saatetaan ratkoa. Huhtikuussa porot lasketaan kesäalueelle. Porot vasovat Vätsärin ylängöllä. Äälisjärven aitaa käytetään vasanmerkitykseen.

Paatsjoen paliskunta: Paatsjoen paliskunnan laidunkierto on muuttunut suuresti tilanteesta, joka kuvataan edellisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Paliskunta rakensi vuonna 2004 laidunkiertoaidan, joka halkoo paliskuntaa etelä-pohjoissuunnassa. Alimmaisen Tuolpujärven länsipuolella ko. laidunkiertoaita yhtyy lounais-koillissuuntaiseen aitaan. Tämä aita jatkaa kohti valtakunnan rajan esteaitaa Rajavaraan. Itärajan esteaidan, laidunkiertoaidan ja Suovaselän erotuspaikan rajaama alue muodostaa talvilaidunalueen, jonne eloporot viedään syystalven erotuksista. Poroja pyritään pitämään alueella yhdessä tokassa ohjaavan paimennuksen avulla. Maalis-huhtikuussa porot kootaan varsinaiselta talvialueelta ja tuodaan Suovaselän aitaan, jossa mm. merkitään peurat. Tämän jälkeen porot siirretään laidunkiertoaidan länsipuolelle ns. kesäpuolen eteläosan metsiin. Tällä alueella sijaitsevat luppometsät ovat erittäin tärkeitä porojen selviämisen ja poronhoidon kannattavuuden kannalta kevättalven ja alkukevään aikana. Porot vasovat Sammakkoniemen, Kirakkaniemen ja Kuoskerniemen seuduilla. Syksyllä–syystalvella porot kerätään ja kuljetetaan karttaliitteeseen merkittyjä reittejä pitkin, osin kokooma-aitoja käyttäen, Suovaselän aidalle erotuksiin.

Muddusjärvien paliskunta: Erämaa-alueeseen kuuluvat Puuniemi, Kettuniemi ja Pisterinniemi ovat kesä- ja talvilaidunaluetta, jossa laiduntaa erityisesti Partakon tokkakunnan poroja. Erämaa-alueelle sijoittuvat laitumet ovat rauhallisimpia, koska niille ei matkailun lisäksi kohdistu muuta kilpailevaa maankäyttöä, ja alue onkin siksi erittäin merkittävä paliskunnalle, jossa erämaa-alueen ulkopuolisilla alueilla harjoitetaan metsätaloutta.

Näätämön paliskunta: Erämaa-alueesta paliskuntaan kuuluu vain Suolisvuonon luoteisranta. Erityisesti keväisin alueen luppometsät ovat tärkeitä poroille. Suolisvuonolle on rakennettu laidunkiertoaita Koskivuonolta Suolistaipaleelle.

KESKEISET ARVOT JA UHAT

Vätsärin erämaa-alueen keskeisimmiksi arvoiksi on määritelty:

- **Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit:** Erämaan luonnonmetsillä on merkitystä monimuotoisen metsälajiston säilyttämisessä. Karu kirkasvetinen Inarijärvi ja sekä luonnontilaiset sisämaan metsä- ja tunturijärvet ovat tärkeitä vesiluonnonsuojelulle. Kaikki suurpedot, karhu, ahma, susi ja ilves, sekä muista luontodirektiivin lajeista saukko esiintyvät erämaassa. Luontoarvoja uhkaavat palolajiston köyhtyminen, Kuolan teollisuuspäästöt, Inarijärven säännöstely, porolaidunnus sekä ilmastonmuutos.
- **Erämaisuus:** Erämaisuutta kuvaavat tiettömyys, vähäinen ihmistoiminta ja hiljaisuus. Alueen erämaisuus turvaa myös saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiä. Aleen erämaisuutta voivat uhata malminetsintä ja kaivostoiminta, Jäämeren rata ja yksityistiet.
- **Saamelaiskulttuuri:** Kolttien ja inarinsaamelaisten ydinaluetta. Saamelaiskulttuuriin kuuluvat poronhoito, kalastus, metsästys, keräily ja duodji eli saamen käsityö sekä perinteinen tieto. Saamelaiskulttuuria uhkaavat muut maankäyttömuodot, viranomaisten lupakäytännöt sekä alueen käyttöön liittyvä lainsäädäntö ja poliittiset linjaukset.
- **Poronhoito ja muut luontaiselinkeinot:** Saamelaisen poronhoidon elinehtoja ovat laidunrauha, laidunten yhtenäisyys ja laidunten määrä. Vätsärin erämaa kuuluu neljään paliskuntaan. Poronhoidon uhkatekijöitä ovat koiravaljakkotoiminta, maastoliikenne ja tukikohtien käyttötarkoituksen muuttuminen.
- **Erätalous:** Merkittävä eränkäyntialue, jossa perinteinen eränkäyntikulttuuri on säilynyt vahvana. Sen juuret ovat alueella asuneiden ja sitä käyttäneiden ihmisten metsästys- ja kalastuskulttuurissa sekä muutoinkin sukupolvien jatkumossa muotoutuneessa paikallisessa perinteessä. Uhkia ovat metsästyslupien liiallinen myynti sekä kuntalaisten valtion maita koskevien oikeuksien muuttuminen.

TAVOITTEEN ASETTELU

Suunnitelman päämäärät ja tavoitteet

- **Vätsärin erämaisuus säilyy**
  - Alueelle ei rakenneta yksityisteitä.
  - Erämaa-alueen sisällä olevia vielä rakentamattomia rantakiinteistöjä pyritään mahdollisuuksien mukaan hankkimaan valtiolle vapaaehtoisin kaupoin.
- **Luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tila säilyy tai paranee**
  - Ihmistoiminnan aiheuttamat häiriöt lajeille ja vaikutukset luontotyyppeihin ovat vähäiset.
- **Saamelaiskulttuurin turvaaminen**
  - Erämaa-alueen rajauksen tarkastelu erämaalakia uudistettaessa.
  - Saamelaiskulttuurin kannalta tärkeiden alueiden selvittäminen ja huomioiminen erämaa-alueen maakäyttöä koskevissa ratkaisuissa sekä edunvalvonnassa.
- **Saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaaminen**
  - Koiravaljakkotoiminta ei häiritse poronhoidon harjoittamista.
  - Moottorikelkkailun vähentäminen tärkeällä vasoma-alueella.
  - Maastoliikenne on hallittua eikä haittaa poronhoidon harjoittamista.

Kehittämiskohteet

- **Inarijärven ranta-alueiden siistiminen**
  - Ranta-alueille muodostuneiden leiriytymispaikkojen kartoitus ja siistiminen sekä alueen käyttäjien ohjeistaminen roskaantumisongelman vähentämiseksi.
- **Pasvik–Inari Trilateral Park**
  - Pasvik–Inari Trilateral Park on kansainvälisesti arvostettu kestävän luontomatkailun kohdealue, joka tunnetaan erämaaluonteestaan, luontoarvoistaan sekä kulttuurisista ja historiallisista arvoistaan.

VYÖHYKEJAKO

Suunnittelualue on lähes kokonaan **syrjävyöhykettä**. Vyöhykkeen tavoitteena on alueen säilyttäminen erämaisena, luontaiselinkeinojen harjoittamisen ja laidunrauhan turvaaminen. Alueella nykyisin sijaitsevat palvelurakenteet säilytetään. Uutta virkistyskäytön palveluvarustusta ei rakenneta. Noin 12 hehtaaria erämaa-alueesta sijaitsee rajavyöhykkeellä. Tämä alue osoitetaan **rajoitusvyöhykkeeksi**, jolla ovat voimassa rajavartiolain mukaiset säännökset.

TOTEUTUS JA TOIMENPITEET

Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

- Luontotyyppitiedon päivittäminen Ylä-Lapin kaukokartoituspilotti -hankkeessa. Tietojen täydentäminen sekä luontodirektiivin että uhanalaisista luontotyypeistä. Luontotyyppien tilan seuranta erityisesti tunturialueen luontotyypeistä.

Luonnon virkistyskäytön toimenpiteet

- Alueelle ei toteuteta uusia rakenteita eikä reittejä. Olemassa olevat pidetään kunnossa lukuun ottamatta Suolistaipaleen laavua ja liiteriä, jotka puretaan.
- Metsähallitus ja paliskunnat viestivät yhdessä vasoma-aikana tapahtuvan kelkkailun haitoista.

Erätalouden toimenpiteet

- Alue säilytetään kokonaisuudessaan metsästyskäytössä. Metsästyspainetta seurataan ja lupametsästys mitoitetaan siten, että huomioidaan paikallisten metsästyksen osuus ja ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Metsästyksen säätely perustuu kiintiöpäätökseen.
- Pienpetopyyntiä pyritään ylläpitämään ja kohdentamaan erityisesti ihmisen toimesta lisääntyneeseen pienpetokantaan. Alueelle voidaan sijoittaa hirville nuolukiviä. Riekonpyynnissä ansakaarteiden rakentamiseen tarvittavaa pensaikkoa (koivua ja pajua) voidaan hyödyntää.
- Kalastuksen määrä mitoitetaan Metsähallituksen kalastuslupia koskevalla kiintiöpäätöksellä. Kalastuslupien käyttöä säädellään lupaehdoilla. Varsinainen kalastuksen säätely toteutetaan Inarin kalatalousalueen kalastussäännöllä, joka päivitetään muutaman vuoden välein.

Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

- **Maastoliikenne:**
  - Maastoliikenteen mitoituksen pohjana on kiintiöpäätös ja maastoliikennelupien myöntämistä säädellään erillisellä ohjeistuksella.
  - Inarin kuntalaisille myönnetään lumipeitteiselle ajalle maastoliikennelupia koko asuinkunnan alueelle useammaksi vuodeksi kerrallaan. Metsähallitus voi myöntää voimassa olevien lupien myöntämisperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti perusteltuun tarpeeseen lupia ulkopaikkakuntalaisille. Metsähallitus myöntää kesäaikaisia maastoliikennelupia erämaa-alueelle vain poikkeuksellisesti ja painavista syistä.
  - Maastoliikennelupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka aika ja aluerajoitukset sovitaan Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.
  - Maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisätään kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-aikana ja vasomisrauhoitusalueilla.
  - Erämaa-alueelle ei perusteta maastoliikennelain mukaisia moottorikelkkailureittejä.
  - Resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

- **Muu liikenne**: Lentokoneet voivat laskeutua erämaan järville ja nousta niiltä ilman Metsähallituksen lupaa, kun kyseessä ei ole säännöllinen reittiliikenne. Sen sijaan helikopterin laskeutuminen maalle on luvanvaraista eräin poikkeuksin (pelastus- ja virkatoimet sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen tarpeet).
- **Maastopyöräily, ratsastus ja porovaljakkotoiminta** on sallittu jokamiehenoikeudella.
- **Koiravaljakolla** liikkuminen on sallittu jokamiehenoikeudella. Mikäli toiminnasta on odotettavissa vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä, se edellyttää Metsähallituksen lupaa. Koiravaljakkotoimintaa koskevia lupia ei myönnetä.
- **Polttopuun otto**: Maapuuta ei myydä polttopuuksi kiinteisiin paikkoihin (mm. kämpille). Maapuuta myydään kuitenkin pieniä määriä (1–2 m^3) retkeilijöille. Partakon alueella kyläläisten polttopuunottoalueet osoitetaan erämaa-alueen ulkopuolelle. Metsähallitus osoittaa kotitarvepuun hakkuupaikan mahdollisimman lähelle erämaa-alueella sijaitsevaa kämppää tai muuta käyttöpaikkaa, jotta ihmisten jäljet keskittyisivät kämppien lähiympäristöön ja muut alueet säilyisivät erämaisina. Metsähallitus ohjaa kotitarvepuun oton siten, että se kohdistuu ensi sijassa eläviin pystymäntyihin, jota otetaan keskitetysti, ei kuitenkaan aukkoa tehden.
- Koltta-alueella asuvalla koltalla on ilman eri korvausta oikeus pitää venevalkamia ja kalastusvälineiden kuivatuspaikkoja ilman erityistä lupaa.
- Saamelaisen käsityöperinteen turvaamiseksi säilytetään oikeus ottaa valtion maalta käsitöiden raaka-aineeksi vähäisiä määriä pajua, leppää, koivua ja haapaa. Myös vähäisiä määriä juuria, kenkäheinää, niittymaarianheinää ja väinönputkea voi ottaa korvauksetta. Raaka-aineena tapahtuva jälleenmyynti tai välitys ei ole sallittua.

Hallinto

- **Hankinta valtiolle:** Mikäli alueelta tarjotaan valtiolle ostettavaksi tai vaihdettavaksi sellaista kiinteistöä, jonka liittäminen erämaa-alueeseen edistäisi erityisen merkittävästi alueen erämaisuuden säilymistä, selvitetään yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa mahdollisuuksia toteuttaa hankinta.
- **Erämaa-alueen laajentaminen:** Erämaarajauksen ulkopuolelle jää merkittäviä saamelaiskulttuurikohteita ja saamelaiselinkeinojen kannalta tärkeitä alueita. Mikäli erämaalain muuttaminen tai uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista.
- **Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen:**
  - Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia paliskuntien kanssa. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
  - Kolttalain mukaan koltta-alueella asuvalla koltalla on ilman eri korvausta oikeus sijoittaa Metsähallituksen luvalla poro-, metsästys- ja kalapirttejä, kalakellareita ja varastosuojia tarvittaville paikoille, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista on pidettävä koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi tarpeellisena.
  - Metsähallitus voi luovuttaa rakennetukilain mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rakennetukilain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
  - Kaupallisten kalastajien ns. ammattikalastustukikohdat pyritään ohjaamaan erämaa-alueen ulkopuolelle Inarijärven osayleiskaavassa osoitetuille kalakentille. Erityisen painavista syistä

voidaan kuitenkin osoittaa tukikohta erämaa-alueelta. Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
  - Tukikohtia ei myönnetä maisemallisesti aroille alueille. Uusia tukikohtia ei myönnetä karttaliitteessä osoitetulle alueelle Vätsärin ylängöllä.
  - Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi. Ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä sopimuksia voidaan jatkaa erämaalain 12 §:n nojalla. Tämä koskee myös kahta ennen erämaalain voimaantuloa tehtyä loma-asuntoa koskevaa vuokrasopimusta ja ELY-keskuksen kanssa tehtyä sopimusta tutkimustoiminnan huoltorakennuksesta.
  - Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on lakiin perustuva ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikana.
- **Lupien myöntäminen:**
  - Vätsärin erämaa-alueella toimivilla luontomatkailuyrityksillä on mahdollisuus saada lupa tilapäisen ohjelmapalvelutukikohdan sijoittamiseen. Samaan aikaan voi olla kaikilla yrityksillä yhteensä enintään kolme voimassa olevaa tukikohtalupaa. Kevytrakenteiset tukikohdat saavat olla maastossa enintään 2 kk:n ajan. Sijoituspaikoista neuvotellaan Kolttien kyläkokouksen ja paliskunnan kanssa. Ohjelmapalvelutukikohtia ei myönnetä koiravaljakkotoimintaan. Lupia ei myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana.
  - Tutkimuslupia myönnettäessä ja lupaehdoissa huomioidaan saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset.

- **Sopimusten laatiminen:**
  - Matkailuyritysten reiteistä sovitaan neuvotellen paliskuntien ja matkailuyritysten kanssa.
  - Yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia ja sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä.

- **Muut toimenpiteet:**
  - Kansainvälisen yhteistyön jatkaminen. Pasvik–Inari-alueen toimintasuunnitelman (2019–2028) toteuttaminen. Toimintasuunnitelman toimenpiteet ovat hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia.
  - Mikäli erämaa-alueelle kohdistuu uusia merkittäviä maankäyttöhankkeita, Metsähallitus osallistuu saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin tuottamalla tietoa erämaa-alueen luontoarvojen ja aineellisen kulttuuriperinnön nykytilasta sekä alueen erilaisista käyttömuodoista.
  - Inarijärven ranta-alueiden siistiminen on mahdollista, mikäli se voidaan toteuttaa hankkeena, jolle saadaan erillisrahoitus. Edellyttää yhteistä valmistelua muiden toimijoiden (kunnan, järjestöjen jne.) kanssa.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle. Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.

Suunnittelualueen nimi	Vätsärin erämaa-alue	**Pinta-ala (ha)**	159 985,67
		Josta vesialuetta (ha)	52 168,35

Maakunta	**Kunta**
Lapin maakunta	Inari

Suunnittelualueen yleiskuvaus

Vätsärin erämaa-alue on Suomen viidenneksi suurin erämaa. Vätsäri on suhteellisen vaikeasti tavoitettava alue. Syynä alueen syrjäisyyteen ovat ennen kaikkea Inarijärvi pitkine vuonoineen, Norjan ja Venäjän rajat, vaikeahko maasto sekä tiettömyys.

Vätsäri ei ole asumaton kaira. Erämaa-alueen sisällä, pääosin siellä olevilla yksityismailla, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen, on pitkälti toista sataa asuinrakennusta. Lisäksi alueella on valtion mailla olevia tukikohtia, joista pääosa on myönnetty kolttalain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain perusteella. Suurin osa rakennuksista on kausiluonteisessa käytössä.

Suunnittelualue kuuluu kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten perinteisiin asuin- ja nautinta-alueisiin. Erämaa-alue kuuluu kokonaisuudessaan saamelaisten kotiseutualueeseen (974/1995). Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaan kolttalain (253/1995) 2 §:n mukaiseen koltta-alueeseen, jossa kolttasaamelaisilla on kyseisen lain turvaama asema ja oikeudet. Vätsärin erämaa-alue on tärkeä laidunalue neljälle paliskunnalle; Näätämölle, Muddusjärvelle, Paatsjoelle ja Vätsärille.

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Tyyppi	Toteutustapa	Suunnitelman kattama alue (ha)	Osuus Natura-alueesta (%)
Vätsärin erämaa	FI1300204	SAC-alue	erämaalaki	157 240,47	100,0

Suunnittelualueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Kohdetyyppi	Perustamis-ajankohta	Suunnitelman kattama alue (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Vätsärin erämaa	Erämaa-alue	1991	157 281,11	

Suojeluun varatut valtion alueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue (ha)	Lisätietoja
Luonnonsuojeluohjelmien alue (MH)	1	2 190,97	Vätsärin erämaa-alueen ulkopuolinen Natura-alue
Muut valtion erityiskohteet	Kpl	Suunnitelman kattama alue (ha)	Lisätietoja
Metsätalousalue, naturaverkosto	1	35,44	Metsätalouden alue Haapavuonon päässä.
Muut alueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue (ha)	Lisätietoja
Muut alueet	1	12,30	Rajavyöhyke

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Nimi	Tyyppi	Lisätietoja
Pasvik-Inari Trilateral Park	EuroParc rajapuistosertifikaatti	Sertifikaatti uusittu v. 2018

Saamelaisten kotiseutualue					
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella					
	Osittain	X	Kokonaan		Ei ollenkaan

Lisätietoja

Suunnittelualue kuuluu myös lähes kokonaan kolttalain (253/1995) 2 §:n mukaiseen koltta-alueeseen.

Saamelaisten kielellinen ja kulttuurinen itsehallinto perustuu perustuslakiin (17.3 §, 121.4 §) ja määritellään tarkemmin laissa saamelaiskäräjistä (974/1995). Saamelaiskäräjät hoitaa saamelaisten kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevia asioita ja edustaa saamelaisia kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Kansainvälinen oikeus ja kansallinen lainsäädäntö tuovat velvoitteita, jotka tulee huomioida HKS:n laadinnassa ja sen vaikutusten arvioinnissa.

Biodiversiteettisopimus (SopS 78/1992) velvoittaa valtioita turvaamaan saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon, käytänteiden ja innovaatioiden säilymisen sekä turvamaan perinteisen luonnonkäytön (artiklat 8j ja 10c). Artiklan 8(j) toimeenpanemiseksi biodiversiteettisopimuksen 5. osapuolikokous on hyväksynyt Akwé: Kon -ohjeet. Vapaaehtoisten Akwé: Kon -ohjeiden tarkoitus on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen sekä alkuperäiskansakulttuurien luontosuhteen ja perinteisen tiedon säilyminen. Metsähallitus ja Saamelaiskäräjät ovat laatineet ohjeiden pohjalta Akwé Kon -toimintamallin, jota sovelletaan saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksessä Metsähallitus sovelsi Akwé: Kon -toimintamallia. Metsähallitus on sitoutunut käyttämään Akwé: Kon -toimintamallia kaikissa saamelaisten kotiseutualueen hoito- ja käyttösuunnitelmissa.

Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (SopS 7-8/1976) velvoittaa turvaamaan saamelaisten oikeuden nauttia omasta kulttuuristaan (artikla 27). Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen (SopS 2/1998) artiklassa 5 sopimuspuolet sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät nimittäin heidän uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä. Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (SopS 14/2006) artikla 5 velvoittaa tunnistamaan maisemat olennaiseksi osaksi ihmisten ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi sekä laatimaan ja toteuttamaan mainittujen erityistoimenpiteiden avulla maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnitteluun tähtäävää maisemapolitiikkaa. YK:n alkuperäiskansajulistuksen artikla 32 velvoittaa, että alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa tai alueidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten.

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Valtakunnalliset alueidenkäyttö-tavoitteet	2017	100	Metsähallituksen valtion viranomaisena tulee toiminnassa ottaa huomioon ja edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Laadittavana oleva hoito- ja käyttösuunnitelma tukee ja edistää seuraavien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista: 1) Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta, 2) edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä sekä 3) huolehditaan saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.
Pohjois-Lapin maakuntakaava	2007	100	Vätsärin erämaata koskeva Pohjois-Lapin maakuntakaavaote sekä aluetta koskevat kaavamerkinnät ja -määräykset kuvataan tarkemmin liitteessä 2.
Hiiriniemen ranta-asemakaava	1994		Kaava laadittu yksityismaille, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen.
Suunnitelma: luonnonsuojeluhallinto			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Action Plan Pasvik-Inari Trilateral Park 2019–2028	2019	100	Toimintasuunnitelman tavoitteena on mm. parantaa rajat ylittävää yhteistyötä kaikilla tasoilla, suojella Pasvik–Inari-alueen luonnon- ja kulttuuriarvoja sekä lisätä tietoisuutta ja edistää alueen tunnettavuutta.
Suunnitelma: MH / MT / ulkoinen			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Tenon-Näätämönjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoito-suunnitelma vuosiksi 2016-2021	2015		Vätsärin Natura alue kuuluu vesipuitedirektiivin art. 6 suojelualuerekisteriin. Alueella on vesien tilan seurantaohjelman kohteita.
Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma 2012–2021	2012	100	Maankäytön suunnittelussa erämaa-alueilla hoito- ja käyttösuunnitelmilla sovitetaan yhteen alueiden eri käyttömuotojen tarpeet. Maankäytön suunnittelua toteutetaan Akwé: Kon -ohjeita toimeenpanemalla. Vätsärin erämaa-alueelle sijoittuu palojatkumoalue. Luonnon virkistyskäytön osalta syrjäalueiden nykyinen palvelutaso ylläpidetään. Syrjäalueiden autiotupia tai muita merkittäviä palveluja ei vähennetä. Yksittäisiä rakennelmia voidaan lisätä tai vähentää kokonaismäärän säilyessä lähellä nykytasoa. Piilolan polku, olemassa olevat moottorikelkkaurat ja vesiretkeilyreitti on osoitettu virkistyskäyttöä kuvaavassa kartassa.

Alueen asema osana toiminnallisia verkostoja/alueita
Vätsärin erämaa yhdessä Norjan puolella sijaitsevien Ylä-Paatsjoen kansallispuiston (11 900 ha) ja maisemansuojelualueen (5 400 ha) sekä Paatsjoen luonnonpuiston (1 900 ha) sekä sen venäläisen vastinparin Pasvik Zapovednikin (14 700 ha) kanssa muodostaa laajan suojelualueiden kokonaisuuden Paatsjokilaaksoon ja sen ympäristöön. Kolmen maan luonnonsuojeluviranomaisten yhteistyössä alueesta on käytetty nimitystä Pasvik–Inari Trilateral Park. Paatsjoen–Inarin alue on osa Fennoskandian Vihreä vyöhyke -suojelualueverkostoa. Vihreän vyöhykkeen tavoitteena on säilyttää luonnon monimuotoisuutta, kehittää luonnonsuojelu-, tutkimus- ja kulttuuriyhteistyötä sekä luoda kattava luonnonsuojelualueiden verkosto rajan molemmin puolin. Suomesta Norjaan kulkeva Piilolan polku yhdistää Vätsärin erämaan Ylä-Paatsjoen kansallispuistoon.

Perustietojen yhteenveto
Suunnittelualue muodostuu erämaalailla suojelusta erämaa-alueesta ja Vätsärin erämaa -nimisestä (FI 130 0204) Natura-verkostoon kuuluvasta erityisten suojelutoimien alueesta (SAC). Natura-alueesta valtaosa (93 %) sijaitsee boreaalisella luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä ja vain 7 % alpiinisella vyöhykkeellä. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 159 986 hehtaaria ja se sijoittuu Inarin kunnan alueelle. Suunnittelualue kuuluu kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaan kolttalain mukaiseen koltta-alueeseen. Vätsärin erämaa-alue on Suomen viidenneksi suurin erämaa. Vätsäri on suhteellisen vaikeasti tavoitettava alue. Syynä alueen syrjäisyyteen ovat ennen kaikkea Inarijärvi pitkine vuonoineen, Norjan ja Venäjän rajat, vaikeahko maasto sekä tiettömyys. Vätsäri ei kuitenkaan ole asumaton kaira. Erämaa-alueen sisällä, pääosin siellä olevilla yksityismailla, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen, on pitkälti toista sataa asuinrakennusta. Lisäksi alueella on runsaasti valtion mailla olevia tukikohtia, joista pääosa on myönnetty kolttalain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain perusteella. Suurin osa rakennuksista on kausiluonteisessa käytössä. Vätsärin erämaa-alue on osa Pasvik–Inari Trilateral Parkia eli Euroopan kansallispuistoliiton Europarcin sertifioitua rajapuistoyhteistyötä Suomen, Norjan ja Venäjän välillä. Alueella on voimassa Pohjois-Lapin maakuntakaava, jonka päivittäminen on aloitettu v. 2018. Alueen vesistöt kuuluvat Tenon–Näätämöjoen–Paatsjoen vesienhoitosuunnitelman alueeseen. Metsähallituksen suunnitelmista Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma kattaa koko alueen. Vätsärin alue sisältyy yhteistyössä norjalaisten ja venäläisten kanssa laadittuun Pasvik–Inari Trilateral Park toimintasuunnitelmaan (2019–2028).
Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen
Pääpiirteittäin
Lisätietoja
Vahvistetussa hks:n tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Suunnitelmassa edellytettiin varovaisuutta virkistyskäytön kehittämisessä. Suunnitelman esitysten mukaan Metsähallituksen olisi tullut välttää kaikkea rakentamista erämaan 3. ja 4. vyöhykkeellä. Ympäristöministeriön erikseen vahvistaman suunnitelman mukaisesti 3. vyöhykkeelle kuitenkin rakennettiin Nuottamajärven laavu palvelemaan Piilolan polun kulkijoita.

2 Perustamistarkoitukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen hoidon ja käytön päämäärien sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. lomake 12, Tavoitteenasettelu).

Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Kohdetyyppi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Vätsärin erämaa	Erämaa-alue	Erämaalaki (1991)	Erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luonteiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.

Yhteenveto

Suunnittelualue on erämaan osalta perustettu erämaalailla (62/1991) ja Natura-alueen osalta se on perustettu ympäristöministeriön asetuksella (354/2015) erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC).

Erämaalain yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että lain tavoitteena on Lapin alkuperäisimmän ja tyypillisimmän jäljellä olevan erämaaluonnon säilyttäminen mahdollisimman muuttumattomana. Tavoitteena on myös turvata luontaiselinkeinojen ja saamelaiskulttuurin harjoittamisen luontaiset edellytykset. Erämaa-alueiden perustamisella pyritään myös kehittämään luonnon monipuolista käyttöä ja sen edellytyksiä

Lisäksi aluetta koskevat luonnonsuojelulain Natura 2000 -alueita koskevat säännökset, joiden mukaan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty.

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen geologiaa, geomorfologiaa ja veden laatua. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa.

Vesistöt

Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)

Suunnittelualue sisältyy Tenon–Näätämöjoen–-Paatsjoen kansainväliseen vesienhoitoalueeseen, joka on yhteinen Norjan kanssa. Vesistöt kuuluvat pääosin Paatsjoen päävesistö-alueeseen; pieni osa alueen pohjoisosasta sisältyy Uutuanjoen vesistöalueeseen. Vedet laskevat Jäämereen. Suunnittelualueen vedet ovat karuja, kirkkaita ja vähähumuksisia. Vesistöjen osuus suunnittelualueesta on 33 %. Suurin järvi on Inarijärvi. Inarijärven pintaveden ekologinen tila on arvioitu hyväksi. Muiden suunnittelualueella olevien pintavesien ekologinen tila on erinomainen. Myös pintavesien kemiallinen tila on hyvä. Vätsärin erämaa on yksi Tenon–Näätämön–Paatsjoen vesienhoitoalueen kymmenestä Natura-alueesta, jotka ovet merkittäviä vesiluontotyyppien ja lajien suojelun kannalta (viite 3/1). Inarijärven säännöstelyllä on ollut kielteisiä vaikutuksia rantavyöhykkeen eliöihin ja kalastoon, mahdollisesti myös linnustoon. Säännöstely on myös lisännyt rantojen kulumista ja vyörymistä.

Kuvaus alueen pohjavesistä

Alueen kymmenisen pohjavesialuetta kuuluvat luokkaan III (= muu pohjaveden muodostumisalue). Pohjavesialueet sijaitsevat pääasiassa erämaa-alueen pohjoisosan koillis-lounaissuuntaisilla harjualueilla, mm. Karhuselällä, Vuontisjärvellä sekä Surnujärven itä- ja pohjoispuolella. Pohjavesialueiden vedenlaatu on hyvä kaikkialla suunnittelualueella. Erämaa-alueen pohjavesimuodostumilla ei ole pohjavedenottoa.

Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne.)

-

Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne.)

Veden laatuun vaikuttavaa ihmistoiminnasta aiheutuvaa kuormitusta pintavesiin ei juuri ole suunnittelualueella. Venäjän puolella olevasta Nikkelin kaupungista oleva Petsenganikel-teollisuuskombinaatti tuottaa päästöjä, jotka sisältävät mm. rikkidioksidia ja raskasmetalleja. Vaikutukset kohdistuvat pääosin Norjan ja Venäjän alueille.

Vuosille 2016–2021 laaditun vesienhoitosuunnitelman tavoitteena on säilyttää Tenon–Näätämön–Paatsjoen vesistöalueen vedet nykyisessä hyvässä tilassa mm. pyrkimällä lieventämään säännöstelyn haittoja ja vähentämällä riskejä vieraslajien ja kalatautien leviämiseen. Inarijärvellä ja muutamalla pienemmällä järvellä suunnittelualueella tehdään säännöllistä pintavesien ekologisen tilan seurantaa Lapin ELY-keskuksen toimesta. Pohjavesiseurantaa ei tehdä.

Pinta-alat ja osuus alueesta		
Nimi	ha	%
Järvet p-ala	52 115,75	32,6
Joet p-ala	52,60	0,0
Merialueet p-ala	0,00	0,0

Pintavesien tila (% pinta-alasta)		**Muuta**		
Erinomainen/hyvä	79,5		X	VPD:n mukainen suojelualuerekisterikohde
Tyydyttävä	0,0			Koskiensuojelukohde
Välttävä/huono	0,0			Voimakkaasti muutettu vesistö
Ei tietoa	20,5		X	Säännöstelty vesistö

Geologia	
Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)	
Vätsärin alueen kallioperä on osa Fennoskandian kilpeä, maapallon vanhimpiin kuuluvaa peruskalliota (ikä yli 2,5 miljardia vuotta). Kallioperä muodostuu pääasiassa erilaisista graniittigneisseistä (pohjagneisseistä). Alueella esiintyy myös happamia syväkivilajeja, kuten graniittia. Vätsärin erämaassa esiintyy myös vulkaanisia kivilajeja sekä liuskealue (viite 3/2).	
Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)	
Viimeisimmän ns. Veiksel-jääkauden aikana jään virtaussuunta oli erämaan kohdalla koilliseen, mikä näkyy kartoilla vuonojen, harjujen, selkämaiden sekä soiden ja järvien suuntautumisena kohti koillista (viite 3/3). Viimeisen jääkauden paksu jäämassa alkoi sulaa yli 10 000 vuotta sitten ja jää vetäytyi kohti etelä-lounasta parhaimmillaan noin 100–150 metrin vuosivauhdilla. Mannerjäätikön sulamisvedet muovasivat maastoa, mistä ovat jäljellä mm. moreeniselänteet ja -kummut sekä drumliinit, jotka hallitsevat Vätsärin erämaan pohjoisosan maisemaa. Jäätikköjokien kasaamia näyttäviä harjuja on mm. Kapperijoella ja Surnujärven itä-koillispuolella. Alueella on kolme valtakunnallisesti arvokasta moreenimuodostumaa: Nammijärven, Aittojärvien ja Suolisvuonon kumpumoreenialueet. Alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaita harjualueita eikä tuuli- ja rantakerrostumia.	
Muuta	
	Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue
X	Valtakunnallisesti arvokas moreenialue

4 Luontodirektiivin luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Sisältö	Lomakkeella kuvataan luontodirektiivin luontotyypit koko suunnittelualueella, luontotyyppien pinta-alat ja edustavuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.

Luontotyyppi	Prior	Inventoitu pinta-ala	Arvioitu pinta-ala	Kokonais-pinta-ala	Edustavuus		Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
		(ha)	(ha)	(ha)	Luokka	Syy	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
3110 - Karut kirkasvetiset järvet		50488,15	-7007,37	43480,78	B	Ympäristötekijät	20527,00	40,7	29961,15	59,3	0,00	0,0	0,00	0,0
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet		4,37	242,63	247,00	B	Ympäristötekijät	2,57	58,9	1,79	41,1	0,00	0,0	0,00	0,0
3210 - Luonnontilaiset jokireitit		46213,58	-44745,00	1468,58	B	Ympäristötekijät	16255,48	35,2	29958,10	64,8	0,00	0,0	0,00	0,0
3220 - Tunturijoet ja purot		20,15	0,00	20,15	A	Ei alentavia tekijöitä	20,15	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0
3260 - Pikkujoet ja purot		104,74	0,00	104,74	A	Ei alentavia tekijöitä	104,70	100,0	0,04	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0
4060 - Tunturikankaat		8694,35	0,00	8694,35	C	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	7234,07	83,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1460,28	16,8
7140 - Vaihettumissuot ja rantasuot		10241,38	0,00	10241,38	A	Ei alentavia tekijöitä	10218,09	99,8	23,29	0,2	0,00	0,0	0,00	0,0
7160 - Lähteet ja lähdesuot		0,28	0,00	0,28	A	Ei alentavia tekijöitä	0,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0
7230 - Letot		5,79	0,00	5,79	A	Ei alentavia tekijöitä	4,92	85,0	0,87	15,0	0,00	0,0	0,00	0,0
7310 - Aapasuot	P	4685,65	0,00	4685,65	A	Ei alentavia tekijöitä	4680,74	99,9	0,00	0,0	4,91	0,1	0,00	0,0
8220 - Silikaattikalliot		3669,61	-934,25	2735,36	A	Ei alentavia tekijöitä	3657,31	99,7	12,30	0,3	0,00	0,0	0,00	0,0
8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus		43,25	0,00	43,25	A	Ei alentavia tekijöitä	38,78	89,7	4,46	10,3	0,00	0,0	0,00	0,0
9010 - Luonnonmetsät	P	72032,14	0,00	72032,14	A	Ei alentavia tekijöitä	71390,88	99,1	550,14	0,8	87,92	0,1	3,19	0,0
9040 - Tunturikoivikot		637,16	0,00	637,16	D		603,14	94,7	34,03	5,3	0,00	0,0	0,00	0,0
9060 - Harjumetsät		32,83	0,00	32,83	A	Ei alentavia tekijöitä	32,83	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0
91D0 - Puustoiset suot	P	566,52	0,00	566,52	A	Ei alentavia tekijöitä	554,31	97,8	7,86	1,4	4,34	0,8	0,00	0,0
91E0 - Tulvametsät	P	3,20	0,00	3,20	B	Esiintymän koko tai muoto	3,20	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0

Luontotyyppi	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu [luonnontila]		Yleisarviointi	Suojelutaso ja kehityssuunta	Keskeinen suojeluperuste	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointiajankohta
		Luokka	Syy		Suomessa	tai -arvo				
3110 - Karut kirkasvetiset järvet	B			A	U1+	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet	C			B	U1+	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
3210 - Luonnontilaiset jokireitit	C			A	U1=	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
3220 - Tunturijoet ja purot	C			B	FV	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
3260 - Pikkujoet ja purot	C			C	U2+	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
4060 - Tunturikankaat	C			B	U1=		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
7140 - Vaihettumissuot ja rantasuot	C			C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
7160 - Lähteet ja lähdesuot	C			C	U2+		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
7230 - Letot	C			C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Anna Tammilehto	30.11.2018
7310 - Aapasuot	C			C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
8220 - Silikaattikalliot	B			C	FV		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus	C			C	FV		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Anna Tammilehto	30.11.2018
9010 - Luonnonmetsät	C			A	U1=	Naturan keskeinen suojeluperuste	Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Elisa Pääkkö	13.07.2016
9040 - Tunturikoivikot									Elisa Pääkkö	13.07.2016
9060 - Harjumetsät	C			C	U2-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Anna Tammilehto	30.11.2018
91D0 - Puustoiset suot	C			C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016
91E0 - Tulvametsät	C			C	U2-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Elisa Pääkkö	13.07.2016

Koko Natura-aluetta koskevat pinta-alatiedot		Luontotyyppi-inventointia koskevat pinta-alatiedot	
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	151 605,67	Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	151 209,61
Muut luontotyypit yhteensä (ha)	8 380,00	Inventoidut alueet, joilla ei ole Natura-luontotyyppiä (ha)	8 381,08
Yhteensä (ha)	159 985,67	Inventoimaton alue (ha)	395,88
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)	94,8		

Lisätietoja

Luontotyyppi-inventointi tehty v. 1996–1998 Ylä-Lapin luontokartoituksessa (LUOTI-aineisto) pääosin ilmakuvatulkinnalla (ilmakuvatulkinta 137 900 ha, 92 % ja maastoinventointi 26 300 ha, 8 %). Luontokartoituksessa ei inventoitu Natura-luontotyyppejä, vaan ne johdettiin myöhemmin aineistoon kuviotietojen perusteella. Luontotyyppitiedot ovat vanhentuneita ja epätarkkoja etenkin edustavuuksien osalta. Edellä mainitusta johtuen taulukoiden tiedoissa on epäloogisuutta kullekin luontotyypille arvioidun edustavuusluokan ja kuviotiedoista ajettujen eriteltyjen edustavuusluokkien välillä. Luontotyyppitiedot tullaan päivittämään vuosina 2021–2022 Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitusprojektissa yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Tunturipajukoista ei ole inventointitietoja. Inventointitiedot puuttuvat Vätsärin erämaa (nat) MLO351820-alueelta Partakon läheltä. SAKTIssa mittarituhoja merkitty kaikkiaan 38 700 hehtaarille, joista tunturikoivikoita on 169 ha ja tunturikankaita 7 900 ha, viimeksi mainitut ovat entisiä tunturikoivikoita (sekundääripaljakkaa). Inarijärvestä alueeseen kuuluu n. 32 000 ha, n. 30 %.
Suunnittelualueella on 8400 ha alueita, jotka eivät sisälly mihinkään luontodirektiivin luontotyyppiin, kuten mäntyä kasvavia entisiä tunturikoivikoita Vätsärin ylängöllä, nuoria männiköitä sekä harvapuustoisia louhikoita ja soiden reunoja.

Yhteenveto ja kytkeytyneisyystarkastelu

Vätsärin erämaa-alue sisältyy Paatsjoen alueen laajaan suojelualuekokonaisuuteen yhdessä Norjan ja Venäjän suojelualueiden kanssa. Erämaa kuuluu Fennoskandian Vihreä vyöhyke-suojelualueverkkoon. Luonnonmetsät (osuus 45 % suunnittelualueesta) ja karut kirkasvetiset järvet (osuus 32 %) ovat laaja-alaisimmat luontodirektiivin luontotyypit ja Natura 2000 -alueen keskeisimmät suojeluperusteet/-arvot. Vesien säännöstely on vaikuttanut Inarijärven tilaan mm. kaventamalla vesikasvillisuusvyöhykkeitä. Tunturiluontotyyppien osuus erämaasta on 6 %. 1960-luvun tunturimittarituho aiheutti laajalti tuhoa Vätsärin ylängön tunturikoivikoissa, jotka nykyään ovat ns. sekundääristä tunturipaljakkaa. Porolaidunnus on osaltaan hidastanut koivikoiden uusiutumista ja vähentänyt niiden pinta-alaa. Mänty on levittäytymässä tunturialueelle. Koivun vähyys näkyy myös alueen mäntymetsissä.
Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (4/1-2) Inarijärvi luetaan suuriin vähähumuksisiin järviin, jotka on koko maassa arvioitu silmälläpidettäväksi (NT) luontotyypiksi. Vätsärin erämaan metsät kuuluvat pääasiassa vanhoihin kuivahkoihin kankaisiin, jotka on arvioitu Pohjois-Suomessa erittäin uhanalaisiksi (EN). Tunturialueen uhanalaisia luontotyyppejä ovat vaarantuneisiin (VU) luettavat variksenmarja-jäkälä-seinäsammal- ja variksenmarja-mustikkatunturikoivikot, tuuli- ja kanervakankaat sekä routanummet. Harvinaisena alueella esiintyy myös äärimmäisen uhanalaista (CR) variksenmarja-jäkälätunturikoivikkoa. Tiedot alueen uhanalaisista luontotyypeistä ovat monin paikoin epätarkat ja puutteelliset. Viimeisimmässä luontodirektiivin raportoinnissa EU:lle kaudelle 2013–2018 (4/3) arvioitiin luontotyyppien ns. suotuisan suojelun tason olevan "U1, epäsuotuisa, riittämätön" sekä luonnonmetsille, tunturikoivikoille että karuille kirkasvetisille järville.

Selitykset	
Edustavuus	A = A - Erinomainen edustavuus, B = B - Hyvä edustavuus, C = C - Merkittävä edustavuus, D = D - Merkityksetön edustavuus
Suhteellinen pinta-ala	A = A - 100 ≥ p > 15 %, B = B - 15 ≥ p > 2 %, C = C - 2 ≥ p > 0 %
Suojelu [luonnontila]	A = A - Erinomainen suojelu, B = B - Hyvä suojelu, C = C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV = FV suotuisa, U1+ = U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1= = U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1- = U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1x = U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ = U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2= = U2= epäsuotuisa-huono, vakaa, U2- = U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2x = U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX = XX tuntematon suojelutaso, -- = -- ei arvioitu (ko. luonnonmaantieteellisellä alueella)
Yleisarviointi	A = A - Erittäin tärkeä, B = B - Hyvin tärkeä, C = C - Merkittävä, - = - Ei arvioitu/tiedossa

5 Yhteenveto lajistosta

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 1.

Luokitus	**Lajien lukumäärä**
Erityisesti suojeltavat lajit	3
Muut uhanalaiset lajit	22
Silmälläpidettävät lajit	32
Alueellisesti uhanalaiset lajit	
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II)	2
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (lintudirektiivin liite I ja ns. Natura-linnut)	36
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	4
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	2

Yhteenveto ja verkostotarkastelu

Lajien uhanalaisuus Suomen lajien Punaisen kirjan mukaan (5/1). Vätsärin alueen putkilokasvilajistoa ovat selvitelleet monet kasviharrastajat ja tutkijat eri yliopistoista, mutta etenkin Lapin tutkimuslaitos Kevo 1950–1980-luvuilla tekemissään Inarin Lapin Flora-kasvistokartoituksissa (5/2). Metsähallitus on 2000-luvulla inventoinut mm. vanhojen mänty-metsien kääväkkäitä (5/3-4) sekä uhanalaisten sammalien ja jäkälien esiintymiä. Uhanalaisia putkilokasvilajeja tunnetaan alueelta vain kolme, isokynsimö, lapinkämmekkä ja himmeävilla. Kääväkkäissä ja jäkälissä on useita uhanalaisia lajeja, mm. vaarantuneisiin lajeihin kuuluvat erakko- ja välkkyludekääpä, kalliokeuhkojäkälä. Jäätikköjäkälää esiintyy Suomessa vain Tunturi-Lapissa ja tarkkaa tietoa lajista on ainoastaan Vätsärin erämaasta. Muu sienilajisto sekä uhanalaiset sammalet ja jäkälät tunnetaan vielä puutteellisesti ja tietoja tulisi täydentää.

Vätsärin erämaan selkärankaiset tunnetaan kohtuullisen hyvin. Alueella esiintyy luontodirektiivin liitteen II lajeista ahma ja saukko. Alueella tehdään suurpetojen ja petolintujen seurantaa, muuta linnustoa on kartoitettu mm. Metsähallituksen ja Luomuksen linjalaskennoin. Vätsärin saarilla linjalaskentoja on tehty vuonna 2020 ja manneralueilla vuonna 2017. Linjalaskennat toteutetaan 10 vuoden välein. Suurimmat puutteet ovat Inarijärven ja mantereen vesi- ja lokkilintujen tiedoissa, joita on seurattu vain muiden laskentojen ohessa. Selkärangaton lajisto tunnetaan erittäin huonosti; alueelta ei ole ensimmäistäkään punaisen kirjan hyönteislajin havaintoa. Selkärangatonlajiston inventointi olisi erittäin tarpeellista. Raakkua ei ole löydetty erämaasta, eikä Paatsjoen vesistöalueelta. Vanhat mäntymetsät ovat tärkeitä lahopuuta tarvitsevalle eliöstölle. Vieraseläinlajeista alueella esiintyy minkkiä ja supikoira voi satunnaisesti liikkua alueella. Vesien lajisto tunnetaan huonosti kaloja lukuun ottamatta.

Vätsärin erämaa sisältyy Inari–Pasvik-alueen Trilateral Park -suojelualuekokonaisuuteen, johon sisältyy metsä- ja suoerämaita, tunturiluontoa sekä vesistöjä kolmesta eri maasta. Alue on tärkeä vanhojen mäntymetsien lajistolle.

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.

Alueen kuvaus, maisema

Vätsärin erämaa kuuluu Peräpohjolan-Lapin maisemamaakuntaan ja Inarijärven maisemaseutuun. Maisemaltaan Vätsärin erämaa on karua, kivistä ja vaikeakulkuista. Alueen eteläosissa on mäntymetsää ja soita, ja koillisosassa puutonta tunturiylänköä. Erikokoisia järviä ja jokia on runsaasti. Inarijärven itäosat kuuluvat erämaa-alueeseen. Alueelle ei ole esitetty virallisia arvokkaita maisema-alueita (viite 6/2, 6/4). Alueen koillisosassa oleva Routasenkuru on kuitenkin arvokas maisemakohde.

Alue on saamelaista kulttuurimaisemaa. Saamelaista kulttuurimaisemaa ei ole vain rakennettu ympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö, vaan ne alueet ja kohteet, joita alueen käyttäjät niiden kulttuuristen sisäisten merkitysten kautta arvottavat tärkeiksi (6/4). Vätsärin erämaassa ja sen lähiympäristössä on saamelaissuvuille tärkeitä vanhoja asuinpaikkoja, joita käytetään edelleen. Alue on tärkeä saamelaisten perinteisille elinkeinoille.

Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia

Vätsärin alue on vanhaa Inarin, Näätämön, Paatsjoen ja Suonikylän lapinkylien raja-aluetta. Pääasiassa alue on kuulunut Inarin lapinkylään. Kesällä inarinsaamelaiset asuivat kesäpaikassa Inarijärven rannassa ja talvella talvipaikassa metsäseudulla, pienen vesistön varrella. Asukkaat elivät kalastuksesta, metsästyksestä ja luonnontuotteiden keräilystä. Myöhemmin näiden rinnalle nousi pienimuotoinen karjatalous ja poronhoito. Lampaiden pito oli tyypillistä kolttasaamelaisille. Poronhoidon merkitys kasvoi 1800–1900-luvuilla. Vätsärin erämaan kautta kulki yksi Jäämerelle johtaneista Ruijan reiteistä, nk. Suolisvuonon reitti. Reittiä pitkin kuljettiin Jäämerelle kalastamaan ja käymään kauppaa. Toisen maailmansodan jälkeen Vätsärin läheisyyteen asutettiin evakkoon joutuneita kolttasaamelaisia (viite 6/3, 6/4).

Vätsärin erämaassa on neljä kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusperintökohdetta. Suolistaipaleen ja Pisterin autiotuvat rakennettiin 1910–1920-luvuilla Ruijan reitin kulkijoiden majapaikoiksi (viite 6/3). Autiotuvat ovat hyväkuntoisia. Kirakkavuonolla on yksityisomistuksessa oleva vanha inarinsaamelainen asuinkenttä (viite 6/5). Alueella on myös Vätsärin paliskunnan poroerotusaita vanhoine kämppäalueineen.

Alueen arkeologisia kohteita on inventoitu viimeksi Metsähallituksen toimesta v. 2014. Alueelta on dokumentoitu tähän mennessä 21 arkeologista kohdetta, joista 10 on merkitty Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin. Kohteissa on kivikauden ja historiallisen ajan asuinpaikkoja ja peuranpyyntikuoppia. Alueelta on kartoitettu myös Ruijan reitti satoine reittimerkkeineen sekä nuorempia 1900-luvun asuin- ja leiripaikkoja. 1900-luvun alun metsähakkuista kertovat savottakämppien jäännökset ja Piilolan polun varressa oleva vanha leimikko. Lisäksi alueelta tunnetaan Sieidisuáluin seitapaikka. Alueella kerrotaan olevan muitakin saamelaisten pyhiä paikkoja ja muita kulttuuriperintökohteita, mutta niistä ei ole saatu tarkempaa tietoa.

Kohteet

Rakennusperintö

Luokka	kpl	Nimi
Muut	4	Rakennusperintökohde

Muut arkeologiset kohteet

Luokka	kpl	Nimi
Arkeologiset asuinpaikat	1	Tulisijat
Arkeologiset asuinpaikat	2	Savottakämpät
Arkeologiset asuinpaikat	3	Asuinpaikat

Arkeologiset muut	1	Leimikot
Arkeologiset muut	1	Kulkureitit
Arkeologiset muut	1	Maakuopat
Arkeologiset muut	1	Pyyntikuopat
Arkeologiset muut	1	Pettupuut
Arkeologiset kohteet, muinaisjäännösrekisteri		
Luokka	kpl	Nimi
Muinaismuisto asuinpaikat	5	Asuinpaikat
Muinaismuisto kulttipaikat	1	Seidat
Muinaismuisto muut	1	Muinaisjäännösryhmät
Muinaismuisto muut	3	Pyyntikuopat

Maisema, lisätietoja

Rakennusperintö, lisätietoja

Erämaa-alueen sisällä olevilla yksityismaapalstoilla, jotka eivät kuulu erämaa-alueeseen, on myös arvokkaita saamelaiskulttuurikohteita: Suolisvuonon Sevettijärven tila, Naamajärven tila, Kyynelvuonon asuinkentät ja Onnelan tila (viite 6/5).

Arkeologia, lisätietoja

Alueella ei ole tehty laajaa koko alueen kattavaa arkeologista inventointia. Dokumentoitujen arkeologisten kohteiden vähäinen määrä suhteessa alueen kokoon johtuu inventointitilanteesta.

Alueen muinaisjäännöskohteet ja nuoremmat arkeologiset kulttuuriperintökohteet ovat pääasiassa hyvässä tai keskinkertaisessa kunnossa. Neljällä kohteella on eroosiota, joka johtuu monista syistä, kuten Inarijärven säännöstelystä, ihmisten ja porojen liikkumisesta alueella, tuulieroosiosta ja muista luontaisista prosesseista. Rannoilla olevat vanhat asuinpaikat ovat suosittuja leiriytymispaikkoja nykyäänkin, mikä myös aiheuttaa niiden kulumista.

Paikalliskulttuuri

Saamelaiskulttuuri

Vätsärin alue on kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten perinteistä asuin- ja nautinta-aluetta, jolla harjoitetaan yhä perinteisiä saamelaiselinkeinoja poronhoitoa, kalastusta, metsästystä ja keräilyä. Alueella on ollut neljän siidan, Inarin, Näätämön, Paatsjoen ja Suonikylän, raja-alueet. Vätsäri on ollut hyvin keskeinen alue Inarijärveltä Jäämerelle johtavalla kulkureitillä. Alueen käytön historiasta kertovat eri-ikäiset saamelaiset kulttuuriperintökohteet ja paikannimet.

Alueelta on tehty paikannimistöselvitys (viite 6/1). Mattuksen (viite 6/1) mukaan Vätsäri-nimen (inarinsaameksi Vääččir, koltansaameksi Vä'ččer, pohjoissaameksi Váhččir) merkitys ei ole tiedossa. Saamelaismuseo Siidan ulkomuseoprojektissa (viite 6/5) ja Metsähallituksen kulttuuriperintöinventoinnissa (2014) on dokumentoitu alueen saamelaisia kulttuurikohteita. Valtaosa alueen kulttuuriperintökohteista liittyy saamelaiskulttuuriin.

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastyytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.

Toimintaympäristön kuvaus

Vätsärin erämaa-alue ei kuulu Metsähallituksen virkistyskäytön painopistealueisiin, eikä alueella ole juurikaan retkeilyn palveluvarustusta. Alueella on neljä autiotupaa, yksi vuokratupa, sekä merkittyjä moottorikelkkauria ja Piilolan kesäreitti. Erityisesti erämaa-alueen pohjoisosa on vaikeakulkuista pienten lampareiden ja kivikoiden pilkoittamaa maastoa. Inarijärvi ja pienet rautujärvet ovat kalastajille kuitenkin vetovoimaisia. Alueelle suuntautuu matkailukäyttöä. Vätsärin ylänkö on melko suosittua retkeily- ja kalastusaluetta. Alueelle tehdään ohjattuja pilkkiretkiä. Sevettiijärvellä on toiminut lentotaksi, joka kuljettaa kalastajia ja retkeilijöitä maastoon. Inarijärven pohjoisosat ovat paikallisille ja lupakalastajille tärkeää kalastusaluetta. Sinne tehdään myös kalastusmatkailuyritysten uisteluretkiä.

Vetovoima ja merkitys

Alueen pohjoisosan ja Inarijärven merkittävin vetovoimatekijä on kalastusmahdollisuudet sekä kesällä, että talvella. Eteläosa taas on tärkeää eränkäyntialuetta. Virkistyskäytön kannalta vetovoimatekijänä on myös alueen erämaisuus.

Kävijälaskentatiedot		**Kävijälaskentakohteet**		
Vuosi	Käyntimäärä	Tunnus	Nimi	Osuus pinta-alasta (%)

Lisätietoja	Retkeilypalveluiden käyttö on selvästi suurempi Inarijärven kohteilla. Kohteet sijaitsevat venereittien ja moottorikelkkaurin varrella. Kettuniemen varaustupa on suosittu kalastusmatkailijan kohde.

Paikallistaloudelliset vaikutukset

Vuosi	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (milj. €)	Lisätietoja
2006		0	Metsähallitus on toteuttanut suunnitellulla Inarin retkeilyalueella kävijäkyselyn 2006–2007. Vastaajista 29 oli vieraillut Vätsärin erämaa-alueella ja Piilolan autiotuvalla kyselyyn vastasi 12 matkailijaa. Vastausten perusteella saatiin tietoa kävijöiden virkistäytymismotiiveista ja toiveista. Käyntimäärät: Piilolan polun laskuri 200–300 käyntiä, vuodesta riippuen. Vätsärin erämaa-alueelle arvioidaan tehtävän yhteensä 5000 käyntiä / vuosi. Retkeilijät ja matkailijat tekevät n. 2000 käyntiä / v. ja paikalliset poromiehet, kalastajat ja metsästäjät n. 3000 käyntiä / v.

Kävijätutkimus

Kävijätutkimuksen nimi	Piilolan kävijätutkimus	Vuosi	2006

Kävijätyytyväisyys		Matkailijoiden osuus		Viipymä	
Kävijätyytyväisyysindeksi	4,242	Paikalliset kävijät (%)	0,0	Päiväkävijät (%)	
Tyytyväisyys palveluihin	3,898	Kotimaiset matkailijat (%)	100,0	Yöpyjät (%)	
Tyytyväisyys ympäristöön	4,531	Ulkomaalaiset matkailijat (%)	0,0	Päiväkävijät (h)	
Odotusten täyttyminen	4,750			Yöpyjät (vrk)	
Häiriötekijöiden kokeminen	4,098			Kävijävuorokaudet	

Polttopuun käyttö ja jäte			
Vuosi	2015	Vuosi	2015
Sekajäte (m3)	5	Polttopuu (m3)	23

Retkeilypalvelujen tarjonta										
Rakennus	Yhteensä (lkm)	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
Autiotupa	4	24	1	2	1		4			Rajapää autiotupa; Suolistaipale autiotupa; Inarijärvi Pisteri autiotupa; Piilola autiotupa
Vuokratupa tai -kämppä	1			1			1			Kettuniemi eräkämppä
Rakennelma	Yhteensä (lkm)	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
Laavu	1	6	1				1			Nuottamajärvi tulipaikka puolilaavu
Kota	2	24	1		1		2			Suolistaipale kota; Inarijärvi Pisteri veneilytukikohta tulistelutupa
Keittokatos	1	12	1				1			Inarijärvi Pisteri veneilytukikohta, jossa keittokatos

Reitti	Yhteensä (km)	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muualla kuin valtion alueella (km)	Lisätietoja
				MH	Muu		
Kesäretkeilyreitti	20,0			20,0			Piilolan polku
Moottorikelkkaura	93,9			93,9		0,0	Pohjois-Inarin moottorikelkkaurat

Muu reitti	6,4			6,4		0,0	Muotkavaara yrittäjäura

Matkailun yhteistyön kuvaus							
Yhteistyötä tehdään kalastusmatkailuyritysten kanssa. Talvella moottorikelkoin tehtäville pilkkiretkille voidaan myöntää maastoliikennelupia voimassa olevien maastoliikenneperiaatteiden mukaisesti.							
Vuosi	2016	Yhteistyöyritysten lukumäärä	7	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelemien asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
Lisätietoja							
Kesäaikana on ollut toiminnassa lentotaksipalvelu, joka toimii Sevetistä ja Inarista käsin. Etenkin Sevetissä toimiva lentopalvelu on ollut vilkasta. Ns. vesitaksi kuljettaa kalastajia ja retkeilijöitä etupäässä Vätsärin erämaahan.							

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.

Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella

Käynnit		**Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä**		
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Asiakaspalvelupiste	Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)
2013	12758	Ivalon asiakaspalvelupisteen asiakastutkimus 2004	2004	4,4
2014	13884			
2015	14722			
2016	13332			
2017	16396			

Käynnit		**Asiakkaita opastetuissa ryhmissä**		
Vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit	Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Maastossa (lkm)
2019	9051	2017	0	0

Lisätietoja

Ylä-Lapin luontokeskus Siida toimii alueelle opastavana luontokeskuksena ja Ivalon palvelupiste alueelle opastavana asiakaspalvelupisteenä.

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	**Ajantasainen (lkm)**	**Uusittava 5 –vuotta (lkm)**	**Uusittava heti (lkm)**	**Yhteensä (lkm)**

Lisätietoja

8 Erätalous

Vastuuprosessi	Erä
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.

Metsästys

Kuvaus alueen metsästyskäytöstä

Metsästys on osa paikallista elämäntapaa ja kulttuuria. Vätsärissä metsästetään pienriistaa, hirviä ja karhua. Hirvenmetsästys alueella on vähäistä, johtuen syrjäisestä sijainnista ja heikoista kulkuyhteyksistä. Vuosittain alueelta ammutaan vain muutamia hirviä. Karhun metsästys tapahtuu kiintiömetsästyksenä ja Vätsäri kuuluu poronhoitoalueen Itäiseen karhukiintiöalueeseen. Kuntalaisilla on metsästyslain 8 §:n mukainen oikeus metsästää alueella. Kuntalaisten pienriistan metsästys on kiintiöimätöntä. Saaliista saadaan tietoa Pohjois-Suomen pienriistatutkimuksista. Alueelle suuntautuu noin 15 prosenttia paikallisten pienriistan metsästyksestä. Metsähallitus myy pienriistalupia rajoitetusti, niin että metsästys on sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää.

Arvio alueen riistakannasta

Tärkeimpiä riistalajeja ovat metsäkanalinnut, karhu, hirvi, jänis ja pienpedot. Alueella on vakaa riistakanta luontaisin kannanvaihteluin. Metsäkanalinnuilla, etenkin riekolla kannanvaihtelut ovat suuria. Riistakolmioaineiston perusteella Inarin riekkotiheydet ovat vaihdelleet vuosina 2006–2015 välillä 0,3-6,9 riekkoa/ km². Aikavälin keskitiheys 3,1 riekkoa/ km². Metsotiheydet ovat samalla ajanjaksolla vaihdelleet 1,2–5,1 metsoa/ km². Keskitiheys 2,9 metsoa/ km². Tarkastelujakson viimeiset 3 vuotta metsäkanalintukannat ovat olleet nousevat. Myös pyy ja teeri kuuluvat alueen riistalajistoon, mutta niiden tiheydet ovat alhaiset, eikä niihin kohdistu LUKEN:n saalistilastojen perusteella merkittävää metsästyspainetta.

Arvio metsästyspaineesta alueella		Suuri	X	Keskinkertainen		Pieni

Tarkennus

Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	159941,85	
Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Yleiset vesialueet (metsästysoikeus metsästyslain 7§ mukaisesti)	7851,72	
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen pienriistan metsästysalue	121662,73	Suunnittelualueella sijaitsee kokonaan Metsähallituksen pienriistan metsästysalue 1606 Vätsäri.
Metsähallituksen hirvieläimen metsästysalue	121637,50	Suunnittelualueen eteläosa kuuluu Metsähallituksen hirvenmetsästysalueeseen 8316 Tsarmitunturi-Kessi ja pohjoisosa 8312 Sevettijärvi-Partakko.
Metsähallituksen pienriistan sopimusmetsästysalue	0,00	
Metsähallituksen hirvieläimen sopimusmetsästysalue	0,00	
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolinen alue	0,00	
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	11,00	Rajavyöhyke
YSA-alueiden metsästyskieltoalueet	0,00	

Kalastus						
Vesistön tila kalaston kannalta						
Vesistön tila kalaston kannalta on hyvä. Alueella ei ole vesistöjä kuormittavia toimintoja. Vedet ovat luonnontilaisia lukuun ottamatta Inarijärveä, jonka luonnontilaista vedenkorkeutta säännöstellään voimatalouden tarpeisiin. Säännöstelystä kalastolle aiheutuvia haittoja kompensoidaan velvoiteistutuksilla. Inarijärven kalatuotanto on vakiintunut. Luonnonvarakeskuksen velvoitetarkkailututkimuksissa kalatuotannon arvioidaan olevan lähellä alkuperäistä luonnontilaista.						
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet						
Inarijärven velvoiteistutuskalalajit ovat taimen, nieriä ja siika. Inarijärven ulkopuolelle Kessin eteläosan järviin on istutettu siikoja ja järvitaimenia Nitsijärveen ja erämaa-alueeseen rajautuvaan Suolisjärveen.						
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä						
Inarijärvi on merkittävä elinkeino-, kotitarve- ja vapaa-ajan kalastajille. Elinkeinokalastusta harjoittaa noin 20 henkilöä. Pääosa elinkeinokalastuksen kalasaaliista pyydetään verkoilla ja rysillä. Pääosin verkoilla tapahtuvaa kotitarvekalastusta harjoittaa yli 2000 ruokakuntaa. Inarijärven pohjoisosat ovat monen vapaa-ajan kalastajan unelmakohde, jossa voi harjoittaa monipuolisesti kalastusta ja eräretkeilyä. Inarijärven ulkopuolella muut vedet ovat merkittäviä kohteita kotitarvekalastajille ja vapaa-ajan kalastajille. Verkkokalastus kohdistuu siikajärviin. Kokonaisuutena verkkokalastus, etenkin talvikalastus, on vähentynyt. Pilkkimistä ja viehekalastusta harjoittavat sekä paikallisväestö että muualla asuvat mökkiläiset, kalastusmatkailijat ja eräretkeilijät. Vapaa-ajan kalastuksen määrä on kasvamassa etenkin Vätsärin ylängöllä ja Surnujärven alueella. Houkuttimena ovat erämaisuuden lisäksi lukuisat rautu- taimen-, harjus- ja ahvenvedet. Kasvua on tapahtunut eteenkin kevättalvella, jolloin syrjäiset vedet ovat saavutettavissa moottorikelkalla. Vedet houkuttelevat sekä paikallisväestöä että kalastusmatkailijoita. Ohjelmapalveluja järjestetään Inarijärvelle ja lisääntyvästi myös Vätsärin ylänköalueelle ja Surnujärvelle.						
Arvio kalastuspaineesta alueella		Suuri	X	Keskinkertainen		Pieni
Tarkennus						
Alueella on	X	Kaupallista kalastusta			X	Kalastusopastustoimintaa
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus		Kielletty			X	Sallittu osittain
Lisätieto						
Yleiskalastusoikeutta on rajoitettu Lapin Ely-keskuksen päätöksellä Partakon Haapajärvissä ja Pitkäjärvessä. Kielto on voimassa vuoden 2019 loppuun.						

Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	7851,72	
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen lupakalastusaluetta	52017,80	Pyydyslupa-alueita 14973,67 ha, vapalupa-alueita 52017,8 ha
Metsähallituksen vuokra-aluetta	0,00	
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
YSA-alueiden kalastuskieltoalueet	0,00	
Kalastusrajoitukset		Rajoitettu Lapin Ely-keskuksen päätöksellä Partakon Haapajärvissä ja Pitkäjärvessä. Kielto on voimassa vuoden 2019 loppuun.
Paikalliset erityisoikeudet		Erityisperusteisia kalastusoikeuksia kohdistuu Inarijärveen ja lukuisiin muihin vesiin.
Metsähallituksen hallinnoima kalastuskäytön ulkopuolella oleva alue	0,00	

Kalasto
Keskeisimmät kalalajit: siika eri muotoineen, taimen eri muotoineen, rautu, harjus, ahven, hauki, made ja muikku. Inarijärven taimenkanta koostuu useista eri jokivesien osakannoista. Taimenen eri osakannat ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta ja sopeutumista ympäristön muutoksiin. Virtavedet ovat keskeisessä roolissa taimenkantojen ylläpidossa.
Istutukset
Inarijärven velvoiteistutukset.

9 Tutkimus

Vastuu-prosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.

Alueella tehty tutkimus

Alueen luonnosta, asutushistoriasta ja kulttuurista: Vätsäri – erämaa järven takana (viite 3/3).
Metsät: Vätsärin erämaan metsien kehitys (viite 9/1).
Putkilokasvilajisto: Inarin Lapin Flora (viite 9/2). Kääväkkäät: Kinnunen 2007 (viite 5/1), Kunttu & Kinnunen 2009 (viite 5/2).
Linnusto: Kaldoaivin ja Vätsärin alueen linnusto (viite 9/3). 2002, Leppänen, T. et.al.2007 (viite 9/4). Metsähallituksen linjalaskennat.
Laidunalueet: porojen talvilaidunalueiden kunto (viitteet 9/5-6) Nieminen (viite 9/7),
Ilmansaasteet: Luken (silloisen Metlan) vetämä Itä-Lapin metsävaurioprojekti 1990-1994.
Kallio- ja maaperä: GTK:n tutkimukset kallio- ja maaperästä, Manner, R & Tervo, T. (viite 9/9), Johansson, P. & Kujansuu, R. (toim.) 2005 (viite 9/10).
Kulttuuri: Itä-Inarin paikannimistöselvitys (viite 6/1).
Tutkimuksia säännöstelyn vaikutuksista kalakantoihin (Toivonen 1966, 1972) (viite 9/11-12). ELY-keskus mm. Inarijärven seurantatutkimus alkaen v. 1998 (www.ymparisto.fi). (viite 9/13).

Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys

Lapin ELY-keskuksella vesistöjen tilan pitkäaikainen kansallinen seurantaohjelma Inarijärvellä ja erämaajärvillä: seurannassa mm. veden pintalämpötila, kasvi- ja eläinplankton, kalasto ja kalojen elohopeapitoisuus sekä vesikasvillisuus. (viite 9/14). Kalaston seurannassa ja tutkimuksessa päävastuu on Luke:lla. Raskasmetalli- ja typpilaskeumat Suomessa, pitoisuudet sammalissa (UNECE ICP Vegetation -tutkimusohjelma), marjojen ja sienten raskasmetallipitoisuudet (www.metla.fi/metinfo/metsien terveys/raskasmetallit). Kuolan teollisuuden ilmansaasteiden leviäminen ja ympäristövaikutukset Kuolan alueella ja Suomen Lapissa. Ilman rikkidioksidipitoisuuden mittauksia mm. Raja-Joosepin mittausasemalla. (www.ilmatieteenlaitos.fi/tiedotearkisto) (viite 9/15). Suomi-Norja-Venäjän yhteistyö: Pasvik-Inari Trilateral Park -yhteistyö (www.pasvik-inari.net) (viite 9/16).

Tutkimustahot

Lapin ELY-keskus (Inarijärven ekologinen ja kemiallinen tila, vesienhoito), Luke: (kalasto ja kalakannat, laiduntutkimukset, ilmansaasteet), Ilmatieteen laitos (ilman laadun seuranta), Geologinen tutkimuslaitos (geologinen perustutkimus), Helsingin ja Oulun yliopistot sekä Trilateral-tutkimusyhteistyö Svanhovd Miljösenter (Norja) ja Pasvik Zapovednik (Venäjä).

	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon		Alueella on koealoja	X	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon

Lisätietoja	Suomi-Norja-Venäjä-yhteistyönä (Lapin ELY, Finnmark County Covernor Norja sekä tutkimuslaitoksia Norjasta ja Venäjältä) on kehitetty pitkäaikaista tehokasta seurantajärjestelmä ympäristön tilan muutosten tarkkailuun. Maiden ympäristön tilan yhtenäistetty seurantaohjelma otettiin käyttöön vuonna 2007. Ohjelma sisältää maa-ekosysteemien, ilmanlaadun ja kuormittavan laskeuman sekä vedenlaadun ja vesiekosysteemien seurantaa (pasvikmonitoring.org). Luonnonsuojeluviranomaisten Pasvik-Inari Trilateral Park-yhteistyön tavoitteena on mm. kehittää luonnon pitkäaikaisseurantaa ja tukea suojelualueiden kestävää hoitoa ja käyttöä: tutkimuksia mm. maakotka, raakku, karhun DNA (viite 9/17) Vätsärin erämaa kuuluu valtakunnalliseen palojatkumoalueverkostoon, jossa on tarkoitus ennallistaa metsiä polttamalla.

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.

Marjastus ja sienestys

Sallittu

Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)

Kuvaus

Luontaiselinkeinot, erityisesti metsästys, kalastus ja keräily ovat merkittävä osa paikallista elämäntapaa ja kulttuuria. Pääasiassa luontaiselinkeinoja harjoitetaan kotitalouksien omaan tarpeeseen. Vaikka valtaosalle luontaiselinkeinot eivät ole enää pääasiallinen toimeentulon lähde, on erityisesti kalastuksella ja hillastuksella myös taloudellista merkitystä. Riekon ansapyynti on sallittua.

Saamelaiset ja muut paikalliset käyttävät laajassa mitassa erämaa-alueen vesiä kalastuksessa. Ennen elinkeinollisen kalastuksen tiukentuneita määräyksiä kalastus oli monelle alueella kalastavalle saamelaiselle tärkeä sivuelinkeino. Kotitarvekalastuksen merkitys on edelleen suuri. Kuulemisissa on toivottu, että Vätsärin alueella olevat saamelaisen tapaoikeuden mukaiset sukualueet säilyisivät. Saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen liittyviin nautinta- ja tapaoikeuksiin kuuluu perhekuntien kalastusalueet tai -paikat, metsästysalueet tai -paikat ja keräilyalueet tai -paikat. Alueen luonnonantimien hyödyntäminen on olennainen osa saamelaisten ruokaturvaa ja siten suunnitelma-alueen luonnon hoito turvaa saamelaisten ravintoautonomian ylläpitoa.

Kaivostoiminta ja valtaukset kuvaus

Alueella ei ole vireillä kaivoslain mukaisia hakemuksia tai voimassa olevia lupia. Alueella on ajoittain tehty jonkin verran malminetsintätöitä, koska alueen liuskejaksojen ja erityisesti niillä esiintyvien ultraemäksisten kivien on arveltu kuuluvan samaan kivilajiyksikköön kuin Petsamon nikkelimineralisaatioita sisältävät muodostumat. Etsintätyötä tehnyt myös timant-tiyhtiö.

Metsähallitus ei myönnä KaivL 9 §:n mukaisia maanomistajan suostumuksia saamelaisten kotiseutualueella tapahtuvaan malminetsintään vaan malminetsinnän edellytykset tulee ratkaista kaivoslain mukaisessa lupamenettelyssä.

Muu käyttö		Kuvaus
Maa-ainesten otto	Sallittu Metsähallituksen luvalla	Metsähallitus voi myydä maa-aineksia erämaan sisällä tapahtuvan vähäisen rakentamisen tarpeisiin. Maa-ainekset tulee ottaa mahdollisimman läheltä käyttöpaikkaa, Metsähallituksen osoituksen mukaisesti.
Polttopuun otto	Sallittu	Koltta-alueella asuvalla koltalla on tällä alueella sijaitsevilla valtion maa-alueilla ilman eri korvausta oikeus käyttää omaa polttopuutarvetta varten valtion metsissä olevaa maapuuta ja kuivaa puuta, ei kuitenkaan rakennuspuuksi kelpaavaa puuta (kolttalaki 253/1995).
Polttopuun otto	Sallittu	Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkuessaan poltto- ja laavupuunottolupaa (poronhoitolaki 848/1990).

Polttopuun otto	Sallittu Metsähallituksen luvalla	Metsähallitus osoittaa kotitarvepuun hakkuupaikan mahdollisimman lähelle kämppää tai muuta käyttöpaikkaa, jotta ihmisten jäljet keskittyisivät kämppien lähiympäristöön ja muut alueet säilyisivät erämaisina. Metsähallitus ohjaa kotitarvepuun oton siten, että se kohdistuu ensi sijassa eläviin pystymäntyihin, jota otetaan keskitetysti, ei kuitenkaan aukkoa tehden. Metsähallitus myy maapuuta enintään kilometrin etäisyydeltä käyttöpaikasta ja koivua enintään kahden kilometrin etäisyydeltä käyttöpaikalta. Kuitenkin partakkolaiset voivat edelleen ottaa osoituksen mukaan molempia puutavaralajeja Puuniemestä ja Haapavuonon alueelta, maapuuta 3 kilometrin ja koivua 5 kilometrin säteellä Tsiuttajoen suusta. Metsähallitus ohjaa hinnoittelulla puun käyttöä pystymäntyyn.
Muu käyttö	Kielletty	Vätsärin erämaa-alueelta ei hakata eikä myydä puuta metsäteollisuuden tarpeisiin. Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman 2005–2006 tarkastamisen yhteydessä on päätetty luopua erämaa-alueiden hakkuista. Vätsärissä hakkuutoimintaa ei ole ollut erämaalain voimassaolon aikana.
Muu käyttö	Sallittu Metsähallituksen luvalla	Voidaan myöntää tarvittaessa helikoptereille laskeutumislupia.

Sopimukset, käyttöoikeudet ja rasitteet			
Tyyppi	Lkm	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Poronhoitoon liittyvä alue	3	2,8	Porotilalain (590/1969) 7 a §:n mukaisia paimentopaikkojen hallintaoikeuksia Paatsjoen paliskunnalla (Rautujärvi) ja Vätsärin paliskunnalla (Nuottamajärvi ja Äälisjärvi). Nuottamajärvi ja Rautujärvi ovat rakentamattomia.
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	37	10,8	Tukikohdat, jotka myönnetty kolttalain (253/1995) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) perusteella.
Poronhoitoon liittyvä alue	17	32,8	Poroalueita ja käyttöoikeuksia: Paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen tukikohdat sekä paliskuntien erotuspaikat ja aidat
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	2	0,7	Valtion viranomaisten tukikohdat.: Lapin ELY:llä 1 ja Rajavartiolaitoksella 3 tukikohtaa.
Kalastustukikohta	7	2,0	Kalastustukikohdat, jotka myönnetään kalastusperusteella.
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	137	0,0	Yksilöimättömät kulkuoikeudet (rasitteet) valtion maalla.: Suunnittelualueen sisällä olevat yksityiset kiinteistöt
Loma-asuntoalue	2	0,5	Ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä sopimuksia, joiden voimassa oloa on jatkettu entisin perustein.
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite			Yhteiset ja yksityiset erityisperusteiset kalastusetuudet.

10B Poronhoito

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen poronhoidon tilanne

Poronhoidon nykytilan kuvaus

Suunnittelualue sijaitsee neljän paliskunnan alueella.
Vätsärin paliskunta: Paliskunnan poronhoidon vuotuinen peruskierto on pääpiirteissään pysynyt samanlaisena kuin se on kuvattu edellisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Suolisjärveltä Surnupäille kulkeva laidunkiertoaita jakaa paliskunnan kahteen osaan, perinteiseen pohjoispuolen kesäalueeseen ja eteläpuolen talvialueeseen. Nykyään myös laidunkiertoaidan pohjoispuolella erämaa-alueen ulkopuolella paimennetaan talvitokkaa. Paliskunnan pääerotusaita Semenkurtta sijaitsee erämaa-alueen ulkopuolella, jossa syystalvella pidetään myyntierotukset. Aidasta elotokka ohjataan talveksi laidunkiertoaidan eteläpuolelle Vironiemeen ja Kyynelniemeen. Kevättalvella paimennustokkaa käytetään Vätsärin aidassa, jossa peurat merkataan ja tokka saatetaan ratkoa. Huhtikuussa porot lasketaan kesäalueelle. Porot vasovat Vätsärin ylängöllä. Äälisjärven aitaa käytetään vasanmerkitykseen.

Paatsjoen paliskunta: Paatsjoen paliskunnan laidunkierto on muuttunut suuresti tilanteesta, joka kuvataan edellisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Paliskunta rakensi vuonna 2004 laidunkiertoaidan, joka halkoo paliskuntaa etelä-pohjois-suunnassa. Alimmaisen Tuolpujärven länsipuolella ko. laidunkiertoaita yhtyy lounais-koillis-suuntaiseen aitaan. Tämä aita jatkaa kohti valtakunnan rajan esteaitaa Rajavaraan. Itärajan esteaidan, laidunkiertoaidan ja Suovaselän erotuspaikan rajaama alue muodostaa talvilaidunalueen, jonne eloporot viedään syystalven erotuksista. Poroja pyritään pitämään alueella yhdessä tokassa ohjaavan paimennuksen avulla. Maalis-huhtikuussa porot kootaan varsinaiselta talvialueelta ja tuodaan Suovaselän aitaan, missä mm. merkitään peurat. Tämän jälkeen porot siirretään laidunkiertoaidan länsipuolelle ns. kesäpuolen eteläosan metsiin. Tällä alueella sijaitsevat luppometsät ovat erittäin tärkeitä porojen selviämisen ja poronhoidon kannattavuuden kannalta kevättalven ja alkukevään aikana. Porot vasovat vapaasti mm. Sammakkoniemen ja Kirakkaniemen seuduilla. Syksyllä-syystalvella porot kerätään ja kuljetetaan Suovaselän aidalle erotuksiin.

Muddusjärvien paliskunta: Inarinsaamelainen paliskunta, jossa poroja hoidetaan perinteiseen saamelaiseen tapaan. Erämaa-alueeseen kuuluvat Puuniemi, Kettuniemi ja Pisterinniemi ovat kesä- ja talvilaidunaluetta, jossa laiduntaa erityisesti Partakon tokkakunnan poroja. Erämaa-alueelle sijoittuvat laitumet ovat rauhallisimpia, koska niille ei matkailun lisäksi kohdistu muuta kilpailevaa maankäyttöä, ja alue onkin siksi erittäin merkittävä paliskunnalle, jossa erämaa-alueen ulkopuolisilla alueilla harjoitetaan metsätaloutta.

Näätämön paliskunta: Erämaa-alueesta paliskuntaan kuuluu vain Suolisvuonon luoteisranta. Alueen luppometsät ovat merkittäviä keväällä. Suolisvuonolle on rakennettu laidunkiertoaita Koskivuonolta Suolistaipaleelle.

Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan pinta-alasta suunnittelualueella (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Talvi- ja kesälaidunten kunto
Vätsärin paliskunta	44,0	59,0	3000	LUKE:n laiduntutkimusten (viite 9/6) mukaan vuosina 1995–1996 toteutetun inventoinnin korkeimmat jäkälämäärät (> 1000 kg/ha) olivat Inarijärven ympärillä olevien paliskuntien alueella. Näiden alueiden jäkälämäärät ovat tämän jälkeen vähentyneet. Kuitenkin niiden paliskuntien talvilaidunalueilla, joissa on ollut jo pitkään laidunkiertoaidoilla järjestetty vuodenaikainen laidunkierto, ovat koko tutkimusalueen korkeimmat jäkälämäärät. Esimerkiksi Vätsärin paliskunnan talvilaidunalueella jäkälän määrä on lisääntynyt inventointijakson 2005–2008 jälkeen. Jäkäliköiden ekologisen tilan luokittelussa hyvin uudistuvia jäkäliköitä (jäkälää yli 500 kg/ha) tai lähellä sitä olevia jäkäliköitä on Vätsärin paliskunnan talvilaidunalueilla. Suunnittelualueen muiden paliskuntien talvilaidunalueilla ja ympärivuotisilla laidunalueilla olevin jäkäliköiden tila luokittui hitaasti uudistuvaksi (jäkälää 100–500 kg/ha).
Paatsjoen paliskunta	42,0	62,0	1600	
Muddusjärven paliskunta	12,0	7,0	5200	
Näätämön paliskunta	2,0	2,0	3600	

Rakenteet	Porokämpät	8	Erotusaitaukset	4	Muut rakenteet	4

Saamelainen poronhoito
Saamelainen poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja laidunten kantokyvyn turvaamiseen. Tämän mahdollistaa laidunkiertojärjestelmään, joka pohjautuu porojen biologiaan ja poronhoitajien kulttuurisiin tapoihin. Poroja laidunnetaan eri kesä- ja talvialueilla, lisäksi keväällä on oma laidunalue vasomista varten ja syksyllä porojen rykimisalue. Siirtyminen eri laidunalueille noudattaa perinteisiä jutama- eli paimennusreittejä. Liikkumisessa käytetään hyväksi luonnollisia ja helppokulkuisia kulkuväyliä, kuten vesistöjä, kankaita ja harjuja. Poronhoidossa eri alueiden riittävyys on välttämätöntä. Vaikka poronhoitolain kautta on pyritty yhdenmukaistamaan poronhoitoa, saamelainen poronhoito on säilynyt ainutlaatuisena ja erityisenä. Poronhoito on ainoa saamelaisten perinteinen elinkeino, joka on kannattava. Saamelaisporonhoito on sukukeskeistä. Poronhoidon vuotuistapahtumat, vasanmerkitykset ja poroerotukset kokoavat suvut perinteisille kesä- ja talvialueilleen edelleen ja ovat tärkeitä poronhoitotaidon siirtämisessä sukupolvelta toiselle. Saamelaisporonhoitoa harjoitetaan siidoissa, jotka ovat muutaman poroperheen muodostamia sukulaisuuteen perustuvia paimennusyksiköitä. Siida ohjaa poronhoidon harjoittamista omalla nautinta-alueellaan. Paliskunnan alueella paimentaa monia siidoja. Siidojen nautinta-alueiden rajat eivät ole staattisia, vaan niitä voidaan muuttaa laidunolosuhteiden mukaan ja siidat voivat myös yhdistyä. Saamen kieli, saamenkielinen terminologia ja kielen sisältämä perinteinen tieto ovat oleellinen osa saamelaisporonhoitoa ja poronhoitajien ammattitaitoa. Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle, toisin sanoen kulttuuriin kasvetaan. Poronhoito tuottaa raaka-aineita myös saamen käsityölle ja ylläpitää saamen kieltä, perinteistä tietoa ja perinteitä. Saamelainen porojen korvamerkkijärjestelmä ilmentää saamelaista sosiaalista järjestelmää. Korvamerkit seuraavat edellisten sukupolvien korvamerkkejä joko suoraan tai pienin muutoksin. Korvamerkkien perusteella voidaan identifioida tietty poro tiettyyn sukuun ja alueeseen kuuluvaksi.

KESKEISET ARVOT JA UHKAT

11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitus sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.

Luontoarvot: Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit

Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Erämaan luonnonmetsillä on merkitystä monimuotoisen metsälajiston, mm. vanhojen metsien kääväkäslajiston säilyttämisessä, Alue kuuluu valtakunnalliseen palojatkumoalueverkostoon. Karu kirkasvetinen Inarijärvi ja sekä luonnontilaiset sisämaan metsä- ja tunturijärvet ovat tärkeitä vesiluonnon ja -eliöstön suojelulle. Priorisoituja luontotyyppejä on neljä: aapasuot (7310), luonnonmetsät (9010), puustoiset suot (91D0) ja tulvametsät (91E0). Kaikki suurpedot, karhu, ahma, susi ja ilves sekä muista luontodirektiivin lajeista saukko esiintyvät erämaassa.	Porolaidunnus on muuttanut luonnonmetsien ja tunturikoivikoiden rakennetta ja kasvillisuutta, mikä näkyy mm. koivun uudistumisen taantumisena ja jäkälikköjen peittävyyden pienentymisenä etenkin talvilaidunalueilla. Mikäli laidunnuspaineen säätely ei onnistu laidunkiertoa kehittämällä ja muuta kilpailevaa maankäyttöä rajaamalla, voi luontotyyppien tila heikentyä, varsinkin karuilla jäkäläisillä tyypeillä ja herkästi kuluvilla tunturialueilla.	Suuri	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	50-75%	Vähäinen mahdollisuus vaikuttaa
	Kuolan teollisuuspäästöt ilmaan	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Ei mahdollista vaikuttaa
	Palolajiston köyhtyminen	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	50-75%	On mahdollista vaikuttaa
	Inarijärven säännöstely on kaventanut rantojen kasvillisuusvyöhykkeitä ja lisännyt rantojen kulumista ja eroosiota. Pohjaeläimistö on köyhtynyt ja syyskutuisten kalojen lisääntyminen vaikeutunut.	Suuri	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Ei mahdollista vaikuttaa
	Ilmastonmuutoksen vaikutukset ulottuvat kaikkialle, mutta etenkin tunturialueella sen näkyviä vaikutuksia tulevat olemaan puu- ja metsänrajan nouseminen ylemmäs paljakalle. Umpeenkasvu, mm. varvikoituminen ja sammaloituminen lisääntyvät. Porolaidunnuksen on arveltu jossain määrin kompensoivan umpeenkasvua. Ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan lähes kaikkiin tunturiluontotyyppeihin, mutta ennen kaikkea lumenviipymiin, roudan vaikutuksesta riippuvaisiin luontotyyppeihin sekä tunturikankaisiin. Ilmaston lämpeneminen uhkaa myös tunturilajistoa, jotka ovat vaarassa hävitä elinympäristöjen heikkenemisen takia. Tunturi- ja hallamittarituhot lisääntyvät tunturikoivikoissa ja niiden toipuminen voi hidastua tai estyä etenkin kesälaidunalueilla, jos	Kohtalainen	Tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	75-100%	Ei mahdollista vaikuttaa

	porolaidunnus on liian voimakasta. Vätsärin ylängön tunturikoivikot eivät ole toipuneet 1960-luvulla tapahtuneista mittarituhoista. Lisäksi mänty on valtaamassa alaa tunturikoivikoilta.					
Luontoarvot: Erämaisuus (syrjäisyys)						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Erämaalain keskeisin tavoite on alueen erämaaluonteen säilyttäminen. Erämaisuutta kuvaavat tiettömyys, vähäinen ihmistoiminta ja hiljaisuus. Alueen erämaisuus turvaa myös saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiä.	Malminetsintä ja kaivostoiminta	Kohtalainen	Aiempi/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Vähäinen mahdollisuus vaikuttaa
	Jäämeren rata	Suuri	Tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Vähäinen mahdollisuus vaikuttaa
	Mahdolliset erämaa-alueelle kaavaillut yksityistiet	Kohtalainen	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	<25%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa
Kulttuuriarvot: Paikalliskulttuuri						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Saamelaiskulttuuri: Kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten perinteinen asuin- ja nautinta-alue. Alueen hoidon, käytön ja suojelun tavoitteena on saamelaiskulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytysten turvaaminen. Saamelaiskulttuuriin kuuluvat poronhoito, kalastus, metsästys, keräily ja duodji eli saamen käsityö sekä perinteinen tieto.	Muut maankäyttömuodot, viranomaisten lupakäytännöt, muu alueen käyttöön liittyvä lainsäädäntö ja poliittiset linjaukset vaikuttavat kulttuurin harjoittamisen toimintaedellytyksiin.	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	75-100%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa
Luonnonvarojen käyttö: Erätalous						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Merkittävä eränkäyntialue (metsästys, kalastus, keräily). Perinteinen eränkäyntikulttuuri on säilynyt vahvana Vätsärin alueella. Sen juuret ovat alueella asuneiden ja sitä käyttäneiden ihmisten metsästys- ja kalastuskulttuurissa sekä muutoinkin sukupolvien jatkumossa muotoutuneessa paikallisessa perinteessä.	Metsästyslupien liiallinen myynti	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	75-100%	On mahdollista vaikuttaa
	Lainsäädännön muutokset, jotka koskevat kuntalaisten oikeuksia valtion mailla. Esimerkiksi kuntalaisten vapaata metsästysoikeutta tai kuntalaisten maksuttomia maastoliikennelupia.	Kohtalainen	Tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	75-100%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa

Luonnonvarojen käyttö: Poronhoito ja muut luontaiselinkeinot						
Arvon kuvaus	Uhkan kuvaus	Merkittävyys	Ajoittuminen	Kohdistu-minen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
Erämaalain keskeinen tavoite on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Saamelaisen poronhoidon elinehtoja ovat laidunrauha, laidunten yhtenäisyys ja laidunten määrä. Vätsärin erämaa kuuluu neljään paliskuntaan.	Koiravaljakkotoiminta	Kohtalainen	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	<25%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa
	Maastoliikenne	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa
	Tukikohtien käyttötarkoituksen muuttuminen	Kohtalainen	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella	25-50%	Jonkin verran mahdollista vaikuttaa

Yhteenveto
Suunnittelualueen keskeisiksi arvoiksi määriteltiin erämaalain tavoitteiden mukaisesti alueen erämaisuus, saamelaiskulttuuri sekä poronhoito ja muut luonteiselinkeinot. Alueen liittäminen Natura-verkostoon on nostanut myös alueen luonnonarvot, erityisesti luontodirektiivin luontotyypit ja lajit, keskeiseksi arvoksi. Näiden lisäksi alue on merkittävä eränkäyntialue, jossa perinteinen eränkäyntikulttuuri on säilynyt vahvana. Venäjän ja Norjan puolen kaivokset ja teollisuusalueet ovat aivan naapurissa. On mahdollista, että malmipotentiaalia olisi myös Suomen puolella ja intressit kohdistuvat jossain vaiheessa myös erämaahan. Mahdollisella Jäämeren radalla ja kaivostoiminnalla voisi olla vaikutuksia moniin alueen arvioihin. Lisääntyvän matkailun aiheuttamat ilmiöt mm. koiravaljakkotoiminta ja maastoliikenne vaikuttavat poronhoitoon ja samalla myös saamelaiskulttuurin harjoittamiseen. Kelkkaliikenne haittaa suuresti poronhoitoa etenkin häiriöherkkään aikaan kevättalvella, mutta toisinaan myös syys- ja keskitalvella. Kelkkailusta aiheutuvien suorien häiriövaikutusten lisäksi kelkkailu myös vaikeuttaa ja lisää poronhoitajien työtä. Muodostuvat kelkkaurat vaikeuttavat porojen pitämistä sopivilla laidunalueilla. Myös siirtymistä vasoma-alueille joudutaan myöhäistämään tunturialueella jatkuvan pilkkisesongin ja siihen liittyvän maastoliikenteen vuoksi. Inarijärven säännöstelyllä on ollut kielteisiä vaikutuksia rantavyöhykkeen eliöihin ja kalastoon, mahdollisesti myös linnustoon. Säännöstely on myös lisännyt rantojen kulumista ja eroosiota. Kevättalvinen vedenpinnan korkeuden lasku ja siitä seuraava pohjan jäätyminen ovat aiheuttaneet pohjaeläimistön köyhtymistä ja heikentäneet syyskutuisten kalojen lisääntymistä. Laajoja metsäpaloja ei ole erämaassa ollut viime aikoina, mikä vähentää palolajistolle sopivia elinympäristöjen syntymistä. Sekä hyönteisissä että sienissä ja sammalissa on lajeja, jotka vaativat palanutta ja lahoavaa puuta elääkseen. Venäjän puolella olisi metsäpaloalueita, joista palolajit voisivat levitä Suomenkin puolelle. Porojen laidunnus vaikuttaa mm. kasvillisuuden rakenteeseen, runsauteen ja humuskerroksen paksuuteen. Talvilaidunnus vähentää selvimmin maajäkäliä. Jäkälikköjen määrän vähenemisen taustalla on porolaidunnuksen lisäksi myös muita tekijöitä, mm. ilmastonmuutoksen vaikutukset kasvillisuuteen ja kasvilajien välisiin suhteisiin. Talvella lumipeite suojaa kasvillisuutta, eikä talvilaidunnus vaikuta kasvillisuuteen niin intensiivisesti. Kesälaidunnus vähentää maajäkälien, sammalten ja varpujen määrää. Tunturimittarin tuhoalueilla voimakas kesälaidunnus voi hankaloittaa ja jopa estää koivikkojen uusiutumisen, mikä näkyy Vätsärin ylängöllä. Toisaalta poro laidunnuksellaan hillitsee tunturikankaiden pensoittumista ja metsittymistä ja kohtuullinen laidunnuspaine voi lisätä lajiston monimuotoisuutta ravinteisilla luontotyypeillä.

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.

Päämäärät (enintään 10 kpl)	Tavoite	Toimenpide	Kuvaus
Vätsärin erämaisuus säilyy	Erämaa-alueelle ei rakenneta yksityisteitä	Edunvalvonta	Vireille tulevissa yksityistietoimituksissa edunvalvonnalla pyritään varmistamaan, että toimituksissa huomioidaan sekä erämaalain että luonnonsuojelulain Natura 2000 -verkostoa koskevat säädökset.
	Erämaa-alueen sisällä olevien vielä rakentamattomien rantakiinteistöjen hankkiminen valtiolle vapaaehtoisin kaupoin	Hankinta valtiolle	Mikäli alueelta tarjotaan valtiolle ostettavaksi tai vaihdettavaksi sellaista yksityisomistuksessa olevaa kiinteistöä, jonka liittäminen erämaa-alueeseen edistäisi erityisen merkittävästi alueen erämaisuuden säilymistä, selvitetään yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa mahdollisuuksia toteuttaa hankinta. On kuitenkin huomattava, että valtion luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahoja on vain poikkeuksellisesti voitu käyttää erämaa-alueiden sisällä olevien yksityismaiden hankintaan.
Alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tila säilyy tai paranee.	Ihmistoiminnan aiheuttamat häiriöt lajeille ja vaikutukset luontotyyppeihin ovat vähäiset.	Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen	Osoitetaan lähes koko suunnittelualue syrjävyöhykkeeksi ja siten edistetään luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilymistä ja mahdollistetaan luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
Saamelaiskulttuurin turvaaminen	Erämaa-alueen rajauksen tarkastelu erämaalakia uudistettaessa.	Suojelualueen/-eiden laajentaminen	Erämaarajauksen ulkopuolelle jää merkittäviä saamelaiskulttuurikohteita ja saamelaiselinkeinojen kannalta tärkeitä alueita. Mikäli erämaalain muuttaminen tai uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista.
	Saamelaiskulttuurin kannalta tärkeiden alueiden selvittäminen ja huomioiminen erämaa-alueen maakäyttöä koskevissa ratkaisuissa sekä edunvalvonnassa.	Muu toimenpide	Mikäli erämaa-alueelle kohdistuu uusia merkittäviä maankäyttöhankkeita, Metsähallitus osallistuu saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin tuottamalla tietoa erämaa-alueen luontoarvojen ja aineellisen kulttuuriperinnön nykytilasta sekä alueen erilaisista käyttömuodoista.
Saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaaminen	Koiravaljakkotoiminta ei häiritse poronhoidon harjoittamista	Lupien myöntäminen	Koiravaljakkotoimintaan ei myönnetä lupia.

	Moottorikelkkailun vähentäminen tärkeällä vasoma-alueella. Maastoliikenne on hallittua eikä haittaa poronhoidon harjoittamista.	Opastus maastossa/palvelupisteessä	Metsähallitus ja paliskunnat viestivät yhdessä vasoma-aikana tapahtuvan kelkkailun haitoista.
		Lupien myöntäminen	Maastoliikennelupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka aika ja aluerajoitukset sovitaan Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.
		Lupien myöntäminen	Maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisätään kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-aikana ja vasomisrauhoitusalueilla.

Kehittämiskohteet (enintään 6 kpl)	Tavoite	Toimenpide	Kuvaus
Inarijärven ranta-alueiden siistiminen	Ranta-alueille muodostuneiden leiriytymispaikkojen kartoitus ja siistiminen sekä alueen käyttäjien ohjeistaminen roskaantumisongelman vähentämiseksi.	Muu toimenpide	Laaja-alainen Inarijärven ranta-alueiden siistiminen on mahdollista, mikäli se voidaan toteuttaa hankkeena, jolle saadaan erillisrahoitus. Edellyttää yhteistä valmistelua muiden toimijoiden (kunnan, järjestöjen ym.) kanssa.
Pasvik–Inari Trilateral Park	Pasvik–Inari Trilateral Park on kansainvälisesti arvostettu kestävän luontomatkailun kohdealue, joka tunnetaan erämaaluonteestaan, luontoarvoistaan sekä kulttuurisista ja historiallisista arvoistaan.	Muu toimenpide	Kansainvälisen yhteistyön jatkaminen. Pasvik–Inari-alueen toimintasuunnitelman (2019–2028) toteuttaminen. Toimintasuunnitelman toimenpiteet ovat hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia.

Vaikutusten arviointi

Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta

Vätsärin erämaa -niminen Natura-alue on perustettu ympäristöministeriön asetuksella 27.3.2015/354 erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC). Natura -alueen pinta-ala on 157 240 hehtaaria.

Natura-alueen suojelun perusteena ovat yhteensä 15 luontodirektiivin liitteen I mukaista luontotyyppiä sekä liitteen II lajeista saukko ja ahma. Alueelta tunnetaan myös kaksi lapinleinikin esiintymää, mutta lajia ei ole ilmoitettu tietolomakkeella alueen suojelun perusteeksi. Alueen keskeisiä suojeluperusteita ovat kaikki alueella esiintyvät vesiluontotyypit (karut kirkasvetiset järvet, humuspitoiset järvet ja lammet, luonnontilaiset jokireitit, tunturijoet ja purot) sekä boreaaliset luonnonmetsät.

Natura 2000 - alueen suojelun ja hoidon tavoitteena on suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilan säilyttäminen turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Lähes koko erämaa-alueen osoittaminen syrjävyöhykkeeksi, jonne ei rakenneta uutta virkistyskäytön palveluvarustusta sekä suunnitelmaan kirjatuilla alueen käyttöä ohjaavilla hallinnollisilla toimenpiteillä, erityisesti lupaharkinnalla, pyritään varmistamaan edellä mainittujen tavoitteen saavuttaminen.

Hoito- ja käyttösuunnitelman mahdollisuudet vaikuttaa luontotyyppeihin kohdistuviin uhkiin ovat vähäiset. Luontotyyppien tilassa tapahtuneiden tai tapahtuvien muutosten arvioimiseksi tarvitaan etenkin tunturialueella ajan tasalla olevia luontotyyppitietoja sekä seurantaa. Vähäisiä suoria vaikutuksia luonnonmetsiin aiheutuu esimerkiksi polttopuun otosta sekä tukikohtien rakentamisesta. Tukikohtien sijoittamista ohjataan alueille, joissa ei ole erityisiä luonnon- tai maisema-arvoja.

Vätsärin erämaa on liitetty vesipolitiikan puitedirektiivin (2000/60/EY) artikla 6 mukaiseen ns. suojelualuerekisteriin. Natura-alueen rekisteriin liittämisen perusteena on se, että alue on edustava karu, kirkasvetinen järvi. Vesiluontotyypille aiheutuvia vaikutuksia vähennetään noudattamalla tukikohtien sijoittelussa Inarin kunnan rakennusjärjestyksen mukaisia vähimmäisetäisyyksiä rantaviivasta sekä kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä jätevesien käsittelystä.

Suunnitelmassa esitetyillä lupakäytännöillä pyritään vähentämään mm. maastoliikenteen ja koiravaljakkotoiminnan vaikutuksia poronhoitoon, mutta samalla vähennetään myös suojelun perusteena oleviin lajeihin kohdistuvia häiriöitä. Erityisesti ahmalla tämä vähentää häiriöitä lisääntymisaikana.

Erämaa-alueelle ei kohdistu muita sellaisia hankkeita tai suunnitelmia, esimerkiksi kaivoslain mukaisia lupia, joiden yhteisvaikutukset tulisivat luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti arvioitavaksi. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon ja siksi varsinaista Natura-arviointia ei ole tarpeen laatia.

Yhteenveto suunnitelman vaikutuksista

Vaikutukset alueen erämaisuuteen
Kokemukseen alueen erämaisuudesta vaikuttavat mm. erämaa-alueen keskellä olevat yksityiset kiinteistöt ja niillä olevat kausiluonteisessa käytössä olevat rakennukset sekä valtion mailla olevat tukikohdat. Osoittamalla alue lähes kokonaan syrjävyöhykkeeksi, jonne ei ohjata aktiivisesti kävijöitä eikä rakenneta uutta palveluvarustusta, vaikutetaan positiivisesti alueen erämaaluonteen säilymiseen. Erämaisuuden säilymistä tukee myös mm. se, että Vätsärin ylängölle on määritelty alue, jonne uusia valtion mailla olevia tukikohtia ei myönnetä.

Vaikutukset saamelaiskulttuuriin ja luontaiselinkeinoihin
Saamelaiseen kulttuurimuotoon luetaan kuuluvaksi saamen kieli, kulttuuri ja taide sekä saamelaisten perinteiset elinkeinot. Saamelaisia perinteisiä elinkeinoja ovat poronhoitoa, metsästys ja kalastus sekä keräilyä ja saamen käsityöt (duodji).

Muilla maankäyttömuodoilla on negatiivinen vaikutus saamelaiseen poronhoitoon. Metsätaloutta erämaa-alueella ei harjoiteta. Alueen matkailukäyttö on vähäistä ja pienimuotoista. Neuvottelemalla matkailuyritysten reiteistä paliskuntien kanssa, voidaan varmistaa, että Metsähallituksella on lupaharkinnassa ajankohtaiset tiedot toiminnan mahdollisista

vaikutuksista poronhoitoon. Tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia ei myönnetä poronhoidon kannalta tärkeille alueille. Yksityisten kiinteistöjen mahdolliseen matkailukäyttöön ei suunnitelmalla voida vaikuttaa.

Poronhoidolle aiheutuu haitallisia vaikutuksia maastoliikenteestä, ja sen aiheuttamia vaikutuksia on pyritty lieventämään. Suunnitelmassa on tunnistettu tarve maastoliikennettä koskevalle vasomarauhoitusalueelle. Koska tilanteet poronhoidossa voivat vaihdella nopeastikin ko. rauhoitusalueen aika- ja alueraijoitukset on tarkoituksenmukaista sopia paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Kuntalaisten talviaikaisten maastoliikenteen osalta on todettu, että ratkaisut tulee tehdä laajempana kokonaisuutena osana maastoliikenneperiaatteiden tarkastelua, ei yhden erämaa-alueen tarkasteluna. Säilyttämällä erämaa-alueen olemassa olevat kelkkaurat ohjataan sekä paikkakuntalaisten että alueen kiinteistöjen omistajien kulkua näille urille, ja siten vähennetään poronhoidolle aiheutuvaa häiriöitä. Resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

Kelkkailun haitallisia vaikutuksia pyritään ehkäisemään lisäämällä viestintää vasoma-aikana tapahtuvan kelkkailun haitoista. Maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisätään kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-aikana ja vasomisrauhoitusalueilla.

Suunnitelmassa on rajoitettu koiravaljakkotoimintaa siltä osin, kuin se edellyttää Metsähallituksen lupaa. Muilta osin jokamiehen oikeudella tapahtuvan koiravaljakkotoiminnan haitallisiin vaikutuksiin voidaan puuttua vain ohjauksellisin keinoin.

Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ohjata alueen kalastusta. Myöskään metsästyksen poronhoidolle aiheutuviin haitallisiin vaikutuksiin ei voida vaikuttaa hoito- ja käyttösuunnitelmalla.

Saamelaiseen kulttuurimuotoon kuuluu oleellisena osana keräily. Suunnitelmalla ei ole vaikutusta jokamiehen oikeudella tapahtuvaan keräilyyn. Saamelaisen käsityöperinteen turvaamiseksi erämaa-alueelta on oikeus ottaa vähäisiä määriä pajua, leppää, koivua ja haapaa. Myös vähäisiä määriä juuria, kenkäheinää, niittymaarianheinää ja väinönputkea voi ottaa korvauksetta.

Suunnitelmalla tuetaan saamelaiskulttuurin säilymistä mm. tunnistamalla, että erämaarajauksen ulkopuolelle jää merkittäviä saamelaiskulttuurikohteita ja saamelaiselinkeinojen kannalta tärkeitä alueita. Mikäli erämaalain muuttaminen tai uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista. Mikäli erämaa-alueelle kohdistuu uusia merkittäviä maankäyttöhankkeita, Metsähallitus osallistuu saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin tuottamalla tietoa erämaa-alueen luontoarvojen ja aineellisen kulttuuriperinnön nykytilasta sekä alueen erilaisista käyttömuodoista.

Erityisesti talviaikainen maastoliikenne heikentää saamelaisen poronhoidon harjoittamisen edellytyksiä erämaa-alueella. Poronhoidolle aiheutuvia heikentäviä vaikutuksia on lievennetty siltä osin kuin kyse on hoito- ja käyttösuunnitelmassa ratkaistavista asioista. Hoito- ja käyttösuunnitelma turvaa saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset Vätsärin erämaa-alueella.

Vaikutukset luonnon monipuoliseen käyttöön
Suunnitelmassa alueen olemassa oleva, vähäinen palveluvarustus säilytetään, mutta alue ei sisälly Metsähallituksen virkistys- ja matkailukäytön painopistealueisiin, joissa kehitetään alueen virkistys- ja matkailukäyttöä aktiivisemmin. Alue säilyy vaativana eräretkeilykohteena. Suunnitelmalla mahdollistetaan vähäisessä määrin luontomatkailuun tukeutuvien ohjelmapalveluiden kehittymistä.

Tavoite	Toimenpiteen kuvaus	Vaikutusten arviointi	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen vaik.	Riskien torjunta
Erämaa-alueelle ei rakenneta yksityisteitä	Vireille tulevissa yksityistietoimituksissa edunvalvonnalla pyritään varmistamaan, että toimituksissa huomioidaan sekä erämaalain että luonnonsuojelulain Natura 2000 -verkostoa koskevat säädökset.	Asiantunteva ja onnistunut edunvalvonta turvaavaa alueella sekä erämaalain että luonnonsuojelulain mukaisten tavoitteiden toteutumisen. Alueen säilyminen tiettömänä vaikuttaa positiivisesti myös poronhoitoon.	x	x	x	
Erämaa-alueen sisällä olevien vielä rakentamattomien rantakiinteistöjen hankkiminen valtiolle vapaaehtoisin kaupoin	Mikäli alueelta tarjotaan valtiolle ostettavaksi tai vaihdettavaksi sellaista yksityisomistuksessa olevaa kiinteistöä, jonka liittäminen erämaa-alueeseen edistäisi erityisen merkittävästi alueen erämaisuuden säilymistä, selvitetään yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa mahdollisuuksia toteuttaa hankinta. On kuitenkin huomattava, että valtion luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahoja on vain poikkeuksellisesti voitu käyttää erämaa-alueiden sisällä olevien yksityismaiden hankintaan.	Toimenpiteellä on positiivinen vaikutus alueen maisema-arvojen ja luontoarvojen säilymiseen. Alueiden säilyminen rakentamattomana vaikuttaa myös positiivisesti poronhoitoon. Riskinä on, ettei suojelun toteuttamiseen varattuja valtion määrärahoja käytetä erämaa-alueiden keskellä olevien yksityismaiden hankintaan.	x			
Ihmistoiminnan aiheuttamat häiriöt lajeille ja vaikutukset luontotyyppeihin ovat vähäiset.	Osoitetaan lähes koko suunnittelualue syrjävyöhykkeeksi ja siten edistetään luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilymistä ja mahdollistetaan luonnon omien prosessien mukainen kehitys.	Toimenpiteellä on positiivinen vaikutus alueen luonnonarvoihin sekä luontaiselinkeinoille, erityisesti poronhoitoon.	x	x	x	
Erämaa-alueen rajauksen tarkastelu erämaalakia uudistettaessa.	Erämaarajauksen ulkopuolelle jää merkittäviä saamelaiskulttuurikohteita ja saamelaiselinkeinojen kannalta tärkeitä alueita. Mikäli erämaalain muuttaminen tai uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista.	Toimenpiteellä voi olla toteutuessaan positiivinen vaikutus luontaiselinkeinoihin, saamelaiskulttuuriin sekä luonnonarvoihin.	x	x		
Saamelaiskulttuurin kannalta tärkeiden alueiden selvittäminen ja huomioiminen erämaa-alueen maakäyttöä koskevissa ratkaisuissa sekä edunvalvonnassa.	Mikäli erämaa-alueelle kohdistuu uusia merkittäviä maankäyttöhankkeita, Metsähallitus osallistuu saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin tuottamalla tietoa erämaa-alueen luontoarvojen ja aineellisen kulttuuriperinnön nykytilasta sekä alueen erilaisista käyttömuodoista.	Toimenpide edistää saamelaiskulttuurin huomioimista ja vaikutusten arviointia.		x		

Koiravaljakkotoiminta ei häiritse poronhoidon harjoittamista	Koiravaljakkotoimintaan ei myönnetä lupia.	Positiivinen vaikutus poronhoidon harjoittamiseen. Vähäisiä negatiivisa vaikutuksia elinkeinotoiminnalle. Riskinä on, että toimitaan luvattomasti.		x	x	Huolehditaan riittävästä valvonnasta
Moottorikelkkailun vähentäminen tärkeällä vasoma-alueella. Maastoliikenne on hallittua eikä haittaa poronhoidon harjoittamista.	Metsähallitus ja paliskunnat viestivät yhdessä vasoma-aikana tapahtuvan kelkkailun haitoista.	Lisätään ihmisten tietoisuutta ja estetään tietämättömyydestä tai ajattelemattomuudesta poronhoidolle aiheutuvia haittoja.			x	
	Maastoliikennelupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka aika ja aluerajoitukset sovitaan Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.	Moottorikelkkailun rajoittaminen tärkeällä vasoma-alueella vaikuttaa positiivisesti poronhoitoon ja sen kannattavuuteen. Heikentää yritystoiminnan mahdollisuuksia, erityisesti ohjattujen pilkkimatkojen järjestämistä Vätsärin ylänköalueelle. Riskinä, että alueella kelkkaillaan luvatta.	x	x	x	Huolehditaan erävalvonnan kohdentamisesta oikea-aikaisesti ja valvonnan riittävistä resursseista.
	Maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisätään kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-aikana ja vasomisrauhoitusalueilla.	Kelkkailijoiden opastaminen vähentää poronhoidolle aiheutuvia haittoja.		x	x	
Ranta-alueille muodostuneiden leiriytymispaikkojen kartoitus ja siistiminen sekä alueen käyttäjien ohjeistaminen roskaantumisongelman vähentämiseksi.	Laaja-alainen Inarijärven ranta-alueiden siistiminen on mahdollista, mikäli se voidaan toteuttaa hankkeena, jolle saadaan erillisrahoitus. Edellyttää yhteistä valmistelua muiden toimijoiden (kunnan, järjestöjen etc) kanssa.	Toteutuessaan toimenpiteellä on positiivinen vaikutus retkeilijöiden ja muiden alueella liikkuvien luontokokemukseen, mutta myös alueen kävijöiden asiakastyytyväisyyteen.	x	x		
Pasvik-Inari Trilateral Park on kansainvälisesti arvostettu kestävän luontomatkailun kohdealue, joka tunnetaan erämaaluonteestaan, luontoarvoistaan sekä kulttuurisista ja historiallisista arvoistaan.	Kansainvälisen yhteistyön jatkaminen. Pasvik-Inari alueen toimintasuunnitelman (2019–2028) toteuttaminen. Toimintasuunnitelman toimenpiteet ovat hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia.	Lähialueyhteistyö vahvistaa rajat ylittävää luonnonsuojelua, parantaa viranomaisten tiedonkulkua ja yhteistyötä sekä lisää rahoitusmahdollisuuksia.	x	x	x	
Muut toimenpiteet	Luontodirektiivin luontotyyppitietojen päivitys Ylä-Lapin kaukokartoitushankkeessa. Luontotyyppien tilan seuranta erityisesti tunturialueen luontotyypeistä, mm. tunturikoivikoiden ja -kankaiden nykytilasta.	Toimenpiteellä on positiivinen ekologinen vaikutus, sillä ajantasainen tieto luontotyypeistä on välttämätöntä, jotta niihin voidaan kohdentaa suojelu- ja/tai seurantatoimia.	x			Ei riskejä.
	Pienvesistöjen inventointi, mm. kirkasvetiset/humuspitoiset.	Toimenpiteellä on positiivinen ekologinen vaikutus, sillä ajantasainen tieto luontotyypeistä on	x			Ei riskejä.

	välttämätöntä, jotta niihin voidaan kohdentaa suojelu- ja/tai seurantatoimia.				
Direktiivilinnulla ja ahmalla kannan seuranta sekä muiden uhanalaisten ja taantuneiden lintulajien seuranta	Toimenpiteellä on positiivinen ekologinen vaikutus, sillä lajiston tilan tunteminen on välttämätöntä, jotta siihen voidaan kohdentaa suojelu- ja/tai seurantatoimia.	x			Ei riskejä.
Kiireellisesti suojeltaviin jäkäliin kuuluvan jäätikköjäkälän seuranta	Toimenpiteellä on positiivinen ekologinen vaikutus, sillä lajiston tunteminen on välttämätöntä, jotta siihen voidaan kohdentaa suojelutoimia.	x			Ei riskejä.
Palveluvarustuksen ylläpito	Ylläpidettävä palveluvarustus ohjaa alueen virkistyskäyttöä ja vähentää häiriötä ja edesauttaa luontoarvojen säilymistä muualla. Palveluvarustuksen ylläpito edellyttää huoltosopimuksia Metsähallituksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa.	x		x	Resurssien väheneminen voi heikentää alueen palveluvarustuksen ylläpitoa.
Palveluvarustuksen purkaminen	Huonokuntoisten rakenteiden purkaminen parantaa asiakasturvallisuutta.				
Vätsärin alue säilytetään kokonaisuudessaan metsästyskäytössä. Metsästyspainetta seurataan ja lupametsästys mitoitetaan siten, että huomioidaan paikallisten harjoittaman metsästyksen osuus ja ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Metsästyksen säätely perustuu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) mukaiseen kiintiöpäätökseen. Ennen aluekohtaisten kiintiöiden vahvistamista käydään neuvottelu Saamelaiskäräjien kanssa (laki saamelaiskäräjistä 9 §) sekä kuullaan koltta-alueen osalta Kolttien kyläkokousta (kolttalaki 56 §). Paikallisten metsästystä seurataan tehtyjen metsästysselvitysten perusteella ja vuosittainen lupasuunnittelu tehdään Metsähallituksen riistan seuranta- ja suunnittelujärjestelmän avulla.	Lupametsästys voi lisätä metsästyspainetta suunnittelualueella etenkin teiden lähialueilla, jolloin sillä voi olla sosiaalisia vaikutuksia paikalliseen metsästykseen.	x	x		Metsästyspainetta seurataan ja lupametsästys mitoitetaan siten, että huomioidaan paikallisten metsästyksen osuus ja ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Metsästyksen säätely perustuu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) mukaiseen kiintiöpäätökseen. Ennen aluekohtaisten kiintiöiden vahvistamista käydään neuvottelu Saamelaiskäräjien kanssa (laki saamelaiskäräjistä 9 §) sekä kuullaan koltta-alueen osalta Kolttien kyläkokousta (kolttalaki 56 §). Paikallisten metsästystä seurataan tehtyjen metsästysselvitysten perusteella ja vuosittainen lupasuunnittelu tehdään Metsähallituksen riistan seuranta- ja suunnittelujärjestelmän avulla. Toteutunut lupametsästys käydään vuosittain läpi alueen riistanhoitoyhdistyksen kanssa ja neuvotellaan myyntiin asetettavista lupavuorokausista.

	Kolttalain (253/1995) mukaan koltta-alueella asuvalla koltalla on ilman eri korvausta oikeus sijoittaa Metsähallituksen luvalla poro-, metsästys- ja kalapirttejä, kalakellareita ja varastosuojia tarvittaville paikoille, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista on pidettävä koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi tarpeellisena. Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (986/2011) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen. Ammattikalastustukikohdat pyritään ohjaamaan erämaa-alueen ulkopuolelle Inarijärven osayleiskaavassa osoitetuille kalakentille. Erityisen painavista syistä voidaan kuitenkin osoittaa ammattikalastajalle tukikohta erämaa-alueelta. Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.	Valtion maille osoitettavien tukikohtien tarkoitus on luontaiselinkeinojen, poronhoidon ja kolttakulttuurin edistäminen. Tukikohdat voivat myös edistää saamelaisen tapaoikeuden mukaisten sukualueiden säilymistä. Riskinä on, että tukikohtia myönnetään poronhoidon kannalta keskeisille alueille tai alueille, jotka ovat maisemallisesti merkittäviä tai alueille, joilla luonto on erityisen herkkää ja luonnolle aiheutuneiden vaurioiden korjaantuminen kestää kauan. Riskinä on myös tukikohtien käyttötarkoituksen muuttuminen.	x	x	x	Metsähallituksen on selvitettävä ja arvioitava ennen sopimuksen tekemistä tukikohdan rakentamisen vaikutukset alueen luonto- ja maisema-arvioihin sekä alueen muuhun käyttöön. Metsähallitus pyytää asian selvittämiseksi tarpeelliset lausunnot mm. Kolttien kyläkokoukselta ja paliskunnalta.
	Tukikohtia ei sijoiteta maisemallisesti aroille alueille. Uusia tukikohtia ei myönnetä kuvassa 8 osoitetulle alueelle. Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi. Ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä sopimuksia voidaan jatkaa erämaalain 12 §:n nojalla. Tämä koskee myös kahta ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä loma-asuntoa koskevaa vuokrasopimusta ja ELY-keskuksen kanssa tehtyä sopimusta tutkimustoiminnan huoltorakennuksesta. Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on lakiin perustuva ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikana.	Osoittamalla alue, jonne ei myönnetä tukikohtia, voidaan vähentää alueen luonnonarvioille, maisemalle ja saamelaisporonhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Riskinä on, että saamelaisten tapaoikeuksien mukaisten sukualueiden käyttö vähenee, jos alueelle ei myönnetä tukikohtaa.	x	x	x	Kolttien kyläkokous on tehnyt päätöksen alueista, jonne uusia kolttalain mukaisia tukikohtia ei osoiteta.

	Vätsärin erämaa-alueella toimivilla luontomatkailuyrityksillä on mahdollisuus saada lupa tilapäisen ohjelmapalvelutukikohdan sijoittamiseen. Samaan aikaan voi olla kaikilla yrityksillä yhteensä enintään kolme voimassa olevaa tukikohtalupaa. Kevytrakenteiset tukikohdat saavat olla maastossa enintään 2 kk:n ajan. Sijoituspaikoista neuvotellaan Kolttien kyläkokouksen ja paliskunnan kanssa. Ohjelmapalvelutukikohtia ei myönnetä koiravaljakkotoimintaan. Lupia ei myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana	Luontomatkailuyritysten mahdollisuus tilapäisten tukikohtien saamiseen tukee paikallista yritystoimintaa. Riskinä on, että tukikohdat sijoitetaan paikkaan, jossa niistä aiheutuu haittaa tai häiriötä alueen muulle käytölle, lähinnä poronhoidolle.		x	x	Metsähallitus neuvottelee asianomaisen paliskunnan kanssa ennen luvan myöntämistä ja selvittää toiminnan mahdolliset vaikutukset poronhoidolle. Lupia ei myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana.
	Matkailuyritysten reiteistä sovitaan saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen sopimuksen mukaisesti, neuvotellen em. tahojen ja matkailuyritysten kesken.	Neuvottelemalla matkailuyritysten reiteistä vähennetään poronhoidolle ja saamelaiskulttuurille aiheutuvia vaikutuksia.	x	x	x	

Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta: käytettävät mittarit, niiden nyky- ja tavoitearvot

Toimenpiteiden toteutumisen seurannan mittarit

Toimenpide	Mittari	Mittarin tarkennus	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoite-vuosi
Luontotyyppi-inventointi (maa-alueet)	Luontotyyppi-inventoinnin määrä (ha)	Päivitetty inventointipinta-ala	Nykyinen tieto 1990-luvulta (LUOTI)		Tiedot päivitetty	2027		ha	2030
Vedenalaisen luonnon inventointi	Vedenalaisen luonnon inventoinnin määrä (ha)	Päivitetty inventointipinta-ala	Nykytieto on 1990-luvulta (LUOTI)		Tiedot päivitetty			ha	2027
Seuranta	Suojeltavien lajien esiintymätietojen kartoitus ja tarkistus (kpl)	Havaittujen yksilöiden tai pesivien parien määrä							
	Suojeltavien lajien esiintymätietojen kartoitus ja tarkistus (kpl)	Lajiesiintymien määrä	tietoja ei ole juurikaan tai ei ollenkaan		Kattavampaa tietoa on kertynyt				2027
Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Laadittujen /päivitettyjen vuokra- ja käyttöoikeussopimusten lkm (kpl)	Seurataan erämaa-alueella olevien tukikohtien määrän muutoksia	Laskussa ovat mukana kaikki nykytilan kuvauksessa esitetyt tukikohdat pl. poronhoidon tukikohdat, koska käyttöoikeussopimukset sis. kämppien lisäksi erotusaitauksia jne.	48				kpl	2026
Lupien myöntäminen	Myönnettyjen lupien lkm (kpl)						3		

Vaikuttavuuden seurannan mittarit

Saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaaminen

Mittari	Mittarin tarkennus	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
MUU	Vaikutusten seurantaa tehdään yhteis-työssä paliskuntien kanssa								

Saamelaiskulttuurin turvaaminen

Mittari	Mittarin tarkennus	LAC	Lähtötaso (teksti)	Lähtötaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
MUU	Vaikutusten seurantaa tehdään yhteis-työssä Saamelaiskäräjien, Kolttien Kylä-kokouksen ja Akwé: Kon -ryhmän kanssa.								

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.

Nimi	**Vyöhykkeen tavoite**	**Kävijämääräennuste:**	
	Ohje	**Pinta-ala (ha):**	
		Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti

Nimi	**Vyöhykkeen tavoite**	**Kävijämääräennuste:**	
Syrjävyöhyke	Säilytetään erämaisena, turvataan luontaiselinkeinojen harjoittaminen ja laidunrauha.		
	Ohje	**Pinta-ala (ha):**	159973,37
	Alueella nykyisin sijaitsevat palvelurakenteet säilytetään. Uutta virkistyskäytön palveluvarustusta ei rakenneta.		
	Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)	**159973,37**	**100,0**

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaisia. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissäädöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojelusyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke.”
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueita, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai maihinnousua suositellaan vältettävän tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.”

Rajoitusvyöhyke

Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala (ha)	Peruste	
Rajoitusvyöhyke			12,30	Rajavyöhyke, jolla ovat voimassa rajavartiolain (578/2005) mukaiset säännökset. Liikkumisluvan rajavyöhykkeelle myöntää rajavartioviranomainen.	
		Pinta-ala yhteensä (ha):	**12,30**	**Osuus suunnittelualueesta (%):**	**0,0**

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.

Luonnonsuojelu

Karttateksti	Toimenpide	Kiireellisyys	Määrä	Yksikkö	Kustannus (€)	Kuvaus
	Luontotyyppi-inventointi (maa-alueet)	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)		ha	10000	Luontodirektiivin luontotyyppitietojen päivitys Ylä-Lapin kaukokartoitushankkeessa. Luontotyyppien tilan seuranta erityisesti tunturialueen luontotyypeistä, mm. tunturikoivikoiden ja -kankaiden nykytilasta.
	Vedenalaisen luonnon inventointi	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)		ha	5000	Pienvesistöjen inventointi, mm. kirkasvetiset/humuspitoiset.
	Seuranta	Kiireellinen (3-5 v)			10000	Direktiivilinnulla ja ahmalla kannan seuranta sekä muiden uhanalaisten ja taantuneiden lintulajien seuranta
	Seuranta	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)			3000	Kiireellisesti suojeltaviin jäkäliin kuuluvan jäätikköjäkälän seuranta

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö		
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.		
Käyntimääräennuste		Vuosi	
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan			

Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet				
Karttateksti	Toimenpide	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
	Opastus maastossa/palvelupisteessä	Kiireellinen (3-5 v)		Metsähallitus ja paliskunnat viestivät yhdessä vasoma-aikana tapahtuvan kelkkailun haitoista.
Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet				
Karttateksti	Toimenpide	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Ei kiireellinen (yli 10 v)	17000	Suolistaipaleen autiotupa
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3-5 v)	50000	Pisterin autiotupa
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3-5 v)	20000	Kettuniemen varaustupa
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3-5 v)	15000	Rajapään autiotupa
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3-5 v)	17000	Piilolan autiotupa
	Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Vähemmän kiireellinen (6-10 v)	3000	Nuottamajärven laavu
	Palveluvarustuksen purkaminen	Erittäin kiireellinen (1-2 v)	4600	Suolistaipaleen laavu ja liiteri

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.

Metsästys ja riistanhoito

Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta

Ei muutoksia.

Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu

Kestävän metsästyksen suunnitteluun ei muutoksia.

Riistanhoitotyöt ja rakenteet sekä valvonta

Pienpetojen (kettu, supikoira, minkki, näätä, kärppä, hilleri ja mäyrä) pyyntiä pyritään ylläpitämään alueella. Metsähallituksen erävalvonnalla on tällä hetkellä käytössä sähköinen ilmoitusjärjestelmä www.eräluvat.fi -sivulla, johon ilmoituksia epäillyistä rikkeistä voi ilmoittaa.

Metsästys metsästyslain 8§ perusteella valtion alueilla

	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	Ei muutu			
Yleiset vesialueet (metsästysoikeus metsästyslain 7§ mukaisesti)				

Muutos metsästykseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)

	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen pienriistan metsästysalue	Ei muutu			
Metsähallituksen hirvieläimen metsästysalue	Ei muutu			
Metsähallituksen pienriistan sopimusmetsästysalue				
Metsähallituksen hirvieläimen sopimusmetsästysalue				

Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolinen alue				
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset				
YSA-alueiden metsästyskielto-alueet				

Kalastus
Kalaveden ja kalakantojen hoito
Alueen kalakannat ovat luontaisia. Kalakantojen hoito perustuu kalastuksensäätelyyn ja kestävään lupamitoitukseen. Inarijärven kalakantojen hoito perustuu kalojen luontaiseen lisääntymiseen, jota tuetaan velvoiteistutuksilla.
Alueen kalastuskäytön muutos
Ei muutoksia

Muutos kalastukseen KL perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkiminen…)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)				
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen lupakalastus-aluetta				
Metsähallituksen vuokra-alu-etta				
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
YSA-alueiden kalastuskielto-alueet				
Kalastusrajoitukset				
Paikalliset erityisoikeudet				

Erätalouden toimenpiteet						
Karttateksti	Toimenpide	Määrä	Yksikkö	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
	Metsästyksen säätely					Vätsärin alue säilytetään kokonaisuudessaan metsästyskäytössä. Metsästyspainetta seurataan ja lupametsästys mitoitetaan siten, että huomioidaan paikallisten harjoittaman metsästyksen osuus ja ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Metsästyksen säätely perustuu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) mukaiseen kiintiöpäätökseen. Ennen aluekohtaisten kiintiöiden vahvistamista käydään neuvottelu Saamelaiskäräjien kanssa (laki saamelaiskäräjistä 9 §) sekä kuullaan koltta-alueen osalta Kolttien kyläkokousta (kolttalaki 56 §). Paikallisten metsästystä seurataan tehtyjen metsästysselvitysten perusteella ja vuosittainen lupasuunnittelu tehdään Metsähallituksen riistan seuranta- ja suunnittelujärjestelmän avulla.
	Riistanhoitotoimet					Pienpetopyyntiä pyritään ylläpitämään ja kohdentamaan erityisesti ihmisen toimesta lisääntyneeseen pienpetokantaan. Alueelle voidaan sijoittaa hirville nuolukiviä. Riekonpyynnissä ansakaarteiden rakentamiseen tarvittavaa pensaikkoa (koivua ja pajua) voidaan hyödyntää.
	Kalastuksen säätely					Kalastuksen määrä mitoitetaan Metsähallituksen kalastuslupia koskevalla kiintiöpäätöksellä. Kalastuslupien käyttöä säädellään lupaehdoilla. Varsinainen kalastuksen säätely toteutetaan Inarin kalatalousalueen kalastussäännöllä, joka päivitetään muutaman vuoden välein.

17 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmilla lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.
Marjastus ja sienestys	Sallittu
Perustelu	Ei muutoksia nykykäytäntöihin.

Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)
Kuvaus
Ei muutoksia nykykäytäntöihin.

Maastoliikenne ja muu liikenne		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maastoliikenne talvikaudella	Ei muutu	Erämaa-alueelle ei perusteta maastoliikennelain mukaisia moottorikelkkailureittejä.
Maastoliikenne talvikaudella	Ei muutu	Maastoliikenteen mitoituksen pohjana on kiintiöpäätös ja maastoliikennelupien myöntämistä säädellään erillisellä ohjeistuksella.
Maastoliikenne talvikaudella	Supistuu	Erämaa-alueella olevat moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa tilapäisesti sulkea resurssi- tai turvallisuusperusteella.
Maastoliikenne talvikaudella	Ei muutu	Inarin kuntalaisille myönnetään lumipeitteiselle ajalle maastoliikennelupia koko asuinkunnan alueelle useammaksi vuodeksi kerrallaan. Metsähallitus voi myöntää voimassa olevien maastoliikennelupien myöntämisperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti perusteltuun tarpeeseen lupia ulkopaikkakuntalaisille.
Maastoliikenne kesäkaudella	Ei muutu	Metsähallitus voi myöntää kesäaikaisia maastoliikennelupia erämaa-alueelle vain poikkeuksellisesti ja painavista syistä.
Muu liikenne	Ei muutu	Ilmailulain (281/1995) mukaan ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskuun saa ilmailulaitoksen antamien määräysten mukaisesti tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty. Metsähallituksessa tätä on tulkittu siten, että lentokoneet voivat laskeutua erämaan järville ja nousta niiltä ilman Metsähallituksen lupaa, kun kyseessä ei ole säännöllinen reittiliikenne. Sen sijaan helikopterin laskeutuminen maalle on luvanvaraista eräin poikkeuksin (pelastus- ja virkatoimet sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen tarpeet).
Liikkuminen ja leiriytyminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Pyöräily	Ei muutu	Maastopyöräily on sallittu jokamiehenoikeudella.
Ratsastus	Ei muutu	Ratsastus on sallittu jokamiehenoikeudella.

Koiravaljakkotoiminta	Ei muutu	Koiravaljakolla liikkuminen on sallittu jokamiehenoikeudella. Mikäli toiminnasta on odotettavissa vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä, se edellyttää Metsähallituksen lupaa.
Koiravaljakkotoiminta	Supistuu	Koiravaljakkotoimintaa koskevia lupia ei myönnetä.
Porovaljakkotoiminta	Ei muutu	Porovaljakolla ajo on sallittu jokamiehenoikeudella.
Järjestetyt tapahtumat ja seuratoiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Muu järjestetty maastotapahtuma	Ei muutu	Joukkotapahtumia ja leiritoimintaa voidaan järjestää Metsähallituksen luvalla/suostumuksella.
Luonnonvarojen käyttö		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maa-ainesten otto	Ei muutu	Metsähallitus voi myydä maa-aineksia erämaan sisällä tapahtuvan vähäisen rakentamisen tarpeisiin. Maa-ainekset tulee ottaa mahdollisimman läheltä käyttöpaikkaa, Metsähallituksen osoituksen mukaisesti.
Polttopuun otto	Ei muutu	Metsähallitus osoittaa kotitarvepuun hakkuupaikan mahdollisimman lähelle erämaa-alueella sijaitsevaa kämppää tai muuta käyttöpaikkaa, jotta ihmisten jäljet keskittyisivät kämppien lähiympäristöön ja muut alueet säilyisivät erämaisina. Metsähallitus ohjaa kotitarvepuun oton siten, että se kohdistuu ensi sijassa eläviin pystymäntyihin, jota otetaan keskitetysti, ei kuitenkaan aukkoa tehden. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkuessaan poltto- ja laavupuun ottolupaa (poronhoitolaki 848/1990). Metsähallitus voi lisäksi myydä porotalouden tarpeeseen puuta suunnittelualueelta. Koltta-alueella asuvalla koltalla on oikeus ilman eri korvausta käyttää omaa polttopuutarvetta varten valtion metsissä olevaa maapuuta ja kuivaa puuta, ei kuitenkaan rakennuspuuksi kelpaavaa puuta (kolttalaki 253/1995). Kolttalain mukaiseen välttämättömään tarpeeseen Metsähallitus osoittaa rakennus-, poltto- ja muuta kotitarvepuun ottoa varten paikkoja erämaa-alueen ulkopuolelta.
Polttopuun otto	Supistuu	Maapuuta ei myydä polttopuuksi kiinteisiin paikkoihin (mm. kämpille). Maapuuta myydään kuitenkin pieniä määriä (1-2 m3) retkeilijöille. Partakon alueella kyläläisten polttopuunottoalueet osoitetaan erämaa-alueen ulkopuolelle.
Muu käyttö		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Muu käyttö	Ei muutu	Saamelaisen käsityöperinteen turvaamiseksi säilytetään oikeus ottaa valtion maalta käsitöiden raaka-aineeksi vähäisiä määriä pajua, leppää, koivua ja haapaa. Myös vähäisiä määriä juuria, kenkäheinää, niittymaarianheinää ja väinönputkea voi ottaa korvauksetta. Raaka-aineena tapahtuva jälleenmyynti tai välitys ei ole sallittua.
Muu käyttö	Ei muutu	Kolttalain (253/1995) mukaan koltta-alueella asuvalla koltalla on ilman eri korvausta oikeus pitää venevalkamia ja kalastusvälineiden kuivatuspaikkoja ilman erityistä lupaa. Venevalkamaoikeuksien ja kalastusvälineiden kuivatuspaikkojen määritelmät sovitaan yhteisesti Kolttien kyläkokouksen kanssa.
Muu käyttö	Ei muutu	Vätsärin erämaa-alueelta ei hakata eikä myydä puuta metsäteollisuuden tarpeisiin.

Metsätalous		
Tavoitteet		
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)		
Metsätalouskäytön muutos Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla		
Mt-käytössä (ha)	Rajoitetussa mt-käytössä (ha)	Muutoksen kuvaus
0,00	0,00	

17B Poronhoidon toimenpiteet	
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmilla lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.
Poronhoito	
Toimenpiteet ja käytännöt	Poronhoitolaki (848/1990) ohjaa poronhoitoa. Erämaalaki ei sisällä poronhoitoa yksityiskohtaisesti ohjaavia säädöksiä. Metsähallitus jatkaa yhteistyötä paliskuntien kanssa, kuulee paliskuntia ja pyytää niiltä lausuntoja maankäyttöön liittyvissä asioissa. Porojen maastoruokinnasta ei ole säännöksiä poronhoitolaissa, joten sen suhteen toimitaan luonnonsuojelulain (1096/1996) Natura-säädösten, jätehuoltolain (1072/1993) roskaamiskiellon ja Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti. Vätsärin erämaa-alueelta ei ole tiedossa sellaisia laji- tai luontotyyppiesiintymiä, joiden vuoksi porojen ruokintaa tulisi alueella rajoittaa. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkuessaan poltto- ja laavupuunottolupaa (poronhoitolaki 40 §). Koirien kiinnipitovelvollisuus ei koske poronhoitotöissä käytettäviä koiria (metsästyslaki 51 §).
Suositukset	
Saamelaisporonhoidon tavoitteet	
Tavoitteena on saamelaiskulttuurin ja poronhoidon elinvoimaisuuden säilyminen. Poronhoidon laidunkiertojärjestelmä turvaa laidunten kantokyvyn. Maastoliikenteen, koiravaljakkotoiminnan sekä muun maankäytön ohjaaminen, sääntely ja valvonta on tärkeää, että porojen laidunrauha alueella säilyy. Paliskunnille annetaan tarpeellista perustietoa luontotyypeistä ja lajeista porotaloussuunnitelmia, laidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia ja maastoruokinnan suunnittelua varten. Kevättalveen ajoittuvaa moottorikelkkailua pyritään rajoittamaan urien ulkopuolella vasonta-aikaan. Lupamyynnin rajoittamisen lisäksi tavoitteena on lisätä opastusviestintää ja valvontaa sekä asennekasvatusta.	

18 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Suunnittelualueesta vastaavat tahot

Metsähallitus, Lapin luontopalvelut

Karttateksti	Toimenpide	Kuvaus
	Hankinta valtiolle	Mikäli alueelta tarjotaan valtiolle ostettavaksi tai vaihdettavaksi sellaista yksityisomistuksessa olevaa kiinteistöä, jonka liittäminen erämaa-alueeseen edistäisi erityisen merkittävästi alueen erämaisuuden säilymistä, selvitetään yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa mahdollisuuksia toteuttaa hankinta. On kuitenkin huomattava, että valtion luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahoja on vain poikkeuksellisesti voitu käyttää erämaa-alueiden sisällä olevien yksityismaiden hankintaan.
	Suojelualueen/-eiden laajentaminen	Erämaarajauksen ulkopuolelle jää merkittäviä saamelaiskulttuurikohteita ja saamelaiselinkeinojen kannalta tärkeitä alueita. Mikäli erämaalain muuttaminen tai uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista.
	Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen	Osoitetaan lähes koko suunnittelualue syrjävyöhykkeeksi ja siten edistetään luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilymistä ja mahdollistetaan luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
	Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Kolttalain (253/1995) mukaan koltta-alueella asuvalla koltalla on ilman eri korvausta oikeus sijoittaa Metsähallituksen luvalla poro-, metsästys- ja kalapirttejä, kalakellareita ja varastosuojia tarvittaville paikoille, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista on pidettävä koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi tarpeellisena. Metsähallitus voi luovuttaa rakennetukilain (986/2011) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rakennetukilain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen. Ammattikalastustukikohdat pyritään ohjaamaan erämaa-alueen ulkopuolelle Inarijärven osayleiskaavassa osoitetuille kalakentille. Erityisen painavista syistä voidaan kuitenkin osoittaa ammattikalastajalle tukikohta erämaa-alueelta. Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
	Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia paliskuntien kanssa. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
Kuva 8. Uusia tukikohtia ei myönnetä kartassa osoitetulle alueelle	Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Tukikohtia ei sijoiteta maisemallisesti aroille alueille. Uusia tukikohtia ei myönnetä kartassa osoitetulle alueelle Vätsärin ylängölle. Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi. Ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä sopimuksia voidaan jatkaa erämaalain 12 §:n nojalla. Tämä koskee myös kahta ennen erämaalain voimaantuloa tehtyjä loma-asuntoa koskevaa vuokrasopimusta ja ELY-keskuksen kanssa tehtyä sopimusta tutkimustoiminnan huoltorakennuksesta.

		Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on lakiin perustuva ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikana.
	Lupien myöntäminen	Vätsärin erämaa-alueella toimivilla luontomatkailuyrityksillä on mahdollisuus saada lupa tilapäisen ohjelmapalvelutukikohdan sijoittamiseen. Samaan aikaan voi olla kaikilla yrityksillä yhteensä enintään kolme voimassa olevaa tukikohtalupaa. Kevytrakenteiset tukikohdat saavat olla maastossa enintään 2 kk:n ajan. Sijoituspaikoista neuvotellaan Kolttien kyläkokouksen ja paliskunnan kanssa. Ohjelmapalvelutukikohtia ei myönnetä koiravaljakkotoimintaan. Lupia ei myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana
	Lupien myöntäminen	Maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisätään kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-aikana ja vasomisrauhoitusalueilla.
	Lupien myöntäminen	Maastoliikennelupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka aika ja aluerajoitukset sovitaan Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.
	Lupien myöntäminen	Koiravaljakkotoimintaan ei myönnetä lupia.
	Lupien myöntäminen	Tutkimuslupia myönnettäessä ja lupaehdoissa huomioidaan saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset.
	Sopimusten laatiminen	Matkailuyritysten reiteistä sovitaan neuvotellen paliskuntien ja matkailuyritysten kanssa.
	Sopimusten laatiminen	Yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia ja sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä.
	Edunvalvonta	Vireille tulevissa yksityistietoimituksissa edunvalvonnalla pyritään varmistamaan, että toimituksissa huomioidaan sekä erämaalain että luonnonsuojelulain Natura 2000 -verkostoa koskevat säädökset.
	Muu toimenpide	Mikäli erämaa-alueelle kohdistuu uusia merkittäviä maankäyttöhankkeita, Metsähallitus osallistuu saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin tuottamalla tietoa erämaa-alueen luontoarvojen ja aineellisen kulttuuriperinnön nykytilasta sekä alueen erilaisista käyttömuodoista.
	Muu toimenpide	Laaja-alainen Inarijärven ranta-alueiden siistiminen on mahdollista, mikäli se voidaan toteuttaa hankkeena, jolle saadaan erillisrahoitus. Edellyttää yhteistä valmistelua muiden toimijoiden (kunnan, järjestöjen ym.) kanssa.
	Muu toimenpide	Kansainvälisen yhteistyön jatkaminen. Pasvik–Inari-alueen toimintasuunnitelman (2019–2028) toteuttaminen. Toimintasuunnitelman toimenpiteet ovat hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia.

Valmiudet		
Tyyppi	Valmius	Kuvaus
Metsäpalontorjuntasuunnitelma	On	Toimitaan Metsähallituksen palontorjuntasuunnitelman mukaisesti.
Palvelurakenteiden turvallisuus		
Tyyppi	Valmius	Kuvaus
Rakennusten palotarkastus	On	Noudatetaan pelastusviranomaisen antamia ohjeita.
Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnät	On	Tiedot näkyvillä huonetauluissa sekä retkikartta.fi-palvelussa ja luontoon.fi-sivuilla.

Yhteistyö		
Tyyppi	Valmius	Kuvaus
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	On	Keskeisimpien sidosryhmien mm. Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen sekä paliskuntien kanssa erämaa-alueen asioita käsitellään tarpeen mukaan. Merkittävimmistä asioista järjestetään saamelaiskäräjälain 9 §:n ja poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut sekä kolttalain 56 §:n kuuleminen. Lisäksi järjestetään vuosittain saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivä, johon osallistuvat paliskuntien poroisännät ja Metsähallituksen edustajia. Erävalvonnassa yhteistyö Lapin rajavartioston, poliisin ja tullin kanssa on tiivistä. Metsähallitus neuvottelee useiden eri tahojen kanssa lupametsästyksen järjestelyistä vuosittain järjestettävissä kokouksissa. Kunnan ja Lapin ELY-keskuksen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä monissa asioissa. Metsähallituksen Inarin neuvottelukunta (MH-laki 39 §).
Kansainvälinen yhteistyö	On	Lapin luontopalvelut tekee laajasti kansainvälistä yhteistyötä norjalaisten ja venäläisten toimijoiden kanssa. Inari–Pasvik-rajayhteistyö on säännöllistä.

Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Kuvaus
Ei toimenpidettä	Vironiemen ja Äälisjärven huoltotukikohdat	Suomen valtio / Metsähallitus	2	Huolto- ja valvontatukikohtia ylläpidetään ja kunnostetaan tarpeen mukaan.
Ei toimenpidettä	Kotaniemi	Suomen valtio / Metsähallitus	1	Kohdetta ei oteta yleisökäyttöön. Mahdollisesta rakennusten käytöstä sovitaan paikallisesti osallistaen.

19 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuiseen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat	2019

	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja	
Rakennukset	15 000	126 000	Toteutetaan olemassa olevien resurssien puitteissa.	
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	3 000		Asiakaspalvelupisteiden neuvontatyö ja lupamyynti.	
Virkistyskäyttö yhteensä	**18 000**	**126 000**		
Luonnonsuojelun seurannat	3 000	36 000	Eläin ja kasvilajiseurannat ja inventoinnit, maa- ja vesialueiden luontotyyppi-inventoinnit.	
Luonnonsuojelu yhteensä	**3 000**	**41 000**		
Osallistamis- ja sidosryhmätyökulut	500		Akwé: Kon -työryhmän kokouskulut. Toimintamallin mukaan suunnitelman toteutumista seurataan kahden vuoden välein järjestettävässä tapaamisessa.	
Hallinto- ja muut kulut yhteensä	**500**			
Kaikki yhteensä	**21 500**	**162 000**	**Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €**	**484 500 €**

20 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.	
Osallistamistapa	Osallistetut taho	Nimetty edustaja
Akwé: Kon työryhmä	Saamelaiskäräjät	Veikko Feodoroff (pj)
Akwé: Kon työryhmä	Saamelaiskäräjät	Tiina Sanila-Aikio
Akwé: Kon työryhmä	Kolttien kyläkokous	Vladimir Feodoroff
Akwé: Kon työryhmä		Jarmo Pyykkö (valmistelija)
Akwé: Kon työryhmä	Kolttien kyläkokous	Tanja Sanila (10.5.2019 saakka)
Akwé: Kon työryhmä	Saamelaiskäräjät	Osmo Seurujärvi
Akwé: Kon työryhmä	Kolttien kyläkokous	Tuomas Semenoff (10.5.2019 eteenpäin)
Paliskuntien kokous 23.5.2017	Vätsärin, Paatsjoen ja Näätämön paliskunnat	Tuomas Semenoff, Petri Hänninen ja Tapio Kiviniemi
Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu 16.6.2020	Vätsärin, Paatsjoen, Muddusjärven ja Näätämön paliskunnat	Petri Hänninen, Tuomas Semenoff, Osmo Seurujärvi ja Wille Feodoroff
Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut 23.3., 26.3. ja 1.4.2020	Saamelaiskäräjät	Tuomas Aslak Juuso, Leo Aikio, Tiina Sanila-Aikio, Veikko Feodoroff, Tiina Lovisa Solbär, Sarita Kämäräinen
Yhteistyöryhmä	Saamelaiskäräjät	Veikko Feodoroff
Yhteistyöryhmä	Lapin ELY-keskus	Ari Neuvonen
Yhteistyöryhmä	Saamelaismuseo Siida	Juha-Pekka Joona
Yhteistyöryhmä	Paliskuntain Yhdistys	Maaren Angeli
Yhteistyöryhmä	Vätsärin paliskunta	Tuomas Semenoff
Yhteistyöryhmä	Paatsjoen paliskunta	Petri Hänninen
Yhteistyöryhmä	Muddusjärven paliskunta	Osmo Seurujärvi
Yhteistyöryhmä	Näätämön paliskunta	Tapio Kiviniemi
Yhteistyöryhmä	Inarin riistanhoitoyhditys	Pertti Vikeväkorva
Yhteistyöryhmä	Inarin kalastusalue	Hannu Paananen
Yhteistyöryhmä	Inarin luonnonystävät ry	Ilkka Roininen
Yhteistyöryhmä	Inarinmaan lapinkyläyhdistys	Kari Akujärvi

Yhteistyöryhmä	Partakon kyläyhdistys ry	Pekka Kokkonen
Yhteistyöryhmä	Inarin kunta	Veikko Väänänen (pj)

Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
Suunnittelutyön alkaessa julkaistiin mediatiedote, jonka avulla tietoa suunnittelusta saatiin paikallislehtiin ja -radioon. Tupailloista. tiedotettiin mediatiedotteella sekä ilmoituksella alueella ilmestyvässä sanomalehdessä (Inarilainen). Ilmoitukset käännettiin kaikille saamen kielille. Lappilaiset tiedotusvälineet eivät julkaisseet lausuntokierroksen alkamista koskevaa tiedotetta, joten Metsähallitus julkaisi maksullisen ilmoituksen Inarilaisessa. Ilmoitus käännettiin kaikille saamen kielille.			
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Akwé: Kon työryhmän kuulemistilaisuus	Nellim	09.04.2017	12
Akwé: Kon työryhmän kuulemistilaisuus	Sevettijärvi	04.09.2017	
Tupailta	Partakko	02.03.2016	10
Tupailta	Sevettijärvi	02.03.2016	5
Tupailta	Nellim	03.03.2016	9
Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan			
Keskeisistä sidosryhmistä koottiin yhteistyöryhmä tuomaan erilaisten käyttäjäryhmien ja viranomaistahojen näkökulmia suunnittelun tueksi. Yhteistyöryhmän kolmessa kokouksessa käsiteltiin voimassa olevan suunnitelman toteutumista, alueen keskeisiä arvoja, suunnitelman tavoitteita ja esitettyjä toimenpiteitä. Suunnitteluprosessissa sovellettavat Akwé:Kon -ohjeet ovat menettelytapa, jolla saamelaisten osallistuminen suunnitelmien valmisteluun, vaikutusten arviointiin ja päätöksentekoon voidaan turvata. Akwé:Kon -ryhmän tehtävänä oli osallistua koko suunnitteluprosessin ajan saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin. Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen nimeämä Akwé:Kon työryhmä kokoontui kymmenen kertaa. Lisäksi työryhmä järjesti kaksi kuulemistilaisuutta. Järjestetyissä tupailloissa pyrittiin paitsi tiedottamaan suunnittelun etenemisestä, myös saamaan mahdollisimman paljon tietoa erämaa-alueeseen kohdistuvista käyttötarpeista ja erilaisten toimintojen vaikutuksista. Lausuntokierrokselta saadun palautteen sekä Saamelaiskäräjälain 9 §:n ja PHL 53 §:n mukaisten neuvottelujen perusteella suunnitelmaan tehtiin useita muutoksia mm.: - poistettiin palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva toimenpide - viranomaisten tukikohtien vapaa-ajankäyttöä koskevaan kirjaukseen lisätään mainita, ettei koske Rajavartiolaitosta, jonka virkamiehillä on lakiin perustuva ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikana - suunnitelmaan kirjataan uutena virkistyksen toimenpiteenä, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea - tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia koskevaan kirjaukseen lisätään poronhoidon kannalta tärkeitä alueita koskevat rajoitteet - koiravaljakoita koskevaa kirjausta tarkennetaan - matkailuyritysten reiteistä sovitaan neuvotellen paliskuntien ja matkailuyritysten kanssa			

Lausunnot ja palaute				
Pyydetyt lausunnot (kpl)	27	Saadut lausunnot (kpl)	20	Lausuntokooste on suunnitelman liitteessä 4.

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisu-vuosi
3/1	Räinä, P. (toim.)	Vesien tila hyväksi yhdessä. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016-2021	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 87.	2015
3/2		www.pasvik-inari.net, geologinen kartta		1963
3/3	Tynys, T. (toim.)	Vätsäri – erämaa järven takana	Metsähallitus, Vantaa	2000
4/1	Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.)	Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet.	Suomen ympäristö 5 / 2018	2018
4/2	Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.)	Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset.		
4/3	Ympäristöministeriö	EU:n luontodirektiivin toimeenpanon raportoinnin tulosten esittelytilaisuus	https://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/EUn_luontodirektiivin_toimeenpanon_rapor	2019
5/1	Hyvärinen, E.,Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M.	Suomen lajien uhanalaisuus. Punainen kirja 2019.	Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.	2019
5/2	Kallio, P. / Mäkinen, Y. et. al.	Vascular Flora of Inari Lapland 1-9 (1969-2019).	Yhdeksän osaa julkaisusarjassa: Reports from the Kevo Subarctic Research Station.	1969
5/3	Kinnunen J.	Ylä-Lapin mäntymetsien kääpäinventointiraportti 2007	Metsähallitus, Lapin luontopalvelut. Raportti. 20 s.	2007
5/4	Kunttu P. & Kinnunen J.	Lapin palojatkumokohteiden kääpäkartoitukset 2009	Raportti (diaarinumero 5582/41/2009). Metsähallitus, Luontopalvelut, Lappi.	2009
6/1	Mattus, I.	Itä-Inarin paikannimistö	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 186. Edita Prima Oy. Helsinki.	2010
6/2	Ympäristöministeriö	Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö II.	Mietintö 66/1992. Ympärisöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto. Painatuskeskus Oy. Helsinki.	1993
6/3	Lehtola, V.-P. (toim.)	Inari – Aanaar. Inarin historia jääkaudesta nykypäivään.	Inarin kunta. Painotalo Suomenmaa. Oulu.	2003
6/4	Magga, P. & Ojanlatva, E. (toim.)	Ealli biras. Elävä ympäristö. Saamelainen kulttuuriympäristöohjelma.	Sámi Museum. Saamelaismuseosäätiö. Waasa Graphics Oy. Vaasa.	2013
6/5	Jeffremoff, I.	Ulkomuseoprojekti. Saamelaisten kulttuurikohteiden inventointi.	Saamelaismuseo Siida, julkaisematon tutkimus	2000
9/1	Tynys, T.	Vätsärin erämaan metsien kehitys	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No 88.	1998

9/10	Johansson, P. & Kujansuu, R. (toim.)	Pohjois-Suomen maaperä. Maaperäkarttojen 1:400 000 selitys.	Geologian tutkimuskeskus, Espoo. Vammalan kirjapaino Oy. 236 s.	2005
9/11	Toivonen, J.	Lausunto vedensäännöstelyn vaikutuksesta Inarinjärven kalakantoihin ja kalastukseen.	Moniste. 72 s.	1966
9/12	Toivonen, J.	Vedensäännöstelyn vaikutus Inarinjärven kalakantoihin ja kalastukseen. Täydentävä lausunto.	Moniste. 28 s.	1972
9/13	Lapin ELY-keskus	Inarijärven seurantatutkimus alkaen v. 1998	www.ymparisto.fi	
9/14	Puro-Tahvanainen, A., Aroviita, J., Dubrovin, T., Kämäräinen J-P., Marttunen, M., Mykrä, H., Niva, T., Riihimäki, J., Ylkörkkö, J.	Inarijärven tilan kehittyminen vuosina 1960-2017.	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raporttejaa 27 / 2019.	2019
9/15		www.ilmatieteenlaitos.fi/tiedotearkisto		
9/16		www.pasvik-inari.net		
9/17	Aarnes S-G. et. al.	Monitoring of the Pasvik-Inari-Pechenga brown bear population in 2015 using hair-trapping.	NIBIO report VOL.: 1, NR.: 69, 2015	2015
9/3	Osmonen O.	Kaldoaivin ja Vätsärin erämaa-alueiden linnusto.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A, No 139. Edita Prima Oy. Helsinki. 102 s.	2002
9/4	Leppänen, T., Osmonen, O., Kyykkä, T., Sulkava, P., Rajasärkkä, A., Karhu, H., ja Honkola, J.	Inarijärven linnusto.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 171. Edita Prima Oy. Helsinki. 69 s.	2007
9/5	Kumpula, J. et. al	Poronhoitoalueen pohjoisosan talvilaitumet vuosina 2005-2008. Laidunten tilan muutokset 1990-luvun puolivälin jälkeen.	RKTL, tutkimuksia 3/2009	2009
9/6	Kumpula, J., Siitari J., Siitari, S., Kurkilahti, M., Heikkinen, J., Oinonen, K.	Poronhoitoalueen talvilaitumet vuosien 2016-2018 laiduninventoinnissa: Talvilaidunten tilan muutokset ja muutosten syyt.	Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 33/2019. Helsinki.	2019
9/7	Nieminen, M.	Poron talvilaidunten käyttö ja kunto Pohjois-Suomen luonnonsuojelu- ja erämaa-alueilla	Riista- ja kalatalous - Tutkimuksia 3/2010	2010
9/9	Manner, R & Tervo, T.	Lapin geologiaa. Hiekkarannoista tuntureiksi, tulivuorista tasangoiksi, mannerjätiköstä maaperäksi.	Lapin maakuntaliitto - Lapin lääninhallitus. Rovaniemi 1988.	1998

Liite 1 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja luonto- ja lintudirektiivien lajit

HUOM! Lomakkeelta on jätetty pois JulkL 621/1999 24 § 1 mom. kohdan 14 mukaan salassa pidettävä aineisto: sensitiivisiksi määritellyt lajitiedot!

Eliöyhmä	Lajinimi	Direktiivi	Ls-laki	Uhanal. luokka	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Vieraslaji	Sens. tieto	Tyyppi	Minimi	Maksimi	Yksikkö	Hav. paikk. määrä	Tiedon laatu	Kannan suhteell. osuus (Populaatio)	Suojelu(aste)	Yleisarviointi	Keskeinen suojeluperuste/arvo	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointi-ajankohta
Linnut	ampuhaukka Falco columbarius	Li I	-	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	hiiripöllö Surnia ulula	Li I	-	LC				p					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	jänkäkurppa Lymnocryptes minimus	Li m	-	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	jänkäsirriäinen Calidris falcinellus	Li m	-	NT				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	kaakkuri Gavia stellata	Li I	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	kapustarinta Pluvialis apricaria	Li I	-	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	keltavästäräkki Motacilla flava	Li m	U	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	kivitasku Oenanthe oenanthe	Li m	U	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	kuikka Gavia arctica	Li I	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	kurki Grus grus	Li I	-	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	lapinkirvinen Anthus cervinus	Li m	U	EN				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	lapinsirri Calidris temminckii	Li m	U	EN				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	lapintiira Sterna paradisaea	Li I	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	laulujoutsen Cygnus cygnus	Li I	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	liro Tringa glareola	Li I	-	NT				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	metso Tetrao urogallus	Li I	-	LC				p					M							Stefan Siivonen	27.11.2019

Linnut	metsähanhi Anser fabalis	Li m	-	-				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	mustalintu Melanitta nigra	Li m	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	mustaviklo Tringa erythropus	Li m	-	NT				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	palokärki Dryocopus martius	Li l	-	LC				p					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	pohjantikka Picoides tridactylus	Li l	-	LC				p					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	punajalkaviklo Tringa totanus	Li m	-	NT				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	sinirinta Luscinia svecica	Li l	-	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	sinisuohaukka Circus cyaneus	Li l	U	VU				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	suokukko Calidris pugnax	Li l	U	CR				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	suopöllö Asio flammeus	Li l	-	LC				r					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	teeri Lyrurus tetrix	Li l	-	LC				p					M							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	tukkasotka Aythya fuligula	Li m	-	EN				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	tuulihaukka Falco tinnunculus	Li m	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	uivelo Mergellus albellus	Li l	-	LC				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Linnut	vesipääsky Phalaropus lobatus	Li l	U	VU				r					P							Stefan Siivonen	27.11.2019
Sammalet	kaltiokinnassammal Scapania uliginosa		-	NT				p				1	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	aihkinahka Crustoderma corneum		-	NT				p				11	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	erakkokääpä Antrodia infirma		U	VU				p				24	P	C					1	Pauliina Kulmala	24.11.2015
Sienet	hentokääpä Postia lateritia		-	NT				p				3	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	kairakääpä Antrodia primaeva		U	VU				p				1	P	C					1	Pauliina Kulmala	24.11.2015
Sienet	kitukääpä Postia parva		-	NT				p				8	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	lapinkynsikääpä Trichaptum laricinum		-	NT				p				4	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	liekokääpä Gloeophyllum protractum		U	NT				p				7	P	C					1	Pauliina Kulmala	24.11.2015
Sienet	mäntyraspikka Odonticium romellii		-	NT				p				25	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	pursukääpä Amylocystis lapponica		-	NT				p				1	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	riekonkääpä Anthoporia albobrunnea		-	NT				p				97	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	ruskakääpä Tyromyces kmetii		-	NT				p				1	P	C						Saara Tynys	14.11.2019

Sienet	rustikka Protomerulius caryae		-	NT				p				1	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	salokääpä Dichomitus squalens		U	NT				p				1	P	C					1	Pauliina Kulmala	24.11.2015
Sienet	sirppikääpä Sidera lenis		-	NT				p				50	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Sienet	välkkyludekääpä Skeletocutis stellae		U	VU				p				2	P	C					1	Pauliina Kulmala	24.11.2015
Jäkälät	jäätikköjäkälä Siphula ceratites		U	EN				p				1	M	B						Saara Tynys	14.11.2019
Jäkälät	kalliokeuhkojäkälä Lobarina scrobiculata		U	VU				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Jäkälät	tunturikarstajäkälä Santessoniella arc-tophila		U	EN				p					P	B						Saara Tynys	14.11.2019
Nisäkkäät	ahma Gulo gulo	Lu II	-	EN	FV			p	1	5	i		M	B	B	B	1	1	1	Stefan Siivonen	27.11.2019
Nisäkkäät	ilves Lynx lynx	Lu IV	-	LC	FV			p	1	5	i		M	C	B	C	1	2	1	Stefan Siivonen	27.11.2019
Nisäkkäät	karhu Ursus arctos	Lu IV	-	NT	FV			p	1	5	i		M	C	B	C	1	2	1	Stefan Siivonen	27.11.2019
Nisäkkäät	saukko Lutra lutra	Lu II, IV	-	LC	FV			p	6	10	i		M	C	A	C	1	1	1	Stefan Siivonen	27.11.2019
Nisäkkäät	susi Canis lupus	Lu IV/V (ph)	-	EN	U1=			p	1	5	i		P	C	B	C	1	2	1	Stefan Siivonen	27.11.2019
Kalat	taimen sisävesissä 67°00' leveyspiirin pohjoispuolella Salmo trutta		-	NT				p												Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	himmeävilla Eriophorum brachyantherum		U	VU				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	isokynsimö Draba glabella		U	VU				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	kalliosara Carex rupestris		-	NT				p				1	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	ketonoidanlukko Botrychium lunaria		-	NT				p				1	P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	lapinkämmekkä Dactylorhiza majalis subsp. lapponica		U	VU				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	lapinuuvana Diapensia lapponica		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	lumijäkkärä Omalotheca supina		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	mätäsrikko Saxifraga cespitosa		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	närvänä Sibbaldia procumbens		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	pahtarikko Micranthes nivalis		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	pohjannoidanlukko Botrychium boreale		U	NT				p				2	P	C					1	Pauliina Kulmala	24.11.2015
Putkilokasvit	tunturikohokki Silene acaulis		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019

Putkilokasvit	tunturisammalvarpio Harrimanella hypnoides		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	vaivaispaju Salix herbacea		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019
Putkilokasvit	varvassara Carex glacialis		-	NT				p					P	C						Saara Tynys	14.11.2019

Selitykset	
Direktiivi	Lu I - Luontodirektiivin liitteen I luontotyypit, Lu II - Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV - Luontodirektiivin liitteen IV laji, Lu V - Luontodirektiivin liitteen V laji, Li I/Ls - Lintudirektiivin liitteen I laji, Li Ms - Muuttava laji, jota käytettty SPA alueita valittaessa, – - Ei direktiivi laji
IUCN luokituksen mukainen uhanalaisuusluokka	RE - Hävinnyt, EW - Luonnosta hävinnyt, CR - Äärimmäisen uhanalainen, EN - Erittäin uhanalainen, VU - Vaarantunut, NT - Silmälläpidettävä, LC - Elinvoimainen, DD - Puutteellisesti tunnettu, NE - Arvioimatta jätetty, - - Tarkastelematta jätetty, NA - Arviointiin soveltumaton
Keskeinen suojeluperuste/arvo	1 - Naturan keskeinen suojeluperuste, 2 - Muu keskeinen suojeluarvo
Populaatio	A - 100 ≥ p > 15 %, B - 15 ≥ p > 2 %, C - 2 ≥ p > 0 %, D - Merkityksetön populaatio
Populaation koon yksikkö	i - yksilö / individuals, adults - aikuinen / adults, subadults - esiaikuinen / subadults, bfemales - pesivä naaras / breeding females, cmales - soidintava koiras / calling males, males - koiras / males, p - pari / pairs, shoots - verso / shoots, tufts - tupas / tufts, fstems - kukkiva verso / flowering stems, localities - esiintymä / localities, colonies - kolonia / colonies, logs - asuttu runko / inhabited logs, trees - asuttu puu / inhabited trees, stones - asuttu kivi / inhabited stones/boiuders, length - asuttu pituus km / length km, area - asuttu ala m2 / area covered by population m2, grids1x1 - 1x1 km ruutu / 1x1 km grids, grids5x5 - 5x5 km ruutu / 5x5 km grids, grids10x10 - 10x10 km ruutu / 10x10 km grids
Populaation tyyppi	p - Pysyvä, r - Pesivä/lisääntyvä, c - Levähtävä, w - Talvehtiva
Suojelu [luonnontila]	A - Erinomainen suojelu, B - Hyvä suojelu, C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV suotuisa, U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2= epäsuotuisa-huono, vakaa, U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX tuntematon suojelutaso, -- ei arvioitu (ko. luonnonmaantieteellisellä alueella)
Suojelutavoite	1 - Nykytila säilyy, 2 - Tila paranee
Tiedon laatu	G - Hyvä, M - Kohtalainen, P - Huono, DD - Ei tietoja
Toimenpidetarve	1 - Ei toimenpidetarpeita, 2 - Edellyttää toimenpiteitä
Uhanalaisuus luonnonsuojeluasetuksessa	E - erityisesti suojeltava laji, U - muu uhanalainen laji, - - ei mainittu asetuksessa
Yleisarviointi	A - Erittäin tärkeä, B - Hyvin tärkeä, C - Merkittävä, - Ei arvioitu/tiedossa

Liite 2 Kartat

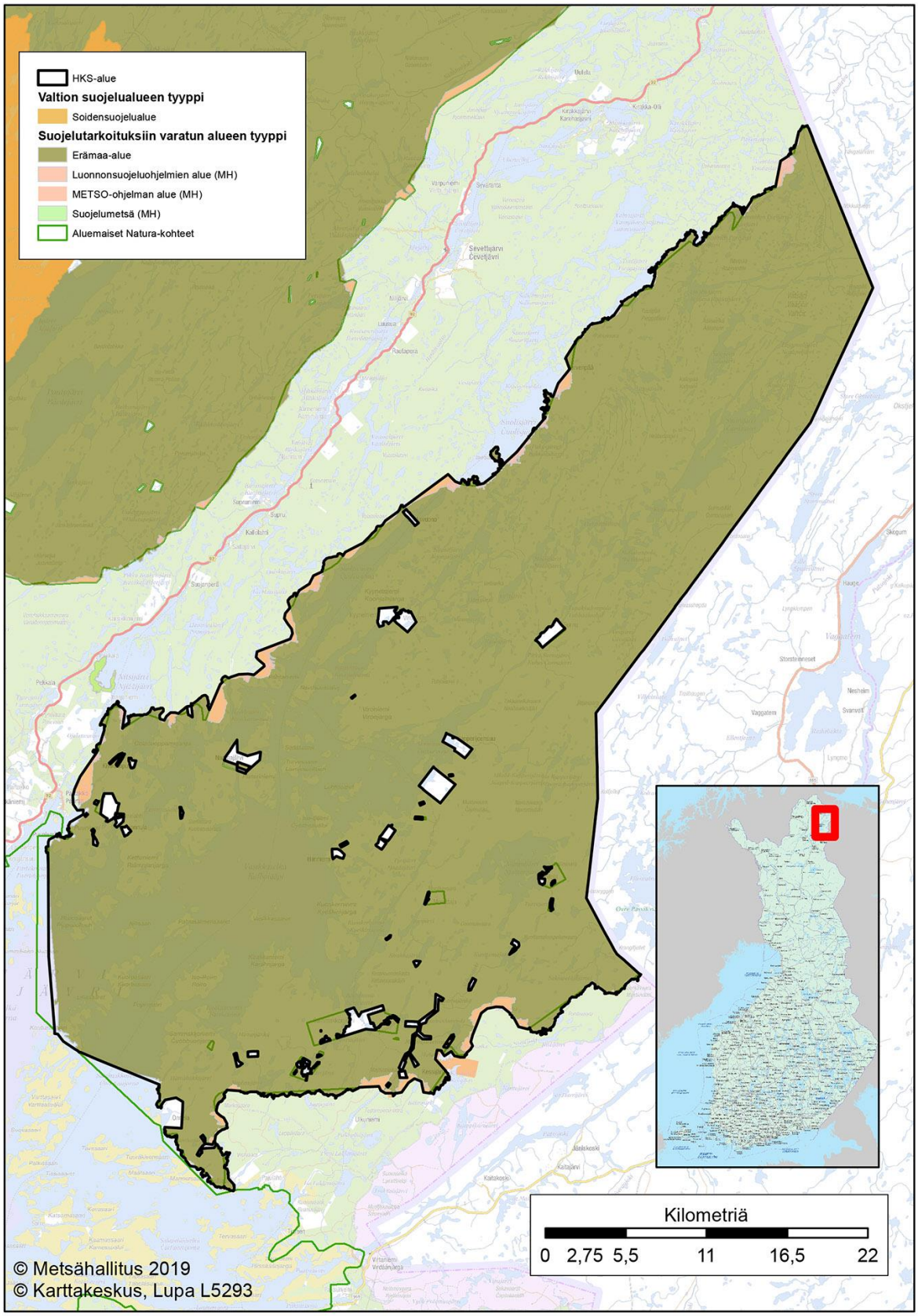

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja maankäyttö.

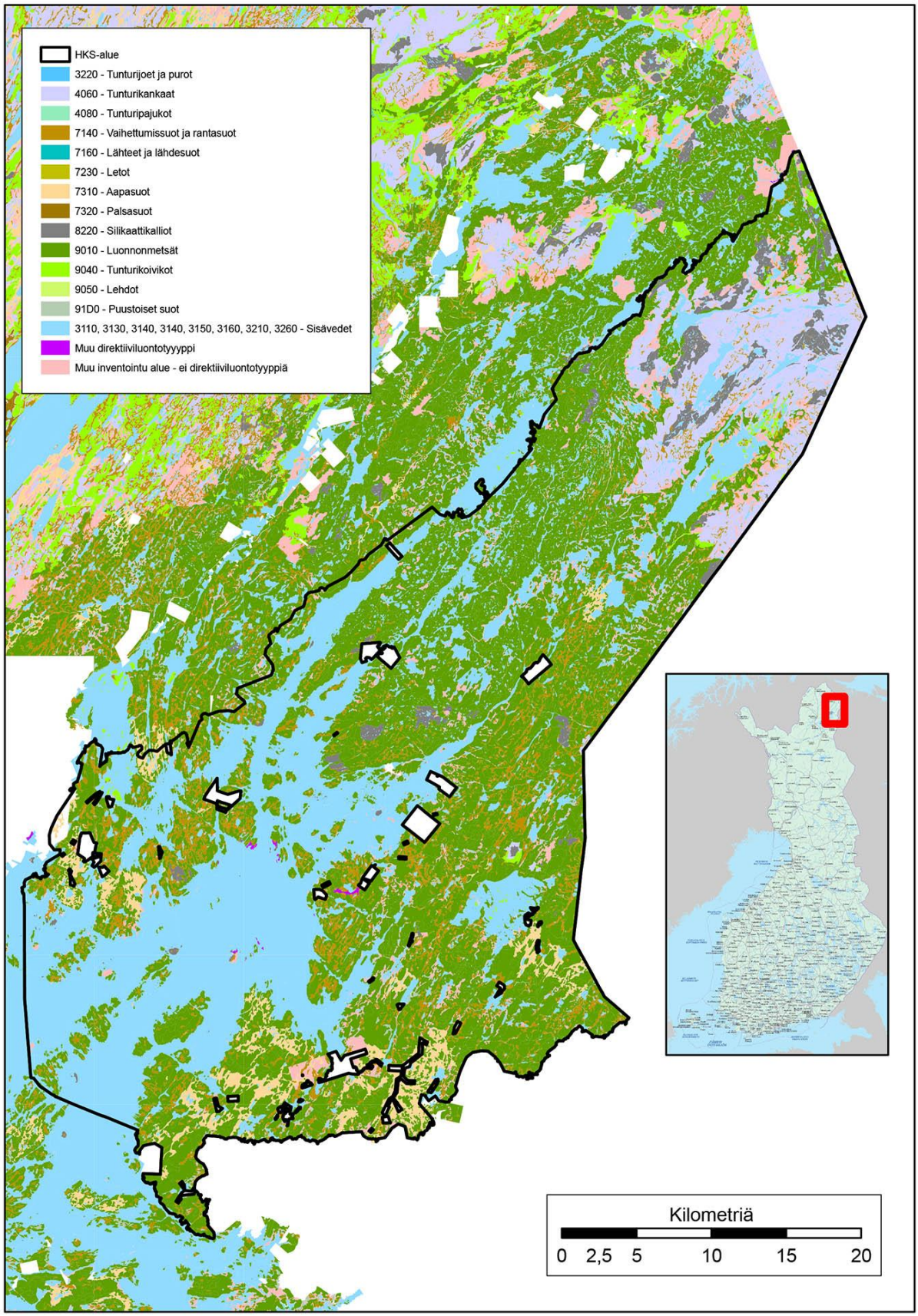

Kuva 2. Luontodirektiivin luontotyypit.

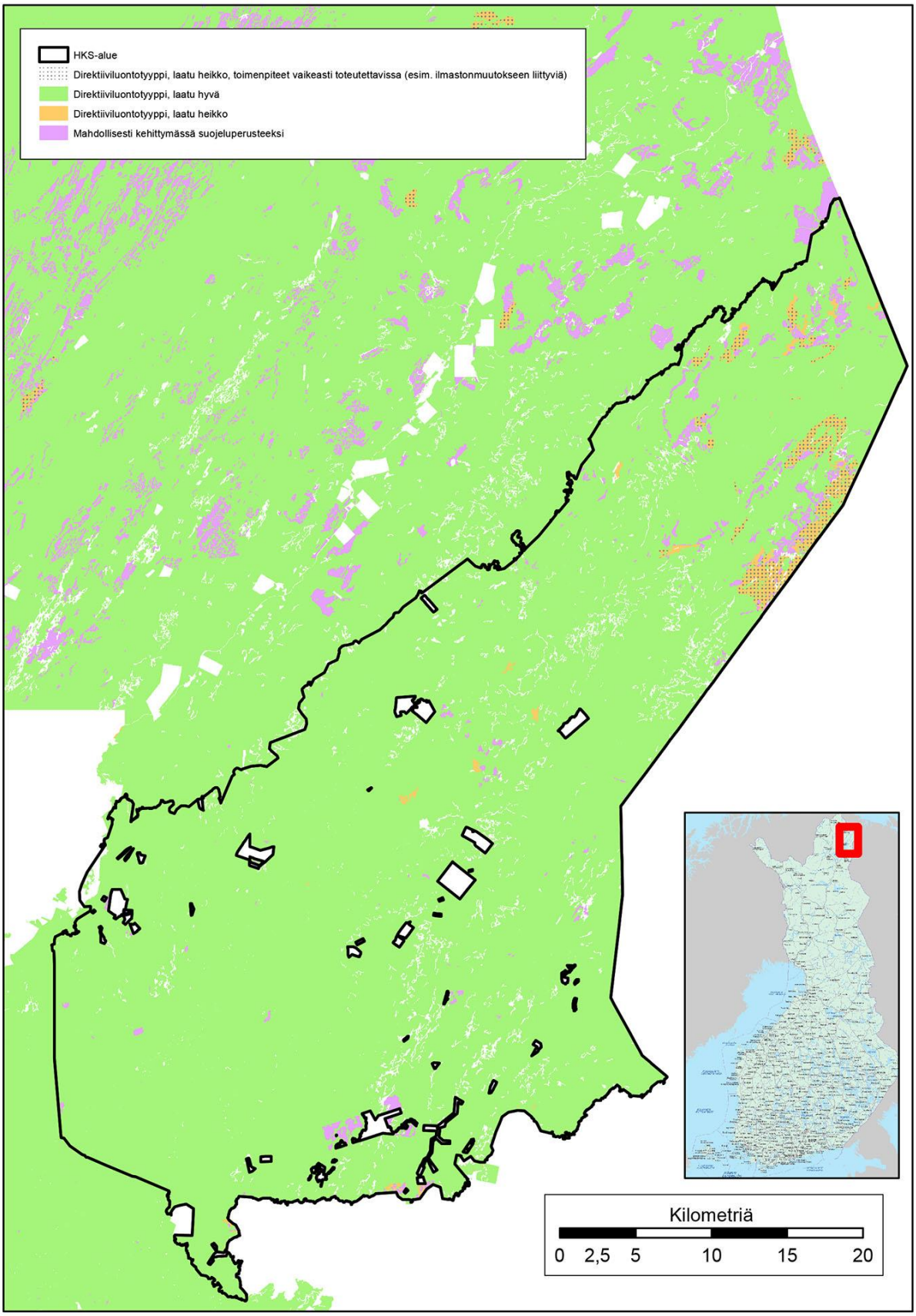

Kuva 3. Luontodirektiivin luontotyyppien tila ja määrän lisääminen. Tilan parantamiseksi ei ole esitetty aktiivisia toimenpiteitä.

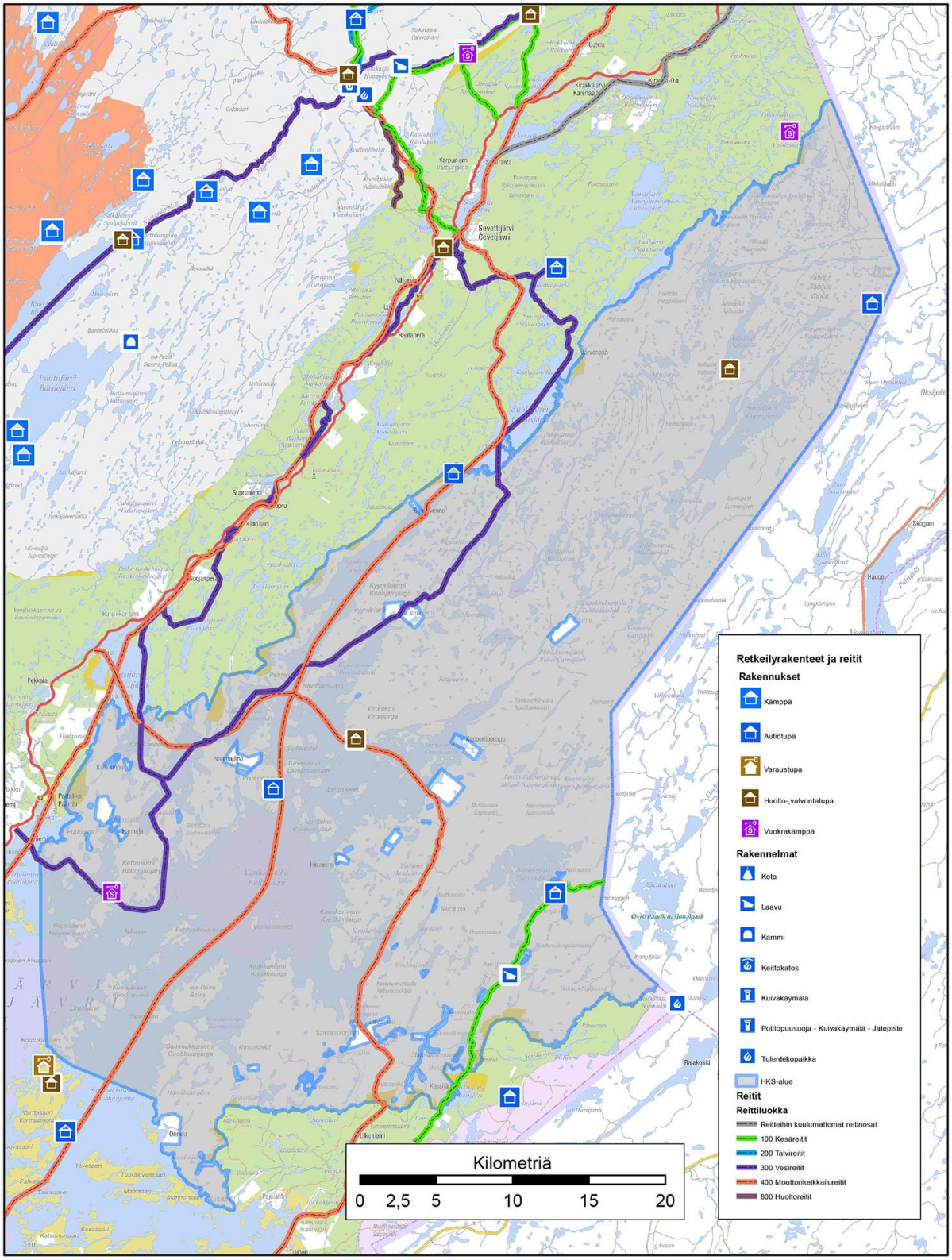

Kuva 4. Nykyinen palveluvarustus.

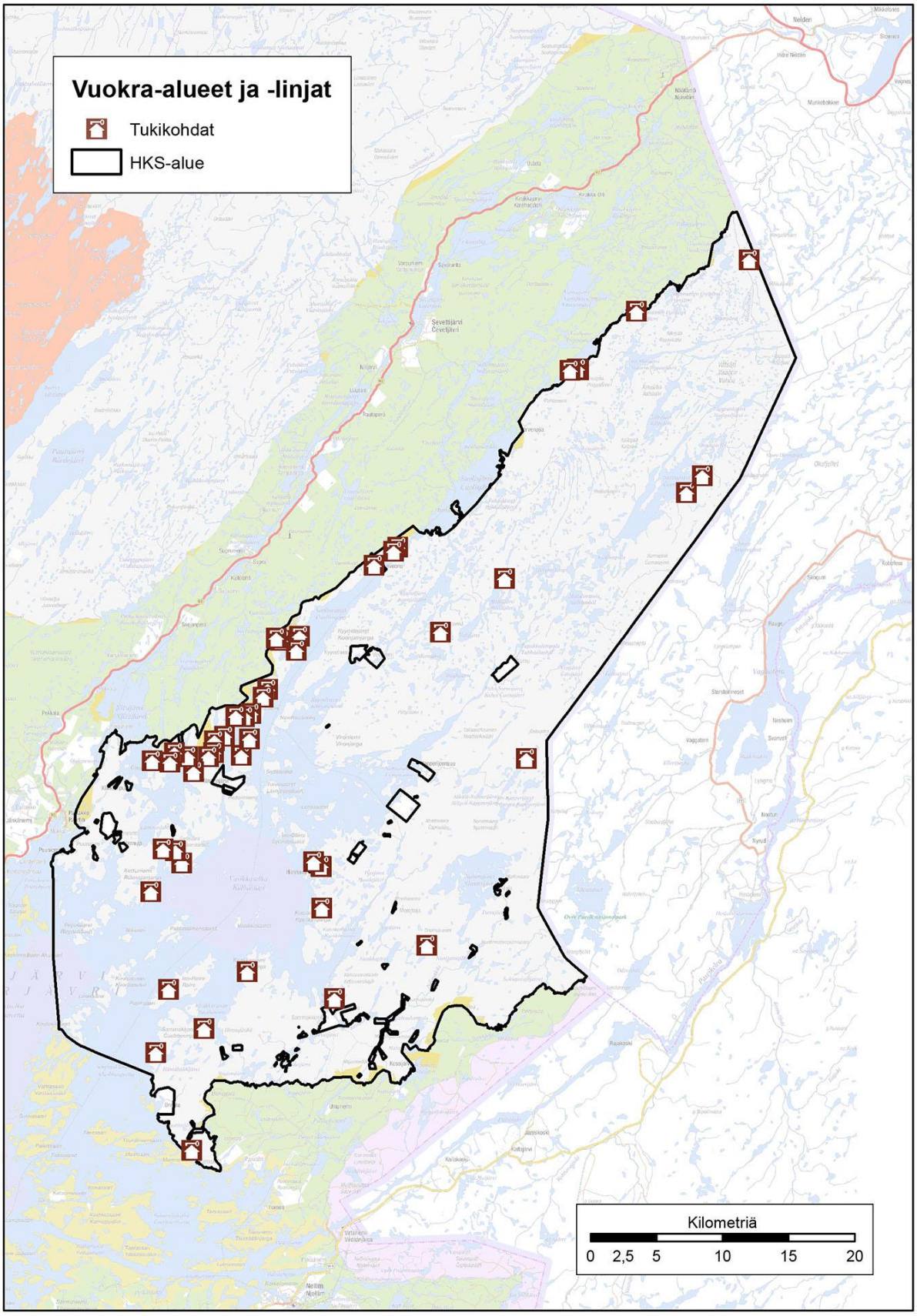

Kuva 5. Tukikohdat valtion mailla. Poronhoidon tukikohdat esitetään kuvassa 6.

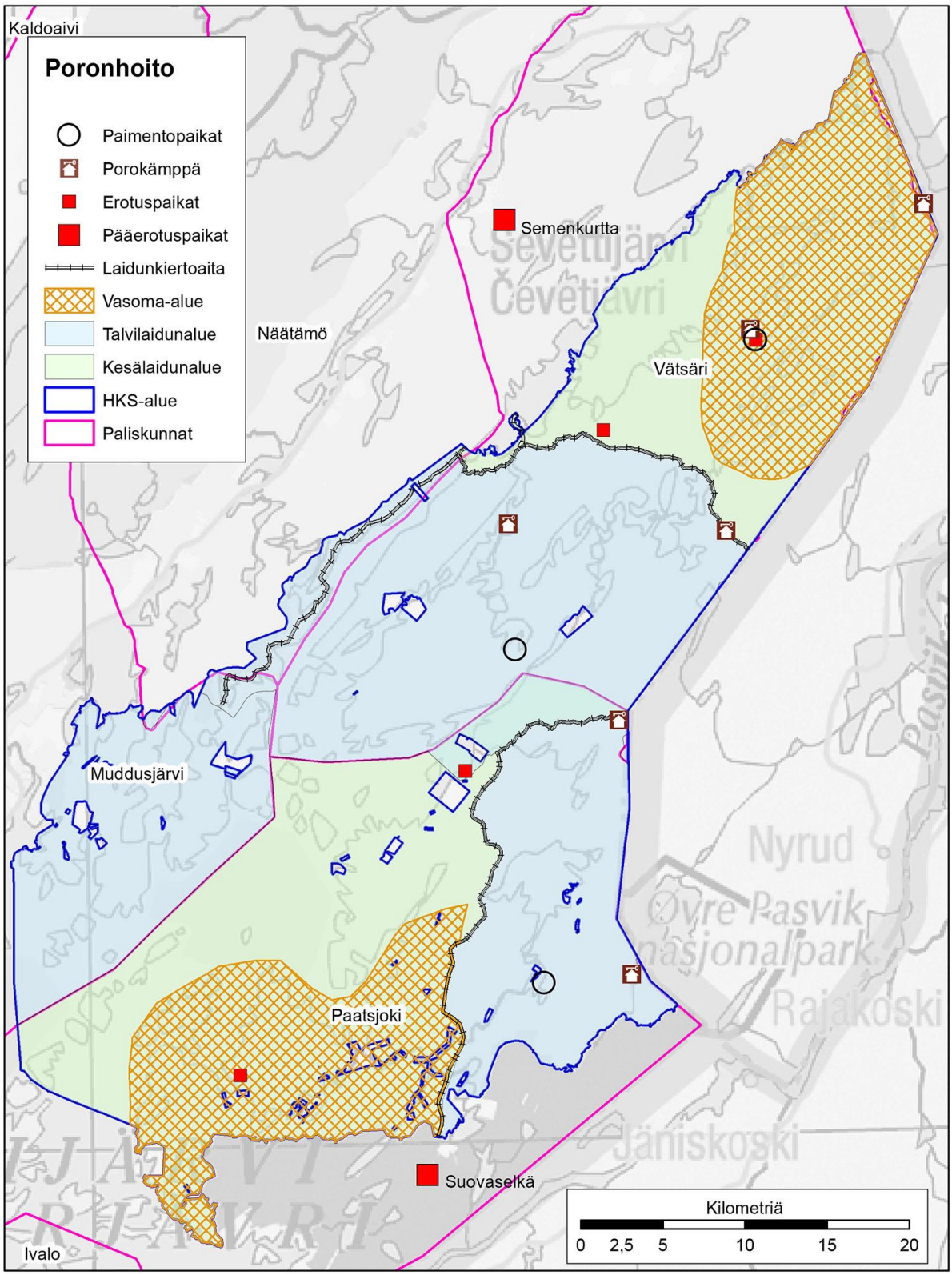

Kuva 6. Suunnittelualueen paliskuntien laidunalueet ja poronhoidon rakenteet.

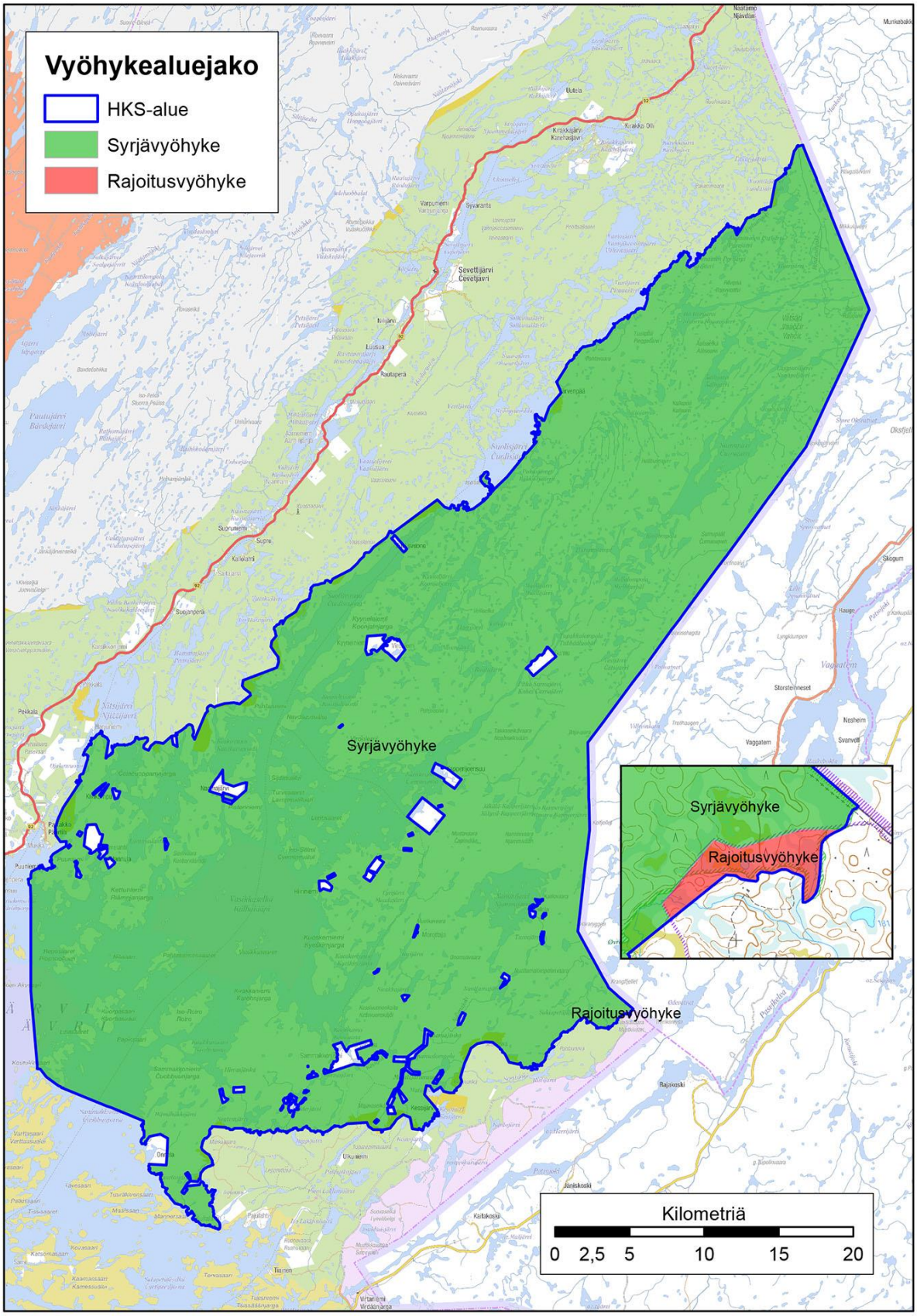

Kuva 7. Vyöhykejako.

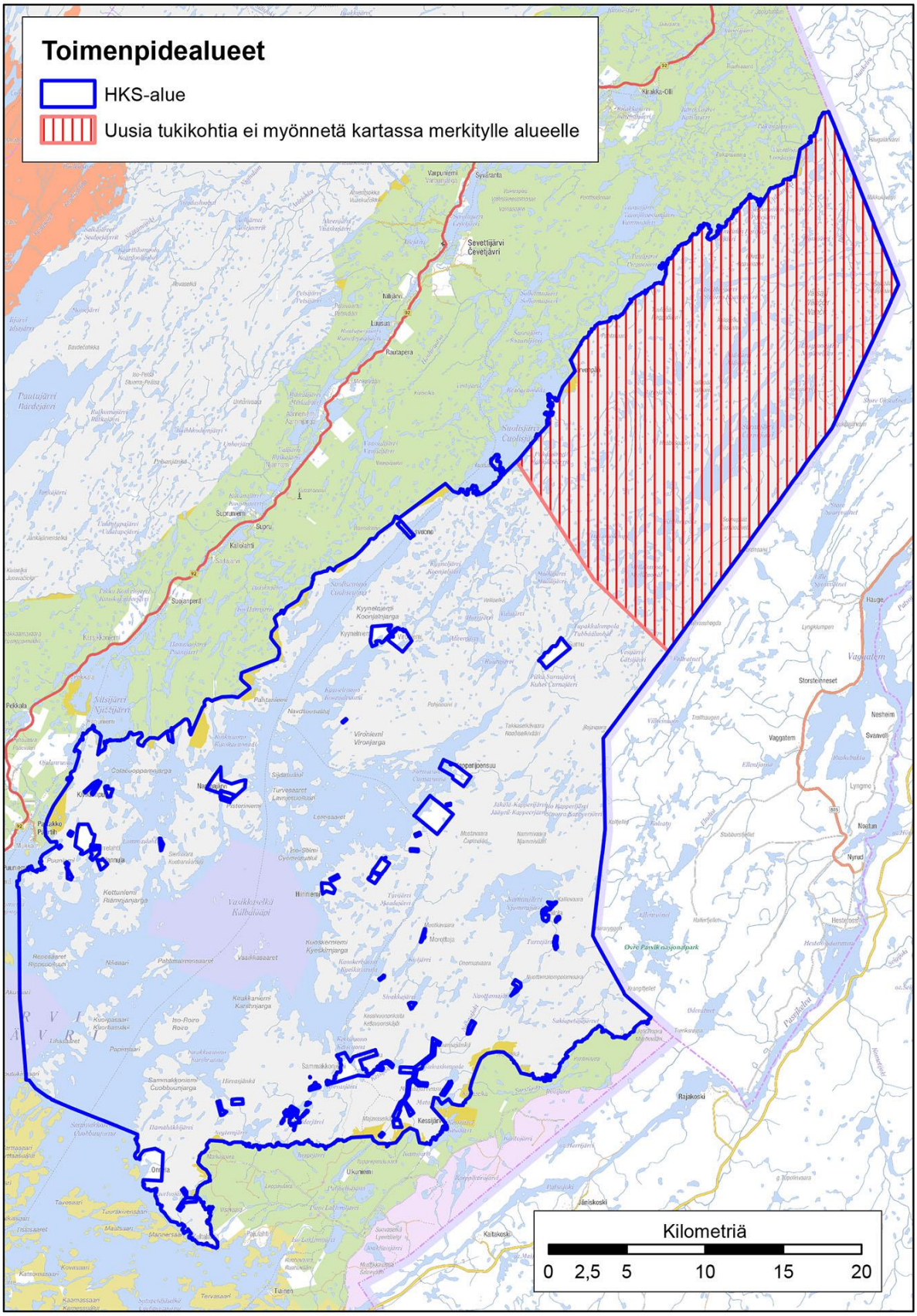

Kuva 8. Uusia tukikohtia ei myönnetä kartassa osoitetulle alueelle.

Liite 3 Maakuntakaavakartat

Ote Pohjois-Lapin maakuntakaavasta

Pohjois-Lapin maakuntakaava on vahvistettu 2007. Kaavan uudistaminen on meneillään.

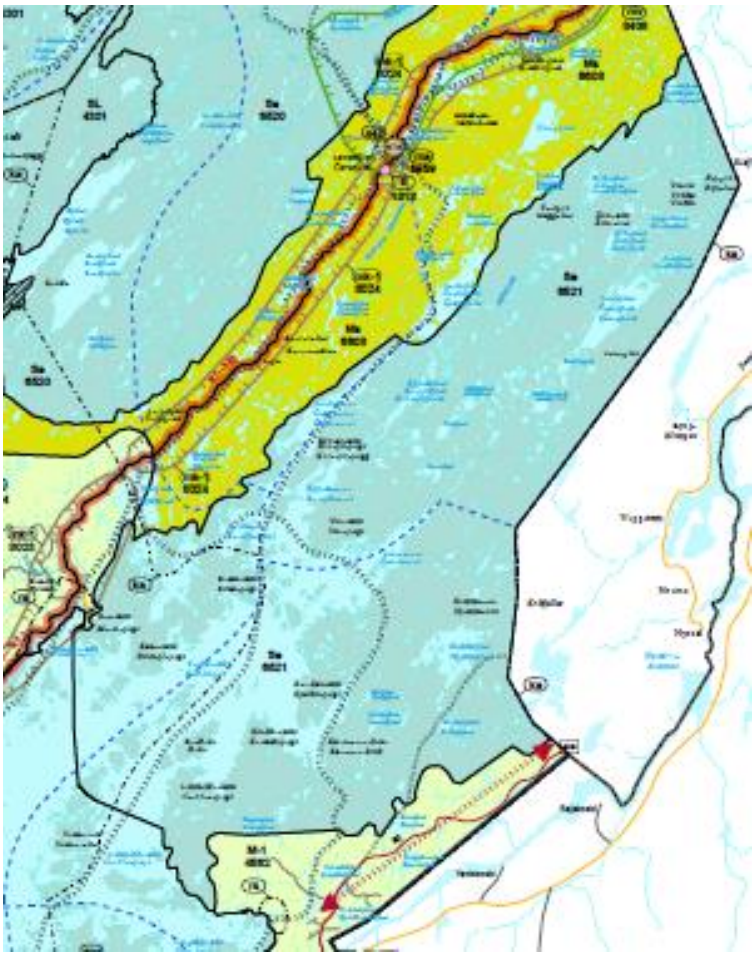

Maankäyttöluokka ja siihen liittyvä määräys / Aluekuvaus ja kehittämisperiaate	Toteutuminen hoito- ja käyttösuunnitelmassa
Saamelaisten kotiseutualue Viranomaisten on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualueella yhdyskuntasuunnittelua, valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, vuokrausta ja luovutusta, kaivoskivennäisten valtausta ja kaivospiirin perustamista tarkoittavia lupahakemuksia taikka muuta vastaavaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa alkuperäiskansana vaikuttavaa alueiden käyttöön liittyvää asiaa. (Määräys perustuu lakiin saamelaiskäräjistä 974/1995, 9 §)	Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen nimeämä Akwé: Kon -työryhmä on osallistunut suunnittelutyöhön ja suunnitelman kulttuuristen, sosiaalisten ja ympäristöllisten vaikutusten arviointiin koko suunnittelun ajan. Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukainen neuvottelu pidetään lausuntokierroksen jälkeen. Myös ympäristöministeriö neuvottelee Saamelaiskäräjien kanssa ennen suunnitelman vahvistamista. Erämaa-alueen muilla alueidenkäyttömuodoilla, erityisesti matkailuun liittyvillä toimilla, on vaikutusta saamelaiselinkeinoihin. Suunnitelmassa koko erämaa-alue osoitetaan syrjävyöhykkeeksi, jonne ei rakenneta uutta palveluvarustusta. Mm. koiravaljakkotoimintaa ja maastoliikennettä rajoitetaan poronhoidon kannalta tärkeillä alueilla ja siten pyritään turvaamaan laidunrauha.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. (Laki Metsähallituksesta 1378/2004), 4.2 §) Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella. (Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki 45/2000, 1.2 §) Suositus: Saamelaisten kotiseutualueella metsätalouden tulisi käyttää luontaista uudistamista sille soveltuvilla kohteilla ja välttää maanpinnan voimakasta käsittelyä.	Suunnitelman mukaan Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten erämaa-alueelle.
Koltta-alue Koltta-alueella valtion ja kunnan viranomaisten on varattava kolttien kyläkokoukselle ja kolttaneuvostoille tilaisuus lausunnon antamiseen kolttien elinkeinoja ja elinolosuhteita koskevissa laajakantoisissa ja periaatteellisissa asioissa.	Kolttien kyläkokous on osallistunut suunnitelman laatimiseen nimeämällä puolet Akwé:Kon ryhmän jäsenistä. Kolttien kyläkokoukselle varataan mahdollisuus lausua suunnitelmasta ja osallistua saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiseen neuvotteluun.
Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue Rajan pohjoispuoleisella alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta. (Poronhoitolain 2.2 §:n mukaan)	Suunnitelmassa on pyritty rajoittamaan sellaisia alueidenkäyttömuotoja, joilla on vaikutusta poronhoitoon ja porojen laidunrauhaan. Valtion maita koskevissa sopimuksissa huomioidaan poronhoitolain 2.2 §.
Vätsärin erämaa-alue (Se 6521) <u>Varausperuste:</u> Erämaalaki 62/1991, Natura VNp. 20.8.1998 ja 8.5.2002, yksityinen suojelualue <u>Kehittämisperiaate:</u> Erämaaluonne säilytetään. Saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan. Kehitetään luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. <u>Maankäyttöluokkaa koskeva määräys:</u> Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulee huomioida valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät veneretkeily-, moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit.	Erämaalaki edellyttää, että alueelle laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka ympäristöministeriö vahvistaa. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat erämaalain tavoitteiden mukaisia. Suunnitelmassa on osoitettu kaikki nykyiset reitit.
Kessi-Piilola-Vaggatem -ulkoilureitti	Suunnitelman mukaan Piilolan polku rakenteineen on ylläpidettäviä virkistyskäyttörakenteita. Polku yhdistää Vätsärin erämaan Ylä-Paatsjoen kansallispuistoon.
Moottorikelkkailureitit	Suunnitelmaluonnoksessa ovat mukana kaikki nykyiset erämaa-alueelle sijoittuvat moottorikelkkaurat. Lausuntokierroksen jälkeen ratkaistaan, esitetäänkö suunnitelmassa Nellimistä pohjoiseen kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat määräykset

Määräys	Toteutuminen hoito- ja käyttösuunnitelmassa
Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet alueella on turvattava.	Suunnitelmassa todetaan, ettei Metsähallitus myönnä kaivoslain mukaisia maanomistajasuostumuksia malminetsintään erämaa-alueilla. Muilta osin suunnitelmassa ei tehdä malminetsintää koskevia linjauksia, koska sen mahdollistaminen ratkaistaan kaivoslain mukaisessa menettelyssä. Kaivoslain mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava erämaalain säädöksiä. Kaivoslain esitöiden (HE273/2009) mukaan erämaa-alueella lupaharkintaan vaikuttaa mm. alueen hoito- ja käyttösuunnitelma.
Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.	Poronhoidolle tärkeät alueet on huomioitu suunnitelmassa mm. osoittamalla Vätsärin ylängölle alue, jonne ei myönnetä uusia tukikohtia. Tämä kirjaus koskee myös luontomatkailuyritysten tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia. Myös koiravaljakkotoimintaa ja maastoliikennettä koskevat rajoitukset turvaavat poronhoidon edellytyksiä alueella.
Suojelu- (S), luonnonsuojelu- (SL) ja erämaa-alueiden (Se) hoito- ja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, Lapin ympäristökeskukselta, Lapin työvoima- ja elinkeinokeskukselta, Saamelaiskäräjiltä saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkokoukselta koltta-alueella, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta sekä muilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy.	Määräyksen tarkoituksena on ollut vahvistaa ja virallistaa hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisessa vuorovaikutteisuutta, avoimuutta ja julkisuutta. Metsähallitus on valmistellut suunnitelman yhdessä sidosryhmien kanssa. Suunnitelman valmistelusta on tiedotettu ja suunnittelun aikana on järjestetty useita kuulemistilaisuuksia. Lausunnot on pyydetty mm. kaavamääräyksessä mainituilta viranomaisilta.
Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemenkärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.	Suunnitelmassa ei osoiteta uutta virkistyskäytön rakentamista alueelle. Valtion maille sijoittuvien tukikohtien osalta harkinta tapahtuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa lupaharkinnassa.
Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, Se, sr, vt, kt, st, yt, tv, sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan puolustusvoimien alueita (EP), suojavyöhykkeitä (sv) sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.	Suunnitelmassa ei osoiteta uutta virkistyskäytön rakentamista alueelle. Määräys toteutuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupamenettelyjen kautta.
Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa.	Metsähalitus on inventoinut suunnittelualueen kultuuriperintöä ja Saamelaismuseo Siida on osallistunut suunnitteluun. Suunnitelmassa ei osoiteta sellaista alueiden käyttöä, joka uhkaisi alueella olevia kiinteitä muinaisjäännöksiä.
Suunniteltaessa suojelualueen tai suojeluohjelmaan kuuluvan alueen käyttöä on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000 alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa vaikutusten arviointi on tehtävä luonnonsuojelulain 65 § ja 66 § mukaisesti.	Lapin ELY-keskus on luonnonsuojeluviranomaisena osallistunut suunnitelman laatimiseen. Suunnitelman vaikutukset on arvioitu luonnonsuojelulain 65 § mukaisesti lomakkeella 12.

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040

Lapin liiton hallituksen 1.3.2021 hyväksymä Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040. Edellyttää, että Lapin liiton hallitus hyväksyy kaavan 17.5.2021.

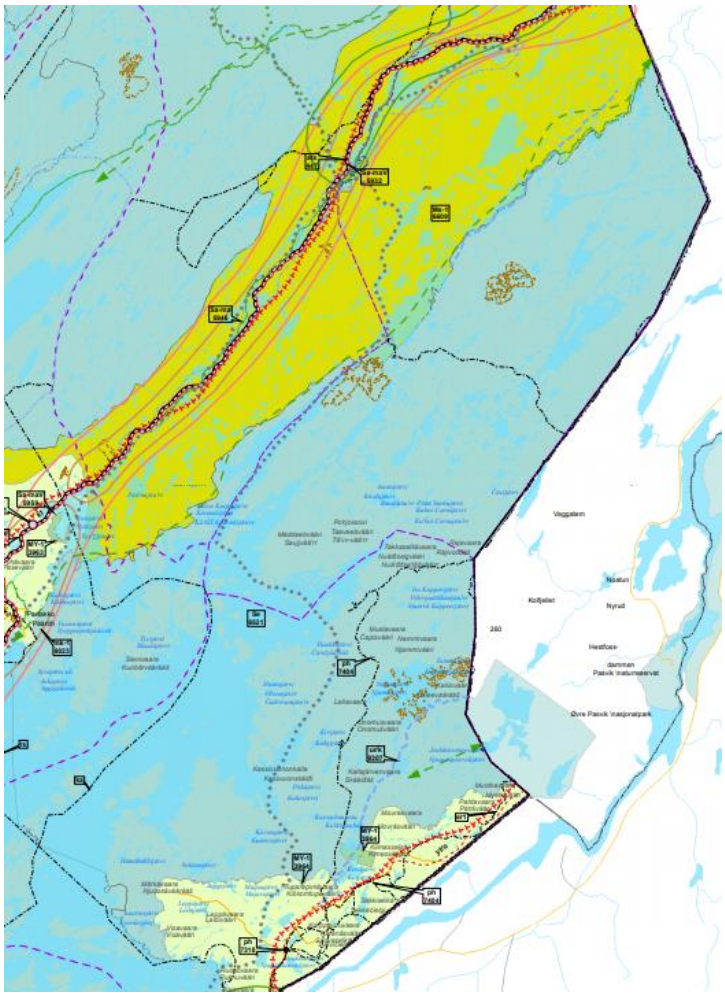

Maakuntakaavassa Vätsärin erämaa-alueelle osoitetaan:

Kaavamerkintä	Kaavamääräys
ERÄMAA-ALUE Se 6521 Vätsärin erämaa-alue	Merkinnällä osoitetaan erämaalain nojalla perustettuja erämaa-alueita, jotka on perustettu erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Erämaa-alueet sisältyvät Natura 2000 -verkostoon. Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulee ottaa huomioon valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät veneretkeily-, moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit sekä saamelaiskulttuuriin kuuluva pienimuotoinen matkailu. Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.
PORONHOIDON KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE/KOHDE/AITA ph 7404 Paatsjoen paliskunnan laidunkierto-/esteaidat,	Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä alueita, kohteita tai kiinteitä laidunkiertoaitoja sekä valtakuntien väliset poroesteaidat. Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden/alueiden säilyminen Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että poronhoidon kannalta erityisen tärkeille kohteille voi johtaa pitkiäkin porojen kuljetusreittejä ja niihin liittyviä poroaitoja. Moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa pysyvän poroaidan kuten työ- ja

ph 7417 Vätsärin paliskunnan laidunkiertoaidan kanssa ja että porojen kulku aidan läpi reitin kohdalta pyritään estämään. ph 7424 Vätsärin poroaita, ph 7500 Valtakuntien välinen poroaita	
ARVOKAS VESISTÖ av 6583 Näätämöjoen vesistö	Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti uhanalaisen eliölajiston, luonnon monimuotoisuuden ylläpidon ja kalastuksen kannalta erityisen arvokkaita virtavesistöjä. Vesistöalueen ympäristön suunnittelussa ja käytössä on huolehdittava, ettei vesistöjen tilaan vaikuttavissa toimenpiteissä vesistön erityisiä luonnon- ja kalastusarvoja heikennetä.
KULTTUURIHISTORIALLISESTI TAI MAISEMALLISESTI MERKITTÄVÄ TIE TAI REITTI ur/k 9304 (Suolisvuonon reitti)	Merkinnällä osoitetaan tiehallinnon museoteitä ja muita kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittäviä tie- tai reittiosuuksia. Alueen suunnittelussa on turvattava tien tai reitin kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot.
MOOTTORIKELKKAILUREITTI	
EKOLOGINEN YHTEYSTARVE	Merkinnällä osoitetaan ekologiseen verkostoon liittyviä olemassa olevia tai tavoitteellisia yhteyksiä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät yhteydet.
KOLTTA-ALUE	Merkinnällä osoitetaan koltta-alue. Koltta-alueella valtion ja kunnan viranomaisten on varattava kolttien kyläkokoukselle tilaisuus lausunnon antamiseen kolttasaamelaisten elinkeinoja ja elinolosuhteita koskevissa laajakantoisissa ja periaatteellisissa asioissa.
SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUE	Merkinnällä osoitetaan saamelaisten kotiseutualueen raja. Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin, Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta. Viranomaisten on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualueella yhdyskuntasuunnittelua, valtionmaan, suojelualueiden ja erämaaalueiden hoitoa, käyttöä, vuokrausta ja luovutusta, kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsintää ja hyödyntämistä sekä valtion maa- ja vesialueilla tapahtuvaa kullanhuuhdontaa taikka muuta vastaavaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa alkuperäiskansana alueiden käyttöön liittyvää asiaa. Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaisten kotiseutualueella metsätalouden tulisi käyttää luontaista uudistamista sille soveltuvilla kohteilla ja välttää maanpinnan voimakasta käsittelyä.

KESKEISET KOKO MAAKUNTAKAAVA-ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSET:	Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maapuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet. Maankäytön suunnittelussa on alueen erityispiirteisiin tukeutuen otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt, saamelaisen kulttuuriympäristön erityispiirteet ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä edistettävä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle. Maankäytön suunnittelussa on huolehdittava maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen sekä poronhoidon kannalta merkittävien alueiden säilymisestä. Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden suunnittelun osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa ja saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien kanssa sekä koltta-alueella myös Kolttien kyläkokouksen kanssa. Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kulttuuriympäristön ja/tai maiseman kannalta tärkeä alue tai kohde, kiinteä muinaisjäännös tai muu arkeologinen kulttuuriperintökohde, on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa sekä varauduttava tarpeellisiin selvityksiin. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Määräys koskee myös vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Suunniteltaessa suojelualueen, suojeluohjelmaan kuuluvan alueen tai sen läheisyydessä olevan alueen käyttöä on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000 -verkostoon sisällytettyihin alueisiin kohdistuvien toimintojen vaikutukset on tarvittaessa arvioitava LSL 65 §:n mukaisesti.

Liite 4. Lausuntokooste

Kooste suunnitelmaluonnoksesta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä			
Lausunto ja lausuja	Suunnitelman osa/lomake	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide
Lapin liitto: Edellä esitetty huomioon ottaen Lapin liiton virasto toteaa Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksen edistävän maakunnan suunnittelun, Pohjois-Lapin maakuntakaavan ja Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 kaavaehdotuksen tavoitteita.	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 7. Haluan tuoda julki mielipiteen, että porotalous on muuttunut radikaalisti Vätsärin alueella. Jo puolet Vätsärin paliskunnan poroista ei poistu kesälaidunmaiden alueelta talvipuolelle, koska Vätsärin poromiehet ovat jakaantuneet niin moneen eri tokkakuntaan. Tällä näkisin suoraan vaikutusta esimerkiksi kelkkareitteihin (onko enää tarvetta 20.4 jälkeen sulkea osaa reiteistä)? Koska porot ovat jo kesäpuolella kylien läheisyydessä. Seuratkaapa tokkakuntien liikkeitä niin huomaatte tämän. Poromiehille on annettu liikaa valtaa alueella, he huutavat ja mesoavat niin, että monet muut maiden käyttäjät joutuvat todella pelkäämään heitä. Onko se sopivaa käytöstä? Ja lisäksi olen huolissani kauheasta rehunlevityksen tarpeesta ja niitä edelleen levitetään vesistöjen jäille paliskunnan alueella. Vätsärin alueella on rautu- ja taimenkannat kääpiöitymässä, koska sinne ei myönnetä kelkkalupia. Sekään ei ole sopivaa. Koittakaa löytää joku kestävä ratkaisu tähän ongelmaa. Esimerkiksi yksi virallinen reitti Surnuun asti, jota saa ajella muutkin kuin paikkakuntalaiset.	KOKO SUUNNITELMA	Vätsärin ylängöllä kevätaikaisen maastoliikenteen on todettu haittaavan merkittävästi poronhoitoa. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei kuitenkaan ratkaista ns. vasomarahoitusaluetta vaan todetaan, että aika ja aluerahoitukset sovitaan alueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Merkitään tiedoksi havainnot kalakantojen kääpiöitymisestä.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 9. Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma, vaikuttaisi hyvältä, annetaan Vätsärin erämaan elää omaa elämäänsä ihmisen siihen pahemmin puuttumatta, olemassa olevat rakennukset pidetään kunnossa (jos tarvetta) uusia ei tarvita, meille retkeilijöille on riittävästi kämppiä ja tulipaikkoja muuallakin, Vätsärissä retkeilee ne, jotka asian hallitsee.	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 8. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa korostuu kolttien oikeudet alueen käyttöön. Suunnitelmassa esiintyy toistuvasti kolttalain antamat, muut poissulkevat oikeudet alueen maihin, vesiin ja niiden hyödyntämiseen. Kolttalaki on laadittu vuonna 1955 Petsamosta sodan alta siirrettyjen kolttien sijoittamista Suomen alueelle. Kolttien siirto Suomeen on tapahtunut 70 vuotta sitten, olisi ehkä aika siirtyä siinäkin suhteessa 2020- luvulle. Inarilaiset ovat asuttaneet aluetta jo kauan ennen kuin koltat on siirretty asumaan ko. seudulle, mutta heidät mainitaan vasta kolttien jälkeen eli siinä alueen alkuperäiset asukkaat, Inarin saamelaiset ovat vasta toisella sijalla? Alue on kuitenkin ensisijaisesti ollut kautta aikojen Inarin saamelaisten kotiseutualuetta ja sen tulee näkyä myös suunnittelun sanajärjestyksessä. Ei voi olla niin, että alkuperäiset asukkaat sysätään suunnitelmalla lähes ulos alueelta ja annetaan ylisuuret oikeudet uusille tulokkaille. Meidän esivanhempamme ovat käyttäneet ja myöhemmin asuttaneet aluetta paljon kauemmin kuin koltat jotka	KOKO SUUNNITELMA	Koltille on kolttalain (253/1995) mukaan annettu erityisiä oikeuksia koltta-alueella ja suunnitelmassa tuodaan esille nämä oikeudet ja Metsähallitus toimii voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.	Ei muutosta suunnitelmaan.

ovat siirretty meidän kotiseutualueelle kysymättä silloisten alueen asukkaiden mielipidettä. Miksi nyt meidät sysätään toisarvoisiksi ihmisiksi valloittajien tieltä. Kessin alueella ei ole asunut yhtään kolttalain etuja nauttivaa henkilöä. Jos tämä suunnitelma menee näillä sanamuodoilla vahvistettavaksi, se on rasistinen suhteessa inarinsaamelaisia, alueen alkuperäisiä asukkaita kohtaan. Tällaisilla suunnitelmilla, missä jaetaan jotain etuja ylikorostetusti alueen käyttöön muualta tulleille, tuhotaan edelleen Inarin saamelaisia ja heidän (meidän) oikeuksiaan kotiseutalueilleen. Vaadin, että suunnitelmassa korjataan Inarin saamelaisten asema ja oikeudet sille tasolle kuin niiden kuuluukin olla. Me olemme se ryhmä, joille alueen käyttöoikeudet kuuluvat kiistattomasti.			
Yksityishenkilö 8. Kokonaisuudessaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa keskitytään hakemaan ”mitä vielä voisi suojella” hengessä unohtaen ihmisen oikeudet käyttää aluetta asumiseen ja siihen kuuluviin liitännäistoimintoihin. Metsähallituksen toiminta on hyvin ristiriitaista suhteessa alueen käyttöön ja siitä saatavaan hyötyyn. Metsähallitus myy alueille metsästys- ja kalastuslupia ulkopaikkakuntalaisille, mutta valvonta on täysin olematonta. Ulkopaikkakuntalainen ei kunnioita alueen luontoa samassa suhteessa paikallisen ihmisen kanssa. Ulkopaikkakuntalainen käy vain kerran mutta paikkakuntalainen asuu aluetta kehdosta hautaan. Suunnitelman lähtökohta tulisi olla, ensin ihminen erilaisine toimintoineen ja sitten miten luonnonsuojelu sisäistetään siihen toimintaan.	KOKO SUUNNITELMA	Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelussa on huomioitu erämaa-alueen perustamistarkoitukset: alueen erämaaluonteen säilyttäminen, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaaminen sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen. Vätsärin erämaa-alue on liitetty myös Natura 2000 -verkostoon ja sen vuoksi suunnitelmassa on tarkasteltu myös alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ja arvioitu suunnitteluratkaisun vaikutuksia niihin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 19. Edellä esitetyn perusteella tulee väistämättä mieleen, että mikä on se valmistelijan intressi, joka saa jättämään vähalle tai olemattomalle huomiolle porotalouden aiheuttamat haitat, ja tuoda esiin muiden käyttäjien porotaloudelle aiheuttamat uhat. Äkkiseltään tulisi mieleen, että onko mahdollista, että valmistelijalla on jotenkin erityinen suhde porotalouteen? Asian taustoja selvittäessä minulle on selvinnyt, että valmistelijana toiminut erikoissuunnittelija on mielestäni ollut esteellinen kayttösuunnitelmaluonnoksen valmistelijana. Saamieni tietojen mukaan valmistelijan puoliso on toiminut Hammastunturin paliskunnan poroisäntänä sekä on Saamelaisneuvoston jäsen Tämä osoittaa, että puoliso on ollut aktiivinen ja edistänyt porotalouden asiaa. Edellä kuvattujen perusteella on olemassa järkevä epäily siitä, että valmistelija on ollut esteellinen valmistellessaan luonnosta. Tässä tapauksessa jää perusteltu epäilys siitä, että poroelinkeinoa on suosittu muiden alueen käyttäjien kustannuksella luonnoksenlaadintaprosessissa	KOKO SUUNNITELMA	Kyseessä on Metsähallituksen suunnitelmaluonnoksesta, jonka on hyväksynyt Lapin Luontopalvelujen johtoryhmä ja jonka valmisteluun on osallistunut useita asiantuntijoita niin luonnonsuojelun, virkistyskäytön kuin alueiden hallinnan vastuulla olevien asioiden osalta. Myös johtoryhmässä on edustettuina kaikki ne toiminnot, joita suunnitelma koskee. Suunnitelmaa ei ole laatinut yksi valmistelija. Suunnitelman valmistelijan ja projektiryhmän rooli suunnitteluprosessissa on koota yhteen kaikkien Metsähallituksen eri rooleissa olevien vastuutahojen linjaukset.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paatsjoen paliskunta: Paliskunta pitää hyvänä monia luonnoksessa esitettyjä ratkaisuja.	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 15. Annan oman lausuntoni Vätsärin hoito- ja käyttösuunnitelmaan alueella metsästävä, kalastavana, retkeilevänä ja inarinsaamelaisena. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa (HKS) puhutaan perinteisestä luonnonkiertoon ja jutaamiseen perustuvasta poronhoidosta, jossa otetaan huomioon luonnon kuluminen ja ruokamaiden riittävyys. Viime vuosina alueella on suoritettu runsasta porojen ruokintaa, joka ei enää ole perinteistä luonnonkiertoon perustuvaa poronhoitoa. Lisäruokinta, joka tapahtuu pääosin talviaikaan,	KOKO SUUNNITELMA	Luontotyyppien uhanalaisarvioinnin mukaan uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit saattavat muuttua, ja alkuperäiset lajit väistyä ja korvautua mm. poron rehusta peräisin olevilla heinä- ja ruoholajeilla tai muilla ns. alkuperäiseen luontotyyppiin kuulumattomilla vieraslajeilla. Tutkittua tietoa porojen maastoruokinnan vaikutuksista esim. vieraslajien leviämiseen on	Ei muutosta suunnitelmaan.

aiheuttaa paikallisia kuormitustekijöitä ja riskejä alueen ekosysteemille. HKS:ssa Vätsärin aluetta kuvataan paikoitellen vaikeakulkuiseksi ja sen myötä myös porojen talviruokinta on helppokulkuisilla alueilla. Helppokulkuiset alueet ovat purojen varsia, järvi- ja suoalueita. Jos näillä alueilla suoritetaan lisäruokintaa, tapahtuu valumaa vesistöihin, jota kautta vesistöt rehevöityvät ja humus lisääntyy sekä vesistöjen kunto heikkenee. Alueella on tapahtunut tällaisille vesistöalueille tai valuma-alueilla tapahtuvaa lisäruokintaa, johon paikallinen ympäristöviranomainen on joutunut puuttumaan. HKS:ssä puhutaan perinteisestä poronhoidosta, joka perustuu nimenomaan laidunkiertoon ja laidunten seuraamiseen. Alueella ei voida puhua enää tuollaisesta poronhoidosta koska jokaisessa alueella vaikuttavassa paliskunnassa tapahtuu porojen lisäruokintaa laidunten kulumisten vuoksi. Porotalouden tulisi olla erämaa-alueilla luonnon kannalta ekologisesti kestävää, jota se ei enää ole.		kuitenkin vähän (mm. Turunen M. & Vuojala-Magga, T. 2011). Metsähallituksen näkemyksen mukaan tehokkain menetelmä porojen lisäruokinnan aiheuttamien mahdollisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi on ennaltaehkäisy. Sen vuoksi myös suunnitelmaan on kirjattu, että paliskunnille annetaan tietoa luontotyypeistä ja lajeista maastoruokinnan suunnittelua varten. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tuodaan esiin myös Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräykset, jotka kieltävät porojen ruokinnan vesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä heinällä tai muulla rehulla.	
Yksityishenkilö 15. Alue tulee säilyttää erämaisena, luontoarvoiltaan rikkaana alueena muistaen alueen herkkä luonto, joka koskee alueen kaikkia käyttäjiä. Alue on ollut tärkeä saamelaisille riistan, kalan ja luonnontuotteiden keruu alueena. Tällaisena alueena sen tulisi olla tulevaisuudessakin.	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 12. Suunnitelmassa mainitaan, että ”Poronhoito on ainoa saamelaisten perinteinen elinkeino, joka on kannattava”. Mikä on Metsähallituksen intressi laittaa suunnitelmaan tämä edellä mainittu lause? Miten tämä asia on valtion viranomaiselle perusteltu? Mielestäni tämä kannanotto ei kuulu tähän suunnitelmaan ja sen todenmukaisuutta voi muutenkin epäillä. Moni muukin elinkeino olisi kannattavaa, jos niitä tuettaisiin tarpeeksi.	KOKO SUUNNITELMA	Saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ovat kalastus, keräily, käsityö, metsästys ja poronhoito. Saamelaista poronhoitoa koskevassa kuvauksessa mainitaan poronhoidon olevan ainoa saamelaisten perinteinen elinkeino, joka on kannattava. Kannattavuudella tarkoitetaan elinkeinosta saatavia merkittäviä tuloja. Muut perinteiset elinkeinot tuovat lähinnä lisätuloa, vain poronhoito toimii pääasiallisena tulonlähteenä. Perinteisten saamelaiselinkeinojen nykytilaa on selvitetty mm. maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa hankkeessa.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Safari Service: Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu puhtaasti poroelinkeinon kannalta eikä siinä ole pohdittu riittävästi muiden maankäyttäjien tarpeita. Tämä toiminta näyttää lisääntyvän myös muilla aluella. Poroelinkeino alkaa suuri uhka muita maankäyttäjiä, ja elinkeinoja kohtaan. Lisäksi ylisuuret poromäärät tuohoavat arvokasta luontoa kansallispuistoissa ja erämaa alueilla.	KOKO SUUNNITELMA	Poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelman uhkatarkastelussa on tunnistettu porolaidunnuksen vaikutukset jäkäliköihin ja tunturikoivun uudistumiseen.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 19.	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa ei ole laadittu poronhoidon ehdoilla,	Ei muutosta suunnitelmaan.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnosta lukiessa ei voi välttyä ajatukselta, että se on laadittu pelkästään poroelinkeinoa silmälläpitäen ja tästä lähtökohdasta. Siina ei ole otettu huomioon ja pohdittu mielestäni riittävästi muiden maankäyttäjien ja paikallisten asukkaiden tarpeita. Näkökulma on pelkästään se, miten muut maankäyttäjät ja elinkeinot uhkaavat poroelinkeinoa. Poroelinkeinon uhkaaminen muiden käyttäjien oikeuksia, elinkeinoa sekä erämaalain nojalla suojeltua alueen luontoa. Esimerkiksi järvien jäillä tapahtuvan järjestelmällisen porojen talviruokinnan vaikutuksia ei ole suunnitelmaluonnoksessa käsitelty millään tavalla. Tämä tapahtuu vastoin ympäristöviranomaisten uhkasakolla vahvistamaa määräystä, siitäkin huolimatta että metsähallituksella on tiedossaan sekä määräys että havainnot talviruokinnasta aikaisemmilta vuosilta.		mutta poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Luontotyyppien uhanalaisarvioinnin mukaan uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit saattavat muuttua, ja alkuperäiset lajit väistyä ja korvautua mm. poron rehusta peräisin olevilla heinä- ja ruoholajeilla tai muilla ns. alkuperäiseen luontotyyppiin kuulumattomilla vieraslajeilla. Tutkittua tietoa porojen maastoruokinnan vaikutuksista esim. vieraslajien leviämiseen on kuitenkin vähän (mm. Turunen M. & Vuojala-Magga, T. 2011). Metsähallituksen näkemyksen mukaan tehokkain menetelmä porojen lisäruokinnan aiheuttamien mahdollisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi on ennaltaehkäisy. Sen vuoksi myös suunnitelmaan on kirjattu, että paliskunnille annetaan tietoa luontotyypeistä ja lajeista maastoruokinnan suunnittelua varten. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tuodaan esiin myös Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräykset, jotka kieltävät porojen ruokinnan vesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä heinällä tai muulla rehulla.	
Yksityishenkilö 13. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa lukiessa tulee väistämättä mieleen, että se on laadittu puhtaasti poroelinkeinon kannalta eikä siinä ole pohdittu riittävästi muiden maankäyttäjien tarpeita. Suunnitelmaa laadittaessa olisi ollut hyvä pohtia myös, miten poroelinkeino uhkaa muita maankäyttäjiä, elinkeinoja ja erämaa-alueen luontoa. Suunnitelmaluonnoksessa puhutaan useissa kohdissa saamelaiskulttuurin ylläpitämisestä. Saamelaiskulttuuri on tänä päivänä myös muuta kuin poronhoitoa eikä tätä voida asettaa kaiken muun yläpuolelle. Saamelaiskulttuuri on muuttunut siitä mitä se on ollut vuosia sitten. Mm. matkailusta eläviä saamelaisia on entistä enemmän. Suunnitelmassa tulee huomioida muuttunut tilanne eikä vedota sellaisiin kulttuurisiin asioihin, joita ei ole enää olemassa. Suunnitelman valmisteluvaiheeseen olisi pitänyt ottaa yhdenvertaisuuden nimissä mukaan muitakin saamelaiselinkeinojen harjoittajia sekä muita paikallisia asukkaita esim. kyläyhdistysten kautta, viranomaisia sekä yrittäjiä. Lainsäädäntö velvoittaa viranomaisen arvioimaan yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja sen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa ei ole laadittu poronhoidon ehdoilla, mutta poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelmassa on pyritty yhteensovittamaan alueen eri käyttäjien näkemyksiä, huomioiden kuitenkin erämaalain tavoitteet ja painotukset. Suunnitelman valmistelun yhteydessä on	Ei muutosta suunnitelmaan.

yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Yhteistyön tavoitteena teillä oli vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eri eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken. Tämän suunnitelman kautta em. ei valitettavasti ole toteutunut eikä toteudu, kuten edellä olen perustellut.		järjestetty kolme kaikille avointa tupailtaa (Partakossa, Sevettijärvellä ja Nellimissä). Näissä kaikki halukkaat ovat päässeet kertomaan näkemyksiään alueen käytöstä. Näiden lisäksi Akwé:Kon -ryhmä on järjestänyt kuulemistilaisuudet Sevettijärvellä ja Nellimissä erityisesti saamelaisten näkemysten kokoamiseksi. Viranomaisista sekä keskeisistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä on osallistunut suunnitelman laatimiseen. Kyseessä on ollut hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys ja Metsähallituksen näkemyksen mukaan prosessin aikana on saatu palautetta kattavasti erämaa-alueen eri käyttäjäryhmiltä.	
Yksityishenkilö 12. Suunnitelmaa valmistellut työryhmä ei koe porojen maastoruokintaa minkäänlaiseksi uhkaksi Vätsärin erämaa-alueelle. Suunnitelmassa mainitaan maastoruokinnasta vain seuraavaa: Porojen maastoruokinnasta ei ole säännöksiä poronhoitolaissa, joten sen suhteen toimitaan luonnonsuojelulain (1096/1996) Natura-säädösten, jätehuoltolain (1072/1993) roskaamiskiellon ja Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti. Vätsärin erämaa-alueelta ei ole tiedossa sellaisia laji- tai luontotyyppiesiintymiä, joiden vuoksi porojen ruokintaa tulisi alueella rajoittaa. Inarin kunnan ympäristöviranomainen on kuitenkin kokenut esimerkiksi porojen jäälle heinittämisen jonkin tasoiseksi uhkaksi, koska se on ollut kiellettyä Inarissa jo vuodesta 2009 lähtien. Huolestuttavaa asiassa kuitenkin on, että jäille heinittämistä tapahtuu edelleen myös Vätsärin erämaa-alueella kiellosta huolimatta. Tästä on ollut osoituksen myös Inarin kunnan asettamat uhkasakot. Kun tämä lisäruokinta tehdään useimmiten heinällä, joka toimitetaan alueelle eteläistä Suomea myöten, riskit vieraslajien leviämiseen ovat olemassa. Siksi esimerkiksi kansallispuistoissa muualta tuotua porojen lisäravintoa on kiellettyä käyttää. Tätä uhkaa ei mielestäni ole suunnitelmassa käsitelty riittävällä tasolla.	KOKO SUUNNITELMA	Luontotyyppien uhanalaisarvioinnin mukaan uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit saattavat muuttua, ja alkuperäiset lajit väistyä ja korvautua mm. poron rehusta peräisin olevilla heinä- ja ruoholajeilla tai muilla ns. alkuperäiseen luontotyyppiin kuulumattomilla vieraslajeilla. Tutkittua tietoa porojen maastoruokinnan vaikutuksista esim. vieraslajien leviämiseen on kuitenkin vähän (mm. Turunen M. & Vuojala-Magga, T. 2011). Metsähallituksen näkemyksen mukaan tehokkain menetelmä porojen lisäruokinnan aiheuttamien mahdollisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi on ennaltaehkäisy. Sen vuoksi myös suunnitelmaan on kirjattu, että paliskunnille annetaan tietoa luontotyypeistä ja lajeista maastoruokinnan suunnittelua varten. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tuodaan esiin myös Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräykset, jotka kieltävät porojen ruokinnan vesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä heinällä tai muulla rehulla.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 11. Näyttäisi myös siltä, että käyttösuunnitelmaluonnosta on tehty pelkästään poronhoidon ehdoilla. Alueen muulla käytöllä on suurempaa joukkoa paikallisia asukkaita koskevaa merkitystä, koska muita käyttäjiä on kuitenkin huomattavasti enemmän. Kannanotto poronhoidon kannattavuudesta ei mielestäni kuulu suunnitelmaan. Mitään laskelmia ei asian toteennäyttämiseksi esitetä. Kannattava elinkeino ei tarvitse verovaroin tapahtuvaa subventiota kannattavuuden korjaamiseksi. Se ei perustu myöskään kestävään käyttöön, vaikka luonnoksessa niin väitetään. Edellä mainittu ympäristön voimakas, silminnähden selvästi havaittava eroosiosta johtuva kuluminen sekä jäkälän sekä pensaskasvuston lähes täydellinen häviäminen paikoittain kertovat jotain muuta. Elinkeinon perinteisyydestäkin voidaan olla monta mieltä. Raja-aidat, laidunkiertoaidat, ja fossiilisiin polttoaineisiin perustuva, toiminnan kannalta	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa ei ole laadittu poronhoidon ehdoilla, mutta poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.	Ei muutosta suunnitelmaan.

keskeinen ja oleellinen kalusto, ei myöskään anna kuvaa kestävästä ja perinteisestä, paimennukseen perustuvasta elinkeinosta. Myös metsästys ja kalastus ovat perinteisiä elinkeinoja, ja jos alueen käytössä suositaan pelkästään poronhoitoa, se asettaa ihmiset perusteetta eriarvoiseen asemaan. Matkailu ja siihen liittyvä ohjelmapalvelutoiminta ovat muodostuneet jopa poronhoitoa merkittävämmäksi tulonlähteeksi alueelle. Se on huomioitava alueen käyttöä suunnitellessa. Tällöinkin on otettava luonnonsuojelulliset arvot huomioon. Se, että poronhoidon kannattavuuteen sekä siihen, että poronhoito perustuu alueen kestävään käyttöön on otettu kantaa käyttösuunnitelmassa, osoittaa mielestäni asian valmistelussa epäammattimaista otetta. Haittoja saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle ei ole perusteltu. Väistämättä tulee mieleen, että kyseessä on varsin suppea ja subjektiivinen näkemys. Tämä ei anna valmistelusta myöskään luotettavaa ja puolueetonta kuvaa. Muutoin luonnoksessa nojataan varsin pitkälti tieteellisesti tutkittuun tietoon.		Saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ovat kalastus, keräily, käsityö, metsästys ja poronhoito. Saamelaista poronhoitoa kuvauksessa mainitaan poronhoidon olevan ainoa saamelaisten perinteinen elinkeino, joka on kannattava. Kannattavuudella tarkoitetaan elinkeinosta saatavia merkittäviä tuloja. Muut perinteiset elinkeinot tuovat lähinnä lisätuloa, vain poronhoito toimii pääasiallisena tulonlähteenä. Perinteisten saamelaiselinkeinojen nykytilaa on selvitetty mm. maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa hankkeessa. Saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle aiheutuvia uhkia taustoitetaan laajemmin Akwé:Kon -työryhmän loppuraportissa, joka valmistuttuaan liitetään suunnitelma-aineistoon ja on kaikkien tutustuttavissa Metsähallituksen nettisivuilla.	
Yksityishenkilö 13. Luonnoksessa puhutaan saamelaisporonhoidosta. Miten se eroaa muusta poronhoidosta ja miten se on tänä päivänä ainutlaatuista ja erityistä? Suunnitelmassa kerrotaan, että saamelainen poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja laidunten kantokyvyn turvaamiseen. Tämän mahdollistaa laidunkiertojärjestelmä, joka pohjautuu porojen biologiaan ja poronhoitajien kulttuurisiin tapoihin. Poroja laidunnetaan eri kesä- ja talvialueilla, lisäksi keväällä on oma laidunalue vasomista varten ja syksyllä porojen rykimisalue. Siirtyminen eri laidunalueille noudattaa perinteisiä jutama- eli paimennusreittejä? Tämähän ei pidä täysin paikkaansa, joten mihin tämä väite perustuu? Vätsäriin rajoittuvissa kahdessa paliskunnassa ruokitaan poroja rehuilla ja heinillä. Vesistöjä kuormitetaan ruokkimalla poroja kirkasvetisille järville. Kuten suunnitelmassa todetaan, karu kirkasvetinen Inarijärvi ja sekä luonnontilaiset sisämaan metsä- ja tunturijärvet ovat erämaa-alueen vesiluonnonsuojelulle tärkeitä. Puhtaat vedet ovat myös Naturan keskeisiä suojeluperusteita. Suunnitelman tausta-aineiston mukaan pohjavesiä ja vesistöjen pohjia ei ole tutkittu, ainoastaan pintavesiä. Rehu- ja heinäjätteet valuvat vesistöjen pohjiin. Sekä Paatsjoen että Vätsärin paliskunnille on asetettu uhkasakko ympäristönsuojelulain rikkomisesta. Mm. Paatsjoen paliskuntaa on huomautettu tästä useita kertoja. (Inarin kunnan sosiaali- ja terveyslautakunnan ympäristöjaoston pöytäkirja 2/2017). Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kaikenlainen vesistöjen kuormittaminen tulee kieltää.	KOKO SUUNNITELMA	Luontotyyppien uhanalaisarvioinnin mukaan uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit saattavat muuttua, ja alkuperäiset lajit väistyä ja korvautua mm. poron rehusta peräisin olevilla heinä- ja ruoholajeilla tai muilla ns. alkuperäiseen luontotyyppiin kuulumattomilla vieraslajeilla. Tutkittua tietoa porojen maastoruokinnan vaikutuksista esim. vieraslajien leviämiseen on kuitenkin vähän (mm. Turunen M. & Vuojala-Magga, T. 2011). Metsähallituksen näkemyksen mukaan tehokkain menetelmä porojen lisäruokinnan aiheuttamien mahdollisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi on ennaltaehkäisy. Sen vuoksi myös suunnitelmaan on kirjattu, että paliskunnille annetaan tietoa luontotyypeistä ja lajeista maastoruokinnan suunnittelua varten. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tuodaan esiin myös Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräykset, jotka kieltävät porojen ruokinnan vesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä heinällä tai muulla rehulla	Ei muutosta suunnitelmaan.
Safari Service: Alueen käyttösuunnitelmaa laadittaessa on huomioitava yhteistyössä kaikkien käyttäjien tarpeet, eikä se saa keskittyä liikaa poronhoitajien tarkoitusperien edistämiseen, niin kuin nyt julkaistussa luonnoksessa valitettavasti on nähtävissä. Luonnoksessa puhutaan saamelaisporonhoidosta. Miten se eroaa muusta poronhoidosta ja miten se on tänä päivänä ainutlaatuista ja erityistä? Suunnitelmassa kerrotaan, että saamelainen poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja laidunten kantokyvyn turvaamiseen. Tämän mahdollistaa laidunkiertojärjestelmä, joka pohjautuu porojen biologiaan ja poronhoitajien	KOKO SUUNNITELMA	Suunnitelmaa ei ole laadittu poronhoidon ehdoilla, mutta poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen	Ei muutosta suunnitelmaan.

kulttuurisiin tapoihin. Poroja laidunnetaan eri kesä- ja talvialueilla, lisäksi keväällä on oma laidunalue vasomista varten ja syksyllä porojen rykimisalue. Siirtyminen eri laidunalueille noudattaa perinteisiä jutama- eli paimennusreittejä. Tämähän ei pidä täysin paikkaansa. Mm perinteisen poronhoidon aikakaudella ei ole ollut tällaista aitamäärää. Vätsäriin rajoittuvissa paliskunnissa ruokitaan poroja rehuilla ja heinillä. Vesistöjä kuormitetaan ruokkimalla poroja kirkasvetisille järville. Kuten suunnitelmassa todetaan, karu kirkasvetinen Inarijärvi ja sekä luonnontilaiset sisämaan metsä- ja tunturijärvet ovat erämaa-alueen vesiluonnonsuojelulle tärkeitä. Puhtaat vedet ovat myös Naturan keskeisiä suojeluperusteita. Suunnitelman tausta-aineiston mukaan pohjavesiä ja vesistöjen pohjia ei ole tutkittu, ainoastaan pintavesiä. Rehu- ja heinäjätteet valuvat vesistöjen pohjiin. Sekä Paatsjoen että Vätsärin paliskunnille on asetettu uhkasakko ympäristönsuojelulain rikkomisesta. Mm. Paatsjoen paliskuntaa on huomautettu tästä useita kertoja. (Inarin kunnan sosiaali- ja terveyslautakunnan ympäristöjaoston pöytäkirja 2/2017). Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kaikenlainen vesistöjen kuormittamine tulee kieltää.		hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Luontotyyppien uhanalaisarvioinnin mukaan uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit saattavat muuttua, ja alkuperäiset lajit väistyä ja korvautua mm. poron rehusta peräisin olevilla heinä- ja ruoholajeilla tai muilla ns. alkuperäiseen luontotyyppiin kuulumattomilla vieraslajeilla. Tutkittua tietoa porojen maastoruokinnan vaikutuksista esim. vieraslajien leviämiseen on kuitenkin vähän (mm. Turunen M. & Vuojala-Magga, T. 2011). Metsähallituksen näkemyksen mukaan tehokkain menetelmä porojen lisäruokinnan aiheuttamien mahdollisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi on ennaltaehkäisy. Sen vuoksi myös suunnitelmaan on kirjattu, että paliskunnille annetaan tietoa luontotyypeistä ja lajeista maastoruokinnan suunnittelua varten. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tuodaan esiin myös Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräykset, jotka kieltävät porojen ruokinnan vesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä heinällä tai muulla rehulla	
Saamelaiskäräjät: Saamelaiskäräjät toteaa aluksi, että voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma sisältää erittäin suppeat perustiedot alueen saamelaiskulttuurista, sen tilasta ja merkityksestä. Voidaan kuitenkin olettaa, että saamelaiskulttuurin läsnäolo alueella on vaikuttanut alueen nykytilaan perustavanlaatuisesti. Päivitystyössä on Akwé: Kon -työryhmän toimesta järjestetty kyläkuulemiset Sevettijärvellä ja Nellimissä sekä yhteiskokouksen alueen paliskuntien kanssa. Lisäksi alueen neljästä paliskunnasta kuultiin ryhmän sihteerin toimesta erikseen Näätämön, Vätsärin ja Paatsjoen paliskuntia. Muddusjärven paliskunnan poroisäntä on ollut Akwé: Kon -ryhmän jäsen. Nämä kuulemiset eivät kuitenkaan todennäköisesti pysty kattamaan alueen saamelaiskulttuuriarvoja perinteisenä ja nykyisenä asuin- ja nautinta-alueena eikä laajempia selvityksiä ole voitu käsillä olevien resurssien puitteissa tehdä. Hoito- ja käyttösuunnitelman päämäärät ja toimenpiteet on näiltä osin laadittu vajavaisten tietojen pohjalta eikä siinä esitetty nykytilanteen kuvaus käsittelekään saamelaisten poronhoitoyhteisöjen harjoittaman poronhoidon toimintaedellytyksiä, häiriökestävyyttä, toiminnan kannattavuutta tai ylipäätään elinkeinon taloudellista tai kulttuurista tilaa. Lisäksi on käsillä olevan päivityksen yhteydessä vain vähäisessä määrin kyetty valottamaan saamelaisille tärkeitä kalastusta, metsästystä, luonnontuotteiden keräilyä ja saamenkäsitöitä koskevia seikkoja.	NYKYTILA	Suunnitteluprosessin alussa Akwé: Kon -ryhmän kanssa käytiin pitkään keskustelua saamelaiskulttuuria koskevan laajemman perustilan selvityksen tarpeesta. Metsähallituksen näkemyksenä on ollut Akwé:Kon –toimintamallissa sovitun mukaisesti, että työryhmätyöskentelyn alueen käyttäjiltä saadaan tietoa mm. alueen perinteisestä käytöstä, saamelaiskulttuurille tärkeistä elinympäristöistä ja kulttuuriperinnöstä. Selvitystä koskevien keskustelujen lopputuloksena Akwé:Kon työryhmä sai resurssit järjestää erilliset kuulemistilaisuudet Nellimissä ja Sevettijärvellä sekä laatia näiden perusteella aineistoa suunnitelmaa varten. Suunnitteluprosessissa ei ole mahdollista selvittää kaikkia saamelaiskulttuurin ilmenemismuotoja perinpohjaisesti. Metsähallitus katsoo, että huomioiden ne asiat, joihin suunnittelun keinoin voidaan vaikuttaa sekä suunnitelmassa esitetyt ratkaisut, suunnitelmaa laadittaessa on ollut käytettävissä riittävästi tietoa ratkaisujen tekemiseksi.	Ei muutosta suunnitelmaan.

		Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ohjata kalastusta ja metsästystä ja mm. saamelaisen käsityöperinteen turvaamiseksi suunnitelmaan on kirjattu raaka-aineita koskevasta otto-oikeudesta.	
Lapin liitto: Hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksessa on tuotu esille Pohjois-Lapin maakuntakaavaa koskevat merkinnät ja määräykset. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa olisi hyva tuoda esille myös Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 merkinnät ja määräykset.	Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	Täydennetään suunnitelmaan Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 2040 merkinnät ja määräykset sellaisina, kun ne olivat nähtävillä helmikuussa 2020 viranomaiskuulemisessa.	Täydennetään suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 8. Alueen poronhoidon suhteen ei ole ongelmia sillä se painottuu talvi- ja kesäalueille ja ne ovat yhteensovitettavissa muun liikkumisen kanssa. Mielestäni tuossa suunnitelmassa tulee käsitellä kaikki sen alueen toiminnot saman arvoisina, toinen toistaan väheksymättä.	Perustamistarkoitus	Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on saamelasikulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan ja siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelmassa on pyritty yhteensovittamaan alueen eri käyttäjien näkemyksiä, huomioiden kuitenkin erämaalain tavoitteet ja painotukset.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Saamelaiskäräjät: Vätsärin erämaa-alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella sekä lähes kokonaan koltta-alueella. Saamelaiskäräjät edustaa saamelaisia tehtäviinsä kuuluvissa asioissa, joita ovat saamelaisten kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5, 6 §). Erämaa-alueet on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi (erämaalaki 1 §). Vätsärin erämaa-alue on kokonaisuudessaan Natura 2000 -alue suojeluperusteenaan luontotyypit ja lajit. Aluetta voi siten tulkita koskevan periaatteen rauhoitusmääräyksistä tehtäviin poikkeuksiin saamelaisten oikeuksien huomioon ottamiseksi (luonnonsuojelulaki 16, 17 a §) erämaalain tavoitteiden ohella (HE 99/2009 vp). Alue sijaitsee erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulla alueella ja poronhoitoa sillä harjoittavat Vätsärin, Paatsjoen, Muddusjärven ja Näätämön paliskunnat. Poronhoitolain mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulla alueella valtion maata ei saa käyttää siten, että siitä on huomattavaa haittaa poronhoidolle. Vätsärin erämaa-alueeseen sisältyy inarinsaamelaisten ja kolttasaamelaisten ylisukupolvisia asuin- ja nautinta-alueita.	Perustamistarkoitus	Luonnonsuojelulain 16 § (Eräiden oikeuksien turvaaminen) sovelletaan vain perustettavissa kansallis- ja luonnonpuistoissa sekä 17 §:n nojalla perustettaviin muihin luonnonsuojelualueisiin, ei erämaa-alueisiin. Erämaat on liitetty Natura 2000-verkostoon ja siksi niillä sovelletaan luonnonsuojelulain 10 luvun Natura 2000-verkostoa koskevia erityissäännöksiä. Em. keskeisimpinä 64 a §:n heikentämiskielto ja 65 §:n hankkeiden ja suunnitelmien arviointia koskevat säädökset.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Akwé:Kon ryhmä: Saamelaiskulttuuria koskeva selvitys: Suunnitelmakaudella laadittaisiin kattava perusselvitys saamelaiskulttuurista Vätsärin erämaa-alueella. Akwé: Kon -työryhmä painottaa sitä, että perusselvitys tulee tehdä viimeistään silloin, jos Vätsärin erämaa-alueen hoito tai käyttö muuttuvat nykyisestä.	Kulttuuriperintö	Metsähallituksen Luontopalvelut tekee kulttuuriperintöinventointeja käytössä olevien resurssien mukaan, painottuen niille alueille, joissa nykyinen tai suunnitteilla oleva maankäyttö uhkaa alueella mahdollisesti olevia	Suunnitelman yhdeksi tavoitteeksi asetettu saamelaiskulttuurin kannalta tärkeiden alueiden selvittäminen ja huomioiminen erämaa-alueen

Vätsärin erämaa-alueella tehtäisiin inventointi saamelaiseen kulttuurimaisemaan ja kulttuuriperintöön kuuluvista kohteista. Myös vedenalaiset arkeologiset kohteet tulisi selvittää. Suunnitelmakaudella kartoitettaisiin Vätsärin erämaa-alueen eri kulkureitit. Keskeisenä reittinä olisi Suolisvuonon ja Järvenpään kautta kulkenut Reisivuonon reitti.		kulttuuriperintökohteita. Luontopalvelut on tehnyt v. 2014 Vätsärin alueella kulttuuriperintöinventoinnin. Maastotöitä tehtiin useita viikkoja. Metsähallitus on myös teettänyt Vätsärin alueella paikannimistöselvityksen ja Saamelaismuseo Siidan ulkomuseoprojektissa Irja Jefremoff on dokumentoinut alueen saamelaiskulttuurikohteita. Saamelaismuseon tekemässä saamelaisalueen valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien päivitysinventoinnissa Vätsärin alueelta paikallisilta tuli vain yksi ehdotus arvokkaasta maisemakohteesta, Routasenkuru. Kohde voidaan huomioida hks:ssä arvokkaana maisemakohteena, vaikka se ei päätynyt valtakunnallisesti arvokkaiden listalle. Toimenpidesuunnittelun tai maankäyttöhankkeen yhteydessä arvioidaan alueen arkeologinen potentiaali, ja mitä vaikutuksia toimenpiteillä voi olla alueella mahdollisesti olevaan kulttuuriperintöön, ja tarvittaessa tehdään kulttuuriperintöinventointi toimenpide- tai hankealueelle. Sama koskee myös vedenalaista kulttuuriperintöä. Luontopalvelut on kartoittanut Ruijan reitin ja siihen kuuluvat 738 reittimerkintää v. 2014 kulttuuriperintöinventoinnissa. Lisäksi erämaa-alueen rajan ulkopuolelta dokumentointiin reittiin liittyvä Järvenpään majatalo.	maakäyttöä koskevissa ratkaisuissa sekä edunvalvonnassa. Suunnitelmassa esitetään, että mikäli erämaa-alueelle kohdistuu uusia merkittäviä maankäyttöhankkeita, Metsähallitus osallistuu saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin tuottamalla tietoa erämaa-alueen luontoarvojen ja aineellisen kulttuuriperinnön nykytilasta sekä alueen erilaisista käyttömuodoista.
Saamelaismuseo Siida: Suunnitelmaluonnoksen sivulla 13, Kulttuuriperinto 7041, Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia-osion kolmannessa kappaleessa ja yhteenvedon kolmannella sivulla Kulttuuriperintö ja saamelaiskulttuuri-osion toisessa kappaleessa todetaan, että "Alueelta on dokumentoitu tähän mennessä 22 arkeologista kohdetta, joista kuusi on merkitty Museoviraston muinaisjäännos-rekisteriin". Saamelaismuseo Siida huomauttaa, että muinaisjäännösten määrä tulee vielä tarkastaa uudelleen. Muinaisjäännösrekisteriin on lisätty alkuvuonna 2020 uusia kohteita, jotka on löydetty vuoden 2014 Lapin luontopalveluiden toteuttamassa inventoinnissa. Lisätyt kohteet ovat: -Pikku Tuulijärvi 1000037811, asuinpaikka sekä työ- ja valmistuspaikka -Tuulijärvi 1000037777, asuinpaikka -Risttjau'rr (Tuulijärven Ristijärvi) 1000037788, työ- ja valmistuspaikka. Tällä hetkellä Vätsärin erämaan alueelta tunnetaan kaikkiaan viisi kiinteää muinaisjäännöstä ja neljä mahdollista muinaisjäännöstä. Saamelaismuseo toteaa, että alueen arkeologisen kulttuuriperinnon ja muun kulttuuriperinnon inventointitilanteesta tulisi suunnitelmaluonnokseen ja yhteenvedossa voitaisiin selkeämmin todeta, ettei Vätsärin erämaa-alueella ole	Kulttuuriperintö		Täydennetään suunnitelmaan.

suoritettu laajempia inventointeja. Tästä johtuen laajalta alueelta tunnetaan suhteellisen vahan kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.			
Akwé:Kon ryhmä: Malminetsintä: Viranomaisen tulisi pidättäytyä malminetsintää koskevien lupien myöntämisestä, mikäli se toimivallan puitteissa on mahdollista.	Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	Kaivoslaki mahdollistaa malminetsinnän maanomistajan suostumuksella (9 §). Metsähallitus on yhdessä ohjaavien ministeriöiden kanssa kuitenkin linjannut, ettei maanomistajan suostumuksia myönnetä mm. erämaa-alueille eikä saamelaisten kotiseutualueelle. Tämä todetaan suunnitelmassa. Varsinainen kaivoslain mukainen lupaviranomainen on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Metsähallitus alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena pyrkii kaivoslain mukaisissa lupaprosesseissa varmistamaan, että ratkaisut ovat erämaalain ja luonnonsuojelulain (Natura) mukaisia.	Maanomistajasuostumuksia koskeva linjaus on kirjattu suunnitelmaan.
Yksityihenkilö 16. Me yksityismaiden omistajat haluamme, että myös meidän oikeutemme oman kiinteistön käyttöön otetaan käyttösuunnitelmassa huomioon. Ehdotamme, että käyttösuunnitelmaan lisätään seuraava kappale: Yksityisillä maan, tonttien ja kiinteistöjen omistajilla säilyy lainmukainen oikeus rasitteen muodossa kulkea omille mailleen olemassa olevia uria ja polkuja käyttäen.	Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	Erämaalaki (12 §) turvaa alueeseen kohdistuvien rasiteoikeuksien säilymisen. Hoito- ja käyttösuunnitelma ohjaa Metsähallituksen toimintaa, eikä sillä puututa esimerkiksi yksityisten kiinteistöjen kulkuoikeuksiin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 8. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa pidän tärkeimpänä asiana, että yksityismaille ja niillä oleville kiinteistöille turvataan kulku vuodenajasta riippumatta. Järvireittien käyttö on hyvin rajattua vuodenaikoihin nähden, vain kesällä ja keskitalvella ne ovat turvallisia käyttää. Sisämaassa oleville kiinteistöille nekään eivät ole vaihtoehtoja, joskus ehkä kuitenkin tarpeellisia. Kiinteistöille on niiden perustamisvaiheessa perustettu myös kulkurasitteet valtion maalle, ne on huomioitava myös uudistettavassa hoito-ja käyttösuunnitelmassa. Ne ovat muodostuneet luonnollisen kulkemisen kautta, luontevia reittejä pitkin ja ovat käytössä vielä tänäkin päivänä. Näiden reittien käyttöön tulee olla tulevaisuudessakin täysi oikeus. Suunnittelualueella tällaisia kiinteistöjä on noin 140 kpl. Vaadin, että alueen kiinteistöjen kulkuoikeudet tulee sisäänkirjata hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	Erämaalaki (12 §) turvaa alueeseen kohdistuvien rasiteoikeuksien säilymisen. Hoito- ja käyttösuunnitelma ohjaa Metsähallituksen toimintaa, eikä sillä puututa esimerkiksi yksityisten kiinteistöjen kulkuoikeuksiin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Akwé:Kon ryhmä: Porolaidunnus: Ryhmä esittää, että Metsähallitus poistaa maininnan voimakkaasta laidunnuspaineesta.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Luonnonvarakeskuksen laiduninventoinnit osoittavat erämaa-alueen jäkäläbiomassojen vähentyneen vuodesta 1995. Paliskuntien välillä on kuitenkin eroja. Tunturikoivikoiden uudistuminen 60-luvun laajojen mittarituhojen jälkeen ei ole onnistunut Vätsärin ylängöllä. Nämä alueet ovat muuttuneet sekundääriseksi tunturikankaaksi. Nykyään yksittäisiä tunturikoivikkokuvioita on enää noin 600 ha. Näistä huomattava osa on valtakuntien välisen rajaporoesteaidan takana. Suunnitelmassa tunnistetaan, että	Suunnitelmakirjausta on muutettu ennen lausuntokierrosta siten, että huomioidaan laidunkierron kehittämisen ja muun kilpailevan maankäytön yhteisvaikutukset laidunpaineeseen.

		porolaidunnuksella on vaikutusta Natura -alueen suojelun perusteena oleviin luonnonmetsiin ja tunturikoivikoihin. Metsähallituksella ei ole mahdollisuutta vaikuttaa poronhoidon käytäntöihin, mutta se pyrkii kannustamaan paliskuntia laidunkierron kehittämiseen ja tuottaa tarvittaessa paliskunnille niiden tarvitsemia tietoja porotaloussuunnitelmia varten.	
Akwé:Kon ryhmä: Kullanhuuhdonta: Ryhmä esittää, että myös kullanhuuhdonta katsottaisiin mahdolliseksi uhaksi mm. siksi, että Lemmenjoelta poistuva koneellinen kullankaivu ainakin osin siirtynee uusille alueille.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Hoito- ja käyttösuunnitelmien uhkatarkastelussa on keskityttävä keskeisimpiin ja todennäköisimpiin (ei kaikkiin mahdollisiin) uhkiin. Metsähallituksella ei ole tiedossa, että Vätsärin erämaa-alueelta olisi etsitty huuhdontakultaa. Esitetty uhkakuva on mahdollinen, mutta todennäköisyys sille, että kullanhuuhdonta muodostaisi seuraavalla suunnittelukaudella merkittävän uhkan, on kuitenkin pieni.	Ei muutosta suunnitelmaan
Yksityishenkilö 11. Alueella on havaittavissa runsasta eroosion aiheuttamaa kulumista, joka johtuu ylisuuresta laiduntavasta porokarjasta. Laiduntava porokarja aiheuttaa silminnähden etenevää aavikoitumiseen verrattavissa olevaa, mutta hitaampaa eroosiota erityisesti herkillä tunturimittarituhoalueilla, jossa maaperää sitovaa kasvustoa ei juuri ale. Myös jäkälikön kuluminen on ylisuuresta porokarjasta johtuen silminnähden huomattavasti suurempaa, kuin vaikkapa vastaavalla kohdalla Norjassa tai Venäjällä.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Ko. asia on esitetty suunnitelman uhkatarkastelussa todeten, että porolaidunnus on muuttanut luonnonmetsien ja tunturikoivikoiden rakennetta ja kasvillisuutta, mikä näkyy mm. koivun uudistumisen taantumisena ja jäkälikköjen peittävyyden pienentymisenä.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 8. Hoito- ja käyttösuunnitelmasta ei saa muodostua suojeluun tähtäävää vaan nimenomaan hoidon- ja käytön ohjenuoraksi huomioiden kuitenkin olemassa olevat vanhat asuinkentät ja niiden tarpeet liikkumiseen ja muihin toimintoihin myös valtion maa- ja vesialueilla.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Hoidon ja käytön suunnittelussa huomioidaan erämaalain tavoitteet, mutta myös se, että alue on liitetty Natura 2000 -verkostoon.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Akwé:Kon ryhmä: Tiet ja rautatiet: Akwé:Kon ryhmä esittää, että Metsähallitus ottaa kielteisen kannan teiden ja rautatien sijoittamiseksi Vätsärin erämaa-alueelle.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Erämaalain mukaan alueen säilyttämisen tärkeimpiä tavoitteita on alueen pitäminen tiettömänä. Metsähallituksen tehtävänä on maanmittaustoimituksissa valvoa erämaalain ja luonnonsuojelulain Natura-säännösten toteutumista. Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 valmisteluaineiston mukaan Jäämeren radan kaikki linjausvaihtoehdot sijaitsevat erämaa-alueen ulkopuolella. Toteutuessaan rata kuitenkin vaikuttaisi alueen erämaaluonteeseen sekä erityisesti poronhoidon harjoittamiseen ja siksi rautatie on tunnistettu suunnitelmassa mahdolliseksi uhkaksi.	Määritelty suunnitelmassa uhkaksi
Yksityishenkilö 19. Kummastusta myös herättää termi saamelainen poronhoito, jota luonnoksessa käytetään. Miten se eroaa muusta poronhoidosta ja miten se on tänä päivänä ainutlaatuista ja erityistä? Puhutaan sukuyhteisöstä ja sosiaalisista rakenteista, mutta esimerkiksi Paatsjoen paliskunnan kohdalla poronhoito kosketta vain yhtä	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen nimeämä Akwé:Kon -työryhmä on kuvannut suunnitelmassa saamelaista poronhoitoa. Saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle aiheutuvia	Ei muutosta suunnitelmaan.

perhettä, ja perinteisestä saamelaisuudesta voidaan ko. paliskunnan osalta olla perustellusti eri mieltä. Myös alueen muut käyttäjät koetaan uhaksi saamelaiskulttuurille. Tätä ei perustella mitenkään, eikä varsinkaan tuoda esiin mitään konkreettisia tosiasioita tämän tueksi. Asia on pikemminkin niin, että poroelinkeino uhkaa alueen muiden kuin poroelinkeinoa harjoittavien saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan esim. eriasteisin liikkumisrajoitusvaatimuksin. Lisäksi paikallisilla asukkailla on lakiin kirjattuja oikeuksia harjoittaa esimerkiksi metsästystä alueella, joka on etniseen taustaan katsomatta suomalaisen kulttuurin keskeinen tekijä.		uhkia taustoitetaan laajemmin Akwé:Kon -työryhmän loppuraportissa, joka valmistuttuaan liitetään suunnitelma-aineistoon ja on kaikkien tutustuttavissa Metsähallituksen nettisivuilla. Perinteinen eränkäyntikulttuuri on määritelty alueen arvoksi. Suunnitelmalla ei puututa metsästystä koskeviin oikeuksiin.	
Yksityishenkilö 13. Suunnitelmassa puhutaan saamelaiskulttuurin turvaamisesta yleisellä tasolla. Ristiriitojen välttämiseksi olisi hyvä aukaista nämä uhat tarkemmin. Millaisista maankäyttömuodoista, viranomaistoimista tai lainsäädäntötoimista on kysymys? Miten mm. koiravaljakkotoiminta tai maastoliikenne uhkaa poronhoitoa. Onko tästä uhasta olemassa faktatietoa. Suunnitelmassa puhutaan tukikohtien käyttötarkoituksen muuttumisesta. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Nyt jo tiedetään, että osa kolttien omistamien rakennusten käyttötarkoituksista on muuttunut. Näitä on korjattu ja käyttäjinä on myös ulkopuolisia henkilöitä. Alun pitäen nämä on tarkoitettu koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle aiheutuvia uhkia taustoitetaan laajemmin Akwé:Kon -työryhmän loppuraportissa, joka valmistuttuaan liitetään suunnitelma-aineistoon ja on kaikkien tutustuttavissa Metsähallituksen nettisivuilla. Kolttatukikohtien osalta on tulkittu, että pienimuotoinen matkailutoiminta on osa kolttien toimeentuloa ja näin ollen Metsähallitus ei ole puuttunut tukikohtien pienimuotoiseen matkailukäyttöön. Säädösmuutokset tai muiden viranomaisten muuttuvat tulkinnat voivat muuttaa tulevia käytäntöjä.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Safari Service: Suunnitelmassa puhutaan saamelaiskulttuurin turvaamisesta yleisellä tasolla. Ristiriitojen välttämiseksi olisi hyvä aukaista nämä uhat tarkemmin. Millaisista maankäyttömuodoista, viranomaistoimista tai lainsäädäntötoimista on kysymys? Miten mm. koiravaljakkotoiminta tai maastoliikenne uhkaa poronhoitoa. Nämä kaikki ovat jo nyt hyvin säännösteltyä. Suunnitelmassa puhutaan tukikohtien muuttumisesta. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Nyt jo tiedetään, että osa kolttien ns. verkkovajojen käyttötarkoituksista on muuttunut. Näitä on korjattu asumiskelpoisiksi ja käyttäjinä on myös ulkopuolisia henkilöitä. Alun pitäen nämä on tarkoitettu koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi.	Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	Saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle aiheutuvia uhkia taustoitetaan laajemmin Akwé:Kon -työryhmän loppuraportissa, joka valmistuttuaan liitetään suunnitelma-aineistoon ja on kaikkien tutustuttavissa Metsähallituksen nettisivuilla. Metsähallitus ja Kolttien kyläkokous ovat yhteistyössä sopineet, että verkkojen kuivatuspaikaksi määritellään vain verkkojen kuivatusulut. Venevalkamaoikeuteen määritellään kuuluvaksi veneenvetotelit, veneiden säilytystelit, verkkojen kuivatusulut sekä lisäksi suojarakennus, johon mahtuu kalastusvälineet, airot, perämoottori ja polttoaineet. Venevalkamaan ei katsota kuuluvaksi lämmitettävää varastotilaa. Metsähallitus puuttuu tästä linjauksesta poikkeaviin rakennuksiin ja rakennelmiin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 1. Suunnitelman päämäärät ja tavoitteet ovat kannatettavia. Oleellista, että alue pidetään mahdollisimman erämaisena ja ei ohjata aktiivisesti kävijöitä eikä rakenneta uutta palveluvarustusta tai reittejä. Mielestäni nykyistä virkistyskäytön palveluvarustustakin voisi purkaa. Myös alueen muuta rakennuskantaa/tukikohtia hyvä pyrkiä vähentämään.	TAVOITTEEN ASETTELU	Erämaa-alueen osoittamisella syrjävyöhykkeeksi, jonne ei osoiteta uutta virkistyskäytön palvelurakennetta, pyritään alueen erämaaluonteen säilyttämiseen.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Akwé:Kon ryhmä: Erämaa-alueen laajentaminen: Akwé:Kon ryhmä esittää, että erämaalain uudistamisen yhteydessä Vätsärin erämaa-alueen rajoja tarkastettaisiin	Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	Erämaa-alueen rajat on määritelty erämaalaissa (62/1991). Mikäli erämaalain uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo	Suunnitelman yhdeksi tavoitteeksi kirjattu erämaa-alueen rajauksen tarkastelu

laajentaen aluetta Näätämö-Partakko-alueella lähemmäs asutusta sekä kattamaan hakkaamattomat/vain pieniltä osin hakatut alueet tärkeillä talvi- ja kevättalven laidunalueilla Paatsjoen paliskunnan alueella siten, että erämaata tulisi laajentaa ennen kaikkea idässä itärajan, lakisääteisen erämaan rajan, Kessijärven, Kiimaselän ja Kanto-järven rajaamalle alueelle. Akwé: Kon -työryhmä pyytää tästä esityksestä myös Kolttien kyläkokouksen kantaa.		ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista.	erämaalakia uudistettaessa.
Paatsjoen paliskunta: Lisäksi paliskunta katsoo, että paliskunnan kanssa käytävissä neuvotteluissa on toteutettava Suomen omaan lainsäädäntöön otetun YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen artiklan 27 tuomat velvoitteet. Se tarkoittaa mm. sitä, että suunnitelmasta tai sen mahdollistamista toimista ei saa aiheutua paliskunnan poronhoidolle huomattavaa haittaa. Velvoitteisiin kuuluu myös viranomaisen, tässä tapauksessa ennen kaikkea Metsähallituksen velvollisuus arvioida suunnitelman myötä aiheutuvat haitat yhdessä muun maankäytön ja viranomaistoiminnan aiheuttamien vaikutusten kanssa kumulatiivisten kokonaisvaikutusten arvioimiseksi. Näin siis suunnitelman laatijan, Metsähallituksen, on todennettava aiheutuva kokonaishaitta ja varmistettava, ettei se ylitä huomattavan haitan kynnystä. (Ks. perustelut esim. Heinämäki, Leena ja Raitio, Kaisa 2019. Tiivistelmä saamelaiskulttuurin heikentämiskiellosta. Koneen Säätiön rahoittaman Miltä sopu näyttää projektin julkaisu.) Paliskunta katsoo, että huomattavan kokonaishaitan voidaan katsoa jäävän aiheutumatta, mikäli paliskunnan mahdollisuudet harjoittaa taloudellisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää poronhoitoa turvautuvat. Tämä tarkoittaa etenkin sitä, että paliskunnalla säilyy häiriötön pääsy riittäviin käytettävissä oleviin luonnonlaitumiin ilman, että paliskunnan täytyy lisätä porojen ruokintaa nykyisestä tai vähentää porolukuaan nykyisestä. Samoin paliskunta näkee, että huomattava haitta toteutuu, mikäli porojen paimennus --, kokoamis- ja siirtotyöt vaikeutuvat niin paljon, että elinkeinon kannattavuus laskee nykyisestä. Paliskunnan poronhoidon kannattavuuden laskeminen entisestään vaarantaisi elinkeinon jatkuvuuden.	Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	Erämaan erilaisilla alueidenkäyttömuodoilla on vaikutusta alueen poronhoitoon. Suunnitelmassa tarkastellaan poronhoitoon kohdistuvia uhkia ja niihin on pyritty reagoimaan Metsähallituksen toimivallan puitteissa toimenpide-esityksin. Päivitetyssä hoito- ja käyttösuunnitelmassa on rajoitettu erämaa-alueen muuta käyttöä voimassa olevaa suunnitelmaa enemmän. Suunnitelman vaikutusten arvioinnissa on pyritty hyödyntämään paliskunnilta saatua palautetta ja Akwé:Kon työryhmän keräämiä tietoja. Suunnitelmassa on selvitetty alueen luonnonarvojen ja eri käyttömuotojen nykytilaa. Suunnitelmassa arvioidaan myös esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksia.	Täydennetään suunnitelman vaikutusten arviointia.
Saamelaiskäräjät: Kohdassa saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaaminen vaikutusten seurantaa ehdotetaan tehtävän yhteistyössä paliskuntien kanssa ja kohdassa saamelaiskulttuurin turvaaminen vaikutusten seurantaa tehtäisiin yhteistyössä Saamelaiskäräjien, Kolttien Kyläkokouksen ja Akwe: Kon -työryhmän kanssa. Saamelaiskäräjät pitäisi tärkeänä, että vaikutusten arviointia varten tehtäisiin tarkempi suunnitelma ml. milloin ja miten yhteistyötä tehtäisiin.	Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	Metsähallituksen näkemyksen mukaan suunnitelman seurantaa tullaan toteuttamaan Akwé:Kon toimintamallissa sovitun mukaisesti ts. Saamelaiskäräjät, Metsähallitus, sekä koltta-alueella lisäksi Kolttien kyläkokous kokoontuvat kahden vuoden välein, tai tarvittaessa useammin, arvioimaan suunnitelmien ja niihin liittyvien hankkeiden toteutumista. Saamelaisten kotiseutualueen paliskunnat voivat halutessaan osallistua seurantaprosessiin. Mikäli tässä kokouksessa katsotaan tarpeelliseksi jonkin yksittäisen suunnitelman yksityiskohtaisempi seuranta, järjestetään ko. suunnitelman osalta erillinen kokoontuminen, jossa sovitaan jatkotoimista. Mikäli hankkeiden tai suunnitelmien toimeenpanon aikana havaitaan saamelaiskulttuuriin negatiivisesti kohdistuvia vaikutuksia, joita ei ole	Ei muutosta suunnitelmaan.

		kyetty suunnitelmien laadinnan aikana ottamaan huomioon, em. osapuolet kokoontuvat sopimaan tarvittavista toimenpiteistä. Em. osapuolet voivat myös yhdessä sopia suunnittelualueen tilanteen muututtua suunnitelman laadinnan ajankohdasta olennaisesti siitä, tulisiko suunnitelmaa joltain osin tarkistaa tai päivittää kokonaisuudessaan.	
Vätsärin paliskunta: Lisäksi paliskunta katsoo, että paliskunnan kanssa käytävissä neuvotteluissa on toteutettava Suomen omaan lainsäädäntöön otetun YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen artiklan 27 tuomat velvoitteet. Se tarkoittaa mm. sitä, että suunnitelmasta tai sen mahdollistamista toimista ei saa aiheutua paliskunnan poronhoidolle huomattavaa haittaa. Velvoitteisiin kuuluu myös viranomaisen, tässä tapauksessa ennen kaikkea Metsähallituksen velvollisuus arvioida suunnitelman myötä aiheutuvat haitat yhdessä muun maankäytön ja viranomaistoiminnan aiheuttamien vaikutusten kanssa kumulatiivisten kokonaisvaikutusten arvioimiseksi. Näin siis suunnitelman laatijan, Metsähallituksen, on todennettava aiheutuva kokonaishaitta ja varmistettava, ettei se ylitä huomattavan haitan kynnystä. (Ks. perustelut esim. Heinämäki, Leena ja Raitio, Kaisa 2019. Tiivistelmä saamelaiskulttuurin heikentämiskiellosta. Koneen Säätiön rahoittaman Miltä sopu näyttää projektin julkaisu.) Paliskunta katsoo, että huomattavan kokonaishaitan voidaan katsoa jäävän aiheutumatta, mikäli paliskunnan mahdollisuudet harjoittaa taloudellisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää poronhoitoa turvautuvat. Tämä tarkoittaa etenkin sitä, että paliskunnalla säilyy häiriötön pääsy riittäviin käytettävissä oleviin luonnonlaitumiin ilman, että paliskunnan täytyy lisätä porojen ruokintaa nykyisestä tai vähentää porolukuaan nykyisestä. Samoin paliskunta näkee, että huomattava haitta toteutuu, mikäli porojen paimennus --, kokoamis- ja siirtotyöt vaikeutuvat niin paljon, että elinkeinon kannattavuus laskee nykyisestä. Paliskunnan poronhoidon kannattavuuden laskeminen entisestään vaarantaisi elinkeinon jatkuvuuden.	Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	Erämaan erilaisilla alueidenkäyttömuodoilla on vaikutusta alueen poronhoitoon. Suunnitelmassa tarkastellaan poronhoitoon kohdistuvia uhkia ja niihin on pyritty reagoimaan Metsähallituksen toimivallan puitteissa toimenpide-esityksin. Päivitetyssä hoito- ja käyttösuunnitelmassa on rajoitettu erämaa-alueen muuta käyttöä voimassa olevaa suunnitelmaa enemmän. Suunnitelman vaikutusten arvioinnissa on pyritty hyödyntämään paliskunnilta saatua palautetta ja Akwé:Kon työryhmän keräämiä tietoja. Suunnitelmassa on selvitetty alueen luonnonarvojen ja eri käyttömuotojen nykytilaa. Suunnitelmassa arvioidaan myös esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksia.	Täydennetään suunnitelman vaikutusten arviointia.
Paliskuntain yhdistys: Vätsärin erämaa-alue on kaikille neljälle paliskunnalle tärkeää, rauhallista laidunaluetta. Erämaa-alueen merkitys paliskuntien toimintaedellytysten turvaamiseksi on suuri. Alueelle sijoittuu kaikkien neljän paliskunnan aitarakenteita, useita porokämppiä ja poroerotusaitoja. Suomen ja Norjan valtakuntien välinen poroesteaita kulkee Suomen puolella valtakunnan rajan tuntumassa. On hyvä, että koko alue on tarkoitus osoittaa syrjävyöhykkeeksi. Sillä turvataan erämaa- alueen perustamistarkoitus. Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen, erilaisiin vuodenaikaisiin laidunalueisiin sekä poronhoidon muihin toiminnallisiin alueisiin. Yhtenäiset laidunalueet ja porojen laidunnusrauha ovat poronhoidon tärkeimpiä edellytyksiä. Erilaiset suojelualueet ovat poronhoidon kannalta monin tavoin hyvin tärkeitä, koska poronhoidon kannalta haitallinen tai häiriötii aiheuttava muu maankäyttö näillä alueilla on kiellettyä, vähäistä tai rajoitettua.	Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	Suunnitelmaa tukeva kommentti	Osoitetaan rajavyöhyke rajoitusvyöhykkeeksi.

Saamelaispaliskunnat ry: Yhdistys kannattaa, että erämaa-alue osoitetaan syrjävyöhykkeeksi. Se tukee saamelaisen poronhoidon harjoittamista turvaten mm. laidunrauhaa.	Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	Suunnitelmaa tukeva kommentti	Osoitetaan rajavyöhyke rajoitusvyöhykkeeksi.
Saamelaiskäräjät: Vätsärin erämaa-aluetta on hallinnoitu neljän vyöhyketyypin mukaisesti siten, että luonnon monikäyttö ja erämaaluonteen säilyttäminen on kuvattu toisilleen vastakkaisina tavoitteina2. Vaikkakin erämaalain mukaisesti erämaaluonteen säilyttäminen, saamelaiskulttuurin turvaaminen ja luontaiselinkeinojen turvaaminen nähtiin toki koko alueen käyttöä ohjaavina periaatteina. Käsillä olevassa luonnoksessa ehdotetaan, että koko erämaa-alue osoitettaisiin ns. syrjävyöhykkeeksi, jolle ei ohjattaisi aktiivisesti kävijöitä eikä rakennettaisi uutta palveluvarustusta. Metsähallituksen näkemyksen mukaan Vätsärin erämaa-alue ei kuulu virkistyskäytön painopistealueisiin ja toimenpiteellä edistettäisiin mm. luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen säilymistä ja kehitystä luonnon prosessien mukaan. Saamelaiskäräjät pitää vyöhykejaon ehdotettua muutosta myönteisenä saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytysten kannalta ja toivoo, että ehdotettu toimenpide ohjaisi tultuaan hyväksytyksi kaikkea erämaa-alueelle kohdistuvien käyttömuotojen opastamista, luvitusta ja valvontaa.	Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	Suunnitelmaa tukeva kommentti	Osoitetaan rajavyöhyke rajoitusvyöhykkeeksi.
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Koko erämaa-alueen osoittaminen syrjävyöhykkeeksi on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan perusteltua. Suunnittelun ja hoidon tavoitteena on säilyttää alue erämaisena ja turvata luontaiselinkeinojen harjoittaminen ja laidunrauha. Yhteensovitettavana on mm. keväällä vilkastuva moottorikelkkailu, alueelle suuntautuva virkistyskalastus ja yritysten harjoittama ohjelmapalvelutoiminta.	Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Osoitetaan rajavyöhyke rajoitusvyöhykkeeksi.
Akwé:Kon ryhmä: Hoito- ja käyttösuunnitelmaan tulisi laatia myös ne mittarit, joilla mainittujen toimintojen vaikutusta saamelaiskulttuuriin ja -elinkeinoihin mitataan.	TOTEUTUS	Suunnitelmaan on kirjattu, että saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaamista koskeva seuranta toteutetaan yhteistyössä paliskuntien kanssa. Saamelaiskulttuurin turvaamista koskevaa tavoitetta taas seurataan yhteistyössä Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Akwé:Kon ryhmän kanssa.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Akwé:Kon ryhmä: Luonnonhoito: Ryhmä esittää, että Metsähallitus ei edistä suunnitelmaansa metsien ennallistamisesta polttamalla.	Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelussa päädyttiin siihen, että palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus poistetaan suunnitelmasta, koska alueen paliskunnat, Kolttien kyläkokous ja Saamelaiskäräjät eivät tule sallimaan metsänpolttoja seuraavienkaan suunnitelmien aikana.	Poistetaan palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus.
Akwé:Kon ryhmä: Luontokartoitukset: Ryhmä esittää, että suunnitelmakaudella kartoitettaisiin Vätsärin erämaa-alueella puilla kasvavien luppojen ja naavojen esiintymistä, esiintymisen muutoksia ja niihin vaikuttavia tekijöitä, koska saamelaisen poronhoidon kannalta on erittäin tärkeää, että esiintyminen tunnetaan mahdollisimman tarkasti – etenkin maankäyttöpäätöksiä tehtäessä.	Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	Metsähallituksella on vain vähäiset mahdollisuudet toteuttaa esitetyn kaltaista lajiseurantaa, joka ei kohdistu luonnonsuojelulain tai luontodirektiivin lajeihin. Seurantatietoja ko. lajiryhmistä on kerätty kuitenkin mm. suomalais-norjalais-venäläisenä yhteistyönä toteutetun maaekosysteemejä koskevan ympäristön tilan seurantatutkimuksen	Ei muutosta suunnitelmaan.

		yhteydessä. Kyseisen tutkimuksen 10:stä Suomen puolella sijaitsevasta näytepisteestä suurin osa sijaitsee Vätsärin erämaassa. Näytepisteiltä seurataan mm. bioindikaattoreina toimivien epifyyttisten jäkälien - kuten naavojen ja lupon tilaa koskevia muutoksia. Myös LUKE:n porolaiduninventoinneissa seurataan lupon määrän muutoksia. Pasvik-Inari Trilateral Park-yhteistyön tavoitteena on kehittää mm. suojelualueiden luonnon pitkäaikaisseurantaa. Selvitetään, onko mahdollista edistää esitetyn kaltaista seurantaa kv-yhteistyön puitteissa.	
Saamelaispaliskunnat ry: Yhdistys vastustaa suunnitelmaluonnoksen palojatkumoaluetta koskevia kirjauksia ja esittää niitä poistettavaksi suunnitelmaluonnoksesta. Vätsärin erämaa-alueella on ollut metsäpaloja. On todennäköistä, että lisääntyvän matkailun sekä ilmastonmuutoksen mukanaan tuomien säiden ääri-ilmiöiden johdosta myös metsäpalojen mahdollisuus alueella kasvaa. Saamelaisiin arvoihin ja luonnon käyttöön kuuluu keskeisesti varovaisuus tulen käsittelyssä sekä maiden suojeleminen metsäpaloilta. On täysin mahdotonta hyväksyä, että alueita poltettaisiin vapaaehtoisesti missään olosuhteissa.	Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelussa päädyttiin siihen, että palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus poistetaan suunnitelmasta, koska alueen paliskunnat, Kolttien kyläkokous ja Saamelaiskäräjät eivät tule sallimaan metsänpolttoja seuraavienkaan suunnitelmien aikana.	Poistetaan palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus.
Saamelaiskäräjät: Metsän ennallistaminen kohdassa suunnitelmaluonnoksen toimenpiteiden toteutumisen seurannan mittareita koskevalla lomakkeella Metsähallitus esittää palojatkumosuunnitelman laatimista metsien ennallistamispolttoja varten valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan ja että paliskunta hyväksyy suunnitelman. Erämaa-alue on erityisen metsärikas ja yksi sen keskeinen suojeluperuste on boreaaliset metsät. Historiasta tunnetaan palaneita alueita. Saamelaiskäräjät toteaa tässä yhteydessä, että saamelaiskulttuuriin kuuluu suojella ympäristöä varoen tulenkäyttöä. Tulee arvioida, mitkä syyt perustelisivat erämaa-alueen hitaasti uusiutuvien ja poronhoidolle korvaamattomien jäkäliköiden sekä luppometsien polttamisen. Paliskunnan ja Saamelaiskäräjien kanssa tulee neuvotella palojatkumosuunnitelmasta.	Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelussa päädyttiin siihen, että palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus poistetaan suunnitelmasta, koska alueen paliskunnat, Kolttien kyläkokous ja Saamelaiskäräjät eivät tule sallimaan metsänpolttoja seuraavienkaan suunnitelmien aikana.	Poistetaan palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus.
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Tulevalla suunnitelmakaudella erämaa-alueelle laaditaan palojatkumosuunnitelma. Lisäksi luontotyyppitietoja päivitetään sekä luontodirektiivin mukaisista että uhanalaisista luontotyypeistä. Seurantaa tehdään erityisesti tunturiluontotyyppien osalta. ELY-keskus näkee toimenpiteet perusteltuina ja merkittävinä Natura-alueen suojeluarvojen turvaamiseksi. Metsien ennallistamispoltot parantavat suunnittelualueen metsien luonnontilaa sekä luovat elinympäristöjä palamisesta tai palaneesta aineksesta riippuvaiselle lajistolle.	Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelussa päädyttiin siihen, että palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus poistetaan suunnitelmasta, koska alueen paliskunnat, Kolttien kyläkokous ja Saamelaiskäräjät eivät tule sallimaan metsänpolttoja seuraavienkaan suunnitelmien aikana.	Poistetaan palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus.
Paliskuntain yhdistys: Palojatkumoalueita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonnolliset metsäpalot. Mikäli metsäpaloja on muutoin riittävästi, ei ole syytä polttaa erämaa-alueen arvokasta metsää. Olosuhteet muuttuvat paloille suotuisammaksi ilmastonmuutoksen myötä. Metsäpalot edistävät osaltaan	Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelussa päädyttiin siihen, että palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus poistetaan suunnitelmasta, koska alueen paliskunnat, Kolttien kyläkokous ja Saamelaiskäräjät eivät tule	Poistetaan palojatkumosuunnitelman laatimista koskeva kirjaus.

ilmastonmuutosta. Mikäli metsäpalo syttyy alueella luonnollisesti, saattaa se levitä hyvinkin suureksi, koska alue on tietöntä ja vaikeasti tavoitettavissa. Myös Venäjän rajan läheisyys lisää riskiä hallitsemattomasta maastopalosta. Mikäli paloja tehdään, tulee asiasta neuvotella etukäteen paliskuntien kanssa.		sallimaan metsänpolttoja seuraavienkaan suunnitelmien aikana.	
Inarijärvi -yhdistys ry: Inarijärvi-yhdistys ry vastustaa Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnokseen sisältyvää toimenpide-ehdotusta alueen kautta kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamiseksi. Käytännössä ehdotus merkitsisi koko Inarijärven itäpuolella kulkevan 34 kilometrin moottorikelkkauran lakkauttamista. Urasta noin yhdeksän kilometriä kulkee maalla. Vaikka lakkautusta on perusteltu paikallisille asukkaille yhä jäävällä oikeudella ajaa moottorikelkoilla vapaasti erämaa-alueella, on huomattava, että Metsähallitus on toisaalla pyrkinyt kaventamaan paikallisiinkin liittyvää kelkkailua lakkauttamalla mm. paikallisten asukkaiden mukana kulkevien vieraiden niin sanotut perässäajoluvat. Lakkautus ei koske kuitenkaan poroisäntien vieraina liikkuvia ”renkejä”. Kelkkaura mahdollistaa muidenkin kuin paikallisten ja valittujen liikkumisen vierailijoina ja tai muuten uraluvan hankkineina Inarijärven itäpuolella. Kelkkaura on myös kaikille liikkujille tärkeä turvallisuustekijä lumi- ja jääolosuhteiltaan vaikeina vuodenaikoina; kelkkailun ohjautuminen Inarijärven jäille ja merkitsemättömille jäljille toisi silloin selkeitä turvallisuusriskejä. Erämaalain (17.1.1991/62) tarkoitus on sen 1. pykälän mukaan seuraava: ” Erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.” Ei siis ole ollut tarkoitus, eikä toivon mukaan ole vallitseva tavoitekaan, rajata erämaiden käyttöä yksinomaan yhtä elinkeinoa tai yksittäisiä käyttäjiä tai kulkijoita varten. Inarijärvi-yhdistys viittaa ja yhtyy Inarin kunnanhallituksen 3.2.2020 (§ 27) antamaan lausuntoon, jolla se vastustaa kelkkauran lakkauttamista myös Nellimin suunnan matkailuelinkeinojen kehittämisen perustein.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Safari Service: Haluaisimme uran mieluimmin muutettavaksi kelkkareitiksi samoin yritysuran Majavajärvi-Muotkavaara. Muotkavaaraan on norjanpuolella jo yleinen kelkkareitti ja rajan ylitys voi tapahtua ilmoituksella tulliin. Suomenpuolella pitää vain olla yrittäjä noutamassa tai viemässä henkilöitä. Kessivuonoon menevällä uralla on meillä kiinteistöjen omistajilla talviaikainen kulkuoikeus. Reitikisi muuttamisessahan aina tulee kustannuksia, mutta esimerkiksi minulla on Kessivuonon perällä ympärivuotisessa käytössä oleva tukikohta, johon vien asiakkaita. Uraa tulee lanattua tarvittaessa jo nyt ja eikä se merkitseminenkään jääalueilla ole mahdottomuus. Jos halutaan että talviaikainen liikenne muutetaan Inarijärven kautta meneväksi, niin se on huono vaihtoehto.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Jo ympäristöministeriön vahvistamassa Vätsärin hoito- ja käyttösuunnitelmassa on linjattu, ettei erämaa-alueelle perusteta maastoliikennelain (1710/1995) mukaisia moottorikelkkareittejä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan ei ole perusteita muuttaa kyseistä linjausta suunnitelman päivityksen yhteydessä.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 4. Kelkkaura Nellimistä pohjoiseen tulee säilyttää. Minulla on mökki Kaitajärvellä. Yhteys talvisaikaan vaikeutuisi uran sulkemisen myötä.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai

		katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 6. Kessin läpi menevä kelkkareitti on ainoa reitti, jonka kautta pääsee läpi, kun järvi on vesillä. Lisäksi mökkiläiset ovat tottuneet käyttämään reittiä. Reitin poistaminen on turvallisuuskysymys, sillä liikenne siirtyisi kulkemaan Kuortossalmen kautta, joka on aika ajoin sula. Reitti ohjaa kulkemaan ihmiset samaa uraa ja on turvallinen ja mielestäni haittaa vähemmän poronhoitoa kuin pitkin metsiä omia reittejään tekevät kelkkailijat.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Lapin liitto: Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnittelun loppuvaiheessa on esitetty Nellim-Sevettijärvi- kelkkauran siirtämistä Paatsjoen paliskunnan alueella kulkemaan kokonaisuudessaan Inarijarvellä erämaa-alueen ulkopuolella. Esitystä on perusteltu kelkkailun poronhoidolle aiheuttamilla merkittävillä haitoilla. Moottorikelkkaura on osoitettu voimassa olevassa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa ja myös Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa moottorikelkkailureittinä. Reitin osoittaminen maakuntakaavassa perustuu MOKEMA-hankkeessa määriteltyyn moottorikelkkailureitiston luokitukseen (luokka 2). Inarin kunta on panostanut Nellimin alueen työpaikkojen ja matkailun lisäämiseen. Moottorikelkkauran lakkauttaminen voisi supistaa alueen elämisen ja yritystoiminnan edellytyksiä. Nain ollen Lapin liitto ei pidä perusteltuna Vätsärin erämaa-alueella kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

		luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	
Inarin kunta: Moottorikelkkaura johtaa Vätsärin erämaa-alueen halki Majavaselästä Suolisvuonon suulle, missä se yhtyy Veskoniemestä Vasikkaselän kautta Sevettijärvelle kulkevaan moottorikelkkauraan. Vätsarin erämaa-alueella ura kulkee maataipaleena Majava selästä Kessivuonoon noin 4 km matkan, jonka jälkeen ura kulkee Kessivuonoa ja Kuoskerivuonoa pitkin ylittäen n. 400 metrin kannaksen Tyvijärvelle ja siitä n. 4,5 km matkan pienien järvien kautta Kotkavuonoon. Vironiemessä ura on sijoitettu maalle n. 350 m matkalta. Lakkautettavan uran kokonaispituus on 34 km, josta ura sijoittuu maalle n. 9 km matkalla. Käytännössä uran lakkauttamispäätös tarkoittaisi myös Lusmasaari - Majavaselkä välisen uran 20 km lakkauttamista. Kuten Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan, Inarin kunnassa kirjoilla oleville ihmisille kulku olisi edelleen mahdollista. Metsähallituksen viimeaikaiset linjaukset mm. ns. perässäajolupien kieltäminen on tarkoittanut sitä, että esimerkiksi toisella paikkakunnalla opiskelevat inarilaiset nuoret eivät voi enää saada perässäajolupia. Inarin kunta on panostanut runsaasti Nellimin alueen työpaikkojen lisäämiseksi. Alueelle johtava maantie on peruskorjattu kiemurtelevasta heikkokuntoisesta soratiestä päällystetyksi nykyaikaiseksi tieksi, minkä vuoksi alueen matkailu on voimakkaassa kasvussa. Edellä kuvattujen toimintaympäristön muutosten perusteella minkäänlainen elämisen ja yritystoiminnan edellytysten supistaminen ei ole suotavaa. Inarin kunta vastustaa Vätsärin erämaan alueella kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista. Muutoin Inarin kunnalla ei ole Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma- luonnokseen huomauttamista.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 14. Moottorikelkkareitti on ehdottomasti säilytettävä koska sitä kautta kuljen Kessivuonoon kalalle ja se on todella tarpeellinen Ulkopaikkakuntalaisille, joita on paljon kavereinani, jotta pääsemme Kessiin kulkemaan häiritsemättä mahdollisimman vähän poronhoitoa käyttäessämme kelkkareittiä.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Ylä-Lapin moottorikelkkailijat ry: Yhdistys vastustaa erämaa-alueen halki kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista. Moottorikelkkailua ei tule rajoittaa Inarin kunnassa nykyistä	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan.

enempää, vaan ohjattu ja hallittu moottorikelkkareitti tarjoaa turvallisen tavan harrastaa moottorikelkkailua, johon kaikilla tulee tasapuolinen mahdollisuus ja oikeus Metsähallituksen monipuolisten reittien ja uralupien kautta.		lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Inarinmaan Lapinkyläyhdistys ry.: Kulttuurin suojalla ajetaan paikalliset pois omista erämaistaan. MH suosii vain yhtä ammattiryhmää, kuunnellen herkällä korvalla ko. tahoja (poronhoitajat). Miksi paikallisen elämäntavan ja kulttuurin tulisi väistyä tulokaskulttuurille? On menossa kulttuurin vaihto! Lapinkylien oikeudenomistajien jälkeläiset pelattiin jo ulos luonnonkäytöstä lopettamalla ns.perässäajoluvat. Meitä ei ole prosenttuaalisesti paljon, jotka käytämme Vätsärin erämaata, mutta vieläkin pienemmälle porukalle pyhitetään koko alue. Miten luulette ulkokuntalaisena entinen paikallinen nauttivan tilanteesta? Ihmetellään mistä tulee vastakkainasettelu! Tulee justiinsa ihmisryhmien epätasa-arvoisesta kohtelusta. Nyt heikennetään alueen turvallisuutta vähentämällä erämaassa kulkijoita ja ohjaamalla kulkijat yhä myöhemmin jäätyvälle Inarinjärven selille tappelemaan vesikoissa ja lumimyrskyissä. Inarinmaan Lapinkyläyhdistys vastustaa kelkkareitin siirtämistä ko. kohtiin vedoten.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 11. Käyttösuunnitelmaan liittyen on vaadittu aluetta halkaisevan moottorikelkkareitin lakkauttamista. Mikäli alueella on kelkkareitti, kanavoi se liikenteen vain yhteen väylään, ja näin ollen ehkäisee maastoliikenteen aiheuttamia luonto- sekä porotalouden haittoja alueella. Myöskään Inarijärvellä kulkevan kelkkareitin kunto riippuen jäätilanteesta, ei anna aina mahdollisuutta kulkemiseen. Tämän takia maareitti on turvattava, eikä sitä saa lakkauttaa. Vaikka paikkakuntalaisilla on oikeus kelkkailla valtion mailla luvalla siellä, missä sitä ei ole erikseen kielletty, niin kelkkareittä käytetään siirtymiseen esim. kalapaikoille niiltä osin kuin se on mahdollista.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisättiin kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

		maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	
Yksityishenkilö 8. Nellimistä Sevettijärven suuntaan, maitse kulkeva moottorikelkkaura tulee säilyttää. Se on ikiaikainen itä-Inarilaisten käyttämä turvallinen kulkureitti alueen kiinteistöille.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Paatsjoen-Nellimin kyläyhdistys ry: Hallitus päätti yksimielisesti lausua kannanottonaan, että Ikivanha saamelaisten kulkukeino Vätsärin erämaassa Nellimistä pohjoiseen tulee säilyttää avoimena kelkkaurana. Moottorikelkkaura on ikiaikainen vanha inarin- ja kolttasaamelaisten kulkukeino Paatsjoen-Nellimin kyläyhdistys ei hyväksy uran lakkauttamista. Inarijärven takana asuneet ja heillä vierailevat ovat käyttäneet sitä iän kaiken niin aikoinaan kuin myös tänä päivänä. Nuoremmat jälkeläiset kulkevat vanhoilla omilla kotiseuduillaan opettaen lapsilleen omaa kulttuuriperinnettään niin luonnosta kuin luonnonantimien keräilystä ja kalastuksesta. Uran lakkauttaminen on turvallisuus kysymys ja se tulee ottaa huomioon. Liikuttaessa isolla erämaajärvellä ja erämaassa tulee turvallisuus ottaa huomioon. Ilmat voivat hetkessä muuttua. Inarijärvestä voivat jäät heikentyä lyhyessä ajassa niin ettei vanhoilta kotipaikoilta / mökeiltä pääse takaisin jäätä pitkin vaan on turvattava maataipaleelle samoin kuin lumimyrsky yms. voi yllättää ja silloin tulee päästä metsän suojaan. Kyläyhdistyksen hallitukseen ovat useat kyläläiset, joista osa on myös poromiehiä ottaneet yhteyttä ja pyytäneet hallitusta tuomaan esille myös sen, että porot eivät moottorikelkalla liikkujia säikähdä, jos ovat makaamassa reitillä eivät edes siirry siitä. Vasotusajalle tulee miettiä, onko silloin syytä asettaa joitain rajoituksia. Kessin erämaassa liikkuminen sukulaisten ja ystävien kanssa on osa paikallista kylämme kulttuuria. Paatsjoen-Nellimin kyläyhdistys ry:llä ei ole muutoin huomauttamista Vätsärin	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisättiin kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

erämaan hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnokseen.			
Inarin riistanhoitoyhdistys: Moottorikelkkauran lakkauttamista koskevassa asiassa yhdistys viittaa metsästyslain (504/2017) 35 §:n 3 mom 2-kohtaan ja toteaa seuraavaa. Vuonna 2017 metsästyslaissa helpotettiin aseen kuljettamista moottoriajoneuvoilla lumipeitteisenä aikana tarkoituksena helpottaa metsälle siirtymistä sekä vähentää lupabyrokratiaa. Tämä mahdollisti metsästäjän siirtymisen moottorikelkkareittiä pitkin syvemmille metsästysmaille ja aloittamaan metsästyksen siirryttyään moottoriajoneuvosta lain edellyttämän välimatkan päähän. Vätsärin erämaa-alueen läpi kulkevan moottorikelkkauran lakkauttaminen ja sen siirtäminen kulkemaan Inarinjärveä pitkin hankaloittaisi, ellei lopettaisi metsästyksen kokonaan alueella lumipeitteisenä aikana. Tällä toimenpiteellä mm. Inarin riistanhoitoyhdistys ei pystyisi toteuttamaan Lapin alueellisen riistaneuvoston asettamia tavoitteita hirvitalousalueen hirvitiheyksistä. Edellä kuvatun perusteella Inarin riistanhoitoyhdistys vastustaa Vätsärin erämaan alueella kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista. Muutoin Inarin riistanhoitoyhdistyksellä ei ole huomautettavaa Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnokseen.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Suomen moottoriliitto ry: Moottorikelkkailu on eräs merkittävimmistä Lapin matkailun vetovoimatekijöistä. Valtaosa Suomen Lapissa haastatelluista ulkomaisista matkailijoista pitää moottorikelkkailua tärkeimpänä kokemuksenaan, vasta seuraavina tulevat muut kulkupelit, hiihto ja lumikenkäily. Metsähallitus on merkittävin työvoimapoliittisin voimin rakentanut Lappiin kattavan moottorikelkkauraverkoston. Mikäli nyt esitetyllä tavalla verkostoa typistetään, joutuu osa matkailusta siirtymään muille reiteille, joiden kuormitus kasvaa tarpeettomasti. Näiden, olemassa olevien urien varmistaminen reittitoimituksin tulisikin käynnistää välittömästi, ja näin varmistaa reittien säilyminen ja keskeytymätön matkailu. Myös Metsähallituksen "Luonnonvarasuunnitelma Lapin maa- ja vesialueille 2019-2024" tunnustaa mk-matkailun arvon: "Ylläpidämme ja parannamme vapaa-ajan moottorikelkkailua, matkailua ja muita elinkeinoja palvelevia maastoliikenneväyliä rakenteineen." Moottorikelkkamatkailun talousvaikutuksista on tehty joitakin tutkimuksia, joiden perusteella mm. mk-matkailun työllistävää vaikutusta, lähes 5000 ympäri vuotista työpaikkaa ei voi jättää huomiotta. Edellä mainittuihin seikkoihin vedoten esitämme, että kyseessä oleva maastoliikenneura säilytettäisiin ja käynnistettäisiin reittitoimitus, jossa kyseinen reitti saisi pysyvän luvan ja näin ollen olisi myös osana valtakunnallisesti hoidettavaa maastoliikenneverkostoa.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Luonnonvarasuunnitelma Lapin maa- ja vesialueille 2019-2024 ohjaa Metsähallituksen toimintaa saamelaisten kotiseutualueen eteläpuoleisessa Lapissa. Saamelaisten kotiseutualueen, johon Vätsärin erämaakin kuuluu, luonnonvarasuunnitelman (lvs) päivittäminen käynnistyy tämän vuoden kuluessa. Voimassa olevassa lvs:ssa todetaan moottorikelkkailun olevan osa paikallisen väestön ja matkailun talvisia toimintoja. Tavoitteena on ollut nykyisen kelkkareitistön ylläpito.	
Vätsärin paliskunta: Paliskunta kannattaa suunnittelun yhteydessä tehtyä esitystä kyseisen uran lakkauttamisesta ja vaihtoehtoisen reitin löytämisestä Inarinjärven kautta.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella

		turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Saamelaispaliskunnat ry: Erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnokseen sisältyvään karttaan on merkitty Muotkavaaraan johtava yrittäjäkelkkaura, joka kulkee osin erämaa-alueella. Yhdistys katsoo, ettei yrittäjäkelkkauraa tule merkitä hoito- ja käyttösuunnitelmaan uran perustamiseen, lupamenettelyihin ja käyttöön liittyvien epäselvyyksien vuoksi.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Muotkavaaran yrittäjäura: Metsähallitus järjestää neuvottelun uraa käyttävien yritysten, Paatsjoen paliskunnan, Saamelaiskäräjien sekä Kolttien kyläkokouksen kanssa uran käytöstä ja mahdollisista tulevaisuuden ratkaisuista. Metsähallitus on saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisissa neuvotteluissa tuonut esiin sen, että uraa ei voida poistaa käytöstä tai linjata uudelleen yrittäjiä kuulematta.	Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia/sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä.
Yksityishenkilö 18.: Piilolanpolun säilyttäminen nykyisellään jokamiehen oikeudella käyttävien käytössä on mainio asia.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 18. Kaupallisille matkailupalveluille ei pidä myöntää edes lyhytaikaisia lupia käyttää erämaan sisäosia vaan ohjata jo nykyisin olemassa olevien palvelujen yhteyteen. Lyhytaikainen lupa kuormittaa luontoa samoin kuin pitempiaikainen koska samat potentiaaliset asiakkaat tulevat vain tiuhempaan. Matkailuturisteille on yhdentekevää, onko koskematonta erämaata ympärillä kilometri vai kymmenen.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Vätsärin erämaa-alueelle kohdistuu hyvin vähäisessä määrin luontomatkailutoimintaa. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelussa on huomioitu erämaa-alueen perustamistarkoitukset: alueen erämaaluonteen säilyttäminen, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaaminen sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen. Metsähallituksen näkemyksen mukaan ohjelmapalvelutukikohdille myönnettävät luvat tukevat erämaalain monipuolista käyttöä. Suunnitelmassa ohjelmapalvelutukikohtien määrää on rajattu, samoin käyttötarkoitusta (pl. koiravaljakkotoiminta).	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 15. Alueella tulee säilyttää nykyinen moottorikelkkaura, jotta alueella liikkuvat voivat kulkea turvallisesti. Pelkästään jääalueelle tuleva reitti vaarantaa merkittävästi liikkujien turvallisuutta. Katson, ettei maa-alueella oleva ura heikennä oleellisesti tai vaaranna alueella tapahtuvaa poronhoitoa.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

		valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	
Yksityishenkilö 15. Metsähallituksen palvelurakenne on varmaankin riittävä alueella ja uusien kohteiden rakentamiselle ei liene tarvetta.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 13. Tämä kelkkaura on hyvin vanha ura, jota käytetään liikuttaessa Inarijärven itäpuolella. Ura on liikkumisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä. Osa urasta kulkee maataipaleilla, jolloin se turvaa liikkumisen myös huonoissa keliolosuhteissa sekä paikallisille että uraluvilla liikkuville. Uran poistaminen aiheuttaa merkittävän turvallisuusuhan niin pelastuspalvelun kuin muunkin liikkumisen osalta. Lähin ura kulkisi tämän poiston jälkeen Inarijärven keskiosassa. Elinkeinotoiminnan kannalta uran poisto on merkittävä haitta. Yrittäjien vetämät safarit kulkevat pääosin oppaan opastamana eivätkä aiheuta todistettua haittaa muille elinkeinoille. Poiston perusteena ei voi olla tyhjä lause: poronhoidolle aiheutetut merkittävät haitat. Luonnoksessa ei kerrota mitä nämä haitat ovat ja miten ne ovat ilmenneet? Riittääkö tähän pelkästään yhden paliskunnan kommentti vai onko näihin esittää mitään faktatietoa? Viranomaisen tulee pohtia haittoja ja hyötyjä puolueettomasti ja ne tulee voida perustella. Paatsjoen paliskunnan talvilaidunalue ei liitteenä olevan kartan mukaan ulotu tälle kelkkauralle. Paikalliset asukkaat kulkisivat poistosta huolimatta tällä uralla. Jos kelkkailu uralla aiheuttaa ”merkittävää haittaa poroelinkeinolle”, silloinhan paikallistenkin kelkkailu pitäisi täällä kieltää. Kuten luonnoksessa ilmenee, ura on liikennemäärältään vähäinen, joten sen vaikutus poroelinkeinoon ei voi olla merkittävä haitta.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 1. Kannatan Nellimistä Sevettijärven suuntaan kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista ja moottorikelkkailun vähentämistä alueella.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

		kehittäminen.	
Kolttien kyläkokous: Nellim-Keväjärven alueen ja Näätamön alueen kolttien kyläkokoukset esittävät, että moottorikelkkaura säilytetään erämaa-alueella. Kelkkaura on perinteinen kulkureitti ja turvallisuuden vuoksi on tärkeää, että alueella on merkitty ura.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Iglooman Oy: Minulla on kaksi tilaa Vätsärin erämaa-alueella. Moottorikelkkaura kulkee läheltä tilojani. Vastustan kelkkauran poistamista. Kelkkauran poistaminen vaikeuttaisi merkittävästi kulkua tiloilleni – etenkin sidosryhmieni ja ystävieni kulkua. Porojen vasominen tapahtuu varsinaisen kelkkakauden jälkeen pääsääntöisesti toukokuulla, jolloin kelkkailu uralla on käytännössä ohi. Myöskään tiineitä vaatimia kelkkailu ei ao uralla haittaa merkittävästi, koska liikenne on niin vähäistä.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Anarasah sr/ Inarinsaamelaiset ry: Inarinsaamelaisten elämisen edellytysten hankaloittaminen esitetyllä tavalla ei ole hyväksyttävää. Alue on Inarinsaamelaisten perinteistä aluetta ja kulttuuriimme kuuluu metsästys, kalastus, keräily ja liikkuminen maastossa. Viimevuosina Inarinjärven jäätyminen on tapahtunut myöhään syksyllä ei aina viela joulukuullakaan. Usein vasta tammikuulla on järvi jäätynyt, joten reitin suuntaaminen jäälle aiheuttaa turvallisuusriskin. Perinteisen ikiaikaisen kulkukeinon poistaminen ei ole hyväksyttävää. Anarasah sr/ Inarinsaamelaiset ry ei hyväksy Vätsärin erämaan alueella kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamista. Edellytämme perustuslain 17 § huomioimista	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

ja toteamme, että kulttuurimme nauttii perustuslain suojaa ja kansainvälisten oikeuksien huomioimista. Vätsärin erämaan hoitosuunnitelma luonnoksessa esitetty toimenpide koskien reitin lakkauttamista heikentää Inarinsaamelaista kulttuuria.		kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	
Akwé:Kon ryhmä: Maastoliikenne: Nellim-Sevettijärvi -kelkkaura siirrettävä Paatsjoen paliskunnan alueella kulkemaan kokonaisuudessaan Inarinjärvellä	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Vuonna 2017 tehdyn laskennan mukaan uralla ajoi Kessin suuntaan 399 moottorikelkkaa ja Kessistä Nellimin suuntaan 239 moottorikelkkaa. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Inarin Lapin matkailu ry: Inarin Lapin matkailu ry näkee Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran tärkeänä sivukylien yritystoiminnan ja virkistyskäytön kannalta. Ohjelmapalveluyrityksillä on rajallinen määrä uria ja reittejä käytössää safaritoimintaansa varten. Ohjelmapalveluyritysten toiminta on ohjattua ja hyvin hallittua toimintaa. Ohjatut kelkkasafarit tarvitsevat uria, joilla tällaista toimintaa on mahdollista järjestää. Kelkkauralla arvioidaan 600 kelkkailijan vuotuinen käyttäjämäärä, ja tämä luku sisältää myös paikkakuntalaiset kelkkailijat ja kiinteistöilleen kulkevat kelkkailijat. Kelkkauran lakkauttaminen heikentäisi näitten kelkkailijoiden turvallisuutta, koska merkittyä uraa ei enää olisi. Paikkakuntalaiset ja valtion maille kulkuoikeuden omaavat kiinteistöjen haltijat ovat oikeutettuja kulkemaan moottorikelkkauran ulkopuolellakin, mutta merkittyä uraa pitkin kulkeminen lisää turvallisuutta ja ohjaa liikennettä pienemmälle alueelle. Kun moottorikelkkaliikenne ohjautuu tiukemmin merkitylle uralle, ovat mm. luonnolle ja poronhoidolle aiheutuvat mahdolliset haitan vähäisempiä.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

Koppelonpoika Oy: Pyytäisin säilyttämään moottorikelkka uran Nellim Sevetti välillä. Se luo turvaa alueella liikkuville ja mahdolliset liikkumiset tapahtuvat silloin myös reitin kautta. Alueella on paljon kiinteistön omistajia, jotka kulkevat kyseistä reittiä pitkin. Jos reitti poistetaan, kulkeminen siirtyy pois reitiltä ja häiritsee enemmän. Mahdollisesti on tilanteita, että kyseinen reitti on myös turvallisin tapa liikkua alueelle (heikko jäätilanne, myrsky). Mahdollisessa onnettomuustilanteessä avunsaanti on nopeampaa, kun on merkitty reitti. Huollettu ja ylläpidetty reitti on alueen kannalta paras vaihtoehto ja turvallisin kaikille sidosryhmille. Haluaisin myös, että alueen reitit ja urat pysyisivät nykyisillään eikä enempää muodostuisi maastoon.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Lapin pelastuslaitos: Lakkautettavaksi esitetty moottorikelkkaura kulkee Vätsärin erämaa- alueen halki Majavaselästä Suolisvuonon suulle, jossa se yhtyy Inarijarven suurten selkien kautta Sevettijärvelle johtavaan moottorikelkkauraan. Moottorikelkkauran maaosuus kulkee Majavaselästä Kessivuonoon noin 4 km matkan sekä erinaisten maakannasten ja pienten järvien kautta edelleen Sevettijärven reitille ollen yhteensä noin 34 km. Uran lakkauttamispaatos vaikuttaisi ilmeisesti myös Lusmasaari--Majavaselkä välisen noin 20 km uran lakkauttamiseen. On nähtävissä, että Nellimin alueen viimeaikainen kehittäminen mm. uusi maantie ja voimakkaasti kehittynyt sekä edelleen kehittyvä matkailu tulevat lisäämään liikennöintiä ja liikkumista alueella. Mikäli maaosuuksia sisältävät urat lakkautetaan, vaikeutuu pelastustoiminta huomattavasti alueella, koska järvialueen laajat selät jäätyvät huomattavan myöhään, jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä ja silloin toimintamahdollisuudet heikkenevät, saattavat jopa estyä kokonaan. Edellä esitetyn perusteella Lapin pelastuslaitos vastustaa Vätsärin erämaa-alueen kelkkauran lakkauttamista.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Lapin rajavartiosto: Erityisenä kysymyksenä on nostettu esiin ehdotus Nellimistä Sevettijärven suuntaan kulkevan moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa on ehdotettu, ettei Metsähallitus enää ylläpitäisi kyseistä uraa. Lapin rajavartioston näkemyksen mukaan moottorikelkkauraa ei tule lakkauttaa. Uran lakkauttaminen estäisi Rajavartiolaitosta käytännössä toteuttamasta valvonta- ja yleisen turvallisuuden ylläpitämistehtäviä tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi se heikentäisi merkittävästi tavallisten kansalaisten turvallista liikkumista erämaa-alueella.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

		valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	
Paatsjoen paliskunta: Paliskunta on esittänyt ja kannattaa edelleen kyseisen uran lopettamista ja uuden korvaavan uran avaamista Inarinjärven kautta vesialueita pitkin. Nykyinen reitti on vahaisessa käytössä, mutta se kulkee läpi häiriöherkän vasoma-alueen. On myös oletettavaa, että sekä kelkka- että koiravaljakkoliikenne tulee lisääntymään alueella esitetyistä rajoituksista huolimatta. Erityisen ongelmallisena paliskunta pitää koiravaljakoiden liikkumista uraa pitkin vasoma- alueen läpi. Kyseinen liikenne on usein omaehtoista ja poronhoitoa huonosti tuntevien henkilöiden harjoittamaa sekä ajoituksiltaan ennalta-arvaamatonta. Hks-luonnoksessa esitetyt valjakkotoimintaa koskevat rajoitukset eivät koske eivätkä näin ohjaa omatoimisia kulkijoita.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kelkkauran poistaminen erämaa-alueelta, missä on runsaasti kolttalain mukaisia kiinteistöjä, 140 yksityisten kiinteistöä sekä runsaasti ohjelmapalvelujen toimintaa kalastuspalvelujen ja siihen liittyvän moottorikelkkailun osalta, ei todennäköisesti merkittävästi muuta maastossa liikkumisen määrää tai haittaa saamelaiselle poronhoidolle. Kevättalven maastoliikenteellä voi kuitenkin olla vasomisalueilla häiritsevä ja vasomistulosta heikentävä vaikutus. Kelkkaura kulkee vasomisalueen itälaidalla ja osin kesälaidunalueella. Kelkkailumääräksi on arvioitu 600 kelkkaa talvessa, mistä 300 kelkkaa pääsiäisen aikana. Metsähallitus ja paliskunta tulevat tiedottamaan kelkkailun vaaroista poronhoidolle.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisättiin kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Suunnitelmaluonnoksen mukaan erämaa-alueella ei toteuteta uusia rakenteita tai reittejä, eikä alueelle aktiivisesti ohjata virkistyskäyttäjiä. ELY-keskus näkee kuitenkin tärkeäksi nykyisen palvelutason säilyttämisen autiotupien ja	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.

palvelurakenteiden osalta. Vätsärin erämaa-alue on vaikeakulkuinen ja mahdollisuus päästä suojaan on turvallisuuskysymys.			
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Luontomatkailuyrityksillä on mahdollisuus saada lupa tilapäisen ohjelmapalvelutukikohdan sijoittamiseen erämaa-alueelle enintään 2 kuukaudeksi. Samaan aikaan kaikilla yrityksillä voi olla yhteensä kolme voimassaolevaa tukikohtalupaa erämaa-alueella. Tukikohtia ei myönnetä koiravaljakkotoimintaan. ELY-keskus näkee tärkeänä, että tukikohdat ovat sopimusperusteisia. Sopimuksissa tulee huomioida poronhoidolle merkittävät alueet ja luontoarvot. Erityistä huomiota tulee kiinnittää väliaikaisten tukikohtien kuljetukseen siten, ettei erämaa-alueen luontoarvot vaarannu.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Vätsärin erämaa-alueelle kohdistuu hyvin vähäisessä määrin luontomatkailutoimintaa. Suunnitelman mukaan Metsähallituksella olisi kuitenkin mahdollisuus myöntää lupa tilapäisen ohjelmapalvelutukikohdan sijoittamiseen. Tukikohta edellyttää aina lupaa ja lupaharkinnassa huomioidaan mm. paliskunnan näkemys sijoituspaikasta, mahdolliset uhanalaisten petolintujen pesäreviirit sekä muut luontoarvot.	Ohjelmapalvelutukikohtia koskevaa kirjausta täydennetään siten, ettei lupia myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana.
Paliskuntain yhdistys: Paatsjoen paliskunta kannattaa moottorikelkkauran lakkauttamista. Moottorikelkkaura aiheuttaa poronhoidolle häiriötä. Ennakoitu matkailun kasvu lisää turistiliikennettä alueelle. Paliskunnan kanta tulee huomioida suunnittelussa. Mikäli ura siirretään uudelle alueelle, on sen alueen paliskuntien kanssa neuvoteltava riittävän aikaisessa vaiheessa poronhoito- lain 53 §:n mukaisesti.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Saamelaiskäräjät: Erämaa-alueen talvikauden kelkkaurat palvelevat erämaa-alueen sisällä oleville yksityisille kiinteistöille kulkuoikeuksin tapahtuvaa liikennöintiä, kuntalaisten maastoliikennelain sallimaa, vapaata liikennöintiä alueella ja Metsähallituksen uraluvalla liikkuvia sekä poronhoidon ja hallinnoinnin puitteissa alueella liikkuvia. Metsähallitus pyytää näkemystä Nellimin-Sevettijärven kelkkauran lakkauttamisesta erämaa-alueen sisällä. Asiassa on tärkeää, keitä toimenpide koskisi, ja lausuntopalautetta arvotettaessa tulisi huomioida, että ura on esitetty korvattavaksi erämaa-alueen ulkopuolelle merkittävällä uralla, jolloin kyseessä ei ole kulkuyhteyden totaalinen poistuminen Nellimin suunnasta. Julkisuudessa on esiintynyt päinvastaisia käsityksiä. Nellimistä merkittäisiin uusi kelkkaura, joka yhtyisi Ivalon ja Sevettijärven välillä kulkevaan uraan etelämpänä kuin nykyinen ura. Molemmissa tapauksissa ura kulkisi osittain vesistöllä. Saamelaiskäräjien saaman tiedon mukaan nykyiseen uraan sisältyy ainakin yksi vaarallinen virtapaikka, kun taas laajemmalla järvenselällä sulat voitaneen välttää. Nykyinen yhtymäkohta sijaitsee Pahtaniemestä itään Navžuusuálui-saaren lounaiskärjen lähellä. Saamelaiskäräjät näkee, että moottorikelkkaliikenne ei kuulu niihin luonnon monikäytön muotoihin, joita erämaa-alueella tulee kannustaa harjoitettavan nykyisiä poikkeuksia lukuun ottamatta eli saamelaiskulttuurin ja paikkakuntalaisten luontaistalouden harjoittamisen yhteydessä. Tulee huolella	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

harkita, lisäisikö ehdotettu toimenpide kontrolloimatonta kelkkailua, joka nykyisellään erämaa-alueen eri osissa vaikeuttaa tarkoituksenmukaista laidunalueiden käyttöä, vai voidaanko sen avulla nimenomaan vähentää vapaa-ajan ajankuluna ja huvittelutarkoituksessa tehtyä kelkkailua. Kuntalaisten oikeuksiin toimenpiteellä ei puututtaisi.			
Yksityishenkilö 5. Nellimiin on vihdoin saatu kunnollinen asvalttitie, jonka myötä alueen tavoitettavuus ja myös kiinnostavuus on huomattavasti parantunut. Inarin kunta on jo huomioinut tämän myöntäessään esimerkiksi rakennuslupia alueen matkailuelinkeinon kestävälle kehittämiselle. Ilmastonmuutoksen myötä Inarinjärven jäätilanne on varsinkin alkutalvesta oikullinen ja tiettyinä vuosina vielä tammikuussakin nousee lauhan sään myötä vettä jäälle liikkumista haittaamaan. On esitetty Kessin ja Vätsärin läpi kulkevan metsähallituksen kelkkauran poistamista muun muassa poronhoidon vaatimusten myötä. Nellimin kylän ja koko Inarin alueen matkailun ja kuin myös yksityisen virkistyskäytön myötä kelkkauran säilyttäminen on ensiarvoisen tarpeellista. Kelkkaura palvelee myös hiihtämällä tapahtuvaa talviretkeilyä ja on turvallisuustekijä, kuin myös lisämahdollisuus rajavartiostolle alueen tehokkaaseen valvontaan. Metsähallituksen kelkkauraa, joka kulkee Kessin ja Vätsärin alueella ei saa missään tapauksessa poistaa käytöstä. Ko. ura linkittää kelkkailumahdollisuuden turvallisesti ja luontoa kunnioittaen Ivalo - Nellim - Sevettijärvi - Inari reitillä. Olisi täysin käsittämätöntä, että esimerkiksi Nellimin Erähotelli ltd:n kelkkasafarit joutuisivat ajamaan ensin Ivaloon ja sieltä Inarin kautta Sevettijärvelle, kun nyt on huomattavasti lyhyempi ja turvallisesti merkitty vaihtoehto olemassa. Ko. kelkkaura palvelee myös vapaa-ajan asujia tuolla alueella ja vähentää oleellisesti luvatonta kelkkailua erämaan maastossa.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 10. Olemme olleet 197O-luvulta alkaen aktiivisia kävijöitä omistamallamme kiinteistöllämme, ja kaikkinainen yritys estää ja vaikeuttaa liikkumistamme omalle kiinteistölle on tuomittavaa. Mielestämme suunniteltu moottorikelkkauran lakkauttaminen heikentää huomattavasti käyttömahdollisuuksiamme kiinteistöllä talvisin. Ymmärrämme täysin, että meidän tulee toimia yhteistyössä paikallisten poroelinkeinohoitajien kanssa niin, ettei porojen laiduntaminen häiriinny. Vaadimme kuitenkin, ettei nykyisiä toiminta- ja liikkumisedellytyksiämme kiinteistöllämme tulla millään tavalla estämään tai hankaloittamaan Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksen täytäntöönpanolla, mikä käsityksemme mukaan tulee tapahtumaan, mikäli suunnitelma toteutetaan. Esitys Nellim - Sevettijärvi -moottorikelkkauran lakkauttamisesta vaikeuttaa kulkuamme omalle kiinteistöllemme. Mielestämme yksi hoidettu moottorikelkkaura vähentää mahdollisia haittoja alueen poroelinkeinoille, koska liikkuminen on keskitetty yhdelle uralle, joka on Metsähallituksen hoidossa. Nykyinen kelkkaura vähentää huomattavasti enemmän ilmastolle aiheutuvia päästöjä kuin vaihtoehto, jossa ainoa kulku olisi lnarijärven jäätä pitkin. Tämä vaihtoehto pidentäisi matkaa n. 30 kilometrillä ja olisi huomattavasti vaarallisempi ottaen huomioon ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat vaihtelut jäätilanteissa.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.

Katsomme, että osaltamme pidämme yllä ja siirrämme seuraavalle sukupolvelle sukutaustaamme kuuluvaa paikallista elämäntapaa ja kulttuuria kalastamalla, keräilemällä marjoja ja sieniä sekä metsästämällä maalintuja. Tähän liittyy olennaisesti mahdollisuus käyttää erämaakiinteistöämme.			
Yksityishenkilö 17. Asiani koskee 1.Moottorikelkka/hiihto-/ vaellusreittiä ns vanhaa keinoa eli reittiä Nellimistä Sevettijärvelle, joka on ikivanha ja kulkee maitse koska Inarijärvi jäätyy kovin myöhään ja ilmastonmuutoksen vuoksi yhä myöhemmin. Täten kulkuaika järveä pitkin vaikeutuu ja tulee vaaralliseksi. Nytkin on mitattu Piekanasaaren luona vain 15 cm jäätä ja päällä on metrinen lumi. Tulee halkeamia ja vettä jäälle lumen alle. Tällöin kulkuvälineet kastuvat pakkasella ja jäätyvät. Alueella on n. 50 mökkiä / kämppää, joille kulku maitse on tavallisen tien puutteen vuoksi mahdoton. Siksi vanha kulkureitti on tarpeellinen. Meilläkin on kämppä 15 km vesimatkan päässä tiettömän taipaleen takana. Mökkien myyntiarvokin laskee, jos kulku vaikeutuu.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Saamelaispaliskunnat ry: Yhdistys kannattaa kelkkauran siirtämistä erämaa-alueen ulkopuolelle. Nykyinen reitti kulkee osin virtapaikkojen vierestä ja reitti on siten vaarallinen muille kuin paikallisille. Yhdistys muistuttaa, että kelkkauran siirtäminen ei vaikuta kuntalaisten tai kiinteistönomistajien kelkkailuun erämaa-alueella.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 18. Kelkkareitti tulee ohjata eteläosastaan Inaria pitkin ja sen jälkeen pohjoiseen mahdollisuuksien mukaan vesistöjä pitkin.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan

		järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	tarvittaessa sulkea.
Yksityishenkilö 12. Vätsärin alueella kulkevan moottorikelkkauraa ei pidä lakkauttaa. Kyseessä on vanha periteinen kulku-ura, jota käytetään sen sijainnista johtuen syksystä pitkälle kevääseen. Uran lakkauttaminen suuntaisi ihmisten kulkua Inarijärven jääpeitteiselle alueelle, joka on paikoin hyvinkin petollinen sen säännöstelystä johtuen. Uran lakkauttamisen perusteluina on mainittu, että se ”aiheuttaa merkittävää haittaa poronhoidolle”. Samassa asiayhteydessä mainitaan myös, että uran lakkauttamisesta ei aiheudu juuri mitään haittaa, koska sen käyttö on niin vähäistä. Miten tämä uran vähäinen käyttö ja samalla niin merkittävä haitta poronhoidolle on perusteltu Metsähallitukselle? Onko Metsähallitus pohtinut asiaa puolueettomasti tässä lähes 4 vuotta kestäneessä suunnitelman valmisteluvaiheessa vai käynnistetäänkö tässäkin tapauksessa puolueettomuuspohdinta vasta lausuntojen ja mielipiteiden kuulemisen jälkeen? Uran lakkauttamisella voidaan pahimmassa tapauksessa vaarantaa alueen muiden kulkijoiden terveys tai jopa henki poronhoidon kustannuksella, kun ihmisten kulkeminen ohjataan tiedustelemattomalle Inarijärven jääpeitteelle.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Saamelaiskäräjät: Saamelaiskäräjät pyytää saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvotteluun mennessä lisätietoja Paatsjoen paliskunnan alueella kulkevasta, osin erämaa-alueelle koukkaavasta, Muotkavaaraan johtavasta kelkkaurasta ja sen käyttötarkoituksesta. Kelkkaura on esitetty suunnitelmaluonnoksen karttaliitteessä kuvassa 4 reittiluokassa muut reitit. Se erkanee nyt lakkautettavaksi esitetystä urasta juuri tämän tullessa erämaa-alueen sisälle.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Muotkavaaran yrittäjäura: Metsähallitus järjestää neuvottelun uraa käyttävien yritysten, Paatsjoen paliskunnan, Saamelaiskäräjien sekä Kolttien kyläkokouksen kanssa uran käytöstä ja mahdollisista tulevaisuuden ratkaisuista. Metsähallitus on saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisissa neuvotteluissa tuonut esiin sen, että uraa ei voida poistaa käytöstä tai linjata uudelleen yrittäjiä kuulematta.	Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia/sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä.
Safari Service: Tämä kelkkaura on hyvin vanha ura, jota käytetään liikuttaessa Inarijärven itäpuolella. Ura on liikkumisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä. Osa urasta kulkee maataipaleilla, jolloin se turvaa liikkumisen myös huonoissa keliolosuhteissa sekä paikallisille että uraluvilla liikkuville. Uran poistaminen aiheuttaa merkittävän turvallisuusuhan niin pelastuspalvelun kuin muunkin liikkumisen osalta. Lähin ura kulkisi tämän poiston jälkeen Inarijärven keskiosassa. Elinkeinotoiminnan kannalta uran poisto on merkittävä haitta. Yrittäjien vetämät safarit kulkevat pääosin oppaan opastamana eivätkä aiheuta todistettua haittaa muille elinkeinoille. Yritykseni on saanut Leader rahaa tukikohdan perustamiseen Kessivuonoon. Tuen yksi lisäarvon tuoja oli kelkka	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Moottorikelkkaura: Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia/sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä.

uran käyttö asiakkaitten omille sekä vuokrakelkoille. Olen myöskin Metsähallituksen yhteistyöyrittäjä, joka takaa Muotkavaaran uran käytön ja opastuksen asiakkaitten omilla ja vuokrakelkoilla. Uusien toimintaohjeiden mukaan asiakas voi jatkaa rajan yli Norjaan. Norjan puolella on edelleen kunnostettu kelkkareitti. Suomen puolella ura pitäsi myöskin muuttaa kelkkareitiksi, joka takasin vaihtoehtoisen mahdollisuuden kelkkasafarien kehittämiseen ja matkailun kasvuun. Nyt Paatsjoen paliskunnan toiminta on ollut vihameilistä eikä edes opastettua toimintaa sallivaa. Uran poistaminen lopettaa myös Muotkavaaran uran käytön.		kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen. Muotkavaaran yrittäjäura: Metsähallitus järjestää neuvottelun uraa käyttävien yritysten, Paatsjoen paliskunnan, Saamelaiskäräjien sekä Kolttien kyläkokouksen kanssa uran käytöstä ja mahdollisista tulevaisuuden ratkaisuista. Metsähallitus on saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisissa neuvotteluissa tuonut esiin sen, että uraa ei voida poistaa käytöstä tai linjata uudelleen yrittäjiä kuulematta.	
Yksityishenkilö 3. Vätsärin käyttö- ja hoitosuunnitelmaan sisältyvä moottorikelkkareitin poistoehdotus on hylättävä ja siis moottorikelkkareitti säilytettävä ainakin Šurnuvuonoon saakka. Perustelu: Inarijärvi on usein keväällä jäällä olevasta veden johdosta vaikeakulkuinen moottorikelkallakin. Osin maalle sijoitettu reitti mahdollistaa pääsyn huonojen keliolosuhteiden aikana Hiirivuonossa ja Hiiriniemessä sijaitseville mökeille.	Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Metsähallitus pyysi lausuntokierroksen aikana sidosryhmien ja alueen käyttäjien näkemyksiä mahdollisesta moottorikelkkauran lakkauttamisesta. Suunnitelmaluonnoksessa lakkauttamista ei esitetty ja saadun lausuntopalautteen perusteella Metsähallitus katsoo, että uran säilyttämistä puoltavat mm. turvallisuuteen liittyvät perusteet, koska järvialueen laajat selät jäätyvät myöhään ja jääpeitteiset alueet ovat usein vesillä. Moottorikelkkaura on vanha keino, jota pitkin kuljetaan erämaa-alueella oleville yksityismaille ja valtion mailla oleville tukikohdille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan sekä kiinteistöille kulkemisen että paikkakuntalaisten maastoliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle vähentää myös poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. Lisäksi erämaalain tavoitteena on luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen.	Nellim-Sevettijärvi moottorikelkkauran osalta ei muutoksia suunnitelmaan. Suunnitelmaan lisätään kirjaus siitä, että, että resurssi- tai turvallisuusperusteella moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea.
Akwé:Kon ryhmä: Maastoliikenne ja koiravaljakot: Häiriöiden kirjaamisesta ja ilmoittamisesta Mh:lle (ns. vahinkoilmoitusjärjestelmästä) esim. poromiesten toimesta. Tämä menettely voitaisiin kirjata hks:aan. Edelleen katsottiin tarpeelliseksi kehittää edellisiä ja muita mahdollisia häiriöitä aiheuttavia toimintoja koskevan seurannan ja kriteereiden kirjaamista hks:aan.	Erätalouden toimenpiteet	Metsähallituksen erävalvonnalla on olemassa sähköinen ilmoitusjärjestelmä eräluvat -sivustolla (ilmoitus erätarkastajalle), johon ilmoituksia epäillyistä rikkeistä voi ilmoittaa. Myös perinteiset tiedonvälitysvälineet, puhelin ja sähköposti, toimivat hyvin ja niiden kautta tieto saadaan tarvittaessa nopeasti reaaliaikaisesti oikealle taholle. Tärkeää olisi, että ilmoitukset tulisivat mahdollisimman nopeasti, jotta niihin voidaan tarvittaessa myös reagoida välittömästi. Kuitenkin täytyy muistaa, että nykyisillä resursseilla aina ei pystytä toimimaan tilanteen vaatimuksien mukaan.	Täydennetään suunnitelmaan tiedot ilmoitusjärjestelmän olemassa olosta.

		Varsinaisen ilmoitus- ja seurantajärjestelmän perustamista Metsähallitus ei pidä mahdollisena eikä tarpeellisena. Esitetty järjestelmä ei sovi viranomaistoimintaan. Viranomaisten toimintaa ohjaa lainsäädäntö, jolloin toimintaan sisältyy velvoitteita mm. sekä salassapidosta, yksityisyyden suojasta, että tasapuolisuudesta kansalaisia kohtaan. Usein epäilty rikosasia ja sen tutkinta siirretään lain edellyttämällä tavalla poliisin hoidettavaksi poliisin laajemmista tutkintaoikeuksista johtuen. Erävalvonnan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja seurannasta säädetään erävalvontalaissa ja -asetuksessa. Metsähallituksen erätarkastajat toimivat virkavastuulla tehtäviään suorittaessaan ja erätarkastajien toimintaa ja toiminnan lainmukaisuutta sekä asianmukaisuutta valvoo esimiesten lisäksi maa- ja metsätalousministeriö ja toimivaltuuksia alueen aluehallintovirasto.	
Paliskuntain yhdistys: Hirvien nuolukivien asettamista ei tulisi sallia alueelle. Hirvien nuolukivistä on haittaa poronhoidolle, koska porot kulkevat epätoivotuille alueille nuolukivien perässä tai sitten jäävät tarpeettomasti oleskelemaan niiden lähistölle. Nuolukivien asettaminen aitojen läheisyyteen voi lisätä myös aitojen rikkoontumisia ja aiheuttaa ylimääräisiä korjauskustannuksia. Nuolukiviä on viety aiempina vuosina Inarijärven saariin ja tämä on ainakin Paatsjoen paliskunnan alueella aiheuttanut porojen siirtymistä saariin.	Erätalouden toimenpiteet	Nuolukiviä hirville viemällä toteutetaan metsästyslain mukaista riistanhoitoa, joten kieltäminen ei ole oikea ratkaisu mahdollisten haittojen ehkäisemiseksi. Metsästys - ja riistanhoitoasioista käydään vuosittain sidosryhmäneuvottelut, joissa kutsuttuna on myös paliskuntien edustajat. Tässä tilaisuudessa on tarkoituksenmukaista käydä läpi ongelmakohdat ja mahdolliset haitat ja miettiä ratkaisuja yhdessä. Vätsärin alueelle on nuolukiviä viety vähäisissä määrin, joten mahdollisia haittoja voidaan ehkäistä ohjauksellisin keinoin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 14. Samoin kaikki metsästykseen ja kalastukseen liittyvät oikeudet on säilytettävä ennallaan.	Erätalouden toimenpiteet	Suunnitelmalla ei puututa alueen metsästys- ja kalastusoikeuksiin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paliskuntain yhdistys: Maasuurpetojen poroelinkeinolle aiheuttamat vahingot ovat olleet erittäin korkealla tasol-la viimeisen kymmenen vuoden ajan. Ainoa keino vähentää vahinkoja sekä valtion peto-vahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto. Erityisen suurta vahinkoa aiheuttavien petojen poikkeuslupametsästys tulee olla jatkossakin mahdollista suunnittelualueella.	Erätalouden toimenpiteet	Suomen riistakeskus myöntää luvat vahinkoa tai vaaraa aiheuttavan suurpetoyksilön metsästykseen. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ole vaikutusta ko. lupaharkintaan.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Saamelaispaliskunnat ry: Lapin matkailu on suuressa kasvussa. Niin yritysten toteuttaman matkailun kuin omatoimimatkailun Vätsärin erämaa-alueella voidaan odottaa lisääntyvän. Siksi suunnitelmaluonnoksen kirjauksia tulee tarkastella myös siitä näkökulmasta. Jo tällä hetkellä saamelaisten kotiseutualueella on suuria puutteita viranomaisten myöntämien lupien valvonnassa. Tämä tehokkaan valvonnan puuttuminen koskee myös Metsähallitusta.	Erätalouden toimenpiteet	Erävalvontaa tehdään resurssien puitteissa, eikä asiaa ratkaista hoito- ja käyttösuunnitelmalla. Suunnitelmalla mahdollistetaan rajavartiolaitoksen valvontatukikohtien käyttäminen myös vapaa-ajalla, mikä lisää erämaa-alueen viranomaisvalvontaa.	Muutetaan viranomaisten tukikohtien vapaa-ajankäyttöä koskevaa kirjausta.
Saamelaiskäräjät:	Erätalouden toimenpiteet	Metsästyksen järjestelyistä käydään vuosittain	Ei muutosta suunnitelmaan.

Saamelaiskäräjät toteaa, että Metsähallituksen ja paikallisten sekä poronhoitajien välillä näyttäisi olevan eriäviä näkemyksiä metsäkanalintuihin kohdistuvan linnustuksen ekologisesta ja kulttuurisesta kestävyydestä. Voineeko Metsähallitus entistä laajemmin osallistaa paikallisia ja poromiehiä omaan luonnonvarojen hallintaa koskevaan päätöksentekoonsa, entisestään panostaa päätöstensä perusteluun ja myös satsata erämaa-alueen käyttömuotojen valvontaan. Saamelaiskäräjät näkee, että tällöin edesautettaisiin myös saamelaisten oikeuksien toteutumista (vrt. laki Metsähallituksesta 6 §). Huolestuttavana esimerkkinä oikeuksien heikentymisestä Saamelaiskäräjät pitää poronhoidon töiden 'väistymistä' eli siirtämistä metsäkanalinnustuksen kauden ulkopuolelle myöhäissyksyllä. Poroja ei yhdessä alueen paliskunnassa saada aitaan ennen kuin linnustus loppuu, koska "metsä on täynnä miehiä ja koiria", eli linnustajat eivät huomioi toimivansa saamelaisten kotiseutualueella ja erityisellä poronhoitoalueella. Luonnon monikäyttöä ei voida Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hallinnoida siten, että jätetään luontais- ja saamelaiselinkeinojen harjoittajat ja ulkopuoliset yrittäjät keskenään maastoon sopimaan välejään. Metsähallituksen yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden sisältämä saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen tulee huomioida. Ei myöskään ole toivottavaa, että poromiehet esimerkiksi ajautuvat valvojan rooliin. Saamelaiskäräjät pitää kuitenkin hyvänä, että suunnitelmaluonnokseen on kirjattu metsästyspaineen seuraaminen ja vuosittainen lupametsästyksen kestävyyden arviointi.		neuvottelu, johon on kutsuttuna paliskuntien edustajat. Metsähallitus on myös pyytänyt ennen hirvenmetsästyksen alkua paliskunnilta tietoa metsästyksessä huomioitavista asioista ja näitä tietoja on välitetty luvansaajille. Koirien käyttö metsästyksen apuna on metsästyslain mukaista ja Metsähallituksen on hyvin vaikea asettaa rajoituksia niiden käyttöön. Metsähallituksen kanta on, että paliskunnat ja Metsähallitus tekevät jatkossa enemmän yhteistyötä tiedottamalla meneillään olevista porotöistä metsästäjille porotyöt.fi-palvelun kautta. Palvelun tehokkaan käytön ja markkinoinnin avulla saadaan tiedotettua reaaliaikaisesti kriittiset paikat, joissa metsästystä on syytä välttää.	
Saamelaiskäräjät: Suotavaa olisi, että hoito- ja käyttösuunnitelman aluekuvauksessa mainittaisiin Inarijärven taimenen monimuotoisuudesta ja virtavesistöjen rooli kannan monimuotoisuuden ylläpitämisessä ja ympäristön muutoksiin sopeutumisessa.	Erätalouden toimenpiteet		Täydennetään suunnitelman.
Yksityishenkilö 15. HKS:ssä on maininta porojen huomioimisesta erityisesti vasoma aikaan, mutta samaan aikaan myös alueella olevat riistaeläimet ovat yhtä herkässä tilanteessa, jolloin myös ne täytyy ottaa huomioon.	Erätalouden toimenpiteet	Sekä porot että riistaeläimet hyötyvät lisääntymisaikaisista maastoliikenteen rauhoitusalueista.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paatsjoen paliskunta: Nuolukiviä ei tule sijoittaa erämaa-alueelle niiden poronhoidolle aiheuttamien häiriöiden takia.	Erätalouden toimenpiteet	Nuolukiviä hirville viemällä toteutetaan metsästyslain mukaista riistanhoitoa, joten kieltäminen ei ole oikea ratkaisu mahdollisten haittojen ehkäisemiseksi. Metsästys - ja riistanhoitoasioista käydään vuosittain sidosryhmäneuvottelut, joissa kutsuttuna on myös paliskuntien edustajat. Tässä tilaisuudessa on tarkoituksenmukaista käydä läpi ongelmakohdat ja mahdolliset haitat ja miettiä ratkaisuja yhdessä. Vätsärin alueelle on nuolukiviä viety vähäisissä määrin, joten mahdollisia haittoja voidaan ehkäistä ohjauksellisin keinoin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 8. Suunnitelman sivulla 21 mainitaan alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä. Haluan kiinnittää huomion Inarijärven virkistyskäyttöön matkailukalastajien, lähinnä omatoimisten kalastusmatkailijoiden osalta. He majoittuvat useammaksi päiväksi jonnekin saaren rantaan ja jälki on myös sen mukainen. Inarin saaret ovat kohta täynnä erilaisia leiripaikkoja erilaisine kotuksineen/ rakennelmineen. Rakentavat kivikasoja, pressukatoksia yms. ja jättävät rakennelmat paikoilleen "seuraavaa kesää varten". Tällaiset tulisi ehdottomasti kieltää. Usean	Erätalouden toimenpiteet	Suunnitelmassa on tunnistettu, että lähinnä veneillä liikkuvien virkistyskäyttäjien jäljiltä rannoille on jäänyt nuotiopaikkoja, kivikasoja ja pressukatoksia. Nämä rakennelmat ovat luvattomia, eivätkä kuulu jokamiehenoikeuksien piiriin. Metsähallitus siivoaa rantoja vuosittain alueen valvonta- ja huoltotöiden yhteydessä. Suunnitelmassa esitetään yhtenä kehityskohteena	Ei muutosta suunnitelmaan.

vuorokauden oleskelu samassa rannassa kuluttaa herkän maapohjan rumaksi. Siitä löytyy dokumentteja netissä pyörivillä videoilla. Sitä tapahtuu niin Vätsärin ylängöllä kuin Kaldoaivin erämaa-alueella. Myös C & R -kalastus on lisääntynyt huomattavasti myös erämaajärvillä. Varsinkin Vätsärin tunturiylängöllä on ko. kalastusmuoto käytössä, valitettavasti.		Inarijärven ranta-alueiden siistimistä, joka olisi mahdollista toteuttaa laaja-alaisemmin hankkeena, jolle saadaan erillisrahoitus. Edellyttää kuitenkin hankekumppaneiden mukaan tuloa.	
Saamelaispaliskunnat ry.: Yhdistys esittää, että hirvien nuolukivien sijoittaminen erämaa-alueelle poistetaan suunnitelmaluonnoksesta. Nuolukivet houkuttelevat myös poroja. Yksi nuolukivi voi hankaloittaa jopa useiksi vuosiksi porojen paimentamista, koska porot hakeutuvat paikalle pitkään nuolukiven loppumisenkin jälkeen nuolemaan puuta tms., johon kivi on kiinnitetty tai jopa maata, johon nuolukivi on sateen ja lumen sulamisen myötä liuennut.	Erätalouden toimenpiteet	Nuolukiviä hirville viemällä toteutetaan metsästyslain mukaista riistanhoitoa, joten kieltäminen ei ole oikea ratkaisu mahdollisten haittojen ehkäisemiseksi. Metsästys - ja riistanhoitoasioista käydään vuosittain sidosryhmäneuvottelut, joissa kutsuttuna ovat saamelaiskäräjien lisäksi mm. paliskuntien edustajat, Kolttien kyläkokouksen edustaja ja alueen riistanhoitoyhdistys. Tässä tilaisuudessa on tarkoituksenmukaista käydä läpi ongelmakohdat ja mahdolliset haitat ja miettiä ratkaisuja yhdessä. Vätsärin alueelle nuolukiviä on viety vähäisissä määrin, joten mahdollisia haittoja voidaan ehkäistä ohjauksellisin keinoin.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 1. Alueella on runsaasti valtion mailla olevia tukikohtia, näitä pitäisi harkita aiempaa tarkemmin ja olla myös alueita, joille ei myönnetä lupia näihin. Kaupallista koiravaljakkotoimintaa ei tule sallia alueella ja myös jokamiehenoikeudella tapahtuvaa koiravaljakkoajoa voisi rajata pois Vätsärin ydinalueelta. Suunnitelmassa lentokoneet voivat laskeutua erämaan järville ja nousta niiltä ilman Metsähallituksen lupaa, kun kyseessä ei ole säännöllinen reittiliikenne. Rajaisin laskeutumisen pois lintujen pesimäajalta. Alueella tulisi pitää koirat kytkettyinä	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Suunnitelmassa ohjataan tukikohtien sijoittumista aiempaa tarkemmin. Lisäksi Vätsärin ylängölle on määritelty alue, jonne uusia tukikohtia ei myönnetä. Metsähallitus ei pysty rajoittamaan lentokoneiden laskeutumista järville kuin niissä tapauksissa, että kyse on säännöllisestä reittiliikenteestä. Metsähallituksen luvilla tapahtuvaa koiravaljakkotoimintaa on suunnitelmassa rajattu. Jokamiehen oikeudella tapahtuvaan koiravaljakkoajoon ei hoito- ja käyttösuunnitelmalla voida puuttua.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 2. Vielä kun saisi rajoituksia vesilentokoneiden lentelyyn ja poromiesten moottorikelkkojen kulkuun alueella. Kaikki kunnia saamelaisille, mutta jos haluavat pitää perinteitä yllä niin poronhoito vanhaan malliin, sukset jalkaan ja tunturiin. Samat säännöt kaikille.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Metsähallitus ei pysty rajoittamaan lentokoneiden laskeutumista järville kuin niissä tapauksissa, että kyse on säännöllisestä reittiliikenteestä. Maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n mukaan poronhoitoon kuuluviin töihin lumipeitteisenä aikana ei tarvita maan omistajan lupa.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paliskuntain yhdistys: Paliskuntain yhdistys näkee hyvänä, että koiravaljakkotoimintaa alueella supistetaan sen aiheuttamien haittojen ja häiriöiden vuoksi. Myös kelkkailun ohjaaminen ja rajoittaminen porojen vasoma-alueilla on tärkeä toimenpide poronhoidolle. On myös hyvä, että poronhoito on huomioitu Vätsarin ylängöllä rajoittamalla tukikohtien rakentamista.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Akwé:Kon ryhmä: Koiravaljakot: Ryhmä esittää, että Metsähallitus ei jatka koiravaljakkoreittien suunnittelua Vätsärin erämaa-alueen halki olemassa olevia kelkkareittejä pitkin	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Metsähallitus ei hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoita tai suunnittele koiravaljakkoreittejä, eikä pyri aktiivisesti ohjaamaan toimintaa erämaa-	Suunnitelmassa koiravaljakkotoiminta on tunnistettu

Inarista / Nellimistä Sevettijärvelle. Metsähallitus informoi yksittäisiä, jokamiehenoikeudella liikkuvia koiravaljakkoretkeilijöitä monikielisillä ohjeilla saamelaiskulttuurista ja -elinkeinoista sekä näille tärkeistä alueista ja kriittisistä ajankohdista.		alueelle. Suunnitelmassa todetaan ympäristöministeriön nykyinen tulkinta jokamiehenoikeuksista. Sen mukaan koiravaljakoilla liikkuminen on sallittu erämaa-alueella jokamiehenoikeudella. Jokamiehenoikeudella tapahtuvaan koiravaljakkotoimintaan Metsähallituksella ei ole mahdollisuutta puuttua. Mikäli tulkinnat muuttuvat suunnitelmakaudella, Metsähallitus päivittää suunnitelman tämän asian osalta. Koiravaljakkoja kokevia kirjauksia on muutettu siten, että suunnitelmassa todetaan, ettei Metsähallitus myönnä lupia koiravaljakkotoimintaan. Järvialuetta koskee vesilain mukainen ns. yleiskäyttöoikeus, mikä tarkoittaa, ettei vesialueen omistajan lupaa tarvita koiravaljakkotoimintaan. Suunnitelmasta on myös poistettu kirjaus koiravaljakkoyrittäjien kanssa laadittavista yhteistyösopimuksista. Suunnitelmassa linjataan myös, ettei tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia myönnetä koiravaljakkotoimintaan. Näillä suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä Metsähallitus on pyrkinyt rajoittamaan koiravaljakkotoiminnan edellytyksiä erämaa-alueella. Luontoon.fi -sivuilla opastetaan koiravaljakon kanssa kulkijoita. Metsähallitus pyrkii yhteistyössä ympäristöministeriön, Paliskuntain yhdistyksen ja Saamelaiskäräjien kanssa lisäämään tietoisuutta koiravaljakoiden poronhoidolle aiheuttamista haitoista. Metsähallitus on järjestänyt ja pyrkii jatkossakin järjestämään koti- ja ulkomaisille koiravaljakkoyrittäjille tarkoitettuja tiedotustilaisuuksia toiminnanharjoittamisen pelisäännöistä.	saamelaisporonhoidon ja laidunrauhaa uhkaavaksi tekijäksi. Toimenpiteissä todetaan, ettei koiravaljakkotoimintaan myönnetä lupia.
Saamelaispaliskunnat ry.: Yhdistys katsoo, että ohjelmapalvelutukikohtalinjaukset ovat oikeansuuntaisia. Yhdistys esittää lisäksi, että tukikohtia ei sijoiteta porojen kokoamisalueille tai kuljetusreiteille, paliskuntien erotuspaikkojen läheisyyteen, talvilaidunalueille niiden käytön aikana tai vasoma-alueille rauhoitusaikana.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet		Tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia koskevaan kirjaukseen lisätään poronhoidon kannalta tärkeitä alueita koskevat rajoitteet.
Saamelaiskäräjät: Saamelaiskäräjät pitää hyvänä, että tavoitteenasetteluissa selkeästi tuodaan ilmi saamelaiskulttuurin ja poronhoidon elinvoimaisuuden säilyminen ja tunnistetaan poronhoidon laidunkiertojärjestelmän turvaamisen tärkeys laidunten kantokyvyn kannalta. Suunnitelmaluonnos tunnistaa ja tunnustaa, että ”maastoliikenteen, koiravaljakkotoiminnan sekä muun maankäytön ohjaaminen, sääntely ja valvonta on tärkeää, että porojen laidunrauha alueella säilyy”. Saamelaiskäräjät toivookin, että Metsähallitus voi tuoda selkeästi tuoda julki todelliset mahdollisuutensa juuri valvonnan toteuttamiseen, jotta mahdolliseen	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Osittain suunnitelmaa tukevia kommentteja. Erävalvontaa tehdään resurssien puitteissa, eikä niitä ratkaista hoito- ja käyttösuunnitelman yhteydessä.	Ei muutosta suunnitelmaan.

resurssipulaan tai muihin vaikeuksiin voidaan tarttua.			
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: ELY-keskus toteaa, että suunnitelmassa esitetyn luvanvaraisen kelkkailun ja tiedotuksen lisäksi nopeusrajoituksen laskemista 40 km/h tulee harkita erityisesti porojen kulkureittien ylityskohdissa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kokonaiskelkkailumäärä vuositasolla on vähäinen itse kelkkauralla, mutta muusta maastoajosta ei ole tietoa. Erityisesti kevättalvella maastossa moottorikelkalla liikkumista tulee vähentää ja rajoittaa. Kuntalaisten kelkkaluvalla ja ohjelmapalveluyrittäjien sopimusluvilla moottorikelkoilla liikkuville tulisi harkita erämaa-alueella käyttöoikeuden rajoittamista ko. kelkkauralle ja käyttöoikeuden päättymistä 1.5. ELY-keskus näkee tärkeänä että erävalvontaan varataan riittävät resurssit ja suunnataan valvontaa kevättalvella vasomamisalueelle. Sanktioiden käyttöön ottamistakin tulisi harkita siten, että luparikkomuksista seuraa luvan evääminen tulevalle kaudelle.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Metsähallituksen näkemyksen mukaan nopeusrajoituksen laskemisella ei saavutettaisi tavoiteltuja vaikutuksia alueella, jossa nopeudet ovat muutoinkin maa-alueilla alhaisia. Lisäksi toimivaltainen viranomainen asiassa on ELY-keskus. Maastoliikennelain 8 §:ssä mainitaan, että ELY-keskus voi 1 §:ssä mainittujen haittojen ehkäisemiseksi (moottorikäyttöisestä ajoneuvosta aiheutuvat haitat esim. luonnolle tai yleiselle virkistyskäytölle) kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi. Samassa pykälässä mainitaan, että ELY-keskus voi päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus eli se 60 km/h. Suunnitelmassa kuvataan vain lyhyesti maastoliikennettä ja viitataan erillisiin lupaohjeisiin. Maastoliikenteen osalta tilanteet voivat muuttua nopeastikin, siksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että maastoliikenteen mahdollisista aika ja aluerajoituksista sovitaan paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa, ei hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Maastoliikennerikkomuksesta voidaan tuomita sakkoon. Metsähallitus ei pidä kovin todennäköinä, että kielteisestä maastoliikennelupapäätöksestä hallinto-oikeuteen valitettaessa luvan eväämiseen riittäisivät perusteet, joissa vedotaan edellisvuoden lupaehtojen rikkomiseen.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paatsjoen paliskunta: Vasoma-alue on merkitty hks-luonnoksen karttaliitteeseen. Jostakin syytä se on kuitenkin merkitty todellista paljon pienemmäksi. Paliskunta esittää, että kartta korjataan vastaamaan todellisuutta. Paliskunta pitää myönteisenä sitä, että vasoma-alueille esitetään rauhoitusta, joka osin rajoittaa luvanvaraista kelkkailua. Paliskunta esittää, että kaikki luvanvarainen, mukaan lukien paikkakuntalaisten yleisillä maastoliikenneluvilla tapahtuva liikenne kielletään paliskunnan kanssa erikseen sovittavalla vasomarauhoitusalueella sovittuna rauhoitusaikana.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Suunnitelmassa on tunnistettu tarve vasomarauhoitusalueelle, mutta sitä koskevista rajoituksista on tarkoituksenmukaista sopia paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Metsähallituksen käytäntö myöntää paikkakuntalaisille kunnan vakituisille asukkaille oman kotikuntansa alueelle maastoliikennelupa lumipeitteisenä aikana perustuu maastoliikennelakia säädettäessä annettuun eduskunnan vastaukseen. Eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että Metsähallitus myöntää Utsjoen, Enontekiön ja Inarin kunnissa	Muutetaan suunnitelman poronhoitoa kuvaavaa liitekarttaa.

		pysyvästi asuville pitkäaikaisia alueellisia lupia moottorikelkan käyttöön valtion mailla edellyttäen, ettei luvista aiheudu maastoliikennelain 5 §:ssä tarkoitettua vahinkoa. Viittaus koski vahinkoa luontaiselinkeinoille, luonnolle ja muulle ympäristölle. Metsähallitus on tämän eduskunnan vastauksen mukaisesti tulkinnut vuodesta 1991 tämän oikeuden laajuuden vakiintuneella tavalla. Näin suuret periaatteelliset ratkaisut maastoliikenteen osalta tulee tehdä laajempana kokonaisuutena osana maastoliikenneperiaatteiden tarkastelua, ei yksittäisissä lupaprosesseissa tai vain yhden erämaa-alueen tarkasteluna.	
Paatsjoen paliskunta: Paliskunta esittää, että kaikenlainen koiravaljakkoliikenne erämaa-alueella kielletään sen ilmeisen haitallisuuden sekä valvonnan ongelmallisuuden perusteella. Ilman yksiselitteistä kieltoa Vätsärin erämaa-alueesta voi muodostua juuri omatoimista ja vaikeasti ohjattavaa toimintaa houkutteleva alue.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Metsähallitus ei hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoita tai suunnittele koiravaljakkoreittejä, eikä pyri aktiivisesti ohjaamaan toimintaa erämaa-alueelle. Suunnitelmassa todetaan ympäristöministeriön nykyinen tulkinta jokamiehenoikeuksista. Sen mukaan koiravaljakoilla liikkuminen on sallittu erämaa-alueella jokamiehenoikeudella. Jokamiehenoikeudella tapahtuvaan koiravaljakkotoimintaan Metsähallituksella ei ole mahdollisuutta puuttua. Mikäli tulkinnat muuttuvat suunnitelmakaudella, Metsähallitus päivittää suunnitelman tämän asian osalta. Koiravaljakkoja kokevia kirjauksia on muutettu siten, että suunnitelmassa todetaan, ettei Metsähallitus myönnä lupia koiravaljakkotoimintaan. Järvialuetta koskee vesilain mukainen ns. yleiskäyttöoikeus, mikä tarkoittaa, ettei vesialueen omistajan lupaa tarvita koiravaljakkotoimintaan. Suunnitelmasta on myös poistettu kirjaus koiravaljakkoyrittäjien kanssa laadittavista yhteistyösopimuksista. Suunnitelmassa linjataan myös, ettei tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia myönnetä koiravaljakkotoimintaan. Näillä suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä Metsähallitus on pyrkinyt rajoittamaan koiravaljakkotoiminnan edellytyksiä erämaa-alueella. Luontoon.fi -sivuilla opastetaan koiravaljakon kanssa kulkijoita. Metsähallitus pyrkii yhteistyössä ympäristöministeriön, Paliskuntain yhdistyksen ja Saamelaiskäräjien kanssa lisäämään tietoisuutta koiravaljakoiden poronhoidolle aiheuttamista	Muutetaan suunnitelmaa

		haitoista. Metsähallitus on järjestänyt ja pyrkii jatkossakin järjestämään koti- ja ulkomaisille koiravaljakkoyrittäjille tarkoitettuja tiedotustilaisuuksia toiminnanharjoittamisen pelisäännöistä.	
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Koiravaljakkotoiminnan säätely sopimuksin ja toiminnan ohjaaminen pois erämaa-alueen mannerosista on perusteltua. Sopimalla toimintatavoista ja menettelyistä voidaan estää tai lieventää poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia. ELY-keskus muistuttaa, että koiravaljakkotoiminnassa tulee huomioida sekä poronhoidon tarpeet että vesistöjen vedenlaatu. Mikäli jääolosuhteet ovat haastavat, on riskinä, että toiminta ohjautuu manneralueille. ELY-keskus esittää, että riskit huomioidaan sopimuksissa tai mahdollisten vara-alueiden osoittamiseen varaudutaan suunnitelmassa.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Merkitään tiedoksi.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paliskuntain yhdistys: Poronhoito on huomioitu suunnittelussa hyvin. Mahdollisia uusia reittejä, maastoliikennettä, muuta maankäyttöä tai muita poronhoitoon vaikuttavia toimenpiteitä suunniteltaessa on edelleen neuvoteltava paliskuntien kanssa.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Metsähallitus neuvottelee alueen paliskuntien kanssa vuosittain yleisesti maastoliikenteestä. Mikäli paliskunnan alueelle kohdistuu matkailuyrittäjien maastoliikennettä tai ohjelmapalvelutukikohtia koskevia lupahakemuksia, neuvotellaan asianomaisen paliskunnan kanssa.	Suunnitelmaan lisätään kirjaukset: Yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia/sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä. Matkailuyritysten reiteistä sovitaan saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen sopimuksen mukaisesti, neuvotellen em. tahojen ja matkailuyritysten kesken.
Vätsärin paliskunta: Paliskunta katsoo, että koiravaljakkotoiminta pitäisi kieltää kokonaan erämaa-alueella. Hks-luonnoksessa nyt esitetty linjaus ei ole riittävä turvaamaan laidunrauhaa. Rajoitukset tulisi ulottaa erämaa alueella koskemaan myös ns. jokamiehenoikeudella nykyään harjoitettavaa koiravaljakkoliikennettä. Ilman lisärajoituksia alueelle voi suuntautua nimenomaan ns. omatoimista ja vaikeasti kontrolloitavaa koiravaljakkotoimintaa.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Jokamiehenoikeudella tapahtuvaan koiravaljakkotoimintaan Metsähallituksella ei ole mahdollisuutta puuttua. Koiravaljakkoja kokevia kirjauksia on muutettu siten, että suunnitelmassa todetaan, ettei Metsähallitus myönnä lupia koiravaljakkotoimintaan. Järvialuetta koskee vesilain mukainen ns. yleiskäyttöoikeus, mikä tarkoittaa, ettei vesialueen omistajan lupaa tarvita koiravaljakkotoimintaan. Suunnitelmasta on myös poistettu kirjaus koiravaljakkoyrittäjien kanssa laadittavista yhteistyösopimuksista.	Muutetaan suunnitelmaa
Saamelaispaliskunnat ry.: Yhdistys esittää, että Vätsärin hoito- ja käyttösuunnitelmassa erämaa-alueella kielletään koiravaljakoilla ajo kokonaisuudessaan. Yhdistys katsoo, ettei Metsähallitus ole näyttänyt selvittäneensä, että koiravaljakkotoiminnasta ei koidu huomattavaa haittaa saamelaiselle poronhoidolle. Yhdistys huomauttaa, ettei niin yritys- kuin yksityishenkilöiden toimesta tapahtuva koiravaljakkotoiminta kuulu perinteisesti suomalaisten tai saamelaisten perinteiseen luonnon käyttöön Suomessa, Lapissa tai saamelaisten kotiseutualueella. Koiravaljakot ovat inuiittien perinteinen kulkumuoto Grönlannissa sekä Pohjois-Amerikassa.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Jokamiehenoikeudella tapahtuvaan koiravaljakkotoimintaan Metsähallituksella ei ole mahdollisuutta puuttua. Koiravaljakkoja kokevia kirjauksia on muutettu siten, että suunnitelmassa todetaan, ettei Metsähallitus myönnä lupia koiravaljakkotoimintaan. Järvialuetta koskee vesilain mukainen ns. yleiskäyttöoikeus, mikä tarkoittaa, ettei vesialueen omistajan lupaa tarvita koiravaljakkotoimintaan. Suunnitelmasta on myös	Muutetaan suunnitelmaa

Koiravaljakot eivät sovi yhteen saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamisen kanssa, eikä sen siten voida katsoa kuuluvan osaksi jokamiehenoikeuksia tai edes lupien kautta mahdollistettua toimintaa, onhan mm. poronhoitolain 2.2 §:ssä säädetty, ettei erityisellä poronhoitoon tarkoitetulla alueella maata saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle.		poistettu kirjaus koiravaljakkoyrittäjien kanssa laadittavista yhteistyösopimuksista.	
Saamelaiskäräjät: Syrjävyöhykkeeksi osoittamisen ohella olisi erittäin keskeistä saada haltuun alueella tapahtuva motorisoitu maastoliikenne sekä metsästys- ja valjakkokoirien käyttö. Akwe: Kon -työryhmän raportin mukaan häiriöitä aiheuttaa nykyään eniten eri tarkoituksissa tehty kelkkaliikenne, minkä ennakointi ja kontrollointi on paliskunnille hyvin hankalaa. Kelkkaliikenne haittaa suuresti poronhoitoa etenkin häiriöherkkään aikaan kevättalvella, mutta myös toisinaan syys- ja keskitalvella. Yhtenä esimerkkinä häiriöstä ja haitasta voi nimetä ennalta-arvaamattomat kelkkaurat alueilla, joilla poroja yritetään pitää tai joiden kautta niitä kuljetetaan. Tällöin porot kulkeutuvat vääriin paikkoihin tai hajaantuvat ja paimentaminen vaikeutuu. Moottoriajoneuvoliikenne vaikeuttaa myös porojen välttämiskäyttäytymisen vuoksi laidunten käytön hallintaa. Saamelaiskäräjät haluaa alleviivata, että Akwé: Kon -työryhmän selvityksen mukaan Vätsärin ylängön vasomarauhoitusaluetta on tarvetta laajentaa vastaamaan todellista vasoma-aluetta haittojen lieventämiseksi. Myös ’villin’ kelkkailun valvonta Vätsärin ylängön alueella olisi erittäin tarpeellista erämaa-alueen arvojen ja päämäärien todelliseksi turvaamiseksi. Lisäksi Saamelaiskäräjät on huolestunut Paatsjoen paliskunnan tilanteesta yleisesti Akwe: Kon -työryhmän selvityksestä ilmenevän tilannekuvauksen perusteella. Saamelaiskäräjät toivoo, että neuvotteluista voitaisiin sopia hyvissä ajoin ja siten, että osapuolten tehokas osallistuminen on mahdollista. Näiden toimenpiteiden lisäksi Saamelaiskäräjät edellyttää, että Metsähallitus osoittaa selvittäneensä, että koiravaljakkotoiminnasta ei koidu olennaista haittaa saamelaiskulttuurin harjoittamiselle alueella tai että Metsähallitus pidättäytyy myöntämästä lupia koiravaljakkotoiminnalle sekä valvoo hallinnoimallaan alueella mahdollisesti tapahtuvaa luvatonta toimintaa.	Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Metsästyskoirien osalta on todettava, että koirien käyttö metsästyksen apuna on metsästyslain mukaista ja Metsähallituksen on hyvin vaikea asettaa rajoituksia niiden käyttöön. Metsähallituksen kanta on, että paliskunnat ja Metsähallitus tekevät jatkossa enemmän yhteistyötä tiedottamalla meneillään olevista porotöistä metsästäjille porotyöt.fi-palvelun kautta. Palvelun tehokkaan käytön ja markkinoinnin avulla saadaan tiedotettua reaaliaikaisesti kriittiset paikat, joissa metsästystä on syytä välttää. Nellimistä lähtevän moottorikelkkauran säilyttämisen yksi perusteista on se, alueella, jossa on runsaasti yksityisiä ja valtion mailla olevia kiinteistöjä, kelkkaliikenteen ohjautuminen yhdelle uralle tosiasiallisesti vähentää poroelinkeinolle aiheutuvia haittoja. Suunnitelmassa on tunnistettu tarve vasomarauhoitusalueelle, mutta sen aluerajauksista on tarkoituksenmukaista sopia paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Vätsärin ylängön kevätaikaiseen valvontaan on pyritty panostamaan. Erävalvontaa tehdään resurssien puitteissa, eikä niitä ratkaista hoito- ja käyttösuunnitelman yhteydessä. Jokamiehenoikeudella tapahtuvaan koiravaljakkotoimintaan Metsähallituksella ei ole mahdollisuutta puuttua. Koiravaljakkoja kokevia kirjauksia on muutettu siten, että suunnitelmassa todetaan, ettei Metsähallitus myönnä lupia koiravaljakkotoimintaan. Järvialuetta koskee vesilain mukainen ns. yleiskäyttöoikeus, mikä tarkoittaa, ettei vesialueen omistajan lupaa tarvita koiravaljakkotoimintaan. Suunnitelmasta on myös poistettu kirjaus koiravaljakkoyrittäjien kanssa laadittavista yhteistyösopimuksista.	Muutetaan suunnitelman koiravaljakkoja koskevia kirjauksia ja täydennetään vaikutusten arviointia.
Inarijärvi -yhdistys ry: Erämaalaissa säädetään myös tavoite yleensä luontaiselinkeinojen	Hallinto	Sekä vahvistetussa suunnitelmassa että suunnitelmaluonnoksen	Ei muutosta suunnitelmaan.

turvaamisesta. Tältä osin ja Inarijärveen ja sen vesistöön liittyen Inarijärvi-yhdistys edellyttää myös pääammattina harjoitettavan kalastuksen tarpeiden huomioimista. Tämä tarkoittaa lähinnä kalastusta palvelevaa kalastustukikohtapaikkojen myöntämistä ja sijoittelua. Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota myös ns. kolttamökkipaikkojen myöntämiseen ja sijoittamiseen. Elinkeinojen ja kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun mukaisesti myös näiden mökkien myöntämiselle pitää olla todennettu pääasialliseen toimeentuloon liittyvä peruste. Muilta osin Inarijärvi-yhdistyksellä ei ole Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan huomauttamista.		ammattikalastustukikohdat on pyritty ohjaamaan ensisijaisesti kalakentille. Kalakenttien sijoittuminen koko Inarinjärven alueella on aikanaan ratkaistu palstoitussuunnitelmalla ja tarkastelu on päivitetty Inarinjärven osayleiskaavan laatimisen yhteydessä. Suunnitelmaluonnos mahdollistaa kuitenkin erityisen painavista syistä ammattikalastustukikohdan sijoittamisen myös erämaa-alueelle. Metsähallitus noudattaa kolttalakia luovuttaessaan valtion alueita ko. tukikohtia varten. Kolttalain mukaan erityistä etuutta koskevan luvan (mm. poro-, metsästys- ja kalapirttejä varten) saa myöntää vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista on pidettävä koltan tai hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi tarpeellisena.	
Akwé:Kon ryhmä: Tukikohdat: Ryhmä kannattaa kolttalain mukaisia tukikohtia koskevan sopimuskäytännön kirjaaminen hks:aan. Työryhmä kannattaa rakentamisrajoituksen laajentamista myös muihin tukikohtiin (POLURA- ja ammattikalastajien tukikohdat).	Hallinto	Suunnitelmassa esitetään alue, jonne uusia tukikohtia ei myönnetä. Aluerajauksesta on sovittu myös Kolttien kyläkokouksen kanssa (esitys 5.3.2019, joka hyväksytty Metsähallituksessa).	Suunnitelmaa tukeva kommentti
Akwé:Kon ryhmä: Maastoliikenne: Metsähallitus selvittää vuosittain Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien kanssa mahdolliset maastoliikenteen estealueet sekä kieltää maastoliikenteen lumipeitteisenä aikana 1.5. alkaen. Lisäksi Metsähallituksen tulee seurata hallinnoimillaan alueilla tapahtuvan maastoliikenteen vaikutuksia ja tarpeen mukaan joko rajoittaa tai ohjeistaa sitä. Tarvittaessa tulisi järjestää alueellista kuulemista, jos maastoliikenteen haittavaikutukset jollain alueella alkavat korostua.	Hallinto	Metsähallitus on uusissa maastoliikenneperiaatteissa ja -lupaohjeissa tiukentanut ulkopaikkakuntalaisille myönnettävien maastoliikennelupien myöntämisperiaatteita, mm. poistamalla ns. perässäajoluvat. Vasomarauhoitusalueita koskevaan paikkakuntalaisten maastoliikenteeseen puuttumista Metsähallitus pitää vaikeana kysymyksenä. Käytäntö myöntää paikkakuntalaisille kunnan vakituisille asukkaille oman kotikuntansa alueelle maastoliikennelupa lumipeitteisenä aikana perustuu maastoliikennelakia säädettäessä annettuun eduskunnan vastaukseen. Eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että Metsähallitus myöntää Utsjoen, Enontekiön ja Inarin kunnissa pysyvästi asuville pitkäaikaisia alueellisia lupia moottorikelkan käyttöön valtion mailla edellyttäen, ettei luvista aiheudu maastoliikennelain 5 §:ssä tarkoitettua vahinkoa. Viittaus koski vahinkoa luontaiselinkeinoille, luonnolle ja muulle ympäristölle. Metsähallitus on tämän eduskunnan vastauksen mukaisesti tulkinnut vuodesta 1991 tämän oikeuden laajuuden vakiintuneella tavalla.	Suunnitelman tavoitteeksi määritetty moottorikelkkailun vähentäminen tärkeällä vasoma-alueella. Maastoliikennelupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka aika ja aluerajoitukset sovitaan Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Akwé:Kon työryhmän esityksestä maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisättiin kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-aikana ja vasomisrauhoitusalueilla.

		Näin suuret periaatteelliset ratkaisut maastoliikenteen osalta tulee tehdä laajempana kokonaisuutena osana maastoliikenneperiaatteiden tarkastelua, ei yksittäisissä lupaprosesseissa tai vain yhden erämaa-alueen tarkasteluna. Maastoliikennettä koskevassa kiintiöpäätöksessä on kirjaus kuulemisesta, jos vaikutuksia ilmenee: ”Metsähallitus seuraa hallinnoimillaan alueilla tapahtuvan maastoliikenteen vaikutuksia ja tarpeen mukaan joko rajoittaa sitä tai ohjeistaa sen käyttöä. Tarvittaessa voidaan järjestää alueellista kuulemista, jos maastoliikenteen haittavaikutukset jollain alueella alkavat korostua.”	
Akwé:Kon ryhmä: Maastoliikenne: Ryhmä esittää vasomarauhoitusaluetta myös Paatsjoen paliskunnan alueelle, alkaen 20.4.	Hallinto	Lupien myöntämisen osalta todetaan, että maastoliikennelupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka aika ja aluerajoitukset sovitaan alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Tilanteet voivat vaihdella vuosittain ja siksi on katsottu, ettei ko. asiaa ole tarkoituksenmukaista ratkaista vasomarauhoitusalueen rajauksia hoito- ja käyttösuunnitelmassa.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Safari Service: Mikä on peruste, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa otetaan kantaa valtion omistamien tukikohtien käyttöön ja näiden vapaa-ajan käyttöä ollaan kieltämässä. Perustuslaissa on olemassa omaisuuden suoja. Jokaisella on oikeus käyttää omaisuuttaan haluamallaan tavalla ja muiden tulee kunnioittaa toisen omaisuutta. Ketään ei voida myöskään estää tai rajoittaa käyttämästä omaa omaisuuttaan parhaaksi katsomallaan tavalla.	Hallinto	Metsähallitus voi luovuttaa erämaa-alueelta käyttöoikeuksia vain erämaalain mukaisesti. Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ” Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”.	Muutetaan suunnitelmaa.
Vätsärin paliskunta: Paliskunta katsoo, että erämaata tulisi laajentaa heti, kun se on mahdollista, kattamaan valtion omistuksessa olevat alueet erämaan pohjoispuolella aina Sevettijärventien tuntumaan asti. Näin voitaisiin turvata paremmin paliskunnan laidunvarat ja laidunkierto. Mikäli erämaan ulkopuolisessa maankäytössä tapahtuu muutoksia, jotka heikentävät laidunvaroja tai laidunkiertoa, ei erämaa alue yksinään kykene turvaamaan kestävää ja kannattavaa poronhoitoa. Mahdollisen laajennuksen rajauksesta tulee sopia paliskunnan kanssa. Paliskunta esittää tässä yhteydessä Metsähallitukselle, että se ottaa huomioon	Hallinto	Erämaa-alueen rajat on määritelty erämaalaissa (62/1991). Mikäli erämaalain uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla linjataan Luontopalveluiden hallinnassa olevan erämaa-alueen käyttöä. Erämaa-alueen ulkopuolelle	Ei muutosta suunnitelmaan.

tämän paliskunnan ehdotuksen niin, ettei se suunnittele tai mahdollista omalta osaltaan esitetyllä laajennusalueella sellaista maankäyttöä, joka heikentäisi alueen poronhoitoa.		sijoittuvien valtion alueiden käytön periaatteet ratkaistaan yleisellä tasolla saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnittelun yhteydessä.	
Vätsärin paliskunta: Paliskunta katsoo, että esitettyjä tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia ei tulisi sijoittaa poronhoidon kannalta tärkeille alueille. Hks luonnoksessa on esitetty, että sijoituspaikat sovitaan erikseen paliskunnan kanssa, mitä paliskunta pitää hyvänä periaatteena. Tästä huolimatta paliskunnan mielestä suunnitelmaan tulee kirjata sen lisäksi, että kyseisiä tukikohtia ei saa sijoittaa seuraaville alueille: talvilaidunalueet talviaikaan, vasoma-alue vasoma aikaan sekä porojen kokoamis- ja kuljetusreitit niiden käyttöaikana.	Hallinto	Metsähallitus neuvottelee ao. paliskunnan kanssa ohjelmapalvelutukikohdista. Neuvottelun tarkoituksena on varmistaa, ettei tukikohta sijoitu poronhoidon kannalta keskeiselle alueelle.	Ohjelmapalvelutukikohtia koskevaa kirjausta täydennetään siten, ettei lupia myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana.
Saamelaispaliskunnat ry.: Yhdistys katsoo, että vasoma-alueet ja niiden rauhoittaminen rauhoitusalueiden merkitsemineen on erittäin tärkeä osa erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Yhdistys pyytää kuitenkin tarkastamaan Paatsjoen paliskunnan vasoma-alueen karttamerkinnän paliskunnan kanssa vastaamaan todellista vasoma-aluetta.	Hallinto		Muutetaan suunnitelman poronhoitoa kuvaavaa liitekarttaa esityksen mukaisesti.
Lapin rajavartiosto: Rajavartiolaitoksen valvontatehtävät tukevat erämaalain tarkoituksen toteutumista sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksen tavoitteita. Jotta erämaa-alueiden erämaaluonne, saamelaiskulttuurin ja saamelaisten luontaiset elinkeinot sekä luonnon monipuolinen käyttö voidaan turvata, on erittäin tärkeää, että Rajavartiolaitos pohjoisen Lapin yhtenä keskeisimpänä turvallisuusviranomaisena omien vähenevien resurssiensa puitteissa toimii myös Vätsärin erämaa-alueella. Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 16 §:ssä säädetään erikseen Rajavartiolaitoksen virkamiehen ja rajavartiomiehen ilmoitus- ja toimintavelvollisuudesta myös vapaa-aikanaan. Jo tämän perusteella rajavartioviranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa ehdotettava kielto Rajavartiolaitoksen alueella sijaitsevien Rajavartiolaitoksen omistamien ja huoltamien tukikohtien vapaa-ajankäytölle on käsittämätön ja vähentäisi osaltaan täysin kestämättömällä tavalla alueella liikkuvien viranomaisten suorittamaa lakisääteistä valvontaa sekä mukanaan tuomaa yleistä turvallisuutta. Lapin rajavartioston näkemyksen mukaan kohta: ”valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaaajan käyttö” tulee poistaa suunnitelmaluonnoksesta. Metsähallituksen ja Rajavartiolaitoksen ylimmän johdon välinen yhteistoimintasopimus (29.1.2019) ottaa nimenomaisesti huomioon myös edellä mainitut seikat. Rajavartiolaitoksen lakisääteiset valvontatehtävät, muun muassa metsästyksen, kalastuksen, luonnonsuojelun, ympäristönsuojelun, maastoliikenteen, tieliikenteen ja vesiliikenteen valvonnassa sekä muissa ensihoito- ja pelastustehtävissä luovat yleistä turvallisuutta kyseisellekin alueelle.	Hallinto	Metsähallitus voi luovuttaa erämaa-alueelta käyttöoikeuksia vain erämaalain mukaisesti. Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ”Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”.	Muutetaan suunnitelmaa
Saamelaiskäräjät: Saamelaiskäräjät pitää suunnitelmaluonnoksen tukikohtien myöntämistä koskevia kirjauksia hyvinä (s. 37-38). Luontomatkailuyritysten toiminnan tukemista, jolla suunnitelmaluonnoksessa perustellaan lupien myöntämistä tilapäisille ohjelmapalvelutukikohdille, on kuitenkin vaikea nähdä erämaa-	Hallinto	Metsähallitus neuvottelee Saamelaiskäräjien kanssa kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana, ja jotka koskevat erämaa-	Tilapäisiä ohjelmapalvelutukikohtia koskevaan kirjaukseen lisätään poronhoidon kannalta tärkeitä alueita koskevat rajoitteet.

alueiden perustamistarkoituksen mukaiseksi (s. 38). Suunnitelmaluonnoksessa esitetään toki rajoituksia tukikohtien määrään (kaikilla yrityksillä yhteensä enintään kolme voimassa olevaa tukikohtalupaa) ja maastossa pitämisen kestoon (enintään 2 kk) sekä todetaan, että sijoituspaikoista neuvotellaan Kolttien kyläkokouksen ja paliskunnan kanssa ja että ohjelmapalvelutukikohtia ei myönnetä koiravaljakkotoimintaan. Lisäksi todetaan, että Metsähallitus neuvottelee asianomaisen paliskunnan kanssa ennen luvan myöntämistä ja selvittää toiminnan mahdolliset vaikutukset poronhoidolle. Saamelaiskäräjät esittää, että käräjät kuuluu myös tahoihin, joiden kanssa tulee neuvotella tilapäisten tukikohtien myöntämisestä, jotta Saamelaiskäräjillä on kokonaiskuva saamelaisten kotiseutualueen tilanteesta kaikilta osin. Saamelaiskäräjät esittää, että asiaa käsitellään saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisessa neuvottelussa.		alueiden vuokrausta ja luovutusta. Metsähallitus tulee käymään lähiaikoina Kiinteistökehityksen vetämänä saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut saamelaisten kotiseutualueen valtion maiden luovutusta, vuokrausta ja sopimuksia koskevista periaatteista. Saamelaiskäräjien kanssa ei kuitenkaan neuvotella yksittäisistä sopimuksista. Metsähallitus tekee Saamelaiskäräjille vuosittain koosteen saamelaisten kotiseutualueelle myönnetyistä ohjelmapalvelutukikohtia koskevista luvista.	
Yksityishenkilö 13. Mikä on peruste, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa otetaan kantaa valtion omistamien tukikohtien käyttöön ja näiden vapaa-ajan käyttöä ollaan kieltämässä. Perustuslaissa on olemassa omaisuuden suoja. Jokaisella on oikeus käyttää omaisuuttaan haluamallaan tavalla ja muiden tulee kunnioittaa toisen omaisuutta. Ketään ei voida myöskään estää tai rajoittaa käyttämästä omaa omaisuuttaan parhaaksi katsomallaan tavalla.	Hallinto	Metsähallitus voi luovuttaa erämaa-alueelta käyttöoikeuksia vain erämaalain mukaisesti. Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ” Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”.	Muutetaan suunnitelmaa.
Yksityishenkilö 12. Perusteluina valtion tukikohtien vapaa-ajankäytön kieltämiselle on mainittu yhdenvertaisuus. Koska Metsähallituksen työntekijät eivät saa käyttää Metsähallituksen tukikohtia vapaa-ajalla, yhdenvertaisuuteen vedoten se yritetään uudessa suunnitelmassa kieltää myös Rajavartiolaitoksen henkilökunnalta. Miksi Metsähallituksen työntekijät eivät sitten saa käyttää Metsähallituksen tukikohtia vapaa-ajallaan? Kuulemani mukaan syy tähän johtuu siitä, että Metsähallituksen tukikohtia olisi aikanaan jälleenvuokrattu. Jos tämä pitää paikkaansa, niin tämä Metsähallituksen työntekijöille asetettu kollektiivinen rangaistun jonkun henkilön väärästä toiminnasta aiotaan nyt laajentaa koskemaan myös Rajavartiolaitosta. Tämä yhdenvertaisuus valtion omistamien tukikohtien vapaa-ajankäytön rajoittamisessa lienee kuitenkin vain helposti keksitty perustelu, jolla halutaan vain jostakin syystä rajoittaa ylimääräisten virkamiesten, joilla on toimintavelvollisuus myös vapaa-ajallaan, liikkumista alueella. Mikäli tästä valtion tukikohtien vapaa-ajan käytöstä aiheutuisi niin merkittävää haittaa erämaa-alueelle, olisi työryhmän pitänyt pohtia suunnitelmassaan myös paliskunnan, paliskuntain yhdistyksen, kolttapirttien ja poroelinkeinoon liittyvien tukikohtien jälleenvuokraamisen kieltämistä erämaa-alueella.	Hallinto	Metsähallitus voi luovuttaa erämaa-alueelta käyttöoikeuksia vain erämaalain mukaisesti. Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ” Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”. Metsähallitus on jo vuosia sitten linjannut, että sen hallinnassa olevat valvonta- ja huoltotukikohdat on tarkoitettu yksinomaan työkäyttöön, eivätkä ne ole henkilöstön käytettävissä vapaa-aikana. Metsähallitus hallinnoi valtion omaisuutta ja sen toiminnan tulee olla avointa ja läpinäkyvää, tämä koskee myös MH:n hallinnassa olevien julkisin	Muutetaan suunnitelmaa.

		varoin toteutettujen tukikohtien käyttöä.	
Saamelaiskäräjät: Monitahoinen opastustoiminta on kannatettavaa ja vahvistaa alueen luonnonvarojen kestävää käyttöä. Saamelaiskäräjät pitää hyvänä, että luvituksen ja sääntöjen ohella painotetaan asennekasvatusta ja tiedonjakamista. Akwé: Kon -työryhmän näkemyksen mukaan erämaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, alueen hallinnossa sekä sen käytössä tulisi mielestä näkyä Metsähallituksen velvollisuus kunnioittaa saamelaisen tapaoikeuden mukaisia järjestelyitä ja käytäntöjä sekä selvittää toimenpiteiden vaikutukset myös tapaoikeuksien kannalta. Saamelaiskäräjät huomioi, että Metsähallitus on etenemässä tähän suuntaan esityksissään edunvalvonnasta.	Hallinto	Merkitään tiedoksi.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Kolttien kyläkokous: Vätsarin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnittelun Akwe: Kon -työryhmä on raportissaan esittänyt , että erämaalain uudistamisen yhteydessä Vätsärin erämaa-alueen rajoja tarkastetaan laajentaen aluetta Näätämö- Partakko-alueella lähemmäs asutusta sekä kattamaan hakkaamattomat ja vain pieniltä osin hakatut alueet tärkeillä talvi- ja kevättalven laidunalueilla Paatsjoen paliskunnan alueella siten, että erämaata tulee laajentaa ennen kaikkea idässä itärajan, lakisääteisen erämaan rajan, Kessijärven, Kiimaselän ja Kantojarven rajaamalle alueelle. Akwe: Kon -tyoryhmä pyysi tästä esityksestä myös Kolttien kyläkokouksen kantaa. Nellim-Keväjärven alueen ja Näätamön alueen kolttien kyläkokoukset kannattavat Vätsärin erämaa-alueen laajentamisesta Akwe: Kon -työryhmän esityksen mukaisesti.	Hallinto	Erämaa-alueen rajat on määritelty erämaalaissa (62/1991). Mikäli erämaalain uudistaminen tulee ajankohtaiseksi, Metsähallitus tuo ympäristöministeriön tietoon suunnitteluprosessin aikana esiin tulleita näkemyksiä erämaa-alueen laajentamistarpeista.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paatsjoen paliskunta: Paliskunta pitää hks-luonnoksessa esitettyjä tukikohtia koskevia linjauksia oikeansuuntaisina. Niiden lisäksi paliskunta esittää, että ohjelmapalvelutukikohtia koskien kirjataan, että niitä ei tule sijoittaa seuraaville alueille: vasoma-alueelle rauhoitusaikana, talvilaidunalueelle sen laidunkäytön aikana sekä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana.	Hallinto	Metsähallitus neuvottelee ao. paliskunnan kanssa ohjelmapalvelutukikohdista. Neuvottelun tarkoituksena on varmistaa, ettei tukikohta sijoitu poronhoidon kannalta keskeiselle alueelle.	Ohjelmapalvelutukikohtia koskevaa kirjausta täydennetään siten, ettei lupia myönnetä porojen vasoma-alueille rauhoitusaikaan, talvilaidunalueille niiden laidunkäytön aikaan eikä porojen kuljetus- ja kokoamisalueille niiden käytön aikana.
Lapin rajavartiosto: Lapin rajavartiostolla on Vätsärin erämaa-alueella tukikohtia, jotka ovat sen toiminnan ja tehtävien kannalta välttämättömiä. Kyseiset partiotukikohdat ovat rajavartiolaitoksen omaisuutta. Toisen omistaman omaisuuden käytölle asetettavat rajoitteet ovat lähtökohtaisesti jo perustuslain omaisuudensuojan vastaisia, ellei itse toimintaan liity mitään laitonta. Näin ollen Lapin rajavartioston näkemyksen mukaan Metsähallituksen omissa erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmissa ei voida asettaa ehdotuksen mukaisia ehtoja tai rajoituksia Rajavartiolaitoksen omaisuuden käytölle. Tämä voi ylipäänsä olla mahdollista vain voimassaolevan lainsäädännön nimenomaisen säännöksen perusteella tai sopimalla joistain rajoituksista erikseen kohdekohtaisissa vuokrasopimuksissa.	Hallinto	Metsähallitus voi luovuttaa erämaa-alueelta käyttöoikeuksia vain erämaalain mukaisesti. Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ” Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on ilmoitus- ja	Muutetaan suunnitelmaa

		toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”.	
Paatsjoen paliskunta: Muotkavaaralle kulkeva reitti kulkee osittain erämaan puolella. Reitti kulkee paliskunnan talvilaidunalueiden sekä keskeisten porojen kokoamis- ja kuljetusalueiden läpi. Talviaikainen liikennöinti reitillä voi aiheuttaa jopa huomattavaa haittaa poronhoidolle. On varsin oletettavaa, että reitin käyttö tulee olemaan runsasta etenkin keski- ja kevättalvella eli juuri siihen aikaan, jolloin laidunrauha alueella on haavoittuvimmillaan. Maalis-huhtikuussa poroja kerätään kuljetettavaksi Suovaselän aitaan juuri sillä alueella, jossa reitti kulkee. Paliskunnalle ei ole toimitettu riittävästi tietoa reitin perustamissyistä, lupamenettelyistä eikä nykyisestä tai suunnitellusta käytöstä. Paliskunnan näkemyksiä reitin linjaamisessa ei ole selvästikään otettu huomioon. Paliskunnan suostumusta reitin perustamiseen ei myöskään ole kysytty. Edellinen huomioiden paliskunta ei nykytilanteessa voi antaa suostumustaan reitille suunnitelmassa esitetyssä muodossa. Paliskunta katsoo myös, ettei reittiä tule merkitä Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelmaan ilman, että sen vaikutuksista on tehty kumulatiivisten kokonaisvaikutusten arviointi ja asiasta on neuvoteltu paliskunnan kanssa FPIC-prosesissa.	Hallinto	Kyseinen ura, joka kulkee noin 6 km matkalta erämaa-alueen puolella, on Rajavartioston käyttämä vanha partio- ja huoltoreitti Kessijärveltä Muotkavaaraan. ”Uraa” ei ole merkitty maastoon, mutta reitin varrella on muutamia viittoja, jotka osoittavat reitin suunnan. Vuodesta 2012 alkaen paikallisten yritysten toiveesta uralle on annettu lupia opastettujen safarien käyntiin rajapyykillä. Reittiä käyttää muutama yritys ja sen on koettu olevan erittäin tärkeä Nellimin kylän kannalta. Uraa perustettaessa on keskusteltu paliskunnan kanssa, mutta kirjallista dokumenttia asiasta ei ole. Uran käyttöä koskevissa sopimuksissa on ilmoitusvelvollisuus Rajavartiolaitokselle, mutta ei paliskunnalle. Metsähallitus järjestää neuvottelun yritysten, Paatsjoen paliskunnan, Saamelaiskäräjien sekä Kolttien kyläkokouksen kanssa uran käytöstä ja mahdollisista tulevaisuuden ratkaisuista, mutta vallitsevan tilanteen vuoksi sitä ei ole mahdollista järjestää pikaisella aikataululla. Metsähallituksen näkemyksen mukaan uraa ei voida poistaa käytöstä tai linjata uudelleen yrittäjiä kuulematta. Lisäksi Metsähallitus on järjestämässä Kiinteistökehitys vetoisesti 9 §:n neuvottelut yleisitä periaatteista valtion maiden vuokrauksessa ja luovutuksessa. Suunnitelmaan kirjataan: Yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia/sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä. Matkailuyritysten reiteistä sovitaan saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen sopimuksen mukaisesti, neuvotellen em. tahojen ja matkailuyritysten kesken.	Suunnitelmaan lisätään kirjaukset: Yrittäjäurista järjestetään neuvottelut, urien linjauksia/sijaintia voidaan muuttaa tai sovitut uralinjaukset voidaan poistaa käytöstä. Matkailuyritysten reiteistä sovitaan saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen sopimuksen mukaisesti, neuvotellen em. tahojen ja matkailuyritysten kesken.
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Erämaa-alueelle osoitettavien tukikohtien tarkoitus on luontaiselinkeinojen, poronhoidon ja kolttakulttuutin edistäminen. ELY-keskus näkee perusteltuna, ettei Vätsärin ylänkäalueelle myönnetä uusia tukikohtia. Käytäntö turvaa luonnonarvoja, saamelaista poronhoitoa ja alueen maisema-arvoja.	Hallinto	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityishenkilö 15. Ihmettelen suuresti mainintaa, jossa kiellettäisiin Valtion viranomaisten tukikohtien vapaa-ajan käyttö. Mihin perustuu? Minusta, mikäli viraston	Hallinto	Metsähallitus voi luovuttaa erämaa-alueelta käyttöoikeuksia vain erämaalain mukaisesti. Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan	Muutetaan suunnitelmaa.

säännöt/lainsäädäntö sallii tilojen käytön, tulee viranomaisilla olla mahdollista käyttää omia tukikohtiaan myös vapaa-aikanaan.		kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ” Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”.	
Yksityishenkilö 11. Väistämättä herää luonnostekstiä lukiessa kysymys pyrkimyksestä muiden kuin poromiesten alueen käytön rajoittamisesta. Tässä lienee osaksi tavoitteena ylimääräisten havainnoitsijoiden karsiminen alueelta. Tämä tulee mieleen väistämättä myös vaatimuksesta alueella olevien viranomaisten kämppien käytön rajoittamisesta virkistyskäytön osalta. Mikäli viranomaisten kämppien käyttö aiheuttaa haittaa, on vastaavasti poronhoitolain ja kolttalain perusteella annettujen tukikohtien lain alkuperäistä tarkoitusta vastaan käyttää niitä vuokraamalla matkailuelinkeinon harjoittamiseen, ja joka aiheuttaa mittakaavassa samantasoisen haitan alueelle. On viitteitä siitä, että alueella seurataan ja häiritään laittomasti suurpetoja, erityisesti ahmaa, mutta myös karhua (Yle uutiset 20.4.2010 Suden tappo luvatta kelkalla ja Kaleva 26.1.2007 Ahman tappo luvatta kelkalla). Minulla on myös omakohtaisia havaintoja siitä, että alueella vapaa-ajallaan olleet virkamiehet ovat aiheuttaneet mm. ahman jäljen seuraamisen lopettamisen ja jälkeä seuranneen kelkan siirtymisen nopeasti Sevettijärven suuntaan. Olen kuullut, että Metsähallituksen työntekijät eivät saa käyttää Metsähallituksen hallinnassa olevia kämppiä virkistystarkoitukseen. Syy tähän on minulle tuntematon. Suotavaa olisi, että kun virkatehtävissä liikkuminen alueella on vähäistä, niin havainnoitsijoita lisättäisiin alueelle myös Metsähallituksen osalta henkilöstön vapaa-ajan käyttöä kehittämällä. Tämä osaltaan olisi takaamassa alueen pedoille lain suoman rauhan.	Hallinto	Suunnitelmassa valtion tukikohtia koskevan kirjauksen perusteena on se, että kyseiset tukikohdat on tarkoitettu työkäyttöön. Koska Rajavartiolaitoksen virkamiehillä ja rajavartiomiehillä on lain mukaan ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan ja Rajavartiolaitoksella on merkittävä rooli erämaa-alueen viranomaisvalvonnassa ja pelastustehtävissä, muutetaan kirjaus muotoon: ” Valtion viranomaisten kanssa uusittavissa sopimuksissa kielletään tukikohtien vapaa-ajankäyttö. Poikkeuksen tästä muodostaa Rajavartiolaitos, jonka virkamiehillä on lakiin perustuva ilmoitus- ja toimintavelvollisuus myös vapaa-aikanaan”. Metsähallitus on jo vuosia sitten linjannut, että sen hallinnassa olevat valvonta- ja huoltotukikohdat on tarkoitettu yksinomaan työkäyttöön, eivätkä ne ole henkilöstön käytettävissä vapaa-aikana. Metsähallitus hallinnoi valtion omaisuutta ja sen toiminnan tulee olla avointa ja läpinäkyvää, tämä koskee myös MH:n hallinnassa olevien julkisin varoin toteutettujen tukikohtien käyttöä.	Muutetaan suunnitelmaa.
Vätsärin paliskunta: Paliskunta pitää hyvänä vasoma-alueen esittämistä suunnitelman karttaliitteessä. Paliskuntaa esittää kuitenkin, että vasoma alue merkitään kokonaisuudessaan karttaan myös erämaan ulkopuoliselta osaltaan. Näin kartta kuvaa paremmin todellista tilannetta. Paliskunta pitää hyvänä myös suunnitelmassa esitettyjä vasoma-alueen rauhoitustoimia ja menettelyjä, mutta katsoo, että vasoma-alue tulisi rauhoittaa vasoma-aikana kaikelta poronhoidon ulkopuoliselta moottorikelkkailulta. Jo nykytilanteessa kelkkailua alueella on vasoma aikana liikaa.	Hallinto	Suunnitelmassa on tunnistettu tarve vasomarauhoitusalueelle, mutta sitä koskevista rajoituksista on tarkoituksenmukaista sopia paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.	Muutetaan suunnitelman poronhoitoa kuvaavaa liitekarttaa.
Suomen moottoriliitto ry: Tietoomme on saatettu, että Metsähallitus on päivittämässä Vätsärin alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Mainitaan suunnitelmaa laaditun yhdessä sidosryhmien kanssa.	Osallistaminen	Kyseessä on hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys, jota on valmisteltu yhdessä keskeisten paikallisten sidosryhmien kanssa. Suunnitelmaluonnoksesta on kaikilla kiinnostuneilla, sekä sidosryhmillä että	Täydennetään suunnitelmaa

Me, Suomen Moottoriliiton moottorikelkkamatkailuryhmä, moottorikelkkamatkailun ainut edunvalvoja Suomessa, emme kuitenkaan ole Metsähallitukselta saaneet asiasta minkäänlaista yhteydenottoa. Lähetämme tästä asiasta nyt lausunnon ja samalla pyydämme meidät lisättäväksi sidosryhmienne listaan.		yksityisillä kansalaisilla mahdollisuus antaa palautetta. Palautteet käydään huolellisesti läpi ja niiden perusteella suunnitelmaan tehdään tarpeelliset muutokset. Tämän lausuntopalautetta koskevan taulukon tarkoituksena on kertoa, kuinka palaute on huomioitu suunnitelman viimeistelyssä tai jos sitä ei ole huomioitu, on pyritty perustelemaan syitä siihen.	
Vätsärin paliskunta: Paliskunta edellyttää, että kansainvälisesti vahvistetun FPIC periaatteen mukaisesti paliskunta katsotaan sellaiseksi saamelaiseksi poronhoitoyhteisöksi, jonka suostumus tarvitaan sellaisille toimille ja suunnitelmille, jotka vaikuttavat paliskunnan poronhoitoon heikentävästi. Näin ollen se edellyttää, että juuri tästä suostumuksesta myös Vätsärin hoito ja käyttösuunnitelmalle ja sen mahdollistamille toimille siltä osin kuin se vaikuttaa paliskunnan poronhoitoon tulee neuvotella erillisissä neuvotteluissa Metsähallituksen ja paliskunnan välillä. Samalla on selvää, ettei hoito- ja käyttösuunnitteluun liitetty ns. Akwé:Kon menettely, kuten eivät myöskään neuvottelut muiden saamelaisosapuolten, kuten Kolttien kyläkokouksen ja Saamelaiskäräjien kanssa, yksinään voi muodosta riittävää suostumusmenettelyä paliskunnan poronhoitoon vaikuttavissa kysymyksissä.	Osallistaminen	Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien kanssa on järjestetty neuvottelu suunnitteluprosessin alkuvaiheessa. Paliskuntien poroisännät ovat osallistuneet aktiivisesti suunnittelun tueksi nimetyn yhteistyöryhmän työskentelyyn ja myös Akwé:Kon työryhmä on kuullut työssään alueen paliskuntia. Varsinainen poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukainen neuvottelu tullaan pitämään lausuntokierroksen jälkeen, kun palautteen perusteella on tunnistettu suunnitelman keskeiset muutostarpeet. Poronhoitolain mukaisen neuvottelun pohjalta laaditaan muistio, johon merkitään neuvotteluissa mahdollisesti eriäviksi jääneet käsitykset ja todetaan, miltä osin yhteisymmärrykseen ei ole päästy. Suunnitelmasta käydään perusteellinen saamelaiskäräjälain 9 §:n mukainen neuvottelu.	Täydennetään suunnitelmaan tiedot poronhoitolain mukaisesta neuvottelusta.
Lapin rajavartiosto: Lapin rajavartiostolta on pyydetty lausuntoa Vätsärin hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksesta. Lausuntopyynnössä todetaan, että Metsähallitus on päivittänyt tätä hoito- ja käyttösuunnitelmaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Lapin rajavartiosto korostaa, ettei sen kanssa ole käsitelty hoito- ja käyttösuunnitelmaa ennen tätä lausuntopyyntöä.	Osallistaminen	Kyseessä on hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys, jota on valmisteltu yhdessä keskeisten paikallisten sidosryhmien kanssa. Lausuntokierros on osa suunnitelman osallistamista. Suunnitelmaluonnoksesta on kaikilla kiinnostuneilla, sekä sidosryhmillä että yksityisillä kansalaisilla mahdollisuus antaa palautetta. Palautteet käydään huolellisesti läpi ja niiden perusteella suunnitelmaan tehdään tarpeelliset muutokset	Ei muutosta suunnitelmaan.
Paatsjoen paliskunta: Paliskunta katsoo, että kansainvälisesti vahvistetun FPIC-periaatteen mukaisesti paliskunta on katsottava sellaiseksi saamelaiseksi poronhoitoyhteisoksi, jonka suostumus tarvitaan sellaisille toimille ja suunnitelmille, jotka vaikuttavat paliskunnan poronhoitoon heikentävästi. Nain ollen se edellyttää, että tästä suostumuksesta myös Vätsärin hoito- ja käyttösuunnitelmalle ja sen mahdollistamille toimille - silta osin kuin se vaikuttaa paliskunnan poronhoitoon - tulee neuvotella erillisissä neuvotteluissa Metsähallituksen ja paliskunnan välillä.	Osallistaminen	Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien kanssa on järjestetty neuvottelu suunnitteluprosessin alkuvaiheessa. Paliskuntien poroisännät ovat osallistuneet aktiivisesti suunnittelun tueksi nimetyn yhteistyöryhmän työskentelyyn ja myös Akwé:Kon työryhmä on kuullut työssään alueen paliskuntia. Varsinainen poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukainen neuvottelu tullaan pitämään lausuntokierroksen jälkeen, kun palautteen perusteella on tunnistettu suunnitelman keskeiset muutostarpeet. Poronhoitolain mukaisen neuvottelun pohjalta laaditaan muistio, johon	Täydennetään suunnitelmaan tiedot poronhoitolain mukaisesta neuvottelusta.

		merkitään neuvotteluissa mahdollisesti eriäviksi jääneet käsitykset ja todetaan, miltä osin yhteisymmärrykseen ei ole päästy. Suunnitelmasta käydään perusteellinen saamelaiskäräjälain 9 §:n mukainen neuvottelu.	
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: ELY-keskus toteaa, että Vätsärin erämaa-alue on perustettu alueen erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Suunnitelmaluonnos on tehty laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja esitetyt toimenpiteet tukevat edellä mainittuja tavoitteita. Koska vaikutusarviointi tarkentuu suunnittelun edetessä, lausuu ELY-keskus arvioinnin riittävyydestä ja mahdollisista vaikutuksista Vätsärin erämaa-alueeseen sekä Vätsärin Natura-alueen suojeluperusteisiin ja eheyteen myöhemmin.	Osallistaminen	Suunnitelmaa tukeva kommentti.	Suunnitelman vaikutusten arviointia täydennetään lausuntokierrokselta saadun palautteen perusteella.
Yksityishenkilö 12. Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksen kuvailulehdellä mainitaan, että suunnitelman laatimisesta on vastannut projektiryhmä, jossa merkittävässä roolissa on ollut Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen nimeämä työryhmä. Lisäksi suunnittelua on tukenut paikallisia sidosryhmiä edustanut yhteistyöryhmä. Luonnosta lukiessani voin todeta, että tämä pitää täysin paikkansa. Suunnitelma on laadittu täysin poroelinkeinon tarkoitusperien edistämisen näkökulmasta ottamatta huomioon muita alueen käyttäjiä. Metsähallituksen olisi valtion viranomaisena pitänyt ottaa suunnitteluvaiheessa huomioon myös muut kuin poroelinkeinon harjoittajat. Miten ihmisten yhdenvertaisuus on toteutunut tämän suunnitelman valmisteluvaiheessa? Riittääkö valtion viranomaista edustavan Metsähallituksen mielestä se, että vuodesta 2016 lähtien poroelinkeinon näkökulmasta lähes 4 vuotta valmisteltu luonnos asetetaan tuosta vain muille yhteystyötahoille sekä alueen käyttäjille nähtäville ja lausuntojen ja mielipiteiden ilmaisuun annetaan kolme viikkoa aikaa?	Osallistaminen	Poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelmassa on pyritty yhteensovittamaan alueen eri käyttäjien näkemyksiä, huomioiden kuitenkin erämaalain tavoitteet ja painotukset. Suunnitelman valmistelun yhteydessä on järjestetty kolme kaikille avointa tupailtaa (Partakossa, Sevettijärvellä ja Nellimissä). Näissä kaikki halukkaat ovat päässeet kertomaan näkemyksiään alueen käytöstä. Näiden lisäksi Akwé:Kon -ryhmä on järjestänyt kuulemistilaisuudet Sevettijärvellä ja Nellimissä erityisesti saamelaisten näkemysten kokoamiseksi. Viranomaisista sekä keskeisistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä on osallistunut suunnitelman laatimiseen. Lausuntokierros on osa suunnitelman osallistamista. Suunnitelmaluonnoksesta on kaikilla kiinnostuneilla, sekä sidosryhmillä että yksityisillä kansalaisilla mahdollisuus antaa palautetta suunnitelmaluonnoksesta. Palautteet käydään huolellisesti läpi ja niiden perusteella suunnitelmaan tehdään tarpeelliset muutokset Kyseessä on ollut hoito- ja käyttösuunnitelman	Ei muutosta suunnitelmaan.

		päivitys ja Metsähallituksen näkemyksen mukaan prosessin aikana on saatu palautetta kattavasti erämaa-alueen eri käyttäjäryhmiltä.	
Yksityishenkilö 19. Ihmisten yhdenvertaisen kohtelun perusteella olisi tullut ottaa luonnoksen valmisteluvaiheessa paremmin huomioon myös muiden saamelaiselinkeinojen harjoittajia, paikallisia asukkaita, joilla on lakiin perustuvia oikeuksia alueelle sekä viranomaisten ja matkailuyritysten edustajia. Lainsäädännön velvoite viranomaiselle on valmisteluvaiheessa arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja sen on ryhdyttävä toimiin yhdenvertaisuuden toteuttamisen edistämiseksi. Olette ilmoittaneet hankkeen yhdeksi tavoitteeksi ristiriitojen vähentämisen Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken. Riittääkö valtion viranomaista edustavan Metsähallituksen mielestä se, että vuodesta 2016 saakka on laadittu kyseistä luonnosta lähes pelkästään poroelinkeinon intressejä silmälläpitäen, ja kaikesta päätellen tiiviissä yhteistyössä, asetetaan lähes 4 vuotta valmisteltu luonnos näkyville muille toimijoille lausuttavaksi kolmen viikon ajaksi? Mielestäni Hallintolain mukaiset oikeusperiaatteet eivät suunnittelussa toteudu tasapuolisuuden ja puolueettomuuden osalta (Viite 1; Hallintolaki 6§).	Osallistaminen	Poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelmassa on pyritty yhteensovittamaan alueen eri käyttäjien näkemyksiä, huomioiden kuitenkin erämaalain tavoitteet ja painotukset. Suunnitelman valmistelun yhteydessä on järjestetty kolme kaikille avointa tupailtaa (Partakossa, Sevettijärvellä ja Nellimissä). Näissä kaikki halukkaat ovat päässeet kertomaan näkemyksiään alueen käytöstä. Näiden lisäksi Akwé:Kon -ryhmä on järjestänyt kuulemistilaisuudet Sevettijärvellä ja Nellimissä erityisesti saamelaisten näkemysten kokoamiseksi. Viranomaisista sekä keskeisistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä on osallistunut suunnitelman laatimiseen. Lausuntokierros on osa suunnitelman osallistamista. Suunnitelmaluonnoksesta on kaikilla kiinnostuneilla, sekä sidosryhmillä että yksityisillä kansalaisilla mahdollisuus antaa palautetta. Palautteet käydään huolellisesti läpi ja niiden perusteella suunnitelmaan tehdään tarpeelliset muutokset Kyseessä on ollut hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys ja Metsähallituksen näkemyksen mukaan prosessin aikana on saatu palautetta kattavasti erämaa-alueen eri käyttäjäryhmiltä.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Safari Service: Saamelaiskulttuuri on tänä päivänä myös muuta kuin poronhoitoa eikä tätä voida asettaa kaiken muun yläpuolelle. Saamelaiskulttuuri on muuttunut siitä mitä se on ollut vuosia sitten. Mm. matkailusta eläviä saamelaisia on entistä enemmän. Suunnitelmassa tulee huomioida muuttunut tilanne eikä vedota sellaisiin kulttuurisiin asioihin, joita ei ole enää olemassa. Suunnitelman valmisteluvaiheeseen olisi pitänyt ottaa yhdenvertaisuuden nimissä mukaan	Osallistaminen	Poronhoito on yksi erämaa-alueen keskeisistä käyttömuodoista. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon erämaalain (62/1991) tarkoitus. Erämaa-alueiden yksi keskeisistä perustamistarkoituksista on luontaiselinkeinojen turvaaminen. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että	Ei muutosta suunnitelmaan.

muitakin saamelaiselinkeinojen harjoittajia sekä muita paikallisia asukkaita esim. kyläyhdistysten kautta, viranomaisia sekä yrittäjiä. Lainsäädäntö velvoittaa viranomaisen arvioimaan yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja sen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Yhteistyön tavoitteena teillä oli vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eri eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken. Tämän suunnitelman kautta em. ei valitettavasti ole toteutunut eikä toteudu, kuten edellä olen perustellut.		Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelmassa on pyritty yhteensovittamaan alueen eri käyttäjien näkemyksiä, huomioiden kuitenkin erämaalain tavoitteet ja painotukset. Suunnitelman valmistelun yhteydessä on järjestetty kolme kaikille avointa tupailtaa (Partakossa, Sevettijärvellä ja Nellimissä). Näissä kaikki halukkaat ovat päässeet kertomaan näkemyksiään alueen käytöstä. Näiden lisäksi Akwé:Kon -ryhmä on järjestänyt kuulemistilaisuudet Sevettijärvellä ja Nellimissä erityisesti saamelaisten näkemysten kokoamiseksi. Viranomaisista sekä keskeisistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä on osallistunut suunnitelman laatimiseen. Kyseessä on ollut hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys ja Metsähallituksen näkemyksen mukaan prosessin aikana on saatu palautetta kattavasti erämaa-alueen eri käyttäjäryhmiltä.	

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HKS vahvistaminen

Dnro: VN/16083/2020

23.8.2021

Metsähallitus
PL 94
01301 Vantaa
Kirjaamo@metsa.fi

Viite: Metsähallituksen kirje 26.6.2020 (MH 5887/2018)

Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen

Metsähallitus on päivittänyt Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman ja lähettänyt sen viitekohdassa mainitulla saatekirjeellään ympäristöministeriölle vahvistettavaksi erämaalain (62/1991) 7 §:n nojalla.

Ympäristöministeriö on erämaalakia koskevan hallituksen esityksen perustelut huomioon ottaen pyytänyt Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta kesällä 2020 eri ministeriöiden ja keskusvirastojen, Lapin liiton ja ELY-keskuksen, kunnan sekä Paliskuntain yhdistyksen ja Saamelaiskäräjien lausunnot. Lausunnot pyydettiin 13 taholta ja saatiin kahdeksalta. Ympäristöministeriö on 21.1. 2021 sekä 4.5.2021 järjestänyt Saamelaiskäräjien kanssa saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut, joissa käsiteltiin Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa ja sen vahvistamista.

Metsähallitus on Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa laatiessaan kuullut varsin kattavasti alueen asukkaita, käyttäjiä ja muita intressitahoja. Suunnittelua varten perustettiin yhteistyöryhmä, johon kutsuttiin edustajat eri sidosryhmistä. Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous nimesivät suunnittelun tueksi erillisen Akwé: Kon -työryhmän. Akwé: Kon ohjeita soveltamalla pyritään varmistamaan saamelaisten osallistuminen suunnitelman valmisteluun ja saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin.

Suunnittelualue

Suunnittelualue muodostuu erämaalailla (62/1991) perustetusta erämaa-alueesta ja ympäristöministeriön asetuksella (354/2015) perustetusta Vätsärin erämaa –nimisestä (FI1300204) Natura 2000 –verkostoon kuuluvasta erityisten suojelutoimien alueesta (SAC). Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 159 986 hehtaaria ja se sijoittuu Inarin kunnan alueelle.

Alue kuuluu kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen sekä lähes kokonaan kolttalain mukaiseen koltta-alueeseen. Alue on perinteistä kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten asuin- ja nautinta-aluetta, jolla harjoitetaan yhä perinteisiä saamelaiselinkeinoja poronhoitoa, kalastusta, metsästystä ja keräilyä. Alueella on ollut neljän siidan, Inarin, Näätämön, Paatsjoen ja Suonikylän, raja-alueet. Vätsäri

on ollut keskeinen alue Inarijärveltä Jäämerelle johtavalla kulkureitillä. Alueen historiasta kertovat eri-ikäiset saamelaiset kulttuuriperintökohteet ja paikannimet.

Vätsäri on Suomen viidenneksi suurin erämaa-alue. Alueen erityispiirre on, että erämaa-alueen keskellä on runsaasti yksityismaita, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen, ja näillä yksityismailla on kausiluonteisessa käytössä olevia rakennuksia. Myös valtion mailla on runsaasti tukikohtia, joista pääosa on myönnetty kolttalain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) perusteella. Alueen pohjoisosan ja Inarijärven merkittävimmät vetovoimatekijät ovat kesä- ja talviajan kalastusmahdollisuudet. Erämaan eteläosa taas on tärkeää eränkäyntialuetta.

Vätsärin erämaa-alueen hoidon ja käytön linjaukset ja perusteet

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tehdään keskeiset hoidon ja käytön linjaukset ja sovitaan yleiset toimintaperiaatteet. Suunnitelmassa ei pääsääntöisesti päätetä yksityiskohtaisista käytännön toimenpiteistä, kuten rakennelmien tarkasta sijainnista, yksittäisistä käyttöoikeussopimuksista tai luvista. Nämä edellyttävät tapauskohtaista harkintaa sekä yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja päätöksentekoa. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei myöskään perusta mitään oikeuksia, vaan ohjaa alueen käyttöä.

Suunnitelman linjaukset perustuvat erämaa- ja luonnonsuojelulakiin sekä muuhun lainsäädäntöön, alueen käyttäjien ja sidosryhmien esittämiin näkemyksiin sekä neuvotteluihin alueen paliskuntien ja Saamelaiskäräjien kanssa. Vätsärin erämaa-alue on perustettu Lapin alkuperäisimmän ja tyypillisimmän jäljellä olevan erämaaluonnon säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Vätsärin erämaan Natura 2000 –alueella tavoitteena on suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilan säilyttäminen turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Erämaa-alueella olevat neljä autiotupaa ja yksi varaustupa sekä olemassa olevat moottorikelkkaurat ja Piilolan kesäreitti säilytetään. Moottorikelkkaurat voidaan kuitenkin tarvittaessa sulkea resurssi- tai turvallisuusperusteella. Matkailuyritysten reiteistä sovitaan neuvotellen paliskuntien ja matkailuyritysten kanssa. Suunnitelmassa ohjataan entistä tarkemmin käyttöoikeuksien luovuttamista tukikohtia varten mm. osoittamalla Vätsärin ylängölle alue, jonne ei myönnetä uusia tukikohtia. Myös tiettyjä alueen käyttömuotoja (kuten koiravaljakkotoiminta) rajoitetaan siltä osin, kun on kyse Metsähallituksen luvittamasta toiminnasta.

Vätsärin erämaa-alueen keskeiset luontoarvot ovat suunnitelman mukaan luontodirektiivin luontotyypit ja lajit sekä alueen erämaisuus. Alueen arvokkaita luontotyyppejä ja lajeja uhkaavat mm. Kuolan päästöt, Inarijärven säännöstely,

porolaidunnus ja ilmastonmuutos. Erämaisuuden säilymisen uhkia ovat etenkin rata- ja tiehankkeet sekä malminetsintä ja kaivostoiminta

Vätsärin keskeisin kulttuuriarvo on saamelaiskulttuuri, jonka säilymistä uhkaavat muut maankäyttömuodot, viranomaisten lupakäytännöt sekä alueen käyttöön liittyvä lainsäädäntö ja poliittiset linjaukset. Saamelaisen poronhoidon elinehtoja ovat laidunrauha, laidunten yhtenäisyys ja määrä. Poronhoitoa ja muita luontaiselinkeinoja uhkaavat poroille tärkeiden laitumien ottaminen muuhun käyttöön, tukikohtien käyttötarkoituksen muuttuminen, maastoliikenne ym. häiriöt etenkin vasomisalueilla, ahma ja muut pedot, koiravaljakot ja metsästäjien koirat, tiedon puute poroelinkeinosta sekä ilmastonmuutos.

Suunnitelman päämäärät ja keskeiset toimenpiteet

Vätsärin hoito- ja käyttösuunnitelman päämääriksi on asetettu alueen erämaisuuden säilyminen, luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilan säilyminen tai paraneminen, saamelaiskulttuurin sekä saamelaisporonhoidon ja laidunrauhan turvaaminen. Päämääriin pyritään suunnitelmaan kirjatuilla toimenpiteillä.

Vätsärin erämaa-alue on suunnitelmassa lähes kokonaan osoitettu syrjävyöhykkeeksi, jonne ei ohjata aktiivisesti kävijöitä eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Syrjävyöhyke edistää alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien säilymistä sekä mahdollistaa luonnon omien prosessien mukaisen kehityksen. Noin 12 hehtaaria erämaa-alueesta sijaitsee rajavyöhykkeellä. Tämä alue osoitetaan rajoitusvyöhykkeeksi, jolla ovat voimassa rajavartiolain mukaiset säännökset.

Tärkeimmät luonnonsuojelun toimenpiteet suunnitelmassa ovat uhanalaisten luontotyyppien ja lajien tarkistusten ja seurantojen jatkaminen ja tehostaminen. Luontotyyppitietoja päivitetään Ylä-Lapin kaukokartoitushankkeessa ja pienvesikartoituksin; etenkin tunturikoivikoiden ja tunturikankaiden tilaa seurataan. Suunnitelmaan kirjatuilla alueen käyttöä ohjaavilla hallinnollisilla toimenpiteillä, erityisesti lupaharkinnalla, pyritään myös varmistamaan suojelutavoitteiden saavuttaminen.

Tärkeimmät virkistyskäytön toimenpiteet ovat vastaavasti palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus sekä Metsähallituksen ja paliskuntien yhteinen viestintä vasoma-aikaisen kelkkailun haitoista.

Tärkeimmät saamelaiskulttuurin säilymistä turvaavat toimenpiteet liittyvät maastoliikenteen rajoituksiin. Lupia ei myönnetä vasomarauhoitusalueelle, jonka ajalliset ja alueelliset rajoitukset sovitaan Vätsärin erämaa-alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa. Maastoliikennelupien yleisiin lupaehtoihin lisätään kirjaus erityisestä huolellisuudesta ajettaessa poronhoitoalueella porojen vasonta-

aikana. Erämaa-alueelle ei perusteta maastoliikennelain mukaisia moottorikelkkailureittejä. Moottorikelkkaurat voidaan tarvittaessa sulkea. Matkailuyritysten reiteistä sovitaan aina etukäteen neuvotellen paliskuntien ja matkailuyritysten kanssa. Koiravaljakkotoimintaa koskevia lupia ei myönnetä.

Suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin eikä luonnonsuojelulain 65 § mukainen Natura-vaikutusten arviointi ole tarpeen. Suunnitelman tavoite on ylläpitää nykyiset luonnonarvot ja toteuttaa siten osaltaan Natura 2000 –verkoston suojelutavoitteiden saavuttamista sekä hoidon ja käytön toimeenpanoa. Ministeriö katsoo, että suunnitelma turvaa toteutuessaan Natura-alueen suojelutavoitteet.

Toimeenpano edellyttää kuitenkin jatkossa luontoarvoihin liittyviä lisäselvityksiä, seurantaa sekä ekologisten ja kulttuuristen vaikutusten seurantaa ja arviointia.

Vahvistaminen ja jatkotoimet

Erämaalaki tähtää Lapin alkuperäisimmän ja tyypillisimmän jäljellä olevan erämaaluonnon säilyttämiseen mahdollisimman muuttumattomana. Tavoitteena on turvata luontaiselinkeinojen ja saamelaiskulttuurin harjoittamisen luontaiset edellytykset sekä kehittää luonnon monipuolista käyttöä ja sen edellytyksiä. Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma antaa hyvän perustan erämaa-alueen hoidon ja käytön järjestämiselle. Suunnitelma selkiinnyttää ja ohjaa alueen käyttöä, millä on myönteistä vaikutusta myös Natura-alueen luonnonarvoille

Ympäristöministeriö on tarkastellut suunnitelmaa harkintavaltansa mukaisesti siinä laajuudessa kuin se lainsäädännön nojalla on mahdollista. Hoito- ja käyttösuunnitelman nojalla ei voida määrätä lisävelvoitteita eikä toisaalta myöskään nykyisten oikeuksien ja etujen rajoituksia kunnan asukkaille ja muille alueen käyttäjille, jos niistä ei ole säädetty perustamissäädöksissä tai niillä ei ole sopimuksellista perustaa. Alueeseen kohdistuvien lupien myöntäminen ja muiden viranomaispäätösten tekeminen tapahtuu eri lakeihin sisältyvien lupajärjestelmien puitteissa, suunnitelmassa osoitettujen periaatteiden mukaisesti.

Ympäristöministeriö katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen on erämaalain tavoitteiden mukaista ja edistää lain toimeenpanoa. Ministeriö vahvistaa Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman sen erämaalain mukaisen alueen osalta, sellaisena kuin suunnitelma ilmenee Metsähallituksen verkkosivuillaan 23.3.2021 julkaisemasta linkistä: https://www.metsa.fi/projekti/vatsarin-hoidon-ja-kayton-suunnittelu/. Metsähallitus on päivittänyt suunnitelman ympäristöministeriön vuonna 2020 saamien lausuntojen sekä Saamelaiskäräjien kanssa vuonna 2021 käytyjen saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisten neuvottelujen perusteella.

Ympäristöministeriö painottaa Vätsärin erämaa-alueen hoidon ja käytön toimeenpanossa riittävän seurannan, valvonnan ja vaikutusarvioinnin sekä niiden pohjalta tehtävien toimenpiteiden merkitystä saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen harjoittamisen edellytysten turvaamiseksi. Saamelais-poronhoidon ja laidunrauhan turvaaminen edellyttää, että maastoliikenne on hallittua eikä haittaa poronhoidon harjoittamista. Moottorikelkkailua on tarpeen vähentää tärkeällä vasoma-alueella. Lupia ei myönnetä vasomarauhoitus-alueelle, jonka ajalliset ja alueelliset rajoitukset sovitaan alueen paliskuntien, Kolttien kyläkokouksen, Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen välisissä neuvotteluissa.

Saamelaiskulttuurin turvaamiseksi on tarpeen tarkastella Vätsärin erämaa-alueen rajausta erämaalakia lähiaikoina todennäköisesti uudistettaessa. Lisäksi tulee jatkaa saamelaiskulttuurin kannalta tärkeiden alueiden selvityksiä ja saamelaiskulttuurin huomioon ottamista alueen maakäyttöä koskevissa ratkaisuissa. Saamelaiskäräjien näkemykset alueen metsästysasioissa tulee ottaa huomioon riittävän aikaisessa suunnitteluvaiheessa, koska metsästyskäytännöillä on suuri vaikutus poronhoitoon alueella.

Hoito- ja käyttösuunnitelman toimeenpanosta ja sen tavoitteiden toteutumisesta tulee tehdä väliarvio tarkoituksenmukaisella tavalla.

Yksikön päällikkö Mikko Kuusinen

Ympäristöneuvos Aulikki Alanen

TIEDOKSI

Lapin ELY-keskus

Lapin liitto

Inarin kunta

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri

Saamelaiskäräjät

LIITTEENÄ

Valitusosoitus

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

No 234 Niemi, M., Rautiainen, M., Kilpeläinen, P. & Turtinen, E. 2021: Metsäpeuran rotupuhtaustyö ja sen kehittäminen 2017–2019. 38 s.

No 235 Haapasalo, T. 2021: Tavoitteena kestävä virkistyskalastus – Oulanka-, Kitka- ja Kuusinkijoen kalastajakyselyn 2020 tuloksia. 54 s.

No 236 Konu, H., Neuvonen, M., Mikkola, J., Kajala, L., Tapaninen, M. & Tyrväinen, L. 2021: Suomen kansallispuistojen virkistyskäyttö 2000–2019. 131 s.

Sarja B

No 260 Toivonen, I. 2021: Lauhanvuori–Hämeenkangas UNESCO Global Geoparkin kävijätutkimukset 2020. 89 s.

No 261 Jylänki, T. 2021: Syötteen kävijätutkimus 2020. 79 s.

No 262 Mäkynen, A. 2021: Besökarundersökning på världsarvet Kvarkens skärgård 2017. 68 s.

Sarja C

No 166 Naumanen, S. 2020: Kolin biosfäärialueen luontomatkailusuunnitelma 2020–2025. 91 s.

No 167 Metsähallitus 2020: Maakylän–Räyskälän alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 128 s.

No 168 Metsähallitus 2020: Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 158 s.

No 169 Forststyrelsen 2020: Skötsel- och användningsplan för Sibbo storskogs nationalpark. 159 s.

No 170 Metsähallitus 2020: Hossan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.

No 171 Metsähallitus 2020: Mallan luonnonpuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 111 s.

No 172 Meahcirádđehus 2020: Mallá luonddumeahci dikšun- ja geavahanplána. 114 s.

No 173 Metsähallitus 2020: Syötteen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 123 s.

No 174 Meahcirádđehus 2021: Bulju meahcceguovllu Natura 2000 -guovllu dikšun- ja geavahanplána. 70 s.

No 175 Metsähallitus 2021: Käsivarren erämaa-alueen ja Ánnjaloanjin suojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 188 s.

No 176 Mussaari, M. 2021: Luonnonhoidon kokonaissuunnitelma Saaristomeren luonnonsuojelualueille. 126 s.

No 177 Meahcirádđehus 2021: Giehtaruohttasa meahcceguovllu ja Ánnjaloanji suodjalanguovllu dikšun- ja geavahanplána. 190 s.

No 178 Metsähallitus 2021: Vintilänkairan–Koitelaisen–Pomokairan Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 73 s.

METSÄHALLITUS

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-377-027-0 (pdf)